MOHAMMED
HANIF

COMMONWEALTH WRITERS' PRIZE 2009

Explozia întârziată a fructelor de mango

EXPLOZIA ÎNTÂRZIATĂ A FRUCTELOR DE MANGO

MOHAMMED HANIF s-a născut la Okara, în Pakistan, în 1965. A absolvit Academia Forţelor Aeriene Pakistaneze, dar a renunţat la cariera de pilot pentru a se dedica jurnalismului. A lucrat pentru o serie de publicaţii precum *Newsline, India Today, The Washington Post, The New York Times* şi *Counter Punch.* A scris piese de teatru pentru BBC Radio şi pentru scenă. A urmat cursurile de Creative Writing de la University of East Anglia. În prezent locuieşte la Londra şi este şeful secţiei în limba urdu a BBC. *Explozia întârziată a fructelor de mango* a fost distins cu Commonwealth Writers' Prize pe anul 2009 pentru cel mai bun roman de debut şi a fost deopotrivă nominalizat la Man Booker Prize 2008 şi a figurat ca finalist în cursa pentru Guardian First Book Award 2008.

Mohammed Hanif

EXPLOZIA ÎNTÂRZIATĂ A FRUCTELOR DE MANGO

Traducere din limba engleză de
GABRIEL PAVEL HONCIUC

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Pentru Fatima, Razia, Nimra
& Channan

PROLOG

POATE CĂ M-AȚI VĂZUT LA TELEVIZOR DUPĂ CE S-A PRĂBUȘIT avionul. Reportajul a fost scurt și totul în el părea decolorat de soare și ușor șters. A fost scos după primele două buletine de știri, pentru că părea să aibă un efect nefavorabil asupra moralului forțelor armate ale țării. Nu se vedea în reportaj, dar grupul nostru se îndrepta spre Pak Unu[1], care era parcat în spatele cameramanului, în mijlocul pistei. Avionul era conectat în continuare la o pompă de carburant auxiliară și înconjurat de niște militari vigilenți, îmbrăcați în uniforme de camuflaj. Cu fuselajul său mat și cenușiu abia înălțându-se deasupra pământului, semăna cu o balenă eșuată pe plajă, care medita la cum să se târască înapoi în mare, cu botul plecat sub povara uriașei sarcini pe care o avea de îndeplinit.

Pista se afla în mijlocul deșertului Bahawalpur, la o mie de kilometri depărtare de Marea Arabiei. Între furia albă a soarelui și întinderea nesfârșită de nisip sclipitor nu se zărea nimic, doar doisprezece bărbați în uniforme kaki, îndreptându-se spre avion.

Pentru o clipă, în reportaj apărea chipul generalului Zia, ultima imagine înregistrată a unui bărbat fotografiat de atâtea ori. Cărarea pe mijloc din părul său strălucea în soare, dinții nefiresc de albi îi scânteiau, mustața își executa micul dans obișnuit în fața camerei de filmat, dar, pe măsură ce

---

[1] *Pak[istan] Unu* — denumire codificată dată avionului care-l transporta pe Președintele Pakistanului, după modelul celebrului *Air Force One*, avionul Președintelui Statelor Unite.

aceasta din urmă se îndepărta, îți dădeai seama că generalul nu zâmbea. Dacă priveai atent, observai, probabil, că-l supăra ceva. Avea mersul unui bărbat constipat.

Cel care păşea în dreapta lui era ambasadorul Statelor Unite în Pakistan, Arnold Raphel, ale cărui chelie lucioasă şi mustață grijuliu tunsă îi dădeau aerul unui respectabil om de afaceri homosexual dintr-un orăşel de provincie american. Era surprins în momentul în care îşi scutura un fir de praf invizibil de pe reverul sacoului său bleumarin. Ținuta lui elegantă şi relaxată ascundea o inteligență diplomatică deosebită; era autorul unor rapoarte inteligente şi incisive şi avea capacitatea de a rămâne politicos chiar şi în cele mai ostile confruntări. În stânga generalului Zia, fostul său principal spion şi şef al Serviciului Intern de Informații, generalul Akhtar, părea tras în jos de greutatea celor şase medalii pe care le purta în piept şi-şi târâia picioarele, de parcă ar fi fost singurul om din grup care ştia că nimeni n-ar fi trebuit să urce la bordul acelui avion. Îşi ținea buzele strânse şi, chiar şi după ce soarele calcinase şi copleşise totul în jur şi lăsase toate împrejurimile secate de culori, se vedea că pielea lui de obicei palidă căpătase o nuanță galben-umedă. Necrologul său din ziarele de a doua zi l-a descris ca fiind Soldatul Tăcut şi unul dintre cei zece bărbați care mai stăteau între Lumea Liberă şi Armata Roşie.

În momentul în care grupul se apropia de covorul roşu care ducea spre scara mobilă a avionului Pak Unu, atunci m-ați fi putut vedea şi pe mine păşind înainte. Ați fi văzut imediat că eram singurul din cadru care zâmbea, dar, în timp ce salutam şi după aceea, în timp ce mă îndreptam spre avion, zâmbetul îmi dispăruse de pe față. Ştiu acum că salutam un grup de oameni ca şi morți. Dar, dacă eşti în uniformă, saluți. Atât şi nimic altceva.

Mai târziu, experții judiciari de la constructorul Lockheed au adunat la un loc piesele avionului prăbuşit şi au simulat

diverse scenarii, încercând să descifreze misterul faptului că un C130 în perfectă stare de funcţionare s-a prăbuşit din văzduh la doar patru minute după decolare. Astrologii au scos fişele cu prezicerile lor pentru luna august 1988 şi au dat vina pe Jupiter pentru prăbuşirea care i-a ucis pe capii armatei pakistaneze, precum şi pe ambasadorul Statelor Unite. Intelectualii stângişti au salutat sfârşitul unei dictaturi crude şi au evocat dialecticile istorice în asemenea cazuri.

Dar, în acea după-amiază, istoria făcea o siestă prelungită, aşa cum face de obicei între sfârşitul unui război şi începutul altuia. Mai mult de o sută de mii de soldaţi sovietici se pregăteau să se retragă din Afganistan, după ce ajunseseră să mănânce pesmeţi unşi cu cremă de ghete din rezervele armatei, iar acei oameni care se vedeau în secvenţa de la televizor erau învingătorii de necontestat. Ei se pregăteau de pace şi, fiind oameni precauţi, veniseră în deşertul Bahawalpur ca să cumpere tancuri, în acelaşi timp în care aşteptau sfârşitul Războiului Rece. Îşi terminaseră treaba şi acum se întorceau cu avionul spre casă. Cu stomacurile pline, nu mai aveau despre ce să discute; se purtau cu nerăbdarea oamenilor politicoşi, care nu vor să se jignească între ei. Abia mai târziu lumea va fi spus: „Ai văzut reportajul ăla, ai văzut ce mers şovăitor şi obosit aveau?! — oricine putea să-şi dea seama că erau mânaţi spre avionul acela de mâna invizibilă a morţii".

Familiile generalilor au obţinut compensaţii întregi şi au primit sicrie înfăşurate în steaguri, cu instrucţiuni stricte să nu le deschidă. Familiile piloţilor au fost ridicate şi aruncate în celule cu plafoanele pătate de sânge timp de câteva zile, apoi eliberate. Trupul ambasadorului Statelor Unite a fost înmormântat în cimitirul Arlington[1], iar piatra lui de

[1] Unul dintre cele două cimitire naţionale din Statele Unite administrate de Armată.

mormânt, împodobită cu un clişeu doar pe jumătate elegant. Autopsii nu s-au făcut, informaţiile n-au condus la nimic, investigaţiile s-au blocat şi au existat muşamalizări care să muşamalizeze muşamalizările. Dictatorii din Lumea a Treia întotdeauna sar în aer în circumstanţe ciudate, dar, dacă steaua cea mai strălucitoare din serviciile diplomatice americane (asta s-a spus despre Arnold Raphel la slujba de înmormântare de la cimitirul Arlington) se prăbuşeşte împreună cu opt generali pakistanezi, lumea se aşteaptă să existe cineva care să dea nişte şuturi. *Vanity Fair* a comandat un material de investigaţie, *New York Times* a publicat două editoriale, fiii decedatului au înaintat petiţii la tribunal, apoi au căpătat nişte posturi bine plătite în aparatul guvernamental. S-a spus că aceasta a fost cea mai mare muşamalizare din istoria aviaţiei, de la ultimul caz despre care se spusese că fusese cea mai mare muşamalizare.

Singurul martor al acelei deplasări televizate, singurul care a scăpat cu viaţă din ea a fost complet ignorat.

Pentru că, dacă aţi ratat acel reportaj, probabil că m-aţi ratat şi pe mine. Asemenea istoriei însăşi. *Eu* am fost singurul care a scăpat.

În epava avionului s-au găsit nu cadavre, nici martiri cu chipurile senine, aşa cum a pretins armata, nici oameni răniţi uşor, vag desfiguraţi, deci nu destul de fotogenici pentru a le fi arătaţi camerelor de filmat sau familiilor, ci *rămăşiţe* — asta s-au găsit: *rămăşiţe*. Fărâme de trupuri împroşcate pe bucăţile de avion distruse, oase carbonizate lipite de metalul deformat, membre smulse şi feţe topite sub forma unor fleici de carne rozulie. Nimeni nu va putea spune vreodată nici că sicriul care a fost îngropat în cimitirul Arlington nu conţine şi rămăşiţe din trupul generalului Zia, nici că în moscheea Şah Faisal din Islamabad nu au fost îngropate şi ceva rămăşiţe din steaua cea mai strălucitoare a Departamentului de Stat american. Singurul lucru care

poate fi spus cu certitudine este că rămăşiţele mele nu se află în nici unul dintre cele două sicrie.

Da, domnilor, *eu* am fost singurul care a scăpat.

Numele Shigri nu a apărut în rapoarte, anchetatorii de la FBI m-au ignorat şi nici o clipă n-a trebuit să stau sub un bec orbitor şi să explic circumstanţele prezenţei mele la locul accidentului. N-am apărut nici măcar în poveştile născocite pentru a muşamaliza adevărul. Nici teoriile conspiraţiei, potrivit cărora un obiect zburător neidentificat ar fi intrat în coliziune cu avionul prezidenţial, nici martorii oculari smintiţi, care ar fi văzut o rachetă sol-aer trasă de pe spinarea unui măgar singuratic nu s-au deranjat să inventeze vreo poveste în legătură cu băiatul în uniformă, cu o mână pe teaca sabiei lui, care a păşit înainte, a salutat, apoi a zâmbit şi s-a alăturat grupului. Eu am fost singurul care a urcat în acel avion şi a supravieţuit.

Ba chiar am fost dus cu maşina până acasă.

Dacă aţi văzut reportajul, poate că v-aţi întrebat ce căuta băiatul acela cu trăsături de muntean în deşert, de ce era el înconjurat de generali cu patru stele, de ce zâmbea. Toate astea din cauză că mi-am primit pedeapsa. Aşa cum ar fi spus Obaid, este ceva poetic în a comite o crimă *după* ce ţi-ai executat sentinţa. Nu prea mă interesează pe mine poezia, dar să fii pedepsit înaintea unei crime este ceva ce aduce a melopee. Vinovaţii comit crima, nevinovaţii sunt pedepsiţi. Aceasta e lumea în care trăim.

Pedeapsa mea a început cu exact două luni şi şaptesprezece zile înainte de prăbuşirea avionului, când m-am trezit la semnalul de deşteptare şi, fără să deschid ochii, am întins mâna ca să trag pătura de pe Obaid, un obicei căpătat în cei patru ani de când împărţeam aceeaşi cameră cu el. Era singura cale de a-l trezi. Mâna mi-a mângâiat un pat gol. M-am frecat la ochi. Patul era făcut de curând, cu un cearşaf

alb scrobit, tras peste o pătură de lână cenuşie, ca o văduvă hindusă în doliu. Obaid dispăruse, iar nenorociții, evident, aveau să mă suspecteze pe mine.

Îi poți bănui de orice pe oamenii noştri în uniformă, dar niciodată c-ar avea imaginație.

FORMULARUL PD 4059
Raport despre absenţii nemotivaţi sau dispariţiile fără cauze obiective

Anexa 1
Declaraţie a subofiţerului-cadet Ali Shigri, Pak Nr. 898245

Subiect: Investigaţie asupra circumstanţelor în care cadetul Obaid-ul-llah a devenit absent nemotivat

Locul unde a fost înregistrată declaraţia: Celula nr. 2, Camera Principală de Gardă, Popota Cadeţilor, Academia Forţelor Aeriene Pakistaneze

Subsemnatul, subofiţer-cadet Ali Shigri, fiul colonelului Quli Shigri, decedat, afirm solemn prin prezenta şi declar că, la semnalul de deşteptare din dimineaţa zilei de 31 mai 1988, eram ofiţer de serviciu. Am sosit la orele 06.30 fix, pentru a inspecta Escadronul „Furia". În timp ce inspectam al doilea rând, am observat că eşarfa de la centura sabiei mele era slăbită. Am încercat s-o strâng. Eşarfa mi s-a rupt în mână. Am fugit spre dormitorul meu, ca să-mi iau o altă eşarfă şi i-am strigat cadetului Atiq să preia comanda. Am ordonat ca escadronul să execute pasul pe loc. Nu mi-am găsit eşarfa de rezervă în dulap; am observat că dulapul cadetului Obaid era deschis. Eşarfa lui se afla unde trebuia să fie, pe primul raft, în colţul din dreapta, în spatele cascheţei cu şnur aurit. Pentru că mă grăbeam, nu am observat nimic ilegal în dulapul său. Am observat, însă, că poezia de pe latura interioară a uşii dulapului său lipsea. Nu mă interesează poezia în mod deosebit, dar, ţinând cont de faptul că Obaid era colegul meu de cameră, ştiam că îi plăcea să afişeze

în fiecare lună o nouă poezie în dulapul său, pe care întotdeauna o lua de acolo înainte de inspecția săptămânală a dulapurilor. Deoarece Procedurile Operaționale Standard ale Academiei nu se referă la afișarea poeziilor în dulapurile din dormitoare, nu am raportat această chestiune mai devreme. M-am întors la ora 06.43 și am găsit întregul escadron stând în poziție indiană. Le-am spus tuturor să se ridice imediat și să ia poziția de drepți, iar cadetului Atiq i-am reamintit că poziția indiană era ilegală ca pedeapsă și că el, în calitate de comandant de escadron în exercițiu, ar fi trebuit să cunoască regulile. Mai târziu, l-am recomandat pe cadetul Atiq pentru o panglică roșie; copia recomandării poate fi atașată prezentei anexe.

Nu aveam timp pentru un apel nominal în acel moment, pentru că rămăseseră numai șaptesprezece minute până când trebuia să ne prezentăm pe platoul de adunare. În loc să îndrept Escadronul „Furia" spre popotă în pas de marș, le-am ordonat tuturor să se miște în pas alergător. Deși purtam sabia la instrucția tăcută[1] din acea zi și nu aveam voie să merg în pas alergător, am alergat împreună cu ultimul rând, ținându-mi teaca la o distanță de șase țoli de corp. Locțiitorul Comandantului ne-a văzut de pe motocicleta sa Yamaha și a încetinit când a trecut pe lângă noi. Am ordonat ca întregul escadron să salute, dar Locțiitorul Comandantului nu mi-a întors salutul și a făcut o glumă despre sabia și cele două picioare ale mele. Gluma nu poate fi reprodusă în această declarație, dar menționez acest fapt pentru că au apărut unele îndoieli în timpul interogatoriului, legate de faptul dacă într-adevăr am însoțit escadronul sau nu.

Militarilor din Escadronul „Furia" le-am dat patru minute pentru micul dejun, iar eu însumi am așteptat pe treptele care duceau la sala de mese. În acest timp, am stat în poziție pe loc repaus și am revizuit mental comenzile pentru instrucția din ziua respectivă. Este vorba de un exercițiu pe care l-am învățat de la locotenentul Bannon, detașat pentru instrucție. Deși nu există comenzi verbale în instrucția tăcută, vocea interioară a comandantului trebuie să rămână la

---

[1] **Complex de mișcări efectuate sincronizat de către detașamentul de militari, mai ales cu manevrarea armamentului, fără comenzi verbale.**

intensitatea 5. Nu trebuie să-i fie audibilă, evident, persoanei care stă lângă el. Îmi practicam în continuare cadența tăcută, când escadronul a început să se adune în fața sălii de mese. Am făcut o inspecție rapidă a escadronului și am găsit un novice cu o felie de pâine prăjită în buzunarul cămășii de uniformă. I-am înfundat pâinea prăjită în gură și i-am ordonat să facă rostogoliri înainte, fără să rămână în urma escadronului, cu care m-am îndreptat în marș către platoul de adunare.

I-am predat comanda sergentului de zi, care i-a condus pe militari în marș către depozitul de armament, ca să-și ia carabinele. Abia după recitarea din Coran și după intonarea imnului național, în timp ce detașamentul de instrucție tăcută se împărțea în două formații, sergentul de zi a venit să mă întrebe de ce cadetul Obaid nu se prezentase la datorie. Urma să fie cap de coloană pentru repetiția de instrucție din acea zi. Am fost surprins, pentru că tot timpul crezusem că el se afla deja în escadronul pe care tocmai i-l predasem sergentului.

– Se prezintă la raport ca fiind bolnav? m-a întrebat sergentul.

– Nu, domnule sergent, am răspuns eu. Sau, dacă se prezintă, eu nu știu nimic despre asta.

– Și cine ar trebui să știe?

Am ridicat din umeri și, până să apuce sergentul să mai spună ceva, locotenentul Bannon a anunțat că sectorul tăcut era constituit. Trebuie să menționez că majoritatea sergenților de instrucție din Academia noastră nu apreciază eforturile depuse de locotenentul Bannon în încercarea lui de a organiza propriul nostru detașament de instrucție tăcută. Aceștia nu sunt de acord cu tehnicile lui de instrucție. Nu înțeleg faptul că nimic nu-i impresionează pe civili mai mult decât o prezentare de instrucție tăcută și că noi avem multe de învățat din experiența locotenentului Bannon ca șef al sectorului de instrucție de la fortul Bragg[1].

După instrucție, m-am dus la infirmerie, ca să verific dacă nu cumva cadetul Obaid se declarase bolnav. Nu l-am găsit acolo. În timp ce ieșeam de la

---

[1] **Centru de instrucție militară al Armatei Statelor Unite, situat în statul Carolina de Nord.**

infirmerie, l-am văzut pe novicele din escadronul meu stând în zona de aşteptare cu bucăţele de pâine prăjită vomitate pe pieptul cămăşii sale de uniformă. S-a ridicat în picioare ca să mă salute, iar eu i-am spus să rămână aşezat şi să nu se mai facă de râs.

Deoarece cursul de Formare a Caracterului începuse deja, în loc să mă duc la sala de curs, m-am întors în dormitorul meu. I-am cerut omului nostru de serviciu, căruia îi spunem Unchiul Scrobeală, să-mi repare centura şi m-am odihnit o vreme în patul meu. Am verificat, de asemenea, patul lui Obaid, noptiera şi dulapul lui, în căutarea unui indiciu oarecare despre locul unde s-ar fi putut afla el însuşi. Nu am observat nimic necuvenit în aceste locuri. Cadetul Obaid câştigase concursul pentru cel mai ordonat dulap din toate escadroanele încă din primul său semestru la Academie şi totul era aranjat în conformitate cu manualul dulapului de dormitor.

Am urmat toate celelalte cursuri din acea zi. Am fost trecut prezent la cursurile respective. La Studii Regionale, ni s-a vorbit despre Tadjikistan şi renaşterea islamismului. La Studii Islamice, ni s-a ordonat să facem studiu individual, profesorul nostru, Maulana Hidayatullah, fiind supărat pe noi, pentru că, în momentul intrării sale în clasă, unii cadeţi cântau o variantă obscenă a unui cântec popular de nuntă.

În timpul instrucţiei de după-amiază, am fost convocat la biroul Locţiitorului Comandantului. Mi s-a cerut să mă prezint în pas alergător şi m-am prezentat acolo în uniformă.

Locţiitorul Comandantului m-a întrebat de ce nu-l trecusem absent pe cadetul Obaid la inspecţia de dimineaţă, de vreme ce el nu era prezent.

I-am spus că nu făcusem apelul.

M-a întrebat dacă ştiam unde se afla cadetul Obaid.

Am răspuns că nu ştiam.

M-a întrebat unde fusesem eu însumi între momentul ieşirii de la infirmerie şi începutul cursului de Formare a Caracterului.

I-am spus adevărul.

Mi-a cerut să mă prezint la camera de gardă.

Când am ajuns acolo, cadetul de serviciu de la camera de gardă mi-a cerut să aştept în celulă.

Când l-am întrebat dacă eram în stare de arest, cadetul de serviciu a râs şi a făcut o glumă despre salteaua din celulă, care avea prea multe găuri. Gluma respectivă nu poate fi reprodusă în această declaraţie.

După o jumătate de oră, a sosit Locţiitorul Comandantului şi m-a informat că eram sub atentă supraveghere şi că voia să-mi pună câteva întrebări despre dispariţia cadetului Obaid. Mi-a spus că, dacă nu-i spuneam adevărul, avea să mă predea Serviciului Intern de Informaţii, iar cei de acolo m-ar fi spânzurat de testicule.

L-am asigurat de întreaga mea cooperare. Locţiitorul Comandantului m-a interogat timp de o oră şi patruzeci de minute despre activităţile lui Obaid şi prietenia mea cu el şi a vrut să ştie dacă observasem ceva ciudat în comportamentul acestuia, în ceea ce el a numit „zilele care au dus la dispariţia lui".

I-am spus tot ce ştiam. A ieşit din celulă la sfârşitul sesiunii de întrebări-şi-răspunsuri şi s-a întors după cinci minute cu câteva foi de hârtie şi un creion; mi-a cerut să scriu tot ce se întâmplase în acea dimineaţă şi să descriu în detaliu unde şi când îl văzusem ultima dată pe cadetul Obaid.

Înainte de a părăsi celula, Locţiitorul Comandantului a vrut să ştie dacă aveam eu însumi vreo întrebare. L-am întrebat dacă aveam posibilitatea să particip la repetiţia pentru instrucţia tăcută, pe care o pregăteam pentru inspecţia anuală a preşedintelui. I-am cerut să-l informeze pe locotenentul Bannon că puteam să lucrez în continuare la cadenţa tăcută în celulă. Locţiitorul Comandantului a făcut o glumă despre doi marinari şi un săpun într-o toaletă de la fortul Bragg. Nu mi s-a părut că se aştepta de la mine să râd, aşa că nu am râs.

Prin prezenta, declar că l-am văzut ultima dată pe cadetul Obaid când stătea întins pe pat, citind o carte de poezie în limba engleză, în noaptea dinaintea dispariţiei sale. Cartea avea o copertă roşie, pe care era ceva ca un fel de umbră alungită a unui bărbat. Nu-mi aduc aminte care era titlul cărţii. După ce s-a dat stingerea, l-am auzit cântând, cu o voce joasă, un vechi cântec indian. I-am cerut să tacă. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc, dinainte să adorm, este că fredona cântecul în continuare.

A doua zi dimineaţă, nu l-am mai văzut, iar activităţile zilnice mi le-am descris cu exactitate în această declaraţie, în prezenţa co-semnatarului.

În încheiere, doresc să menţionez că, în zilele care au precedat dispariţia fără vreun motiv plauzibil a cadetului Obaid, nu am observat nimic suspect în comportamentul acestuia. Cu doar trei zile înainte să fie declarat absent nemotivat, a primit a patra lui panglică verde pentru că luase parte în mod activ la Activităţile Literare de După Cină (ALDC). Făcuse planuri să mă invite la sfârşit de săptămână să mâncăm o îngheţată şi să vedem împreună filmul *Where Eagles Dare*[1]. Dacă avea vreun plan de a absenta nemotivat, cadetul Obaid nu mi l-a împărtăşit mie şi, din câte ştiu, nici altcuiva.

De asemenea, doresc să afirm cu umilinţă că statutul de arestat este inoportun şi că, dacă nu mi se permite să mă întorc în dormitorul meu, ar trebui să mi se permită să păstrez comanda detaşamentului de instrucţie tăcută, pentru că bătăliile de mâine sunt câştigate cu practica de astăzi.

Declaraţie co-semnată şi confirmată ca martor de
Comandantul de Escadron Karimullah,
Locţiitor al Comandantului,
Academia Forţelor Aeriene Pakistaneze

[1] Film de spionaj despre al Doilea Război Mondial (1968), în regia lui Brian G. Hutton, avându-i în rolurile principale pe Richard Burton şi Clint Eastwood.

Viața este în mâinile lui Allah, dar…

UNU

Precis că este ceva în neregulă cu nenorociții ăștia de comandanți de escadron, ceva ce-i face să creadă că, dacă te încuie într-o celulă, și-și lipesc gura împuțită de urechea ta, și-ți urlă în ea ceva de mamă, pot afla toate răspunsurile. Aceşti comandanți care nu au nici un escadron de comandat sunt, în general, motiv de tristețe. Propria lor lipsă de calități de conducător este cea care îi oprește la jumătatea carierei, lăsându-i fără nici o direcție și obligându-i să treacă de la o unitate de instrucție la alta, în permanență adjuncți ai unui comandant sau ai altuia. Centurile îi dau de gol, slăbite și lăsate în jos, copleșite sub greutatea burdihanelor. Sau beretele, atât de atent poziționate, încât să le ascundă cheliile strălucitoare. Planurile lor utopice legate de câte un masterat la seral și câte o viață nouă se străduiesc din greu să țină pasul cu avansările ratate și perspectivele de pensionare.

Priviți urmele de salată de fructe de pe pieptul torționarului meu, deasupra buzunarului din stânga de la cămașa de uniformă, și-i puteți citi întreaga biografie. Insigna gălbejită de paraşutist este singurul lucru pe care și l-a câștigat în afara cazărmii. Medaliile de pe rândul întâi au venit, pur și simplu, și i s-au atârnat singure în piept. Le-a primit pentru că era prezent: Medalia pentru a 40-a Zi a Independenței; Medalia pentru Aniversarea Escadronului; Medalia pentru că Astăzi-Nu-Am-Făcut-Laba. Apoi rândul al doilea, de roade ale muncii depuse și ale calităților sale de conducător: una pentru organizarea unui turneu de

squash[1]; o alta pentru marea bătălie care a fost săptămâna plantării de copaci. Locţiitorul, care îşi ţine gura lipită de urechea mea şi se gândeşte la mama mea, a prins şi el un bilet gratuit spre Mecca şi poartă acum şi o medalie pentru pelerinaj[2].

Vorba lui Obaid: „Slavă lui Dumnezeu, slavă lui Dumnezeu! Pentru fiecare maimuţă, există câte o hurie[3]."

Locţiitorul Comandantului îşi iroseşte şi mai mult din viaţa deja irosită, încercând să mă doboare cu respiraţia lui urât-mirositoare şi cu urletele lui neîncetate. Nu ştie, oare, că eu am inventat, de fapt, unele dintre căcaturile pe care mi le revarsă în ureche? N-o fi auzit de tratamentul lui Shigri? N-o fi ştiind că mi-am făcut un obicei din a merge în alte escadroane în toiul nopţii, ca să-i fac pe nou-sosiţi să plângă cu tratamentul meu de trei minute legat de mamele lor? O fi crezând cu adevărat că zbieretele astea „s-o-fut-în-cur-pe-mă-ta", chiar dacă sunt emise cu intensitatea 5, mai contează când mai ai doar câteva săptămâni până la inspecţia anuală a preşedintelui şi până la primirea gradului de ofiţer?

A naibii de simplă teoria: orice soldat bun învaţă să ignore zgomotul şi să nu mai facă legătura între asemenea expresii şi sensul lor aparent. Altfel spus, cine zice lucrurile acelea despre mama ta nu are absolut deloc intenţia — şi sunt sigur că nici dorinţa — de a-i face mamei tale ceea ce spune că ar vrea să-i facă. Le spune pentru că sunt lucruri care îi vin în gură la foc automat, şi sună ca lumea, şi nu necesită nici pic de imaginaţie. Ultima silabă a cuvântului

---

[1] Joc sportiv asemănător tenisului, care se joacă pe terenuri închise între patru pereţi, cu mingi mai mari şi moi.

[2] Aluzie la pelerinajul la Mecca, denumit hagialâc, pe care orice musulman trebuie să-l facă măcar o dată în viaţă.

[3] Denumire dată nimfelor de o răpitoare frumuseţe, despre care se crede că populează raiul musulman.

mamă reverberează în capul tău o vreme, fiindcă îți este spusă cu buzele lipite de urechea ta. Şi cam asta-i tot. Individul respectiv nici măcar n-a *văzut*-o pe sărmana ta mamă.

Cine cedează la volumul înalt al acestor zbierăte ar trebui ori să rămână în sătucul său şi să aibă grijă de caprele tatălui său, ori să studieze biologia şi să ajungă doctor, fiindcă numai atunci ar putea să se bucure de toată liniştea şi pacea pe care şi le doreşte. Ca soldat, zgomotul este primul lucru de care înveți să te protejezi, iar ca ofițer, zgomotul este cea dintâi armă de atac pe care înveți s-o folosești.

În afară de cazul în care faci parte din detaşamentul de instrucție tăcută.

Priviți platoul de adunare în timpul instrucției de dimineață şi vedeți cine comandă. Cine conduce? Suntem acolo mai mult de o mie, aleşi dintr-o populație de o sută treizeci de milioane de oameni, trecuți prin teste fizice şi psihologice atât de epuizante, încât doar unul dintr-o sută de candidați reuşeşte, şi, când această cremă a națiunii noastre — ceea ce ni se reaminteşte în mod constant că suntem — soseşte aici, cine o conduce? Păi, cine are glasul cel mai puternic, cine are gâtlejul cel mai răsunător, cel al cărui piept se poate umfla suficient, pentru a produce o comandă care năuceşte ciorile abia trezite de dimineață şi-i face până şi pe cei mai încăpățânați dintre cadeți să-şi înalțe genunchii la nivelul mijlocului şi să reducă lumea la tăcere când izbesc în beton cu călcâiele bocancilor.

Sau, cel puțin, aşa credeam, înainte să sosească locotenentul Bannon, cu teoriile lui despre cadența interioară, despre comenzile tăcute şi cu tehnicile lui de instrucție subsonică. „O instrucție cu comenzi este doar atât: o instrucție", cum îi place să spună lui Bannon. „O instrucție fără comenzi este o artă. Când transmiți o comandă cu vocea ridicată, numai cei din escadronul tău te ascultă. Dar, când şopteşte cadența ta interioară, atunci zeii îşi iau notițe."

Nu-i vorbă că Bannon ar crede în vreun zeu.

Mă întreb dacă va veni să mă viziteze aici. Mă întreb dacă îl vor lăsa în această celulă.

Locțiitorul Comandantului este epuizat din cauza poveștii lui cu mama mea și parcă văd cum se apropie un apel la bunul meu simț. Îmi încordez mușchii stomacului în așteptarea iminentului discurs cu „crema națiunii". Nu vreau să borăsc. Celula este și așa mică și habar n-am cât timp voi rămâne aici.

— Ești crema națiunii noastre, zice el, clătinând din cap. Ai ajuns mândria Academiei noastre. Tocmai te-am recomandat pentru sabia de onoare. O vei primi de la președintele Pakistanului. Ai două variante: absolvi cu onoruri în patru săptămâni sau ieși de-aici dându-te de-a dura în sunetul tobelor. Mâine. Pac. Pac. La fel ca Tony Singh — și bate din palme de două ori, ca figuranții aceia din filmele indiene, din corurile care cântă câte un *qawwali*[1].

Asta i s-a făcut lui Tony Singh. L-au scos afară pe bietul păcătos în duruit de tobe. Oricum, niciodată n-am înțeles ce dracului căuta unul ca Tony Singh în forțele aeriene ale Republicii Islamice. Înainte să-l cunosc pe Tony Singh — Sir Tony, cum ar fi trebuit să-i spunem, ținând cont că era cu șase stadii de pregătire înaintea noastră —, singurul Tony pe care-l știam era câinele vecinului nostru și singurul Singh pe care-l văzusem era în manualul meu de istorie, un maharajah chior, care condusese Punjabul cu câteva secole în urmă. Am crezut că Divizarea[2] le rezolvase problema tuturor Tony-lor și tuturor Singh-ilor, dar se vede că unii nu pricepuseră mesajul.

---

[1] Imn care acompaniază ritualurile religioase sufite.

[2] Este vorba de procesul de divizare care a dus la despărțirea Pakistanului de India în 1947. Provincia Punjab, aflată de-o parte și de alta a frontierei politice dintre cele două state, a fost divizată și ea cu același prilej.

Tony Singh n-a priceput mesajul nici măcar când i s-a găsit un radio cu tranzistori în dormitor şi a fost acuzat de spionaj. Voia să asculte *Top of the Pops*[1] — cu asta s-a găsit să se apere Sir Tony. I s-a redus acuzaţia la comportament nespecific unui ofiţer şi tot a fost dat afară în ritm de tobe.

Un singur toboşar — un caporal care, după ce toată viaţa lui a cărat cea mai mare tobă din fanfara Academiei, ajunsese să şi arate ca o tobă — mergea înaintea lui, bătând un ritm de marş de genul ram, ram, ram-pam-pam. Noi, ceilalţi, cei peste o mie, ne-am aliniat de ambele părţi ale Bulevardului Vulturilor, care duce de la camera de gardă la poarta principală.

Ni s-a comandat pe loc repaus.

Tony Singh a ieşit din camera de gardă, după ce petrecuse câteva nopţi chiar în această celulă. Fusese ras în cap, dar încă îşi mai purta uniforma. Stătea mândru şi refuza să privească în jos sau în părţi.

Ni s-a comandat să batem din palme.

Am început încet. Locţiitorul Comandantului s-a apropiat de Sir Tony şi i-a smuls centura de la brâu şi gradele de la epoleţi, apoi a făcut un pas în faţă şi i-a şoptit ceva la ureche. Sir Tony s-a lăsat în genunchi, a pus ambele mâini pe drum şi s-a rostogolit înainte, fără să atingă pământul cu ţeasta lui rasă.

Amărâtul încerca s-o facă pe grozavul chiar şi când avea curul îndreptat spre cer.

Înaintarea lui era dureros de înceată. Ritmul tobei a devenit de nesuportat după o vreme. Unii cadeţi băteau din palme cu mai mult entuziasm decât alţii.

M-am uitat prin jur şi l-am văzut pe Obaid străduindu-se din greu să-şi controleze lacrimile.

* * *

[1] Program muzical produs de BBC.

— Domnule, jur pe Dumnezeu că nu ştiu nimic despre locul unde se află cadetul Obaid, zic eu, încercând să trec de linia vagă dintre a mă umili şi a-l scuipa în faţă.

Locţiitorul Comandantului vrea să ajungă odată acasă. O seară de cruzime domestică şi serialul *Baywatch* îi fac cu ochiul. Face un gest din mână cu care îmi desfiinţează declaraţia.

— Ai o singură noapte să te mai gândeşti. Mâine află Comandantul şi singurii pe care-i urăşte mai mult decât pe oamenii care-i dispar sunt colaboratorii lor care se cred sule deştepte. Abia aşteaptă vizita preşedintelui. Noi toţi abia îi aşteptăm vizita. Să n-o dai în bară.

Se întoarce să plece. Partea de sus a corpului meu se prăbuşeşte. Pune o mână pe clanţa uşii, apoi se întoarce; partea de sus a corpului meu se îndreaptă la loc.

— L-am văzut pe tatăl tău odată şi al dracului ce soldat mai era. Uită-te la tine — şi pe buzele lui apare un rânjet viclean. Voi ăştia, băieţii de la munte, sunteţi norocoşi că n-aveţi păr pe faţă.

Eu îl salut, folosindu-mă de toată instrucţia mea tăcută ca să-mi stăpânesc cadenţa interioară, care spune: „O fut şi eu pe mă-ta".

Mă întreb o clipă ce ar face Obaid în această celulă. Primul lucru care l-ar deranja este mirosul pe care l-a lăsat în urmă locţiitorul Comandantului — miros greu de ceapă arsă şi iaurt de casă care s-a stricat. Mirosul suspiciunii, mirosul lucrurilor care n-au prea mers conform planului. Deoarece Obaid al nostru, Micuţul nostru O., crede că nu există nimic pe lume de care să nu poţi scăpa cu un jet de Poison[1] pe încheietura mâinii şi un cântec vechi.

Este inocent în acelaşi fel în care sunt inocenţi canarii singuratici, când zboară de pe o ramură pe alta, numai

[1] Este vorba de parfumul Poison al companiei Dior.

bătăile delicate din aripi şi cei câţiva mililitri de sânge ţinându-i plutind în aer împotriva gravitaţiei acestei lumi, care îi trage pe toţi şi toate spre suprafaţa ei spurcată.

Ce şanse ar avea Obaid cu acest locţiitor de Comandant? Micuţul O., şoptitorul de cuplete antice, cântăreţul pieselor de aur de demult. Cum o fi trecut el prin procesul de selecţie? Cum o fi reuşit să treacă testul calităţilor ofiţereşti? Cum şi-o fi condus el, oare, colegii candidaţi prin scenariile de tot râsul de supravieţuire în junglă? Cum şi-o fi mistificat el, oare, felul de-a fi, ca să treacă de profilurile psihologice?

Tot ce trebuia făcut era să i se tragă pantalonii în vine, ca să i se vadă chiloţii de mătase cu inimioare brodate pe betelie.

Unde eşti tu, Micuţule O.?

Locotenentul Bannon ne-a văzut pentru prima dată la spectacolul anual de varietăţi, când am executat dansul nostru de-a Porumbelul-şi-Şoimul. Asta era înainte să-i vină Comandantului ideea să înlocuiască acele spectacole de varietăţi cu Cercurile de Studii Coranice şi cu Activităţile Literare de După Cină. Fiind noi abia în semestrul al treilea, trebuia să facem toate numerele alea de rahat îmbrăcaţi în ţoale fistichii, iar cei mai avansaţi decât noi făceau *playback* la cântecele lui George Michael. Noi mimam un poem revoluţionar, extrem de *macho*. Eu, Vulturul Imperialist, mă năpusteam peste Obaid, Porumbelul Lumii a Treia; el se lupta cu mine şi, într-un final apoteotic, stătea pe pieptul meu şi-mi scotea sânge din gât cu pliscul lui de carton.

Bannon a venit în culise tocmai când ne lepădam de penele ridicole şi a făcut cunoştinţă cu noi:

— O-la-la, voi, răcanilor, aţi merita s-ajungeţi la Hollywood! ne-a spus el şi ne-a strâns mâinile peste măsură de ferm. Bun spectacol. Bun spectacol — apoi s-a întors către

Obaid, care își curăța crema de ghete maro de pe obraji cu o batistă, și i-a spus: Fără vopseaua aia războinică, ești doar un puști. Cum te cheamă?

Undeva, în spatele nostru, *Șoapta nepăsătoare* a lui Sir Tony suna atât de fals, încât interlocutorii scrâșneau din dinți a protest.

Sub bereta stacojie, fața lui Bannon era ca pielea tăbăcită, iar ochii săi ca niște bălțoace verzi, care nu mai văzuseră strop de ploaie de ani de zile.

— Obaid. Obaid-ul-llah.

— Ce înseamnă?

— Slujitorul lui Allah, a zis Obaid pe un ton șovăitor, ca și cum ar fi simțit nevoia să explice că nu el își alesese numele.

— Dar numele dumneavoastră ce înseamnă, domnule locotenent Bannon? — i-am venit eu în ajutor lui Obaid.

— Este un nume și-atât, mi-a răspuns el. Nimeni nu-mi spune „domnule locotenent". Pentru voi, saltimbancilor, sunt l'ent Bannon — și a pocnit din călcâie și s-a întors iarăși spre Obaid. Amândoi am luat poziția de drepți. Și-a îndreptat spre Obaid salutul militar cu două degete azvârlite înapoi și a zis niște cuvinte care, în acel moment, ni s-au părut o simplă expresie din jargonul militar american, dar care aveau să devină, mai târziu, subiect de bârfă în sala de mese: Ne vedem pe platou, Micuțule O.

M-am simțit gelos, nu din cauza intimității pe care o implicau vorbele lui, ci fiindcă mi-a părut rău că nu venisem eu cu această poreclă pentru Obaid.

Fac o listă mentală a lucrurilor care mi-ar putea fi găsite în dormitor și reproșate:

1. Un sfert de sticlă de un sfert de rom Murree;

2. O poză de grup a unor novici în chiloți (de fapt, în chiloți albi și uzi în decembrie);

3. O casetă video cu *Love on a Horse*[1].

4. Plăcuțele de identificare ale lui Bannon, încă trecute ca fiind lipsă pe panoul de Obiecte Pierdute / Găsite din camera de gardă.

Dacă sângele meu de Shigri nu ar fi atât de lipsit de orice inclinație literară, aș trece pe listă și poezia drept proba incriminatorie numărul 5, dar cine dracului se gândește cu adevărat la poezie, când stă întemnițat, dacă nu este comunist sau poet?

În ușa celulei, este o fantă ca de cutie poștală, de parcă ar urma să primesc scrisori de la diverși: „Dragă Ali Shigri, sper că ești perfect sănătos și că te bucuri de timpul petrecut în..."

Stau în genunchi, cu ochii la același nivel cu fanta ca de cutie poștală. Știu că Obaid ar fi ridicat clapa fantei și ar fi stat aici, uitându-se la defilarea de funduri de culoare kaki, și s-ar fi amuzat încercând să ghicească despre fiecare al cui fund era. Micuțul nostru O. ar putea face o analiză detaliată a personalității cuiva doar uitându-se la ce înălțime și cât de strâns își poartă centurile cei care trec prin fața lui.

Nu vreau să ridic și eu clapa și să găsesc pe cineva care se uită la mine, în timp ce eu mă uit la acel cineva. Probabil că zvonul s-a împrăștiat deja. Măcelarul ăla de Shigri este acolo unde merită să fie, aruncați cheia.

Clapa se ridică de una singură și o față-de-căcat de novice mă anunță că este ora cinei.

— Cară-te, îi spun eu, regretând imediat: burtă goală înseamnă vise urâte.

În visul meu, apare un avion Hercules C130, acoperit cu flori strălucitoare, cum vezi pe mașinile acelea *hippy*. Elicele avionului sunt de un alb pur și se învârt cu încetinitorul,

---

[1] Titlul unui film erotic din 1977, în regia lui Vangelis Serdaris.

răspândind şuvoaie de flori de iasomie. Micuţul O. stă în capătul aripii din dreapta, chiar în spatele elicei, purtând o robă de mătase neagră şi cascheta de ceremonie. În capătul aripii din stânga, stau eu, îmbrăcat în uniformă completă. Micuţul O. îmi urlă ceva, încercând să acopere zgomotul aparatului de zbor. Nu-i disting propriu-zis cuvintele, dar gesturile lui îmi spun că-mi cere să vin la el. Când fac primul pas către Micuţul O., avionul se înclină, efectuează un viraj către stânga de treizeci de grade şi, dintr-odată, alunecăm şi unul, şi celălalt de-a lungul aripilor, prăbuşindu-ne în hău. Mă trezesc, scoţând un ţipăt dintre acelea care îşi trimit ecourile prin tot trupul, dar ţi se împotmolesc în gât.

De dimineaţă, mi se dă peste nas cu poezia. Rilke, pentru cei interesaţi.

Ofiţerul-comandant al Academiei noastre — sau, mai simplu, Comandantul, cum îi place să-şi spună — este un bărbat al gusturilor sofisticate. Are părul bine tuns şi frezat, uniforma croită special, medaliile de Stat-Major şi de la Colegiul de Comandă lustruite la perfecţie. Epoleţii îi sunt plini. Ce-i drept, semiluna şi săbiile încrucişate ale unui general cu două stele n-au sosit încă, dar individul se distrează de minune în aşteptarea lor.

Câteva foi de hârtie mototolite, băgate în spintecătura obligatorie din salteaua mea — iată ce s-a găsit. *Indicii*, crede toată lumea.

Eu nu citesc poezie şi mi-am făcut un obicei din a refuza chiar să şi pretind c-aş citi cărţile ciudate de poezie pe care mi le tot dădea Obaid. Întotdeauna m-am scuzat, spunându-i că nu pot să apreciez poezia decât în urdu, aşa că el s-a apucat şi a tradus poeziile neamţului ăstuia în urdu pentru aniversarea mea, ba chiar le-a scris rimat în urdu, numai şi numai pentru că eu mă pronunţasem împotriva poeziei

nerimate. Cinci poezii mi-a tradus, cu scrisul lui de mână caligrafic şi frumos, tot numai curbe şi trăsături elegante, pe care le-a lipit în interiorul dulapului meu.

În cadrul operaţiei de curăţenie pe care am întreprins-o în dimineaţa dispariţiei lui, am înghesuit poeziile în saltea, sperând că locţiitorul Comandantului n-ar fi mers atât de departe în căutarea adevărului.

M-am gândit la cele mai multe lucruri şi mi-am pregătit răspunsurile, dar asta chiar că mă lasă fără grai. De ce au de gând să mă acuze? De redarea poeziei străine în limba noastră naţională? De folosirea abuzivă a papetăriei?

Am decis că voi da răspunsuri cinstite.

Comandantul găseşte amuzantă toată povestea.

— Bună poezie, spune el, îndreptând hârtia mototolită. În loc de instrucţia de dimineaţă, ar trebui să ne începem ziua cu recitări de poezie. Apoi, se întoarce către locţiitor: Unde aţi găsit-o?

— În salteaua lui, domnule Comandant, zice locţiitorul, simţindu-se mulţumit de el însuşi, ca unul care îşi depăşise cu mult rolul său nenorocit.

Rilke este mototolit din nou, iar Comandantul îşi fixează locţiitorul cu o privire de care nu sunt capabili decât ofiţerii care au moştenit gene de general.

— Am crezut că s-a rezolvat problema respectivă.

Aşa-ţi trebuie, dobitocule, bubuie cadenţa mea interioară.

Comandantul ştie cum să ia pulsul naţiunii, ajustându-şi întotdeauna pânzele după cum suflă vântul dinspre Casa Armatei. Expresii cum ar fi: „Preaputernicul Allah" şi „Întotdeauna ţineţi-vă caii pregătiţi, căci vin ruşii necredincioşi" au fost cultivate în ordinele lui de zi în ultimul timp, dar tot n-a renunţat la misiunea lui mai mult decât seculară de a scăpa de saltelele cu spumă găurite.

— Ştii de ce eram noi ofiţeri de un soi mai bun? Nu din cauza instructorilor cu pregătire la Sandhurst[1]. Nu, ci pentru că dormeam pe saltele subţiri de bumbac, înveliţi cu pături de lână grosolane, care îţi dădeau o senzaţie de dos de măgar.

Eu privesc dincolo de capul Comandantului şi trec în revistă fotografiile cu inspecţia prezidenţială aliniate pe perete, marile trofee lucioase închise într-o vitrină de sticlă, încercând să-l descopăr pe tăticul meu.

Da, iată, bărbatul acela de bronz cu pistolul în mână, înalt de nouă ţoli, este al meu. Trofeul Memorial Shigri pentru Cel Mai Bun Trăgător de la Distanţă Mică, denumit astfel după colonelul Quli Shigri şi câştigat de subofiţerul Ali Shigri.

Nu vreau să mă gândesc în momentul acesta la colonelul Shigri, sau la ventilatorul din plafon, sau la cearşaful de pat care îi lega pe unul de altul. Dacă mă gândesc la tata, şi la ventilatorul din plafon, şi la cearşaful de pat, ori mă enervez foarte tare, ori mă întristez foarte tare. Şi nu e locul potrivit pentru nici unul dintre sentimentele acestea.

— Şi-acuma, uită-te la ei, se întoarce Comandantul spre mine.

Braţele mi se lipesc de laturile corpului, gâtul meu trece subtil într-o poziţie din care pot să mă holbez în continuare la bărbatul de bronz.

„Mai scuteşte-mă — îmi spun în mintea mea —, doar n-am inventat eu porcăria de tehnologie după care se fac saltelele cu spumă."

— La fătălăii ăştia... Minunat cuvântul ăsta nou, îmi spun eu. Aşa îşi menţine autoritatea — vine cu expresii noi, pe care nu le înţelegi cu adevărat, dar ştii ce vor să spună

---

[1] Academia Regală britanică pentru instruirea ofiţerilor Armatei terestre.

în legătură cu tine. La fătălăii ăştia, care dorm pe saltele groase de nouă ţoli, sub nenorocitele de cuverturi ca de mătase, şi fiecare dintre ei se crede o scârbă de prinţesă mogulă în luna de miere — după care îi întinde foile mototolite, cu poeziile lui Rilke, locţiitorului, semn că interogatoriul poate continua.

— Astea sunt ale tale? mă întreabă locţiitorul, fluturându-mi poeziile prin faţă. Eu încerc să-mi amintesc măcar ceva din poezii, dar mă împotmolesc la un vers pe care-l ţin minte doar pe jumătate, despre un arbore care creşte dintr-o ureche, ceea ce sună destul de ciudat şi în engleză, dar complet nebuneşte în urdu, şi încă rimat. Mă întreb ce scria ticălosul ăla în germană.

— Nu, dar cunosc scrisul de mână, zic eu.

— Şi noi cunoaştem scrisul de mână, zice el triumfător. Ce căutau în salteaua ta?

Îmi pare rău că n-au găsit sticla de rom sau caseta video. Anumite lucruri se explică de la sine. Rămân la adevăr şi zic:

— A fost un cadou de ziua mea de la cadetul Obaid.

Locţiitorul îi întinde poeziile înapoi Comandantului, de parcă şi-ar fi încheiat pledoaria, indiferent care va fi fost aceasta.

— Am văzut la viaţa mea tot soiul de poponari în meseria asta, începe Comandantul sfătos. Dar un fătălău care să-i dea poezii unui alt fătălău, apoi celălalt fătălău să şi le înghesuie într-o gaură din saltea — zău că asta-i o perversiune care mă depăşeşte.

Vreau să-i spun cât de repede îşi poate pierde farmecul un cuvânt nou, din cauza întrebuinţării excesive, dar el nu a terminat încă.

— Se crede prea deştept pentru noi, curistul, mai zice el, adresându-i-se locţiitorului, care în mod evident se distrează. Pune-i pe-ăia de la Serviciul Intern de Informaţii să

stea de vorbă cu el — apoi se întoarce spre mine, ceea ce îmi spune că tot n-a terminat încă: Şi-ascultă aici, băiete. Oi fi tu mare scul deşteaptă şi-oi fi citind toată poezia pentru fătălăi de pe lume, dar există un lucru cu care nu te poţi pune, şi-anume experienţa. Cum sună asta faţă de poezie? Când am început eu să port această uniformă...

Arunc o ultimă privire către bărbatul de bronz cu pistol. Ochii bulbucaţi ai colonelului Shigri mă fixează. Nu e locul potrivit, îmi spun în sinea mea.

Comandantul simte neatenţia mea de moment şi se repetă:

— Când am început eu să port această uniformă, tu erai încă în stare lichidă.

Locţiitorul mă scoate afară din biroul Comandantului. Pe drumul de întoarcere, caut să evit saluturile cadeţilor care trec pe lângă mine. Încerc să dau de înţeles că fac o plimbare firească împreună cu locţiitorul Comandantului, care se va termina în dormitorul meu, mai degrabă decât în celulă.

Dar nu mă gândesc la nimic altceva decât la Serviciul Intern de Informaţii.

Trebuie să fie o ameninţare goală. Nu se poate să cheme nenorocitul de Serviciu Intern de Informaţii doar din cauză că un cadet absentează nemotivat. Serviciul Intern de Informaţii se ocupă de siguranţa naţională şi de spioni. Şi, oricum, cine dracului mai are nevoie de spioni în ziua de astăzi? Statele Unite au sateliţi cu camere de filmat atât de puternice, încât pot să-ţi numere cu precizie firele de păr din dos. Bannon ne-a arătat o fotografie făcută de un asemenea satelit şi pretindea că văzuse fotografii de dosuri luate din spaţiu, dar că nu putea să ni le arate, pentru că erau secrete militare.

De asemenea, Serviciul Intern de Informaţii se ocupă de droguri, dar noi n-am luat niciodată droguri. Ce-i drept,

am fumat haşiş odată, dar, în munţii de unde provin eu, haşişul e ca un condiment în bucătărie, pentru dureri de cap şi altele. Obaid a făcut rost de un pic de haşiş de la Unchiul Scrobeală, omul nostru de serviciu, şi l-am fumat amândoi într-o noapte luminată de lună, în mijlocul platoului de adunare. Obaid a suferit un acces de muzicalitate, iar eu a trebuit să-i pun, practic, un căluş în gură şi abia după aceea să-l aduc înapoi în dormitorul nostru.

Trebuie neapărat să-i transmit un SOS[1] lui Bannon: Scoate omul din suferinţă. Scoate omul din suferinţă.

[1] Semnalul de primejdie SOS reprezintă iniţialele cuvintelor englezeşti *Save Our Souls* — „Salvaţi sufletele noastre" şi a fost ales pentru că, în limbajul Morse folosit de telegrafişti, este simplu de reţinut: trei puncte — trei linii — trei puncte.

DOI

ÎNAINTEA RUGĂCIUNII DE DIMINEAȚĂ DIN ZIUA DE 15 IUNIE 1988, pe când citea Coranul, generalul Mohammed Zia ul-Haq s-a oprit cu degetul arătător la versetul XXI, 87, şi tot restul scurtei sale vieți şi l-a petrecut visând la măruntaiele unei balene. De asemenea, versetul a declanşat alarma în sistemul său de securitate, care l-a ținut închis pe generalul Zia în reşedința lui oficială, Casa Armatei. Două luni şi două zile mai târziu, a părăsit pentru prima dată Casa Armatei şi a fost ucis într-un accident de avion. Națiunea s-a bucurat şi nu a aflat niciodată că drumul generalului Zia spre moarte a început prin uşoara ezitare pe care a încercat-o în legătură cu traducerea unui verset, în acea zi profetică.

În traducerea engleză a Coranului de către Marmaduke Pickthall, versetul XXI, 87 sună astfel: „Şi aminteşte-ți de Zun-nus, când s-a îndepărtat mânios. Şi-a imaginat că Noi nu avem nici o putere asupra lui! Dar a strigat din adâncurile întunericului: «Nu există alt Dumnezeu afară de Tine; slavă Ție; am greşit cu adevărat!»"

Când a ajuns cu degetul la cuvintele „am greşit cu adevărat", generalul Zia s-a oprit. A reluat versetul cu degetul de la început, trecând pe sub aceleaşi cuvinte iar şi iar, cu speranța de a le scoate la iveală sensul adevărat. Nu erau cum şi le aducea el aminte din alte lecturi ale versetului.

În arabă, versetul spune:

لَآ إِلَـٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبْحَـٰنَكَ إِنِّى كُنتُ مِنَ ٱلظَّـٰلِمِينَ

care s-ar traduce: „Şi eu sunt unul dintre cei ce şi-au ponegrit propriile suflete". Dar acolo spunea, iată: „Am greşit".

Generalul ştia prea bine povestea lui Iona. Faptul că Iona era numit Zun-nus acolo nu-l tulbura câtuşi de puţin. Ştia că Iona şi Zun-nus erau unul şi acelaşi, un profet frustrat care îşi părăsise clanul, ajunsese în burta unei balene, apoi repetase acelaşi verset iar şi iar, până când balena îl scuipase înapoi afară, viu şi nevătămat.

Generalul Zia îşi făcuse un obicei din a citi traducerea în limba engleză a Coranului înainte de rugăciunea de dimineaţă, pentru că îl ajuta să se pregătească pentru discursul de recepţie de la ceremonia de decernare a Premiului Nobel. Avea să insiste, pentru prima dată în istoria premiului, asupra unei recitări din Coran înaintea discursului de recepţie. Premiul nu fusese anunţat încă, dar el era plin de speranţă şi căuta un pasaj numai potrivit pentru a fi citat cu acea ocazie.

Rugăciunea lui Iona nu avea de gând să şi-o introducă în discurs, dar discrepanţa dintre ce-şi amintea el şi ce avea în faţa ochilor acum, pe pagină, îl deranja pe generalul Zia. Distrat, şi-a schimbat poziţia corpului şi a început să-şi scarpine buca stângă de covoraşul de rugăciune, mişcându-şi în continuare degetul arătător de la dreapta la stânga şi înapoi pe sub versetul problematic. Covoraşul de rugăciune era o carpetă veche de Buhara, de un metru pe jumătate de metru, ţesută cu fir de aur şi împodobită, în colţul din dreapta, cu o busolă de aur masiv, care indica în permanenţă Kaaba[1] de la Mecca.

Când i-l oferise generalului, prinţul Naif, al doilea în ordinea prinţilor moştenitori ai Arabiei Saudite, îi spusese în glumă: „Această busolă vă va indica Mecca indiferent unde vă aflaţi, chiar şi în spaţiu".

Iar generalul Zia îi replicase, cu simţul umorului specific relaţiei dintre ei: „Şi, dacă dorinţele ar fi nişte covoare

[1] Construcţie de granit negru, locul cel mai sfânt al Islamului, spre care se îndreaptă cu faţa credincioşii musulmani când îşi fac rugăciunile.

ale lui Aladin, păcătoşii ca mine ar zbura întruna spre Mecca".

Generalul Zia s-a gândit că poate ar fi trebuit să-şi trimită discursul în urdu sau să-şi amelioreze cunoştinţele de arabă şi să-şi ia prin surprindere prietenii saudiţi. În vizitele sale la ONU, făcuse cunoştinţă cu femeile acelea îmbrăcate cu taioare şi plătite foarte bine, care traduceau în toate limbile posibile, pe măsură ce vorbeai. Cu siguranţă că suedezii puteau să şi le permită. Apoi s-a gândit la bunul său prieten Ronald Reagan, care se moşmondea întruna cu căştile şi care şi-ar fi pierdut răbdarea, drept care s-a hotărât să rămână la limba engleză. Mai bine să se uite la o altă traducere, şi-a spus el. S-a ridicat de pe covoraşul de rugăciune, înfăşurându-şi cămaşa de noapte din mătase chinezească în jurul pântecului umflat — „singura parte civilă a trupului meu şi, prin urmare, imposibil de controlat", după cum îi plăcea să spună.

Înainte să se mute el aici, această cameră cu podeaua de marmură şi cu pereţii tapetaţi cu lambriuri de mahon conţinea cărţi despre istoria militară şi portretele predecesorilor săi. Generalul a cerut ca toate cărţile şi tablourile să fie mutate în anexa camerei de oaspeţi şi a transformat-o în cameră de rugăciune. Casa Armatei, care acum îi servea şi drept birou Administratorului-Şef al Legii Marţiale, era un *bungalow*[1] colonial, cu paisprezece dormitoare, şapte hectare de pajişte şi o mică moschee. Îi reamintea de filmele vechi, în alb-negru, şi de conducătorii binevoitori, care erau apropiaţi de poporul lor. Noua Casă Prezidenţială era gata. Acolo îi primea pe demnitarii străini şi se întreţinea cu mulahii[2] locali câteva zile pe săptămână, dar nu avea

---

[1] Denumire dată, în India, unei case cu un singur nivel şi, de obicei, cu o vastă verandă.

[2] *Mulah* — înţelept musulman, interpret al preceptelor religioase; în general, titlu onorific dat oamenilor învăţaţi.

tragere de inimă să se şi mute în ea. Se simţea pierdut prin coridoarele somptuoase ale Casei Prezidenţiale şi-l instruise pe aghiotantul său principal să-i spună Primei Doamne că lucrarea nu se terminase încă.

„Băile nu sunt terminate şi mai sunt anumite probleme legate de siguranţă", îi spunea el însuşi, ori de câte ori ea îl bătea la cap în legătură cu mutatul în casă. Noua Casă Prezidenţială îi amintea de palatul prinţului Naif şi, cu toate că îl iubea şi-l respecta pe prinţul Naif ca pe un frate, ceea ce era bun pentru prinţul de viţă regească al unui regat deşertic bogat în petrol nu era neapărat potrivit pentru umilul conducător al unei naţiuni sărmane de o sută treizeci de milioane de oameni.

Nu era sigur de acest număr, dar, în tot cazul, era o cifră rotundă şi el avea să se ţină de ea până când ar fi ajuns în postura de a ordona un nou recensământ.

A învelit versiunea engleză a lui Pickthall cu o copertă de catifea verde şi a pus-o înapoi pe raft, alături de alte exemplare, comentarii şi interpretări ale Cărţii sfinte. S-a întrebat dacă să-şi pună uniforma sau nu înainte de a se duce la rugăciunea de dimineaţă. Pe şeful Serviciului Intern de Informaţii urma să-l primească la ora 6.30, rugăciunea se va fi terminat până la ora 6.15 şi voia să-şi rezerve puţin timp ca să stea de vorbă cu imamul moscheii de la Casa Armatei.

Între luarea unei decizii şi aplicarea ei, generalului Zia îi plăcea, câteodată, să consulte divinitatea. Şi, cu toate că schimbatul în uniformă înainte sau după rugăciunea de dimineaţă nu avea cum să afecteze destinul celor o sută treizeci de milioane de supuşi ai săi, şi-a luat, oricum, un alt exemplar din Coran de pe raft, şi-a închis ochii, a deschis Cartea la întâmplare şi s-a plimbat cu degetul pe pagina din faţa lui, ţinându-şi ochii mai departe închişi. Pentru el

şi pentru ţara lui şi-a dorit o zi în siguranţă, apoi şi-a deschis ochii şi şi-a găsit degetul arătând spre:

لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبْحَٰنَكَ إِنِّى كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ

Rutina zilnică dinainte de răsărit, care făcea din Casa Armatei un avanpost al supuşilor ei, începuse deja în afara biroului său. Militarii de pază din tura de noapte îşi închideau la loc siguranţele pistoalelor Kalaşnikov şi-şi întindeau mădularele; o echipă de grădinari fusese percheziţionată în camera de gardă principală; aghiotantul personal al generalului Zia prindea şapte seturi identice de medalii pe piepturile a şapte uniforme diferite; prima din sutele de vrăbii de casă, care se ascundeau în spatele proiectoarelor şi al tunurilor antiaeriene care asigurau Casa Armatei cu un paravan de siguranţă îşi lua zborul, ciripind de zor, în încercarea de a porni conversaţia matinală.

Generalul Zia a oftat, şi-a presat Coranul peste amândoi ochii, l-a sărutat unde se împreunau paginile şi l-a pus la loc pe raft. S-a îmbrăţişat de unul singur, ca să-şi controleze tremurăturile care-i cuprinseseră corpul. Acelaşi verset din două volume diferite, atât de devreme dimineaţa. Nu i se mai întâmplase niciodată.

Din noaptea loviturii de stat, consultase întotdeauna Cartea în căutarea unei călăuziri şi întotdeauna găsise în ea răspunsurile pe care le căuta. Cu unsprezece ani mai devreme, cu doar câteva clipe înainte să le ordone trupelor sale declanşarea Operaţiunii Fairplay, prin care l-a înlăturat pe primul-ministru Bhutto[1] şi s-a instalat în fruntea

[1] Zulfikar Ali Bhutto (1928-1979) a fost preşedinte (1971—1973), apoi prim-ministru (1973—1977) al Pakistanului. Înlăturat de la putere prin puciul militar condus de generalul Zia ul-Haq, a fost condamnat la moarte şi executat în 1979, pe motiv că el însuşi autorizase executarea unui oponent politic.

țării, deschisese Coranul și căzuse în el peste versetul: „El este cel care v-a făcut conducători pe pământ".

Doi ani mai târziu, după ce respinsese apelurile liderilor lumii de a nu-l spânzura pe Bhutto și înainte de a semna decretul de condamnare a lui la moarte, generalul Zia deschisese Cartea sfântă și găsise acest verset: „Și vinovații privesc focul, și știu că sunt pe cale să pice în el, și de atunci nu găsesc nici o cale de scăpare".

Și totuși, deși a citit destul Muadudi[1], ca să știe atâta lucru despre Coran, că nu este o carte a profețiilor, că nu e făcut ca să fie folosit în treburile lumești, generalul Zia nu putea rezista ispitei, ca un copil care se uită pe furiș la cadourile-surpriză pregătite pentru ziua lui.

Ce ar trebui să facă un om singur, aflat la răscrucea istoriei?

După unsprezece ani, devenise pentru el o obișnuință. Fiindcă începuse să consulte Cartea sfântă în fiecare zi, de parcă n-ar fi fost cuvântul Domnului, ci horoscopul său zilnic de pe ultima pagină a ziarului *Pakistan Times*. În această dimineață, se simțea ca un dependent care, după un timp îndelungat, se privește în oglindă și nu recunoaște ce vede. Simțea o nevoie uriașă de a-și oferi un alt început. A luat un alt exemplar din Coran, dar, cum îi tremurau mâinile, l-a pus înapoi pe raft, fără să-l deschidă. Își dădea seama că avea nevoie de ajutor; avea nevoie să stea de vorbă cu imamul de la moscheea Casei Armatei.

Pășind pe coridorul care ducea la moschee, a trecut prin fața propriului dormitor. A deschis ușa delicat și s-a uitat pe furiș înăuntru. Lampa de pe noptieră era aprinsă, iar soția lui dormea cu fundul ei amplu înspre el. De fiecare dată când o vedea în această poziție, își amintea de ce îi spusese

---

[1] Maulana Muadudi (1903—1979), gânditor politic pakistanez.

prințul Naif despre motivul pentru care beduinii au mădularele atât de lungi. În opinia prințului, ele evoluaseră în funcție de mărețele dosuri ale femeilor acelui neam. „Evoluția are loc foarte rapid în deșert", glumise generalul Zia.

Soția lui s-a mișcat în somn, umflăturile colosale care erau bucile ei s-au cutremurat, iar generalul a închis ușa la fel de ușor cum o deschisese și s-a dus în propria lui cameră, care se prelungea cu biroul său de lucru, atunci când rămânea până noaptea târziu, și cu camera sa de toaletă, construită ca un dulap în perete. Avea de gând să se schimbe înainte de rugăciune. Nu voia să-l lase pe directorul Serviciului Intern de Informații să-l aștepte.

Camera lui era puțin mobilată, cu un pat dublu de lemn, modelul standard al Armatei, un teanc de ziare de dimineață pe una dintre noptierele de lângă pat, iar pe cealaltă, un pahar cu lapte acoperit cu un șervet brodat.

Paharul cu lapte era una dintre acele obișnuințe casnice, care își schimbaseră de mai multe ori sensul în răstimpul celor treizeci și patru de ani de când era căsătorit. Când abia se căsătorise — pe-atunci era căpitan —, soția lui i-l punea pe noptieră ca pe un nevinovat afrodiziac conjugal. Când experimentase băutul de whisky, ca maior, ca să-și impresioneze superiorii, laptele devenise un leac pentru stările lui de mahmureală. În perioada cât fusese colonel și, apoi, general de brigadă, laptele îi îngrijise ulcerul stârnit de anxietatea promovării. Acum, devenise un simplu talisman. Prima Doamnă recita câteva versete, sufla peste lapte și-l trântea pe noptiera din partea lui de pat, știind prea bine că el nu avea să-l bea. „Pentru viața ta lungă", zicea. „Să le zădărnicească dușmanilor tăi comploturile." Generalul Zia nu se mai atinsese de ani de zile de paharul cu lapte, dar nici nu-l lăsa inima să-i spună soției sale să nu i-l mai pună pe noptieră. Cine se poate înțelege cu femeile? Dacă trei plutoane din Serviciile Speciale, răspândite în jurul rețelei

sale, o baterie de tunuri antiaeriene şi şase telefoane colorate diferit, reprezentând şase linii telefonice de maximă urgenţă, aranjate pe o masă din dormitorul său nu-l puteau salva, cum ar fi putut un pahar cu lapte să-l protejeze împotriva comploturilor pe care Prima Doamnă şi le închipuia mereu? Dar cine se putea înţelege cu o Primă Doamnă care întotdeauna se plângea că locuinţa era prea înghesuită şi că la televiziunea naţională nu era nimic bun de văzut?

Generalul Zia şi-a privit ceasul şi a realizat că, dacă începea să-şi pună uniforma, fără doar şi poate ar fi întârziat la rugăciune. Nu că ar fi contat, deoarece imamul avea să-l aştepte să apară, înainte să-şi înceapă rugăciunea, dar versetul despre Iona îi dădea palpitaţii la inimă şi simţea el că numai în moschee şi-ar fi putut găsi liniştea.

Când a ieşit pe uşa de serviciu a Casei Armatei, care ducea la moschee, doi militari din trupele de comando, care stăteau în umbră, l-au salutat. Absorbit de murmurarea versetului pe care întotdeauna îl recita în momentul în care punea piciorul afară din casă dimineaţa, generalul Zia a fost surprins de bufnitura bocancilor pe beton. Poticnindu-se de pragul uşii, a făcut un pas înapoi, după care a păşit afară din nou şi, în loc să le întoarcă salutul celor doi militari, s-a mulţumit să dea din cap înspre ei. A încercat să recite versetul din nou, dar mintea lui părea să se fi întors la neobositele rugăminţi ale lui Iona.

Imamul şi-a început rugăciunea de îndată ce generalul Zia şi-a ocupat locul în spatele lui. Şeful Serviciului Intern de Informaţii, generalul Akhtar, stătea în stânga, mişcările lui fiind cu o fracţiune de secundă în urma celor ale generalului Zia, ca şi cum, chiar şi când se prosterna înaintea lui Allah, generalul Akhtar voia ca semnalul să vină de la Şeful său. Iar generalul Zia era liniştit, având pe cineva drept ochii şi urechile sale, care se rugau odată cu el. Ştia că avea un frate întru credinţă şi, de asemenea, că fratele

respectiv era cu el, acolo, şi nu în altă parte, nutrind cine ştie ce ambiţii întunecate.

Asemenea majorităţii oamenilor care se roagă de cinci ori pe zi, generalului Zia i se părea dificil să se concentreze la rugăciunea din acel moment. Buzele lui murmurau versetele corecte, mâna i se ducea în sus, la ureche, genunchii lui se plecau la chemarea imamului, iar fruntea lui atingea pământul cu o eficienţă îndelung exersată, dar mintea lui rămăsese la Iona, înăuntrul balenei, unde erau zgomote gâlgâite, şi bulboane gigantice, şi Iona îşi vântura braţele pe întuneric. Înghiţea cu greu şi simţea cum un roi de peştişori îl ciuguleau, croindu-şi drum spre inima lui. Scuipa şi înghiţea lacom aer, în timp ce balena plonja din ce în ce mai adânc în mare. Generalului Zia i se părea că el însuşi aluneca printr-o mare de mâzgă, până ajungea la un perete gros de carne caldă, la care în sfârşit se oprea. Atât de absorbit era în măruntaiele balenei, încât i-a luat ceva timp ca să realizeze ce spunea imamul.

Generalul Zia fusese numit în fruntea armatei de numai un an şi patru luni, când a organizat lovitura de stat şi şi-a atribuit funcţia de Administrator-Şef al Legii Marţiale. Nu era sigur de câtă încredere aveau în el sau — lucru mult mai important — cât de mult îl respectau cei opt generali care formau consiliul său. Toţi îl salutau, îi spuneau Şeful chiar şi în conversaţiile lor private, conform transcrierilor convorbirilor telefonice, pe care generalul Zia le văzuse, şi-i îndeplineau ordinele. Dar putea el cu adevărat să aibă încredere în acea clică elitistă de băutori zdraveni de whisky, raşi, tunşi şi frezaţi? Neavând încredere în nimeni care avea mai mult de două stele pe umeri, era de la sine înţeles că, la prima întâlnire a corpului de comandanţi de după noaptea loviturii de stat, generalul Zia era oarecum tulburat, că nu ştia sigur ce voiau acei generali de la el, nu

ştia sigur ce aşteptau de la el să facă, dacă tot pusese mâna pe țară. Duseseră la îndeplinire lovitura de stat de parcă s-ar fi prezentat la raport pentru o inspecție de rutină, dar generalul Zia ştia că nu se putea baza pe loialitatea lor. Trebuia să omoare pisica de la bun început.

Generalul Zia se căsătorise pe vremea când era un simplu căpitan în divizia de blindate. Era, de asemenea, virgin. Unul dintre unchii lui din partea mamei îl luase deoparte în noaptea nunții şi-i şoptise la ureche un vechi proverb persan: „Omoară pisica încă din prima zi". Unchiul îl strânsese de umăr, izbucnise într-un râs vulgar şi-i dăduse brânci în camera unde viitoarea Primă Doamnă îl aştepta pe un pat, ca o legăturică de mătase roşie. Zia nu cunoştea nici un persan pe atunci şi nu găsise nici o pisică pe care s-o omoare în acea noapte.

— Ți-ar plăcea să te schimbi în ceva mai comod? o întrebase el, răsucind în jurul degetului tivul brodat al cămăşii ei de noapte de mătase roşie.

— Mă simt destul de comod aşa cum sunt, îi răspunsese ea, smulgându-i tivul din mână, apoi se întorsese cu spatele la el şi adormise.

Lamentabilul eşec din acea primă noapte, ştia prea bine, avusese drept urmare o căsnicie în care autoritatea lui nu fusese niciodată pe deplin restabilită. Douăzeci şi trei de ani mai târziu, în dimineața de după lovitura de stat de la miezul nopții, generalul Zia aflase care era înțelesul proverbului. Intenționa să omoare pisica, s-o îngroape şi să-şi înalțe steagul peste mormântul ei. Atâta doar, că nu era foarte sigur cum avea să procedeze în acest sens. „Allah mă va îndruma", îşi spusese el, înainte să intre în sala de conferințe.

În prima şedință de după lovitura de stat a generalului Zia, opt generali, incluzându-i aici pe comandanții forțelor navale şi aeriene, stăteau în jurul unei mese din sala de conferințe a Cartierului General. Gândindu-se, probabil, la

natura istorică a şedinţei respective, ordonanţele pulverizaseră cu generozitate odorizant cu miros de trandafiri, aşa încât sala mirosea ca un sicriu proaspăt sigilat. Generalul aghiotant, pe nume Beg — un general cu două stele şi cu o înclinaţie spre accese imprevizibile de strănut —, stătea într-un colţ, cu o batistă albă peste nas, pregătit să noteze fiecare cuvânt care ar fi fost pronunţat în timpul conferinţei. Câte un exemplar al ordinii de zi se afla în faţa fiecăruia dintre ei, într-o mapă de piele verde, împodobită cu săbii de aur încrucişate, pe care se sprijinea o lună nouă, foarte subţire. Generalul Zia nu putuse să nu observe că, deşi toţi opt se ridicaseră şi-l salutaseră, cu toţii se aşezaseră la loc, fără să mai aştepte ca el să-şi ocupe locul mai întâi. Îşi tot schimbau poziţia pe scaune şi, înainte ca el să declare şedinţa deschisă, comandantul forţelor navale zisese:

— Vreau să se consemneze: eu am fost informat despre lovitura de stat când aceasta era deja în plină desfăşurare...

Strănutul înăbuşit al generalului-aghiotant le distrăsese atenţia tuturor pentru o clipă şi-i oferise generalului Zia ocazia introducerii de care avea atâta nevoie. Îl fixase pe comandantul forţelor navale cu nişte ochi mari, binevoitori, şi i se adresase pe un ton rugător:

— Bineînţeles că vom lua notă de protestul dumitale şi bineînţeles că vom avea nevoie de îndrumarea dumitale în ceea ce am hotărât să facem. Dar, cum noi toţi ne întâlnim pentru prima dată după ce am reuşit să ne salvăm ţara, fără să vărsăm nici măcar o singură picătură de sânge, oare nu s-ar cuveni să ne începem şedinţa cu o recitare din Coran? Allah să ne îndrume în toate eforturile noastre!

Generalii se frecaseră de scaune şi mai tare, neştiind cum să reacţioneze la o asemenea propunere. Toţi erau musulmani şi toţi ştiau că Şeful avea o înclinaţie spre religie. Unii dintre ei chiar îi spuneau „Mulahul" când vorbeau între ei pe linii telefonice securizate. Dar şedinţa era şedinţă şi

să amesteci religia cu tot ce era legat de conducerea țării — asta era ceva ce depășea puterea lor de înțelegere. Un sfert de secol de instrucție militară îi pregătise pentru multe sarcini; puteau să toasteze în cinci limbi diferite, puteau să mărșăluiască în pasul celor mai bune armate din lume și să țină exerciții militare combinate cu ele. Dacă și-ar fi lepădat uniformele, s-ar fi putut afirma în cariere diplomatice sau la conducerea universităților. Dar toate cursurile lor de comandanți de stat-major și toate abilitățile lor de supraviețuire nu erau de ajuns. Nu se pricepeau să spună nu unei propuneri de a recita din Coran, venită de la propriul lor Șef. Se mai frecaseră puțin pe scaune. Mai trăseseră pe nas puțin aer cu miros de trandafiri.

Generalul Zia scosese un exemplar din Coran subțire, de culoare purpurie, din mapa sa, își pusese ochelarii de citit și începuse să recite. Toți comandanții aceia își lăsaseră privirile în jos, plini de respect, și ascultaseră în liniște; unii își puseseră mâinile în poală, întrebându-se dacă nu cumva sosise și pentru ei timpul să înfrunte consecințele felului lor de a fi, lipsit de credință.

Recitarea nu durase mai mult de trei minute. Vocea generalului Zia era croncănitoare, dar, când se citește Coranul cu voce tare, este ceva care face ca până și glasul cel mai lipsit de muzicalitate să pară suportabil. După ce terminase de recitat, generalul Zia îi înmânase Coranul generalului din stânga sa:

— Cum generalul Akhtar vorbește foarte bine limba engleză, îl voi ruga pe el să citească traducerea, pentru aceia dintre noi care nu înțeleg araba.

„O prostie patentată", se gândise comandantul forțelor navale. „Nici unul dintre noi nu înțelege araba."

Generalul Akhtar începuse să citească pe un ton șovăielnic:

— „Încep în numele lui Dumnezeu, cel preasfânt, cel mai milos..."

Generalul Zia rămăsese cu ochii țintă la el, fără să clipească, până când lectura traducerii ajunsese la final. Nici nu terminase bine de citit generalul Akhtar, că generalul Zia îi şi înhățase din mână exemplarul din Coran şi-l ridicase în sus, ca să fie bine văzut de toți generalii.

— Ce credeți că se spune aici, în această parte pe care tocmai am recitat-o? A urmat un moment de liniște. Generalul Beg şi-a tras nasul în spatele batistei. Generalul Zia a ridicat vocea: Haideți, vorbiți — apoi s-a supus propriei comenzi: În arabă, se spune: „În numele lui Allah". Nu se spune în numele lui Dumnezeu, nu se spune în numele zeilor, nu se spune în numele vreunei divinități fără nume. Se spune: „În numele lui Allah" — şi a făcut o pauză dramatică: Le reamintesc fraților mei de față că primul lucru pe care un nemusulman trebuie să-l spună ca să devină musulman, primul act de credință pe care orice credincios trebuie să-l proclame este: „Nu există alt Dumnezeu în afară de..." — şi iar a făcut o pauză şi a privit în jurul mesei, aşteptând să completeze cineva prima *kalima*[1]. Nimeni, însă, n-a vorbit. Atunci, a repetat: „Nu există alt Dumnezeu ÎN AFARĂ DE..."

— Allah, au murmurat cu toții, precum copiii de şcoală, care nu sunt siguri dacă nu cumva li se cere să răspundă la o întrebare-capcană.

— Da, a zis generalul Zia şi a izbit cu pumnul în masă. Dragii mei generali, să lămurim un lucru, înainte de a auzi protestele şi sugestiile voastre: Nu există alt Dumnezeu în afară de Allah. Şi, cum Allah Însuşi zice că nu există alt Dumnezeu, să abolim acest cuvânt. Să încetăm de a mai pretinde că Dumnezeu *ar fi* Allah. Este o invenție apuseană,

---

[1] Cele şase kalime sunt învățăturile de bază ale Islamului.

o modalitate uşoară de a confunda creatorul cu distrugătorul. Noi respectăm toate religiile, în special creştinismul şi iudaismul. Dar vrem noi, oare, să devenim ca ei? Creştinii îl numesc pe Isus fiul lui Dumnezeu. Ce-ar trebui să înţelegem, că vreun dumnezeu s-a pogorât în timp ce Maria dormea dusă şi...? — şi a făcut un cerculeţ cu degetul mare şi cel arătător de la mâna stângă şi l-a străpuns cu degetul mijlociu de la mâna dreaptă. Evreii mai au puţin până să spună că Dumnezeul lor e Moise. Aţi putea crede că e totuna pentru oamenii noştri. Dumnezeu, Allah, nici o diferenţă între ei? — şi a mimat accentul sincopat englezesc, pe care îl preferau mulţi dintre generalii săi. Dar cine să le spună că noi credem în Allah, şi nu în alt dumnezeu? Nu ne-a ales, oare, Allah pe noi ca să clarificăm această confuzie? Apoi, ca şi cum şi-ar fi adus aminte, a făcut apel la patriotismul camarazilor săi generali: Până şi hinduşii spun despre monştrii lor cu şase braţe că sunt dumnezei. Nu este şi ăsta un motiv suficient pentru a ne ţine departe de acest cuvânt? Şi, dacă vreunul dintre voi are vreo îngrijorare cum că oamenii nu vor şti să aprecieze la justa ei valoare diferenţa dintre Dumnezeu şi Allah, vă propun să lăsăm acest lucru în grija lui Allah.

Tăcerea totală care a urmat scurtului său discurs l-a satisfăcut pe generalul Zia.

— Şi-acum, să ascultăm protestul comandantului forţelor navale.

Acesta, însă, năucit de predica despre numele lui Dumnezeu, s-a simţit dintr-odată foarte neînsemnat. Adică el era îngrijorat de o încălcare a protocolului, când întreaga naţiune îl chema pe Dumnezeu cu tot felul de nume greşite.

Generalii care pe la spate îl numiseră pe Zia „mulah" s-au simţit ruşinaţi de faptul că-l subestimaseră: nu numai că era mulah, dar era un mulah a cărui înţelegere a religiei nu trecea dincolo de repetatul papagaliceşte al celor auzite

de la mulahul de lângă el. Un mulah fără barbă, un mulah în uniformă de general cu patru stele, un mulah cu instinctele unui inspector fiscal corupt.

Cei opt generali stăteau în jurul mesei copleşiţi de cele întâmplate, încercând să priceapă, totuşi, ce li se spusese. Dacă ar fi putut să le descifreze gândurile, iată ce ar fi putut auzi generalul Zia:

„Ce l-au învăţat ăia la Sandhurst?"

„O ţară care crede c-a fost creată de Dumnezeu şi-a găsit, în sfârşit, ce merita: un idiot cu gură mare, care crede c-a fost ales de Allah să-i spele imaginea."

„Chiar că are dreptate. Cum de nu m-am gândit la asta mai demult?"

„Pe cine va numi, oare, locţiitor?"

„Unde sunt, la o şedinţă a comandanţilor armatei sau într-o moschee de la ţară?"

„Voi interzice cuvântul Dumnezeu acasă."

„Cine ar fi crezut c-avem un geniu teocratic în uniformă?"

„Putem continua cu ordinea de zi? Tocmai am răsturnat un guvern ales — cum dracului avem de gând să conducem ţara asta? Ce, o să se pogoare Allah printre noi şi-o să patruleze pe nenorocitele-alea de străzi?"

Singura persoană care şi-a exprimat gândurile a fost generalul Akhtar, un fost boxer la categoria mijlocie, un bărbat de origine tribală, care se purta ras şi avea în el atât de multă demnitate soldăţească, încât s-ar fi putut naşte în orice ţară de pe oricare dintre cele cinci continente şi tot ar fi ajuns general. Abilitatea lui de a se purta cu graţie marţială şi talentul său de a-şi linguşi superiorii deveniseră în aşa măsură legendare, încât, potrivit unei glume care circula prin tranşee, ar fi putut lichida o întreagă unitate inamică numai pupându-i în dos pe toţi.

Ceilalți generali au încetat să mai gândească și s-au aplecat în față, fiecare pe scaunul său, pentru a-l asculta pe generalul Akhtar.

— Cu slava lui Allah ai întors această țară din pragul distrugerii, cu mila lui Allah ai salvat această țară când politicienii erau gata s-o împingă peste marginea prăpastiei. Vreau să mulțumesc... — și s-a oprit, de parcă urma să-i mulțumească lui Dumnezeu. Și-a pus respectuos mâinile de boxer pe mapa verde și a continuat: ...Vreau să-i mulțumesc lui Allah și vizionarului nostru Șef de Stat-Major, căruia Allah i-a dăruit înțelepciunea de a lua decizia corectă la timpul potrivit. Apoi, a privit de jur-împrejurul mesei înainte de a mai spune: Vreau să le mulțumesc și comandanților noștri, foarte buni profesioniști, așezați în jurul acestei mese, care au dus la îndeplinire lovitura de stat, la ordinele Șefului nostru, într-o manieră atât de disciplinată, încât nici un singur glonț nu a trebuit să fie tras, nici o singură picătură de sânge nu a trebuit să fie vărsată.

Echilibrul puterii din acea cameră s-a schimbat brusc și cei opt generali, în ciuda diferitelor nivele de afiliere la religie, în ciuda gusturilor diverse în materie de whisky și femei și a diferitelor accente cu care vorbeau limba engleză, au ajuns la una și aceeași concluzie: generalul Akhtar le-o luase înainte. Fiecare dintre ei ar fi trebuit să spună aceste cuvinte. Dintr-odată, aerul cu miros de trandafiri din sala de ședințe și-a pierdut prospețimea. Generalul Beg și-a șters nasul și și-a băgat batista înapoi în buzunar.

Întrunirea și-a mutat apoi atenția la ordinea de zi, la probleme urgente precum securizarea granițelor țării, găsirea unei justificări legale pentru lovitura de stat și alcătuirea unei liste cu politicienii în care se putea avea încredere că aveau să susțină regimul militar. Generalul Zia a făcut aluzie la lucrurile bune și frumoase ce aveau să urmeze:

— Am nevoie de guvernatori pentru provincii, am nevoie de miniştri care să conducă ministerele. Pe cine pot conta, în afară de profesioniştii adunaţi în jurul acestei mese?

S-au ridicat cu toţii şi au părăsit sala liniştiţi, dar nici unul nu a uitat mesajul Şefului lor. În următorii unsprezece ani, mulţi dintre acei generali aveau să se retragă din funcţii. Unii aveau să fie numiţi guvernatori de provincii, alţii să fie înlocuiţi de subalternii lor. Două lucruri care nici măcar nu fuseseră pe ordinea de zi au supravieţuit oricărei răsturnări care a mai urmat. Generalul Akhtar a rămas general până în clipa morţii şi toate numele lui Dumnezeu au fost şterse încet-încet din memoria naţiunii, de parcă un vânt ar fi măturat întreaga ţară şi le-ar fi luat pe sus cu el. Nume discrete, inofensive, precum persanul *Khuda*, care a fost întotdeauna uşor de mânuit pentru poeţii de gazeluri, deoarece rimează cu majoritatea verbelor de acţiune; sau *Rab*, pe care oamenii sărmani îl invocau în ceasurile lor de suferinţă; sau *Maula*, pe care-l strigau sufiotii în şedinţele lor de fumat haşiş. Allah şi-a dat Lui Însuşi nouăzeci şi nouă de nume. Credincioşii lui improvizaseră multe altele. Dar toate aceste nume au început să dispară uşor-uşor: din declaraţiile oficiale, din predicile de vinerea, din editorialele ziarelor, din rugăciunile mamelor, de pe cărţile poştale cu felicitări, din rapoartele oficiale, de pe buzele prezentatorilor de spectacole de televiziune de genul cine-ştie-câştigă, din cărţile cu poveşti ale copiilor, din cântecele iubiţilor, din deciziile curţilor judecătoreşti, din saluturile operatorilor de telefonie, din cererile de *habeas corpus*[1], din competiţiile de dezbateri inter-şcoli, din discursurile de inaugurare a drumurilor, din slujbele de comemorare, din blestemele jucătorilor de crichet — ba chiar şi din rugăminţile insistente ale cerşetorilor.

---

[1] Formula completă, în limba latină, este *habeas corpus ad subiciendum* („să pui trupul la dispoziţie") şi se referă la aducerea unei persoane în faţa judecătorului.

În numele lui Dumnezeu, Dumnezeu a fost exilat din toată țara şi înlocuit de singurul şi unicul Allah, care, după cum se convinsese generalul Zia, vorbea numai prin el. Dar iată că astăzi, după unsprezece ani, Allah îi trimitea semne care indicau, toate, un loc atât de întunecos, atât de fatal, încât generalului Zia îi părea rău că nu reuşea să-şi risipească unele îndoieli care aveau de-a face cu Cartea sfântă. Ştia că, pentru oricine nu avea optimismul lui Iona, burta balenei era locul de odihnă cel din urmă.

Când imamul a început să recite rugăciunea de după rugăciune, generalul Zia şi-a dat seama, după o clipă de gândire, că o dată în plus era încercat de povestea lui Iona. După altă clipă de gândire, şi-a dat seama că imamul nu mai recitase niciodată acel verset la rugăciunea de dimineață. A izbucnit într-un hohot de plâns. Ceilalți credincioşi s-au rugat mai departe; erau deja obişnuiți cu plânsetele generalului Zia în timpul rugăciunilor, deşi nu erau niciodată siguri dacă lacrimile lui se datorau intensității devoțiunii sale religioase, problemelor de stat care îi ocupau mintea sau vreunei alte şfichiuiri din vârful limbii pe care i-o făcuse Prima Doamnă. Toți se prefăceau că nu băgaseră de seamă că preşedintele lor se îneca de plâns. Generalul Zia şi-a întors fața spre stânga, şi-a întors fața spre dreapta, a binecuvântat lumea întreagă şi l-a apucat de mână pe generalul Akhtar. A dat să-i vorbească, dar s-a înecat cu propriile lui cuvinte. Generalul Akhtar l-a strâns de mână pe generalul Zia şi l-a bătut uşor pe spate, ca să-l ajute să se liniştească. Într-un final, cuvintele i-au ieşit pe gură:

— Poți, te rog, să-mi ridici nivelul de securitate? — la care generalul Akhtar a dat din cap cu entuziasm şi i-a strâns mâna din nou, cu o strânsoare de boxer. Generalul Zia s-a smiorcăit, cu ochiul stâng a vărsat o lacrimă, cu ochiul drept l-a privit cu suspiciune pe imam, apoi a zis: Ridică-l, te rog, la nivelul de roşu.

TREI

— Nu vreau ca Serviciul Intern de Informaţii să-şi vâre nasul în treburile mele, murmură locţiitorul, în timp ce mă conduce din biroul Comandantului înapoi în celulă.

Aş vrea să-i spun: „Amin, domnule. Amin", dar îi arunc o privire şi decid să-mi ţin gura. Pare să fie într-o dispoziţie introspectivă. Fiecare vizită la biroul Comandantului îi mai risipeşte locţiitorului acestuia încă puţin din bruma de ambiţie ce i-a mai rămas. Pentru o clipă, mi-e şi milă de el. Mi-e milă de mersul său de subordonat. Aş vrea să-l mângâi pe burta parcă ţinută în chingi de nasturii cămăşii de uniformă. Aş vrea să-i repar tocurile uzate ale pantofilor.

La cursurile de Studii de Război, ni s-a predat *Arta războiului* şi am încă proaspete în minte fragmentele din Sun Tzu[1]. Nu spunea el că, dacă inamicul îţi lasă o uşă deschisă, nu ezita, dă buzna pe-acolo?

— Domnule, sunt de acord cu dumneavoastră, va fi o ruşine pentru Academie, dacă este chemat Serviciul Intern de Informaţii, zic eu, pe un ton foarte îngrijorat.

— Şi cine dracului este răspunzător pentru această ruşine? Cine nu cooperează cu mersul anchetei? zice el, fluturându-mi dosarul anchetei prin faţă.

— Mă jur pe Dumnezeu, domnule..., zic eu şi apoi tac, pentru că locţiitorul Comandantului mă priveşte în ochi, se întoarce brusc şi, în loc să mă conducă înapoi în celulă, se îndreaptă spre moschee.

---

[1] Gânditor şi strateg militar chinez din secolele VI–V î.H.

Bulevardul Şoimilor, care duce la moschee, se topeşte sub tălpile bocancilor mei. Camarazii mei cadeţi se află fie la cursul de Formare a Caracterului, fie strânşi cu centurile de scaune în simulatoarele de carlingă, făcând exerciţii de aterizare în caz de urgenţă. Iar eu mă aflu aici, escortat spre casa lui Allah. Nici măcar nu este ora de rugăciune. Iar locţiitorul Comandantului, ştiu foarte bine, nu e genul care se roagă. Nici eu nu sunt evlavios, dar, de când Comandantul a declarat obligatorii cele cinci rugăciuni zilnice şi s-a apucat să facă şi apelul la ele, n-am avut ce face şi l-am vizitat destul de des pe Allah.

Obaid a devenit foarte pios timp de câteva zile, ba chiar mi-a adus de la bibliotecă o carte intitulată *Sănătate, avuţie şi înţelepciune prin rugăciune*. A început să-şi petreacă din ce în ce mai mult din timpul său liber în moschee. Pioşenia lui s-a terminat, însă, în ziua în care un cadet de serviciu l-a prins făcând yoga între rugăciuni. Acum stătea în poziţia lotus, cu degetele mari şi cele arătătoare proptite pe genunchi, încercând să-şi elibereze energia *kundalini*[1], în momentul următor era acuzat de practicarea hinduismului într-o moschee. A fost lăsat în pace doar după ce eu l-am ameninţat pe acel cadet de serviciu că nu-l mai invităm niciodată la nopţile noastre de vizionări de casete video.

Nu-mi vine în minte ce anume ar putea găsi locţiitorul Comandantului în moschee, cu care să-şi completeze dosarul.

Doar dacă nu s-a oferit Allah voluntar să depună mărturie împotriva mea.

Moscheea este făcută dintr-o serie de barăci vechi, convertite într-o sală de rugăciune cu plafonul jos, cu un minaret din placaj lipit deasupra — un aranjament temporar,

---

[1] Potrivit credinţei hinduse, *kundalini* este energia primordială, absolută, care susţine şi dă naştere fiecărui lucru cunoscut în Univers.

de vreme ce modelul arhitectural pentru noua locuință a lui Allah este înfățișat într-o casetă de sticlă, chiar la intrarea în moschee. Are o cupolă verde cu dungi aurite, patru minarete și niște figurine de plastic în poziție de rugăciune în spațiul principal. Ne oprim la poarta moscheii. Locțiitorul Comandantului se așază ca să se descalțe. Eu rămân în picioare, neștiind sigur ce se așteaptă de la mine să fac.

— Intri cu mine, subofițer, zice el.

— Hainele mele nu sunt curate, domnule, zic eu, avansând același semiadevăr pe care-l folosesc de luni de zile, ca să evit rugăciunile obligatorii.

— Nu-ți face griji, trebuie doar să stăm de vorbă.

Mi se întoarce stomacul pe dos. Sun Tzu știa ce spunea despre elementul de surpriză, dar nu a scris o vorbă despre cum te simți când tu ești cel surprins.

În moschee, nu e nimeni la ora aceasta, cu excepția unor cadeți îmbrăcați în *shalwar qameez*[1]-uri albe și cu scufii pe capete, absorbiți de ceea ce pare a fi un joc de cărți foarte disputat. Nu-i recunosc după chipuri, dar, după haine, par să fie ultimele victime ale războiului aflat în plină desfășurare și legat de scrobeală. Comandantul nostru vrea ca toată lumea să poarte uniforme dublu scrobite, chiar și în luna iunie, ceea ce conduce la apariția în mod regulat a unor iritații și chiar a unor infecții urâte de piele. Întotdeauna sunt cozi lungi de cadeți la infirmerie, cu picioare care fac eforturi supraomenești ca să evite cutele ascuțite ca niște lame ale pantalonilor, cu mâini care încearcă să scarpine în locuri imposibile.

Escadronul medical consideră scrobeala o amenințare pentru starea de sănătate a cadeților și a contraatacat cu Procedurile de Operare Standard în Cazuri de Izbucnire a

[1] Sau *shalwar kameez*, costum tradițional purtat deopotrivă de bărbați și de femei în Asia de Sud, format din pantaloni largi, gen șalvari, ca de pijama, și un bluzon sau o tunică lungă.

unei Epidemii. Oricine capătă o infecție de piele din cauza uniformei scrobite în exces obține o prescripție medicală care spune clar: „Interzis portul uniformei scrobite". De vreme ce Comandantul nu acceptă nici o uniformă nescrobită în serviciul activ și nici nu li se poate îngădui celor afectați să rămână în dormitoare, tuturor acelor cadeți li s-a ordonat să-și petreacă ziua în moschee.

„Asta ce-i, pedeapsă? recompensă?" își făcuse obiceiul să întrebe Obaid.

Singurul învingător evident, în această vrajbă continuă dintre cadrele medicale și Comandantul nostru, este însuși Dumnezeu. În ultima vreme, sunt mai mulți credincioși ca niciodată la moschee.

Când îl văd pe locțiitor apropiindu-se, băieții noștri în alb nu nimeresc mai repede să-și adune cărțile și monedele și să se transforme, dintr-o adunătură de pungași care joacă rummy pe câte o rupie, în tot atâția tineri cucernici. Locțiitorul Comandantului le aruncă o privire aprobatoare, de parcă numai prefăcându-se că se roagă au și fost iertați în ochii lui și ai lui Allah. Nu pricep ce vrea nici atunci când îl văd că ia un exemplar din Coran de pe unul dintre rafturile cu cărți aflate de-a lungul peretelui din sala principală de rugăciune, mi-l înmânează și stă locului, holbându-se la mine. Aștept următoarea lui comandă.

— Acuma, pune mâna dreaptă pe el și spune-mi că nu știi de ce este Obaid absent nemotivat. Spune-mi că nu ai cunoștință de locul unde se află.

Îmi vine să-i spun pe față unde să se ducă, numai că suntem în moschee.

— Nu pot jura, domnule — în tot cazul nu pe Coran, zic eu.

— Așadar, știi despre ce e vorba, zice el. Refuzând să juri, îți recunoști vinovăția, nu? Uită-te în jur, suntem doar tu, eu și Allah al nostru — și întinde mâna dreaptă, pe care

şi-o pune pe Coran. Spune-mi adevărul şi jur pe sfântul Coran că te scap din beleaua asta.

— I-am promis tatălui meu să nu jur niciodată pe Coran, chiar dacă spun adevărul. De fapt, mai ales atunci când spun adevărul, zic eu cu vocea secătuită, cu degetele amorţite pe învelitoarea de catifea a Coranului.

— Tatăl tău n-a spus nici o rugăciune toată viaţa lui, zice locţiitorul Comandantului.

— Aveţi dreptate, domnule, dar a fost un om foarte spiritual. A respectat Coranul pentru sacralitatea lui şi nu l-a implicat niciodată în treburile lumeşti, zic eu, întrebându-mă cum i s-ar fi părut colonelului Shigri faptul că era descris ca un om spiritual.

Colonelul a trecut, într-adevăr, printr-o fază spirituală febrilă, în timpul căreia îşi termina băutul de whisky la miezul nopţii şi-şi petrecea restul orelor de noapte recitând din Coran. Şi mi-a spus, într-adevăr, să nu jur niciodată pe Cartea sfântă. Dar călătoria lui spirituală nu a durat atât de mult, încât să-şi poată da seama cineva — fie şi el însuşi — dacă fusese, cum zicea el, „o schimbare sau o variaţie". Exemplarul său din Coran zăcea deschis pe biroul din camera sa în dimineaţa când a fost găsit spânzurat de ventilatorul din plafon cu propriul cearşaf de pat.

Ventilatorul din plafon.

Cearşaful de pat.

Ochii lui ieşiţi din orbite.

Colonelul cântărea o nenorocită de tonă. Unde erau şi ce făceau legile fizicii?

— Unii oameni ţin cu tot dinadinsul să-şi sape singuri groapa, zice locţiitorul, îmi smulge Coranul din mână şi-l pune înapoi pe raft.

— Domnule, chiar nu ştiu, dar asta nu înseamnă că nu vă pot ajuta să aflaţi, zic eu, încercând cu disperare să-mi injectez în ecuaţie propriul element de surpriză.

— Nu mă f..., dă să zică locţiitorul Comandantului, dar îşi dă seama că se află în moschee, drept care se răsteşte la victimele scrobelii: Ieşiţi afară şi aliniaţi-vă în faţa moscheii!

— Nu ştiu de ce vrea Comandantul să implice Serviciul Intern de Informaţii în treaba asta, zic eu. Pentru că ştiţi foarte bine, domnule, că Obaid este prietenul meu şi vreau să aflu şi eu, la fel de mult ca şi dumneavoastră, unde s-a dus şi de ce, continui eu, călcând în picioare tot ce ne-a învăţat Sun Tzu pe noi, războinicii în devenire.

— Mai tacă-ţi gura! îmi latră locţiitorul. Nu mă interesează sentimentele tale — după care iese afară şi zbiară la cadeţii în alb: Aţi transformat casa lui Dumnezeu într-o cloacă nenorocită cu jocurile voastre de noroc...

Un lucru bun legat de vizitarea moscheii este că-l poate calma câteodată chiar şi pe un păcătos ca mine. „Este în mâinile Lui de-acum", spunea colonelul Shigri în faza lui spirituală.

A doua noapte petrecută în celulă şi deja mă simt ca acasă. Cina îmi este servită. Îi pasez novicelui o bancnotă de cinci rupii şi-mi întorc atenţia spre puiul cu curry, spre orez şi salata de castraveţi. Până când termin, cadetul de serviciu se întoarce cu o sticlă de Coca-Cola şi două ţigări Gold Leaf. Dau gata sticla din două înghiţituri lungi şi-mi aprind o ţigară, păstrând-o pe cealaltă pentru mai târziu.

— Ai vreo revistă? îl întreb pe cadetul de serviciu.

El dispare şi se întoarce cu un număr vechi de un an din *Reader's Digest*. Speram să vină cu ceva mai puţin intelectual. Pe de altă parte, prizonierii nu-şi pot alege distracţiile. Cadetul de serviciu pleacă, luând cu el tava pe care îmi adusese cina, dar uitând să-mi ia cutia cu chibrituri.

Într-o bună zi, dobitocul ăsta o să fie deferit curţii marţiale.

După ce-mi fumez până la chiştoc ţigara Gold Leaf, mă descalţ, îmi scot centura şi cămăşa şi mă pregătesc pentru

noapte. Citesc mai întâi „Umor în uniformă". Nimic foarte amuzant. Singurele poze cu femei sunt într-un pictorial în alb-şi-negru despre Nancy şi Ronald Reagan, intitulat „Când erau tineri". Chiar şi la douăzeci şi opt de ani, ea avea faţa unui dos de mâţă bătrână. Cenzorii Academiei au făcut o treabă bună când i-au obliterat sânii cvasi-inexistenţi cu un marker negru. Chiar şi în clipe disperate cum sunt acestea, sar peste fotografii şi încep să citesc versiunea condensată a *Evadării din Colditz*[1].

Mă opresc din lectură la jumătate şi compar situaţia mea cu cea a locotenentului Anthony Rolt. Mi se pare de la sine înţeles că eu sunt într-o situaţie mult mai proastă. Chiar dacă mi-aş face o parapantă din salteaua cu spumă de aici, din celulă, şi din câteva beţe de chibrit, de unde dracului aş putea sări?

Dau paginile mai departe, într-o ultimă încercare de a găsi inspiraţie. În „Aşa e viaţa", este o anecdotă de cinci rânduri despre o anume Sherry Sullivan, care îşi spală maşina îmbrăcată într-o salopetă, iar vecina o confundă cu soţul ei. Numele îşi face efectul[2] şi, dintr-odată, sângele începe să-mi fiarbă. Uit de adâncitura din saltea. Adâncimile astea sunt ca târfele de pe autostradă, murdare şi obosite.

Întâlnirea mea cu Sherry Sullivan se termină cu nişte zvâcniri pasionale atât de intense, încât şi uit de a doua ţigară Gold Leaf şi mă cufund într-un somn atât de dulce, încât, în visele mele ca nişte filme în tehnicolor, locţiitorul Comandantului îmi face bocancii cu cremă, iar Comandantul îmi lustruieşte sabia cu vârful limbii. Parapanta locotenentului Rolt aterizează în siguranţă în Piaţa Trafalgar.

---

[1] *Escape from Colditz* (1973), titlul unui roman de P. R. Reid, despre un castel german unde erau aduşi, în al Doilea Război Mondial, prizonierii aliaţi care încercaseră să evadeze din alte închisori şi lagăre, de aici evadarea fiind considerată imposibilă.

[2] În limba engleză, *sherry* înseamnă şi vin de Xeres.

Dimineața este încă și mai glorioasă. Mă trezește o adiere de colonie Old Spice. L'entul Bannon stă rezemat de ușă.

— Hopa-sus, dragul meu prizonier.

Trebuie neapărat să-l întreb cam o mie și unu de lucruri. Dar este într-o dispoziție prea voioasă.

— Simpatic bârlog ai aici, zice el.

— Nu-i așa de rău pe cât pare, zic eu. V-ați găsit un nou comandant pentru instrucția tăcută? — dar încercarea mea de a fi sarcastic trece nebăgată în seamă, așa că-mi aprind a doua țigară Gold Leaf. E rândul lui s-o facă pe deșteptul:

— Văd că liniile de aprovizionare îți sunt asigurate.

— Obaid v-a spus ceva? întreb eu.

Vocea mea seacă mă surprinde până și pe mine. O țigară Gold Leaf pe stomacul gol mă transformă întotdeauna într-un gânditor detașat.

Știu cum ni se spune pe la spate mie și lui Obaid: parașutele fortului Bragg.

Doar pentru că suntem prieteni la cataramă cu Bannon. Chiar dacă Bannon este doar un șef de instrucție de la fortul Bragg — un amărât de locotenent —, în lanțul trofic al Academiei se află undeva între un rechin și un leopard pătat.

— Micuțul O. a fugit mâncând pământul, zice el, de parcă ar veni cu știrile de ultimă oră, în timp ce eu trag un ultim fum prelungit din țigară, inhalez arsura din chiștoc și încep să tușesc. Bannon continuă: Mă întâlnesc astăzi, după-amiază, cu El Comandante. Până atunci, ar trebui să am ceva informații de top pentru tine. Apoi, dintr-odată, iese la iveală yankeul distant din el. Și apropo, zice, Comandantul vrea să-ți continui treaba bună pe care o faci cu detașamentul de instrucție tăcută.

În sentimentul de ușurare care mă cuprinde, brusc, decid să rămân la filozofie:

— Ştiţi ce spunea Sun Tzu? Aşteaptă-ţi duşmanul până se plictiseşte şi vine la tine şi ai câştigat bătălia pe jumătate.

— Chiar a spus gălbejitul ăla bătrân aşa ceva?

— Dacă îşi petrecea noaptea în celula asta, făcându-şi laba după *Reader's Digest*, ajungea la aceeaşi concluzie.

În timp ce cobor scările de la camera de gardă, trecând în revistă lumea cum numai un prizonier eliberat pe cuvânt de onoare o poate face, privesc în faţă limitele libertăţii mele. Mă aşteaptă un poliţai militar de vârsta a doua, înarmat cu o carabină Enfield 303 străveche.

— Am ordin să te ţin sub atentă supraveghere, zice el.

Ar fi trebuit să mă aştept că nu m-ar fi lăsat să hoinăresc în libertate. Singura surpriză este că Bannon s-a făcut că a uitat să-mi spună de acest aranjament. Memoria lui Bannon are mai multe găuri decât o ţintă folosită cu nemiluita în tirul de aproape.

Să vedem cât de repede poate să alerge gardianul meu.

Am timp suficient ca să ajung la platoul de adunare. Aş putea, probabil, să merg în pas de funeralii până în dormitorul meu, să fac o baie tihnită şi tot aş ajunge la timp la adunare, dar simt o explozie bruscă de energie şi încep să mă mişc în pas alergător, iar gardianul şi carabina lui 303 încearcă din greu să ţină pasul cu mine. Briza de dimineaţă mă întâmpină şi dintr-odată mă simt ca şi cum aş zbura. Distanţa dintre mine şi gardian se tot măreşte. O trupă de noi recruţi trece pe lângă mine şi mă salută la intensitatea 5, cu entuziasmul celor care încep o viaţă nouă.

— Curaj, băieţi, curaj. Ţara are nevoie de voi, strig după ei.

Fluier către o pereche de ciori care se pupă pe stâlpul telefonic. Bătrânul nostru om de serviciu, care ne transportă lenjeria cu căruţa lui trasă de un măgar, tresare din moţăială când îl salut în gura mare:

— Bună dimineaţa, Unchiule Scrobeală, las-o mai încet cu chestia aia albă!

În escadronul meu, băieții sunt deja aliniați pentru inspecția de dimineață a ținutei. Optzeci și șase de fețe care nu se mai opresc din căscat se și sperie când mă văd alergând așa, dis-de-dimineață. Iau toți poziția de drepți, scrâșnind ca roțile unui avion uitat pe pista de decolare de prea mult timp.

Mă opresc în fața formației și încep să sar pe loc.

— Haideți! Treziți-vă! le strig. Dispar și eu timp de o zi și voi vă transformați în fătălăi. Unde e spiritul Escadronului „Furia"?

Mi se alătură fără nici o altă comandă, la început fără tragere de inimă, apoi prinzându-mi ritmul, și încep să alerge cu toții pe loc. Eu trec printre rânduri, ținând mâna întinsă la nivelul piepturilor lor și în curând toți își ridică genunchii atât de sus, încât îmi ating mâna cu ei.

Sunt bucuroși că m-am întors la ei. De parcă ar avea de ales, pricăjiții.

Gardianul-polițist stă într-un colț; nici acum nu și-a tras sufletul de la alergare și e de-a dreptul zăpăcit de primirea entuziastă rezervată prizonierului său.

— La dreapta! Marș rapid, le ordon. Ne vedem pe platou, băieți.

O iau la fugă spre dormitor, fără să privesc înapoi la gardianul-polițist. Vreau să văd: este chiar atât de supus pe cât pare? Și, oricum, de ce anume vrea să mă păzească?

Mă urmează. Ticălosul mă urmează pe tot drumul până în cameră și se oprește lângă ușă, de-acum chiar vigilent. Îmi deschid dulapul și arunc o privire din colțul ochiului spre patul lui Obaid. Un cearșaf alb nou-nouț întors peste o pătură gri. Parcă ar fi o văduvă hindusă îndoliată. Inspir adânc și-mi inspectez dulapul. Aici e strânsă toată viața mea, în teancuri mici, ordonate: cămășile de uniformă în stânga, pantalonii în dreapta, epoleții mei auriți de subofițer în unghi drept față de caschetă, periuța de dinți paralelă

cu tubul de pastă de dinți și crema de ras pusă în picioare pe capac și paralelă cu pământuful pentru ras; toate ustensilele vieții mele de zi cu zi sunt aranjate după manualul dulapului-standard. Trag sertarul, ca să verific ceea ce știu deja. Mi-a fost controlat. Arunc o privire către sabia care atârnă pe partea interioară a ușii dulapului. Un fir de mătase verde provenit de la ciucurii de pe mânerul ei este legat ca din întâmplare în jurul vârfului tecii — exact cum l-am lăsat. Mă gândesc să mă îndrept spre patul lui Obaid. Gardianul se uită și el într-acolo. Încep să mă dezbrac.

Mâinile mi se mișcă de sus în jos pe cămașă, desfăcând nasturii în timp ce eu îmi trec rapid în revistă opțiunile. Îmi arunc peste umăr cămașa, fără să privesc înapoi, și-mi trag maieul din pantaloni. Gardianul își mută greutatea de pe un picior pe altul și-și mângâie cu degetele țeava străveche a carabinei. Ticălosul nu are de gând să se miște. Mă întorc spre el și-mi smucesc în jos fermoarul de la pantaloni, apoi mă apropii, trăgând în jos cu degetele betelia chiloților.

— Unchiu' trei-zero-trei, chiar vrei s-o iei?

Individul se retrage jenat și iese din cameră, pășind cu spatele.

Încui ușa cu zăvorul și mă reped spre patul lui Obaid. N-are nici un rost să mă uit în sertarul noptierei de lângă pat. Au luat totul. Întorc salteaua pe dos. Evident că nu s-au gândit că mai pot fi și alte ascunzători într-o saltea, în afară de găurile obligatorii. Pe una dintre laturi, este un fermoar; îl deschid și-mi strecor mâna înăuntru. Pipăi cu degetele înainte și înapoi, explorând suprafața ca de mortăciune spongioasă a saltelei cu spumă. Găsesc o deschizătură și-mi vâr mâna în tunelul săpat în spumă. Degetele mi se ating de o bucată moale de mătase, pe care o trag afară.

Batista lui Obaid, cu model de trandafiri. Miroase a parfum Poison și a Obaid și pe ea este scris un număr de cinci

cifre, cu scrisul de mână al lui Obaid, tot numai curbe şi trăsături elegante.

De parcă m-ar lăsa cineva să mă apropii de un telefon. Singurul telefon de unde se poate suna în afara Academiei se găseşte la infirmerie. Şi gardianul meu bate în uşă nerăbdător.

Obaid a sosit la două zile după ce a început antrenamentul nostru şi întotdeauna şi-a păstrat aerul acela de om care e mereu cu un pas în urmă în viaţă. Când l-am văzut prima dată, purta o pereche de blugi Levi's contrafăcuţi, o pereche de pantofi englezeşti extrem de lustruiţi şi o bluză de mătase neagră cu un logo pe buzunar: „Avanti". Părul lui negru şi lung, înfoiat, îi acoperea urechile. Şi, dacă îmbrăcămintea lui civilă de băieţaş-de-oraş nu era suficientă pentru a-l scoate în evidenţă în mijlocul unei formaţii de capete-pătrate îmbrăcaţi în kaki, mai purta şi o batistă cu model de trandafiri, împăturită cu grijă şi băgată sub guler. Din când în când, îşi scotea batistuţa şi ştergea cu ea picăturile invizibile de transpiraţie pe care le avea pe frunte. Îşi lăsa toată greutatea pe un singur picior, cu degetul mare de la mâna dreaptă băgat în buzunarul blugilor, cu braţul stâng atârnându-i la întâmplare, cu fundul cabrat, şi se uita pierdut în depărtare, pe deasupra copacilor, de parcă s-ar fi aşteptat să vadă un avion ridicându-se de la pământ.

Ar fi trebuit să stea cu ochii pe uşa pe care şi-a făcut apariţia, pentru inspectarea ţinutei, Sir Tony, cel ce avea să fie scos afară, în sunet de tobă, nu peste mult timp. Cămaşa lui kaki scrobită era descheiată până la buric, iar cu mâinile îşi moşmondea catarama centurii. Văzându-l cum se apropia de noi, m-am gândit că-şi lega centura chiar atunci, dar el şi-a smuls-o brusc şi a urlat: „ATENŢIUNE!" Eu mi-am lipit călcâiele, mi-am scos pieptul la înaintare, mi-am tras umerii înapoi, mi-am lipit braţele de corp şi am aruncat

o privire spre Obaid. Îşi mutase greutatea pe piciorul drept şi-şi băgase degetul mare de la mâna stângă în buzunarul stâng al blugilor, de parcă ar fi pozat pentru o reclamă la marca Levi's. Sir Tony era genul de *sir* care credea că autoritatea consta numai în propoziţii neterminate şi cuvinte înjumătăţite.

— 'ţiune, scârbelor, 'ţiune, a lătrat el, dând iama în escadron.

Mie şira spinării mi s-a îmbăţoşat şi mai tare. Centura lui a şfichiuit prin faţa ochilor mei, făcându-mă să clipesc. Am auzit-o plesnind fundul cabrat al lui Obaid. Atât de surprinzător l-a atacat, încât Obaid n-a avut nici o reacţie, doar a scâncit. I s-au înmuiat genunchii şi a căzut la pământ, proptindu-se într-o mână, în timp ce cu cealaltă încerca fără vlagă să-şi protejeze dosul de alte eventuale lovituri. N-au mai fost altele.

Sir Tony i-a făcut o inspecţie totală a ţinutei. Batistuţa cu model de trandafiri a fost primul articol de îmbrăcăminte luat în vizor. Sir Tony şi-a înfăşurat-o în jurul degetului şi a mirosit-o.

— Un căcat de Poison contrafăcut, a zis el, etalându-şi cunoştinţele în materie de parfumuri.

Pe urmă, i-a îndesat batistuţa în gură lui Obaid, şi-a ridicat piciorul drept şi i l-a vânturat pe dinainte. Obaid a priceput sensul gestului, dar, evident, nu şi simbolismul acestuia. S-a lăsat în genunchi, şi-a scos batistuţa din gură şi a încercat să şteargă pantoful drept al lui Sir Tony, care acum era la nivelul nasului său. Sir Tony stătea cu mâinile în şolduri, privind în jur la noi, ceilalţi. Fuseserăm deja la mila toanelor lui timp de două zile şi ştiam că oricine se aventura să-i arunce fie şi o singură privire devenea următoarea lui victimă, aşa c-am stat şi am privit fix înainte, înainte şi fix. Sir Tony i-a dat lui Obaid un şut uşor în bărbie şi abia atunci lui Obaid i-a picat fisa. Şi-a îndesat batistuţa

înapoi în gură şi a început să lustruiască pantoful, făcând cerculeţe cu gura în jurul bombeului.

Cu amândoi pantofii lustruiţi până când s-a declarat mulţumit, Sir Tony şi-a întors atenţia spre celelalte elemente ale ţinutei lui Obaid. S-a chinuit un timp îndelungat să-i sfâşie buzunarul cu logoul „Avanti" de pe bluză, dar era de mătase şi nu s-a lăsat desprins. I-a smuls, atunci, toţi nasturii şi i-a scos bluza. Obaid nu purta nimic pe dedesubt şi a ezitat când Sir Tony i-a făcut semn spre pantaloni. Văzându-l că şovăie, Sir Tony şi-a pus mintea şi i-a desfăcut chiar el catarama curelei; după câteva secunde, Obaid a rămas doar în chiloţi, cu şosetele albe şi pantofii englezeşti lucioşi, iar în gură mai avea încă batistuţa cu model de trandafiri. Sir Tony i-a scos-o din gură, legându-i-o, oarecum tandru, în jurul gâtului. Obaid era de-acum în poziţie de drepţi, tremurând uşor, dar, totuşi, drept şi ţeapăn, cu braţele lipite de corp.

— Preia comanda, i-a spus Sir Tony şi l-a bătut uşor peste obraz, apoi s-a îndepărtat, legându-şi centura.

Noi ne-am aliniat în spatele lui Obaid, care ne-a condus în marş înapoi spre dormitoare. Abia când l-am văzut în faţa noastră — aproape gol, dacă nu puneam la socoteală chiloţii şi pantofii englezeşti —, conducându-ne spre dormitoare în prima lui noapte petrecută în escadron, am observat că şi chiloţii lui erau de mătase, prea mici şi prea strâmţi, cu inimioare brodate pe betelie.

— Frumoşi blugii, am şoptit eu din patul meu, după semnalul de stingere din prima lui noapte petrecută în dormitor.

Obaid se afla în patul de lângă mine, iar pătura lui era luminată pe dedesubt de o mică lanternă care se mişca în toate părţile. Nu mi-am putut da seama: citea o carte sau îşi inspecta părţile ascunse, căutând vreo stricăciune?

— Tatăl meu îi face, a zis el, apoi a stins lanterna şi şi-a luat pătura de pe cap.

Din felul în care a pronunţat cuvintele *tatăl meu*, am înţeles că nu-l plăcea prea mult.

— Tatăl tău deţine Levi's?

— Nu, deţine doar o fabrică. Exportă. La Hong Kong. La Bangkok.

— Trebuie că face o mulţime de bani. De ce n-ai intrat în afacerea de familie?

— Am vrut să-mi urmez visele.

La naiba. N-o fi fost vreun civil dintr-ăia nebuni aflaţi în căutarea martiriului unde vrei şi unde nu vrei?

— Şi care-s visele-alea? Să lingi bocancii altora?

— Vreau să zbor.

Evident, băiatul petrecuse prea mult timp în jurul depozitelor de mărfuri ale tatălui său, silabisind mărcile contrafăcute. Am rămas tăcut o vreme. Careva din dormitorul vecin plângea în hohote, probabil nedeprins cu toate cuvintele porcoase, care îi erau servite la ureche despre maică-sa — precis că-i era în continuare dor de ea.

Şi eu? Când am împlinit şase ani, eram deja într-un dormitor ca ăsta. Niciodată n-am avut probleme.

— Taică-tu cu ce se ocupă? a întrebat Obaid, aprinzându-şi iar lanterna şi îndreptând-o spre mine.

— Stinge chestia aia. Ne bagi în belele, am zis eu. A fost în armată.

— S-a pensionat?

— Nu. A murit.

Obaid s-a ridicat în fund în patul lui şi şi-a strâns pătura la piept.

— Îmi pare rău. Cum s-a întâmplat?

— Era într-o misiune. Secretă.

Obaid a tăcut o clipă.

— Înseamnă că tatăl tău a fost un *shaheed*[1]. Sunt onorat să fiu colegul tău de cameră.

M-am întrebat ce-aş fi preferat să am: un tată în viaţă, care fabrica mărci americane contrafăcute, ori un tată de legendă, spânzurat de ventilatorul din plafon.

— Şi tu chiar ai visat să te înrolezi în armată? l-am întrebat.

— Nu. Pentru cărţi. Îmi place să citesc.

— Taică-tu face şi cărţi?

— Nu. Detestă cărţile. Dar pentru mine sunt un hobby, a zis el, apoi m-a întrebat: Tu ai vreun hobby?

Plânsul din dormitorul de alături se redusese la o smiorcăială.

— Nu m-am înrolat în armată ca să colecţionez timbre, am zis eu şi mi-am tras pătura peste cap.

Îmi desfac şireturile bocancilor, îmi scot şosetele, pe urmă iau de pe umeraş o pereche de pantaloni kaki de bumbac şi o cămaşă, amândouă scrobite. Cracii pantalonilor mei stau ţepeni ca două bucăţi de carton lipite una de alta şi pârâie când picioarele mele îi străbat şi-i despică. În timp ce îmi vâr cămaşa în pantaloni cu o mână, cu cealaltă deschid uşa.

— Felicitări, Unchiu' trei-zero-trei, nu ţi-a evadat prizonierul.

Mă uit în oglindă. Trei zile de nebărbierit şi doar câteva fire de păr ici şi colo, pe bărbia mea. Ca spinii de cactus, cum zicea Obaid — puţini, dar ţepoşi.

Iau briciul din sertar. Câteva treceri peste faţă pe uscat şi am scăpat de spini.

---

[1] Cuvânt arab care desemnează martirii sfinţi. În Pakistan, el se referă mai ales la asasinatele politice.

Pe faţa colonelului Shigri, n-am văzut niciodată nici măcar un singur fir de păr. Era proaspăt ras când l-au dezlegat de la ventilatorul din plafon.

Îl văd în oglindă pe gardian, care stă în spatele meu, cum zâmbeşte.

Detaşamentul meu de instrucţie tăcută ia poziţia de drepţi de îndată ce ajung pe platoul de adunare. Nu-l văd pe Bannon. Sunt sigur că este în faza lui de tip dat naibii, ceea ce, în mod normal, presupune să-şi aprindă o ţigară la prima ceaşcă de Nescafé Instant. Nu trebuie să-l aştept. Băieţii mei, optsprezece în total, stau pe trei rânduri, cu mâna dreaptă pe ţevile carabinelor G3, cu baionetele fixate şi îndreptate spre cer.

Încep să le inspectez ţinuta, într-un pas alene şi tihnit, cu mâna stângă pe mânerul sabiei, chipul reflectându-mi-se deformat pe bombeurile bocancilor lor. Sunt optsprezece dintre cei mai buni: nu mă aştept să găsesc la ei vreun bocanc stropit, sau vreo dungă îndoită la pantaloni, sau vreo centură nestrânsă, dar nu poţi încheia cu adevărat inspecţia fără să te iei de cineva. Pe măsură ce mă apropii de penultimul din rândul al treilea, îmi reperez victima. Trag sabia cu mâna dreaptă, mă răsucesc pe călcâie şi, până să apuce individul să clipească, l-am şi împuns cu vârful chiar deasupra centurii, în burta care i s-a relaxat după semnul meu de încuviinţare din cap. Îşi suge burta. Nu doar băiatul de la vârful sabiei mele — toţi cei din jur îşi sug burţile fără să scoată un sunet; coloanele lor vertebrale, şi aşa drepte, se întind cât pot de mult. Sabia mea trasează un arc prin aer, vârful găseşte gura tecii şi pătrunde în interiorul de catifea. Îmi reiau mersul în momentul în care garda sabiei se loveşte de capătul de sus al tecii. Nu schimbăm nici un cuvânt. Privirile mele parcurg rândurile de feţe serioase, nemişcate, cu ochi care nu clipesc.

Buni băieți mai sunt.

Putem începe.

Toate rahaturile astea cu sunetul tăcerii nu sunt decât atât, nişte rahaturi. Tăcerea e tăcere; detaşamentul nostru de instrucție tăcută ştie de-acum acest lucru. Asta facem deja de o sută zece zile, şapte zile din şapte. Cei care îşi aveau ceasurile interioare defecte, cei care aveau obiceiul să arunce priviri în lături ca să prindă mişcările, cei care numărau pe muteşte ca să-şi coordoneze manevrele şi cei care îşi răsuceau degetele în bocanci, ca să nu li se blocheze circulația sângelui, cu toții au fost eliminați.

Aici, dorința mea este ordin pentru ei.

Bannon, care şi-a făcut apariția în liniște în timpul inspecției mele, ia poziția de drepți cu o izbitură exagerată a bocancilor în beton, care vrea să fie pentru mine semnalul că pot să încep. Ignor venele sângerii care se întretaie pe sub pleoapele lui pleoştite, execut un stânga-mprejur şi-mi trag sabia; ținând-o în fața pieptului, aduc garda la nivelul buzelor. Odată salutul executat şi acceptat în tăcere, mă întorc şi fac patru paşi înspre detaşamentul tăcut. În momentul în care călcâiul meu aterizează a patra oară, detaşamentul ia poziția de drepți la unison.

Început perfect.

Sabia mea intră înapoi în teacă; în momentul în care garda țăcăne, lovindu-se de teacă, se aude un şuierat prin aer. Carabinele se despart de mâinile stângi ale băieților cu baionetele îndreptate în sus, descriu câte un cerc peste capetele tuturor şi aterizează în siguranță în mâinile lor drepte. Apoi, sunt apucate cu ambele mâini, ținute în fața piepturilor şi lovite peste încărcătoare de trei ori. Fanfara mea de carabine îşi face numărul timp de cinci minute, armele răsucindu-se şi formând cercuri prin aer. Mâinile care lovesc încărcătoarele sunt perfect sincronizate. De optsprezece ori câte cinci kilograme de metal şi lemn se supun comenzilor mele tăcute.

Cadența mea interioară decide.

Detașamentul se împarte în două, ambele jumătăți mărșăluiesc în direcții opuse câte zece pași, se opresc, se întorc și, cu o eleganță naturală, se reunesc într-un singur rând.

A sosit momentul să le arăt amărâților cum se face.

Stau la un metru distanță de capul de coloană. Ne privim fix ochi în ochi. O singură clipire sau o privire aruncată lateral poate fi fatală. Capul de coloană își aduce carabina la nivelul pieptului și-o aruncă spre mine. Carabina descrie un semi-arc de cerc și mâna mea dreaptă, bine antrenată, o primește. Unu. Doi. Trei. Mâna mea dreaptă o aruncă în spirală pe deasupra capului meu, ca s-o poată prinde mâna mea stângă. Următoarele șaizeci de secunde, carabina saltă și dansează pe deasupra capului meu și în jurul umerilor. Pentru spectatori, carabina G3 este ca un titirez neclar de metal și lemn, una cu mine înainte să facă o buclă triplă și să se oprească în mâna capului de coloană.

Pentru final, detașamentul se aliniază din nou pe două rânduri și eu îmi încep marșul încet chiar pe mijloc, ținându-mi sabia țeapănă înaintea pieptului. Fiecare pas pe care-l fac este o comandă pentru ambele șiruri să-și arunce carabinele unii altor, fiecare înspre cel din fața lui. E ca și cum ai păși printr-un asalt calibrat de țăpușe zburătoare. Aruncă. Prinde. Ratezi un tempo și baioneta ți se poate înfige în ochiul partenerului. Pășesc printr-o spirală lungă de douăzeci de metri de carabine care descriu cercuri prin aer. Pare ceva spectaculos, dar e ușor de făcut, după trei luni de practică.

Apropiindu-mă de ultima pereche, îi arunc o privire individului din dreapta mea, doar cât îmi abat pupilele spre el. Mâna lui tremură când primește carabina care tocmai a trecut șuierând pe lângă nasul meu. Mâna lui dreaptă întârzie aruncarea doar cu o nanosecundă, carabina descrie un semicerc prin aer și mă lovește cu patul în tâmplă.

Perfect.

Leșin.

Dacă ticălosul ar mai fi întârziat încă un tempo, mă lovea cu baioneta, şi nu cu patul.

Infirmierii mă descalţă, îmi scot sabia şi-mi slăbesc centura. Cineva îmi pune o mască de oxigen pe faţă. Mă abandonez confortului târgii şi respir adânc. Îmi pare rău că nu-mi permit luxul să-mi pierd cunoştinţa, dar starea mea trebuie să se stabilizeze rapid. Nu vreau să se-apuce nenorociţii ăia hipereficienţi să-mi deschidă craniul.

În timp ce stau întins pe spate pe cearşafurile albe din sala de îngrijire specială a infirmeriei, o ordonanţă îmi vâră un ac în braţ. Cineva trage o draperie. Telefonul se află de partea cealaltă a draperiei. Mă simt liniştit, chiar prea liniştit, ca să arunc fie şi o privire de confirmare spre el.

Mă trezesc năucit şi-mi dau seama imediat că mi-au băgat un sedativ în perfuzie.

Bannon stă pe un taburet lângă patul meu.

— Nu e vorba de Obaid, zice el. Lipseşte o aeronavă. Ditamai maşinăria — s-a dus dracului, a dispărut. Eu sper că este o halucinaţie indusă de sedativ, dar mâna lui Bannon stă pe umărul meu, plus că el este singurul, din toată Academia, care numeşte un avion, aeronavă. Îmi explică: Lipseşte un MF17 şi tipii cred că Obaid l-a luat.

— Dumneavoastră ce credeţi? întreb eu, simţindu-mă şi prost, şi adormit în acelaşi timp.

Adică Micuţul O. şi-a luat zborul cu un avion?

Procedurile de urgenţă pentru Mushshak, MF17, avion cu elice, două locuri, control dublu, acţionat de un motor Saab de două sute de cai-putere:

Motor în flăcări:

- Opreşte alimentarea.
- Intră în coborâre sub un unghi de treizeci de grade.
- Ajustează eleroanele.
- Uită-te după un câmp unde ai putea să aterizezi.

Dacă incendiul continuă:

- Eliberează cârligul de la centura de siguranţă.
- Ejectează acoperişul carlingii.
- Ţine-ţi capul plecat.
- Caţără-te pe aripa dreaptă.
- Sari.

— De ce pe aripa dreaptă? am întrebat eu, ridicând mâna la cursul de Proceduri de Urgenţă.

— Ca să mori mai repede, a fost răspunsul.

Avionul MF17 nu are paraşute.

— Aeronava lipseşte şi acum, zice Bannon.

— Pizda mă-sii de avion! Nu poate fi în aer la patruzeci şi opt de ore după ce a decolat. Dumneavoastră i-aţi plantat căcatul ăsta de idee de la bun început. Acuma, ce staţi aici degeaba? Faceţi ceva!, urlu la el şi realizez că vocea mea e sugrumată. Probabil din cauza sedativelor, îmi spun.

— A dispărut de pe radar la zece minute după decolare, zice Bannon într-o şoaptă care abia se aude.

— Au trimis avioanele de vânătoare după el? întreb eu.

— Nu, zice el. Au crezut că era un zbor de antrenament de rutină. Când l-au apelat, Obaid le-a dat indicativul tău.

PATRU

Generalul Zia ul-Haq îşi repeta în faţa unei camere de televiziune discursul special adresat naţiunii, când în cameră a intrat comandantul serviciului său de siguranţă, general de brigadă TM. Salutul generalului de brigadă TM era un spectacol în sine, indiferent de momentul zilei sau de importanţa ocaziei. Când a bufnit cu piciorul pe covorul gros, calitatea respectului său a produs reverberaţii în draperiile de catifea din salonul Casei Armatei şi, o dată în plus, generalul Zia n-a fost atent şi a ratat semnul care îi spunea unde să se oprească din cititul discursului şi să fie spontan. În punctul respectiv, ar fi trebuit să dea la o parte, cu mâna stângă, teancul de hârtii din faţa lui, să ia de pe nas, cu mâna dreaptă, ochelarii de citit, să privească ţintă spre cameră şi să spună: „Dragii mei compatrioţi, acum vreau să vă spun ceva din inimă..." Dar mâna lui stângă şi mâna lui dreaptă nu păreau să comunice între ele. Toată dimineaţa, ori îşi luase ochelarii de pe nas în timp ce încă mai citea, ori îşi dăduse discursul deoparte şi se holbase apoi în cameră, cu ochelarii pe nas şi fără să spună nimic. Generalul Zia s-a uitat la Ministrul Informaţiei, care privea discursul pe un monitor TV, cu mâinile strânse în poală, dând din cap cu entuziasm la fiecare propoziţie şi la fiecare pauză. Ministrul Informaţiei i-a cerut echipei de filmare să părăsească încăperea.

Generalul de brigadă TM rămăsese nemişcat lângă uşă, cu ochii aţintiţi la camera de filmat şi monitorul pe care echipa de la televiziune le lăsase în urmă. Era ceva diferit

în camera aceea: parcă aerul era mai dens, culorile nu mai erau aşa cum şi le amintea de ieri.

— Un discurs foarte puternic, domnule general, a zis Ministrul Informaţiei, încercând să ignore privirea fixă şi ostilă a generalului Zia.

De când generalul Zia luase decizia de a se închide în Casa Armatei, după impunerea Codului Roşu, Ministrul Informaţiei rămăsese dintr-odată fără nici o ştire pe care s-o furnizeze ca titlu pentru jurnalul de televiziune de seară. După două zile de reciclare a unor materiale filmate mai vechi, îi sugerase generalului Zia să înregistreze un discurs adresat naţiunii.

— Este un discurs mort. N-are nici un pic de emoţie, a zis generalul Zia. Oamenii vor crede nu numai că sunt prizonier în propria mea Casă a Armatei, ci şi că sufăr de cine ştie ce soi de demenţă.

Ministrul Informaţiei a dat din cap cu entuziasm, de parcă acesta fusese planul lui de la bun început.

— Iar partea aia cu marile ameninţări cu care se confruntă măreaţa noastră naţiune sună prea poetic. Dacă sunt ameninţări, numeşte-le. Fă-le mai... fă-le şi mai ameninţătoare. Paragraful care zice: „Nu mă voi muta în Casa Prezidenţială, pentru că temeliile ei sunt înecate în sânge" nu are sens. Al cui sânge? Spune ceva despre politicienii care le sug sângele oamenilor. Spune ceva despre oamenii sărmani. Ştii, nu-i aşa?, că sunt oameni sărmani în această ţară. Sunt sigur că nu vrei să te numeri şi tu printre ei.

Ministrul Informaţiei şi-a recuperat discursul de pe masă şi a părăsit încăperea, fără să dea nimeni mâna cu el şi tot fără să aibă nimic de oferit naţiunii la jurnalul de seară.

— Ia loc, fiule, a zis generalul Zia şi s-a întors, oftând, către generalul de brigadă TM. Eşti singurul om din ţara asta, în care mai pot avea încredere.

De îndată ce s-a aşezat pe marginea canapelei, generalul de brigadă TM şi-a dat seama că nici locul de sub el nu mai era la fel — era mai adânc şi mai moale.

În principiu, siguranţa generalului Zia cădea în responsabilitatea generalului Akhtar şi a Serviciului Intern de Informaţii condus de el, dar cel ales să se ocupe de siguranţa lui personală era generalul de brigadă TM, un butoi de om, de fapt un butoi-plin-de-suspiciuni de om, care fusese umbra lui Zia în ultimii şase ani. Echipa lui de comando, înarmată până în dinţi, forma un inel în jurul biroului şi al locuinţei personale a generalului Zia; urmau apoi cercuri concentrice în jurul acelui inel, pe o rază de trei kilometri. Pe o rază de încă cinci kilometri, datoria menţinerii siguranţei cădea pe seama soldaţilor obişnuiţi din armată. Dincolo de acest cerc, se afla poliţia civilă, de la care nimeni nu se aştepta să facă şi altceva decât să oprească traficul şi să-i îndepărteze cu bastoanele de cauciuc pe toţi entuziaştii care încercau să arunce o privire la convoiul generalului Zia. Acest cerc de opt kilometri era gata să se pună în mişcare la cel mai mic avertisment, păstrându-l în centrul său pe generalul Zia; dar, de când acesta îşi anulase toate angajamentele publice, care l-ar fi scos din Casa Armatei, punctul central al suspiciunilor generalului de brigadă TM devenise chiar Casa Armatei.

Generalul Zia îl văzuse pentru prima dată pe TM când acesta era maior şi o minusculă pată pe cer, conducând o formaţiune de paraşutişti care săriseră dintr-un Hercules C130 cu ocazia parăzii de Ziua Naţională. Pata minusculă înflorise sub forma unei paraşute verde cu alb, iar TM aterizase, manevrându-şi cu dibăcie cablurile de control ale paraşutei, chiar în cercul cu diametrul de un metru care fusese trasat cu cretă albă chiar în faţa podiumului de pe care generalul Zia urmărea parada. Devenit ofiţer într-o

perioadă când paraşutele erau încă o entitate exotică, generalul Zia se declarase fascinat de aterizarea la punct fix a lui TM. Coborâse de pe podium, îl îmbrăţişase pe TM şi îi spusese să rămână la petrecerea de după sfârşitul parăzii. TM era în spatele generalului Zia, când acesta trecuse prin faţa lungului şir de ambasadori şi alţi demnitari străini adunaţi pentru recepţie. Apoi, generalul Zia ieşise din zona VIP-urilor şi „se amestecase în mulţimea fremătătoare", la sugestia Ministrului Informaţiei. Ministrul îi dictase deja televiziunii de stat acest titlu şi acum era obligat să procedeze în consecinţă. Mulţimea în care se amestecase generalul Zia era compusă dintr-o adunare exclusiv masculină de profesori de şcoală primară, grefieri de la tribunal, funcţionari de prin birouri şi cadre de prin cabinetele birocraţilor guvernamentali, cărora şefii lor le dăduseră ordin să fie de faţă. Mulţi dintre cei care formau mulţimea erau soldaţi în haine civile, aduşi cu autobuzele din cantonamentele vecine. Avându-l pe TM lângă el, generalului Zia i se păruse că mulţimea devenea, dintr-odată, mult mai disciplinată. Prezenţa mătăhăloasă şi impunătoare a lui TM îl făcuse pe generalul Zia să-şi uite vechiul obicei de a privi în jur, de a încerca să ochească, în mulţime, pe oricine ar fi putut azvârli înspre el fie o piatră, fie vorbe de ocară. Generalul de brigadă TM naviga prin mulţime fără pic de efort, coatele lui funcţionând ca ramele unui vâslaş îndemânatic, de parcă mulţimea fremătătoare n-ar fi fost nimic altceva, decât o apă moartă dintr-un lac stătut.

— Perfectă săritură ai făcut, îi spusese generalul Zia, schiţând o floare cu mâinile prin aer. Erau în maşină şi în drum spre Casa Armatei, după ceremoniile care încheiau parada. Te pricepi de minune. Dar dacă nu ţi se deschide chestia aia, după ce sari?

— Viaţa este în mâinile lui Allah, îi răspunsese TM, aşezat pe marginea banchetei din maşină. Dar eu îmi împachetez

singur paraşuta — la care generalul Zia dăduse din cap în semn de apreciere, aşteptând să afle mai multe. TM era un om zgârcit la vorbă, dar tăcerea îl făcea să se simtă stingher, aşa încât venise cu informaţii suplimentare: Am scris o deviză pe peretele barăcii unde împachetăm paraşutele: „O paraşută bine împachetată îţi dă speranţă".

Aceasta a fost prima şi ultima realizare literară a lui TM; trupul său avea mai multă noimă. Trupul lui TM era ca un trunchi de copac, în permanenţă acoperit de uniforma de camuflaj. Capul său mic era întotdeauna acoperit cu o beretă stacojie, proptită peste urechea stângă. Ochii lui mici şi căprui scormoneau întruna după duşmani invizibili. Chiar şi la recepţiile oficiale, unde toţi ceilalţi militari apăreau în uniformele de ceremonie cu epoleţi auriţi, exista un bărbat, în spatele generalului Zia, în echipament maro-gălbui de luptă, ale cărui priviri se mutau ca nişte săgeţi de la chipul unui VIP către cel al unui chelner, apoi către cel al unei doamne cu mâna vârâtă în poşetă. În cei şase ani de când era şeful siguranţei personale a generalului Zia, nu doar că-l apărase pe acesta de toţi duşmanii vizibili şi invizibili, dar îl şi condusese prin atâtea mulţimi, una mai fremătătoare decât alta, încât generalul Zia începuse chiar să se creadă iubit de popor.

Acum, dacă tot crescuse nivelul de ameninţare, în privinţa propriei siguranţe, la roşu, fără să-l consulte pe omul său de încredere, generalul Zia voia şi o estimare corespunzătoare a situaţiei. Generalul de brigadă TM se foia pe marginea canapelei. Nu era obişnuit să poarte o discuţie cu generalul Zia în timp ce stătea jos. Încerca din răsputeri să stea nemişcat şi să se concentreze, dar ochii lui continuau să scruteze însemnele prezidenţiale de pe draperiile de catifea de culoare purpurie şi de pe covorul persan asortat. Brusc, tot aerul i-a ieşit afară din plămâni şi umerii i s-au

prăbuşit. Nu-i venea să creadă. Şi covoarele, şi draperiile erau noi. Cum ajunseseră toate lucrurile astea acolo, fără ca el să ştie?

— Cine vrea să mă omoare? a întrebat generalul Zia pe un ton neutru, de parcă s-ar fi interesat de stadiul tunsului peluzei.

Generalul de brigadă TM a pipăit husa de brocart a canapelei cu vârfurile degetelor şi s-a întrebat cum reuşise cineva s-o schimbe fără să-şi dea el acordul din punctul de vedere al siguranţei?

TM era singura persoană din anturajul militar al generalului Zia, care avea acces, la orice oră din zi sau din noapte, la spaţiul său de lucru sau de locuire. Era, de asemenea, singurul bărbat din cercul apropiaţilor săi, care nu i se alătura generalului Zia la cele cinci rugăciuni zilnice — un privilegiu în aşa măsură excepţional, încât îi lăsa uimiţi pe ceilalţi. Oricui i se întâmpla să se găsească în preajma generalului Zia la ora rugăciunii era de la sine înţeles că trebuia să i se alăture, indiferent unde s-ar fi aflat, în avionul oficial sau în buncărul de la Comandamentul Naţional. Generalul Zia îşi privea ceasul şi toată lumea, inclusiv poliţaii şi politicienii, care nici măcar nu ştiau când să stea drepţi sau să se aplece în timpul rugăciunii, se aliniau împreună cu el, de parcă pietatea lor tocmai acel moment l-ar fi aşteptat, ca să se manifeste. În timpul rugăciunilor de acest fel, generalul de brigadă TM stătea cu spatele spre adunare, privind cu atenţie spre toate punctele posibile de acces. La început, acest lucru îi apăsase conştiinţa generalului Zia, care-l întrebase pe TM cum se simţea în legătură cu faptul că nu putea să i se alăture la rugăciune.

— Datoria este ca o rugăciune, domnule general, îi răspunsese acesta. Dacă aş fi la război, nu s-ar aştepta nimeni de la mine să-mi las arma şi să mă rog.

De atunci înainte, generalul Zia îşi făcuse un obicei din a mai spune întotdeauna câteva cuvinte în locul lui TM,

reamintindu-i lui Allah că omul său de încredere nu se putea ruga din cauză că se afla la datorie.

Generalul de brigadă TM arunca priviri ca nişte săgeţi de jur-împrejurul camerei, simţindu-se iritat de noile ţesături, de culorile diferite. Ştia că siguranţa nu însemna doar să te arunci în faţa glonţului unui asasin ori să-i smulgi unghiile unui potenţial conspirator, ci mai cu seamă să anticipezi schimbările subtile din tiparul vieţii de zi cu zi.

— Generalul Akhtar are toate dosarele, domnule general. Dosare individuale pentru toţi suspecţii. Şi pentru toate scenariile posibile, a zis el cu atenţia distrasă, ochii săi oprindu-se pe peretele din faţă, unde apăruse un portret al Întemeietorului Naţiunii[1] — un portret pe care nu-l mai văzuse până atunci.

— Dosarele alea mint. Eu te întreb *pe tine*, nu pe generalul Akhtar. Tu eşti umbra mea, tu ar trebui să ştii. Tu îi vezi pe toţi cei care vin să stea de vorbă cu mine; tu cunoşti fiecare cotlon şi colţişor din casa asta. Eşti aici ca să mă protejezi. În calitate de Comandant Suprem, vreau să ştiu: de cine mă protejezi? Cine încearcă să mă ucidă? a zis generalul Zia, ridicând vocea.

Ochii lui saşii s-au încrucişat parcă şi mai tare şi două picături de scuipat i-au scăpat de pe buze, una poposindu-i în mustaţă, iar cealaltă lăsându-se absorbită de viţa-de-vie şi de florile covorului persan de sub picioarele lui.

Generalul de brigadă TM nu era obişnuit să i se vorbească pe tonul acesta. Ştia dintotdeauna că generalul Zia se simţea fizic ameninţat de prezenţa lui când erau singuri, numai ei doi, şi în apele lui numai atunci când mai erau şi alţii de faţă. TM era pregătit pentru astfel de situaţii şi a înţeles imediat că vocea ridicată şi tonul imperativ erau, de fapt, ecouri ale fricii. TM avea o vastă experienţă în a mirosi

---

[1] Este vorba de Muhammad Ali Jinnah (1876–1948), cel dintâi Guvernator General al Pakistanului (din 1947 până la moartea sa).

frica. De pildă, când le pui oamenilor ultima întrebare; când ei descoperă că vremea explicațiilor a trecut; când realizează că interogatoriul s-a terminat și că nu vor avea parte de nici un proces — numai atunci ridică vocea, urlă, pretind că nu sunt speriați. Dar le-o miroși, frica, la fel cum le-o miroși caprelor, înainte de a le tăia: cu behăitul pe buze și pișatul între picioare, la fel ca bărbații care urlă când intri în camera lor și trântești ușa în urma ta.

— Toți, a zis el.

Generalul Zia s-a ridicat brusc de pe canapea:

— Ce vrei să spui, brigadier Tahir Mehdi? Cine? a urlat el și, de astă-dată, scuipatul său a țâșnit ca din duș pe fața lui TM.

Când generalul Zia nu te numea *fratele meu, fiul meu, onorabilă soră* și ți se adresa pe nume, însemna că era într-o pasă proastă. Când ți se adresa pe nume și-ți spunea și gradul, probabil că ți-l pierduseși deja, gradul respectiv. Generalul de brigadă TM nu se temea c-ar fi putut să fie concediat. S-ar fi întors bucuros să-și antreneze băieții și să facă sărituri de mare precizie cu parașuta. Generalul Zia știa lucrul acesta dintr-un moment de rară intimitate, când TM îi mărturisise că doar câteva oase îi rămăseseră în corp nerupte în exercitarea pasiunii sale. Păruse foarte mândru.

— Îi suspectez pe toți. Chiar și pe propriii mei băieți.

— Pe cei din echipa ta? Sunt aici douăș'patru de ore din douăș'patru.

— Îi trimit înapoi la unitățile lor la fiecare șase săptămâni și-mi iau alții noi. Poate c-ați observat. Nu are nici un rost să ne încredem în nimeni, domnule general. Ați văzut ce-a pățit Indira Ghandi[1].

---

[1] Femeie-politician (1917–1984), fiica lui Jawaharlal Nehru, care a îndeplinit patru mandate de prim-ministru al Indiei, primele trei succesive (1966–1977 și 1980–1984).

Pe generalul Zia l-a trecut un frison. Indira Ghandi fusese împuşcată de propriile ei gărzi de corp, în timp ce-şi făcea plimbarea în grădină. El fusese nevoit să meargă în India, ca să asiste la funeraliile ei, unde văzuse la faţa locului ce monstruozitate putea să fie religia hindusă. Construiseră un rug din lemne, turnaseră unt topit peste el, după care propriul fiu[1] al Indirei aprinsese focul. Generalul Zia stătuse acolo şi privise cum se aprindea trupul Indirei, îmbrăcat într-un sari de bumbac alb. La un moment dat, i se păruse că dădea să se ridice şi s-o ia la fugă, dar imediat după aceea îi explodase craniul. Generalul îi mulţumise lui Allah că lor le dăduse Pakistanul, ca să nu fie nevoiţi şi copiii lor să asiste la tot acel iad pe pământ în fiecare zi.

— Cum îi alegi pe aceşti băieţi? Şi de ce şase săptămâni? De ce nu le-ar veni cine ştie ce idee în aceste şase săptămâni?

— Din cauza familiilor lor; avem grijă de ele timp de şase săptămâni. În plus, le verific trecutul. Nu poponari. Nu comunişti. Nu dependenţi de jurnalele de ştiri. Nu veţi găsi în jurul dumneavoastră aşa ceva.

— Vrei să zici că le poate veni vreo idee citind ziarele? Ai văzut ziarele noastre? Cred c-ar trebui să-ţi revizuieşti regulile.

— Nici un bărbat capabil să citească un ziar nu poate avea dorinţa de a se arunca între dumneavoastră şi glonţul asasinului, a zis generalul de brigadă TM, care încă mai încerca să rezolve misterul cu portretul, covorul, draperia şi canapeaua.

Băieţii lui TM erau recrutaţi din sate îndepărtate şi antrenaţi atât de intens, încât, în momentul în care îşi terminau antrenamentul — dacă şi-l terminau, pentru că mai

---

[1] Este vorba de Rajiv Ghandi (1944–1991), succesorul mamei sale în funcţia de prim-ministru al Indiei (1984–1989), el însuşi asasinat de o femeie-terorist sinucigaşă.

mult de două treimi din ei se milogeau să fie lăsaţi să se întoarcă în satele lor —, aveau nişte priviri goale. Obedienţa mută şi desăvârşită le era bine vârâtă în cap, de vreme ce erau puşi să sape gropi în pământ toată ziua, doar ca să umple gropile pe care le săpaseră în ziua precedentă. Erau ţinuţi la distanţă de civili atât de mult timp, încât ajungeau să considere că orice persoană îmbrăcată în civil era o ţintă legitimă. Generalul Zia şi-a desfăcut braţele, vrând să sugereze exasperarea şi aşteptând ca TM să-i mai spună ceva.

— Astea sunt procedeele mele, a zis generalul de brigadă TM, ridicându-se de pe canapea. Şi se pare c-au funcţionat bine până acum. Dacă îmi permiteţi, pot să v-aduc înapoi plutonul K-9[1].

Generalul Zia a observat cu satisfacţie că nu folosise expresia „câinii de pază".

— De ce am avea nevoie de câinii ăia împuţiţi? Ce, sunt mai buni decât militarii tăi?

Generalul de brigadă TM şi-a dus mâinile la spate, şi-a fixat privirile deasupra capului generalului Zia şi s-a lansat în cel mai lung discurs din toată cariera lui.

— Avem protecţie aeriană. Păzim toate punctele de acces către Casa Armatei. Supraveghem toate mişcările pe o rază de opt kilometri. Dar, dacă se găseşte cineva, chiar în acest moment, care să sape un tunel din afara acestui perimetru, lung şi adânc, până sub dormitorul dumneavoastră? Acoperire subpământeană nu avem.

— Mi-am anulat toate angajamentele publice, a zis generalul Zia. Nu mă mai duc la Casa Prezidenţială nici măcar pentru treburi de stat.

Dintr-odată, generalul de brigadă TM s-a simţit ca un civil: prea lent ca să înţeleagă evidenţa, ca să vadă ceva ce-i

---

[1] Denumire codificată a serviciilor de pază canină: indicativul *K-9* se citeşte la fel, în limba engleză, cu adjectivul *canine*.

sărea în ochi. Covoarele, draperiile, canapelele erau din proaspăt-construita Casă Prezidențială. Încă nu-şi dădea seama unde mai văzuse portretul.

— Nu plec din Casa Armatei până când nu afli despre cine e vorba. Verifică dosarele generalului Akhtar. Maiorul Kiyani are un suspect — vorbeşte cu el.

— Am nevoie de o zi liberă, domnule general, a zis generalul de brigadă TM, luând poziția de drepți, la care generalul Zia s-a străduit din răsputeri să rămână calm. Adică el era îngrijorat de toate acele amenințări la adresa vieții lui, iar şeful siguranței sale personale voia să plece pentru o zi la odihnă şi recreere. Conduc săriturile cu paraşuta la parada de Ziua Națională, i-a explicat omul său de încredere.

— Mă gândeam să anulez parada, a zis generalul Zia. Dar generalul Akhtar insistă că nu putem serba Ziua Națională fără parada de Ziua Națională, aşa că mă gândesc să scurtez ceremoniile. Nu mă mai amestec în mulțime după defilare. Dar tu poți să-ți faci săriturile, dacă vrei. Şi nu mă mai duc nici la Academie. Au pregătit nu ştiu ce prezentare de instrucție tăcută. Ştii ce înseamnă asta?

Generalul de brigadă TM a ridicat din umeri şi ochii lui au dat roată pentru ultima dată prin încăpere.

Înainte să plece, n-a uitat să aducă vorba despre încălcarea măsurilor de siguranță.

— Domnule general, dacă doriți să aduceți aici câte ceva din Casa Prezidențială, vă rog: informați-mă şi voi asigura verificarea din punctul de vedere al siguranței.

Rămas cu gândurile la tunelul de sub dormitorul său, generalul Zia şi-a ridicat mâinile în aer şi a zis:

— Prima Doamnă... Zău că nu ştiu ce vrea femeia asta. Încearcă tu să te-nțelegi cu ea.

CINCI

STAU NEMIŞCAT ÎN PAT, CU OCHII ÎNCHIŞI, ÎN TIMP CE ASCULT. Cineva geme în camera învecinată. Aud sunetul slab al fanfarei Academiei, exersând un marş lent. Fiecare sunet este filtrat, în surdină; lumina pare să pălească. Este la fel ca în după-amiezele de care îmi aduc aminte, din casa noastră de pe colina Shigri, unde o pată de lumină orbitoare de pe creasta unui munte reuşeşte să te păcălească să crezi că a mai rămas mult din zi. Acum soarele este ca o portocală zemoasă, care coboară spre orizont, munţii cei mai înalţi sunt înecaţi în lumina lui strălucitoare, iar în clipa următoare, singura lumină rămasă este licărul unui foc de pe o creastă îndepărtată. Noaptea la munte este ca un cearşaf negru aruncat din văzduhuri. Ziua îşi face bagajele şi dispare fără să anunţe pe nimeni, fără vreun la-revedere formal.

Exact ca Micuţul O.

Încerc să-mi alung din minte amurgul montan şi să mă concentrez asupra stării mele actuale. Ziua pierdută are ceva trist în ea, dar de partea cealaltă a draperiei se află un telefon, iar Obaid nu e genul de persoană care să mâzgălească numere de telefon pe batistuţa lui favorită, dacă nu înseamnă ceva.

Îmi deschid ochii şi văd o siluetă — asistentul de serviciu aplecat peste un ziar de partea cealaltă a draperiei. Scot un geamăt moale, ca să verific dacă este atent sau nu. Îşi ridică nasul din ziar, aruncă o privire vagă spre mine, apoi îşi îndreaptă din nou atenţia spre ziar.

În faza lui de yoghin, Obaid pretindea că, dacă meditezi cu regularitate, le poţi impune oamenilor să facă anumite

chestii — de obicei, lucruri mărunte. Dacă te holbezi la ceafa unui străin destul de mult, acesta se va întoarce, mai mult ca sigur, şi va privi spre tine. Obaid a demonstrat acest lucru de mai multe ori. Reuşita este întâmplătoare, în cel mai bun caz, dar să-i faci pe oameni să se mişte din punctul A în punctul B — iată o provocare mult mai mare. N-am eu prea multă experienţă, dar mă holbez şi mă holbez şi, după vreo jumătate de secol, asistentul se ridică şi pleacă.

Nu pot şti cu siguranţă dacă a dispărut ca să-şi spună rugăciunile sau ca să cineze mai devreme. I s-o fi terminat tura. Tot ce ştiu este că alt moment oportun nu am.

Odată membrele mele intrate în acţiune, totul se întâmplă foarte repede; cămaşă, bocanci, centură, sabie, cascheta — toate îşi găsesc locurile pe corpul meu precum părţile unei carabine care se împreunează în mâinile unui soldat experimentat. Tonul telefonului este răsunător şi clar; încep să formez numărul cu sentimentul urgenţei, de parcă Obaid ar fi cel care urmează să ridice receptorul de la celălalt capăt al firului.

Când formez ultimele două cifre, nasul meu captează un vag miros de ţigară Dunhill. Primul meu gând este că vreun obraznic şi jumătate fumează în incinta infirmeriei. Moralul îmi creşte deodată la gândul c-aş obţine, probabil, o ţigară de la el după ce termin de vorbit la telefon.

Mi se răspunde la al doilea ţârâit. Telefonistul, obişnuit să primească o mulţime de apeluri, răspunde pe un ton neutru; abia după ce mă va identifica după grad şi-mi va putea stabili locul în schema generală a lucrurilor va decide cum este cazul să mi se adreseze.

— *Salaam aleikum*[1]. Casa Armatei, zice el, iar, pentru mine, şocul de a fi conectat la locul acela se împleteşte cu

[1] Textual: „Pacea fie cu tine!", formulă de salut în limba arabă, care este prezentă, cu mărunte variaţiuni, în mai multe limbi orientale.

sentimentul de uşurare că pare să fie un civil cel care mi-a răspuns. De obicei, sunt uşor impresionabili.

— *Khan sahib*[1], încep eu. Sunt o rudă a generalului Zia. Ştiu că nu mă puteţi pune în legătură directă cu el, dar puteţi prelua un mesaj urgent?

— Numele dumneavoastră, domnule?

— Subofiţer Ali Shigri. Fiul colonelului Quli Shigri. Al răposatului colonel Shigri. Aceasta mi se pare întotdeauna partea cea mai grea, dar numele îşi face brusc efectul şi dintr-odată mă simt ascultat. Nu c-ar crede, într-adevăr, că sunt rudă cu generalul, dar este evident că a auzit de colonelul Shigri. Cine nu-l cunoaşte, oare, în Casa Armatei, pe răposatul colonel Shigri? Trec mai departe: Aveţi un creion şi hârtie?

— Da, domnule.

— Scrieţi aşa: a sunat fiul colonelului Quli Shigri. Îşi prezintă omagiile. Îşi exprimă *salaam*-ul. Aţi înţeles asta? *Salaam*-ul.

— Da, domnule.

— Zice că vrea să furnizeze nişte informaţii foarte urgente, foarte importante, despre avionul dispărut. Este o problemă de... aţi înţeles până aici? — la care el îmi răspunde afirmativ, iar eu mă gândesc intens la un final de mesaj care să capteze atenţia, de pildă: „Singurul meu prieten de pe lumea asta e în primejdie. Dacă l-aţi prins voi, băieţi, purtaţi-vă frumos cu el. Deţin informaţii de primă mână de la CIA, pe care nu le pot împărtăşi nimănui. Salvaţi-mă naibii." Continui: ...o problemă de siguranţă naţională. Trebuie să-i transmiteţi direct acest mesaj.

Simt mirosul de fum de ţigară Dunhill în cameră încă dinainte să aud vocea. Aş recunoaşte-o şi din sicriu.

---

[1] Formulă de adresare protocolară, formată din cuvintele *khan* („conducător") şi *sahib* („stăpân"); un echivalent aproximativ ar fi „stimate domn".

— Subofiţer Ali?

Faptul că vocea mi-a folosit prenumele mă face să pun receptorul jos brusc.

Maiorul Kiyani de la Serviciul Intern de Informaţii stă proptit în pragul uşii, cu o mână rezemându-se de cadru, cu cealaltă ţinându-şi ridicată ţigara la nivelul pieptului. Este în haine civile — întotdeauna în haine civile. Poartă un *shalwar qameez* de mătase de culoare crem, călcat cu grijă, iar părul geluit îi luceşte la lumina becului, o buclă aranjată cu atenţie căzându-i chiar pe mijlocul frunţii, acolo unde i se întâlnesc sprâncenele stufoase.

Nu l-am văzut niciodată în uniformă. Nici măcar nu sunt sigur dacă are vreuna sau dacă ştie cum să poarte vreuna. L-am văzut pentru prima dată la înmormântarea tatălui meu; avea obrajii uşor supţi, iar ochii îi păreau sinceri. Pe de altă parte, însă, erau atât de mulţi oameni acolo, iar eu am presupus că era doar unul dintre mulţii discipoli ai tatei care ne roiau prin jurul casei şi ori mai reparau câte ceva, ori aveau grijă de documentele lui.

„Îmi dau seama că e foarte dureros pentru tine, dar colonelul ar fi vrut ca toate aceste lucruri să fie făcute rapid", mi-a spus el atunci, tamponându-şi ochii cu o batistuţă albă, după ce sicriul cu tatăl meu înăuntru fusese depus, înfăşurat în steag, la rădăcina mărului său preferat de pe colina Shigri.

După zece minute, formulase o declaraţie în propriul meu interes şi mă făcuse s-o semnez. În declaraţie se spunea că eu, fiind singurul bărbat rămas în familie, nu voiam să i se facă autopsie, nu suspectam pe nimeni de nimic rău şi nu găsisem nici un bilet de sinucigaş.

„Sună-mă, dacă ai nevoie vreodată de ceva", mi-a mai spus el atunci, dar a plecat fără să-mi lase un număr de telefon. N-am avut nevoie niciodată de nimic. Nu de la el.

— Văd că eşti gata îmbrăcat şi pregătit de plecare, îmi spune el acum.

La oamenii ca maiorul Kiyani, nu există legitimaţii de identificare, nici mandate de arestare, nici măcar pretenţia c-ar întreprinde ceva legal sau pentru tine şi nu pentru altceva. Este capabil de un calm de-a dreptul crud — calmul unui bărbat care îşi aprinde ţigara într-un salon de spital şi nici măcar nu se uită în jur după vreun obiect pe care să-l folosească drept scrumieră.

— Unde mergem? întreb eu.

— Undeva unde să putem vorbi — şi ţigara lui îmi face semn vag prin aer, fără să indice vreo direcţie anume. Locul ăsta e plin de oameni bolnavi.

— Sunt arestat?

— Mai lasă dramatismele.

În faţa infirmeriei, stă parcată o Toyota Corolla albă, fără numere de înmatriculare, un model de la începutul anului 1988, care nu este încă disponibil pe piaţă. Maşina este de un alb lucios şi fără pată, iar învelitorile scrobite ale scaunelor, din bumbac, sunt asortate la culoare. Când maiorul Kiyani porneşte din loc, eu îmi dau seama că mă ia cu el, că mă duce de aici, că mă duce undeva nu foarte aproape, nici foarte plăcut.

Mi-e dor de pe acum de dormitorul meu, de detaşamentul meu de instrucţie tăcută, chiar şi de zeflemelile obosite şi triste ale locţiitorului Comandantului.

Maşina e foarte goală. Maiorul Kiyani nu poartă cu el nici servietă, nici dosare, nici măcar vreo armă. Mă uit cu poftă la pachetul de ţigări şi la bricheta de aur de pe bordul maşinii, din faţa lui. Stă lăsat pe spate, ţine volanul cu mâinile relaxate şi mă ignoră. Îi studiez degetele rozulii, cu manichiura făcută, degetele unui bărbat care nu a trebuit niciodată să depună vreo muncă serioasă. Dintr-o singură privire la pielea lui, poţi să-ţi dai seama că s-a tratat în mod

constant cu whisky scoţian de contrabandă, cu pui la tavă şi cu un şir nesfârşit de curve de încredere, pe care i le-a furnizat agenţia lui. Dacă-l priveşti în ochii de culoare albastru-cobalt înfundaţi în orbite, îţi dai seama că e genul de om care pune mâna pe telefon, sună undeva în străinătate şi o bombă explodează într-un bazar aglomerat. Probabil că stă şi aşteaptă în faţa unei case, la miezul nopţii, în Corolla lui albă cu farurile stinse, în timp ce oamenii lui se caţără pe zid şi remodelează vieţile unor amărâţi de civili. Sau, aşa cum ştiu din experienţa mea personală, îşi face apariţia liniştit la înmormântări, după câte o moarte accidentală sau sinucidere inexplicabilă şi muşamalizează lucrurile cu o declaraţie scurtă şi la obiect, rezolvă detaliile scăpate din vedere, te scuteşte de agonia autopsiilor şi de speculaţiile presei străine despre coloneii decoraţi, care ajung să se bâţâie spânzuraţi de ventilatoarele din plafon. Este genul de om care conduce lumea cu un pachet de Dunhill, o brichetă de aur şi o maşină fără numere de înmatriculare.

Se întinde spre torpedou şi scotoceşte după o casetă.

— Asha sau Lata? mă întreabă.

Zăresc un toc de mărimea unei palme şi mânerul de fildeş al unui pistol gri metalizat şi dintr-odată mă simt în largul meu. Prezenţa unei arme în torpedou justifică această călătorie. Mă poate duce oriunde vrea să mă ducă.

Ca să fiu sincer, eu chiar nu pot spune care-i diferenţa dintre Lata şi Asha. Sunt două surori indiene urâte, grase, bătrâne şi amândouă cântă de parcă ar fi nişte pisicuţe adolescente cu vino-ncoace. Probabil că una sună mai sexy decât cealaltă, însă nu bag mâna în foc. Dar ţara este împărţită în două tabere adverse: cei cărora le place Asha şi cei cărora le place Lata. Ceai sau cafea? Cola sau Pepsi? Maoist sau leninist? Şiit ori sunit?

Obaid zicea că e foarte simplu. Totul depinde de cum te simți și de cum ai prefera să te simți. N-am auzit în viața mea prostie mai mare.

— Lata, zic eu.

Maiorul Kiyani zice că am gusturile bune ale tatălui meu și bagă o casetă în casetofon. De fapt, este un cântăreț de muzică populară, care cântă un gazel, ceva despre înălțarea unui zid în mijlocul deșertului, în așa fel, încât nimeni să nu-i poată deranja pe iubăreții rătăcitori.

— Nu-ți face griji, zice el. Știm că faci parte dintr-o familie respectabilă.

ŞASE

O PERSOANĂ DIN ISLAMABAD CARE SPERA SĂ-ŞI AMELIOREZE calitatea vieţii după dispariţia generalului Zia din viaţa publică era un diplomat în vârstă de patruzeci şi cinci de ani, cu un început de chelie, proaspăt căsătorit, care nu avea să mai trăiască suficient pentru a-şi sărbători cea de-a patruzeci şi şasea aniversare.

Arnold Raphel spăla un mănunchi de rucole în bucătărie, o zonă a casei pe care n-o cunoştea prea bine. Ca orice bucătărie a unui ambasador al Statelor Unite, şi aceasta era proiectată pentru o echipă de bucătari, chelneri şi ajutoarele lor, şi nu pentru steaua cea mai strălucitoare a Departamentului de Stat, care încerca să pregătească o cină pentru două persoane. Arnold Raphel voia să-şi surprindă soţia, pe Nancy — căreia îi spunea Brioşă în momentele lor de intimitate —, oferindu-i o seară gen Foggy Bottom[1] la Islamabad. Le ceruse tuturor celor din personalul casei să-şi ia seara liberă, comunicase la biroul de monitorizare ca toate apelurile importante să fie redirecţionate către reşedinţa Primului Secretar şi închisese toate uşile vastelor saloane, sufragerii şi camere de oaspeţi. La întoarcerea de la partida săptămânală de tenis, Nancy avea să descopere că nu mai erau decât ei doi, în propria lor locuinţă, fără

[1] Textual: „Valea ceţoasă", denumire dată unuia dintre cele mai vechi cartiere de secol XIX din Washington D.C., o zonă devenită şic prin excelenţă (deşi se credea că, fiind o depresiune naturală, aici s-ar fi adunat ceţurile şi fumurile de la coşuri), unde se află Clădirea Harry S. Truman a Departamentului de Stat. Prin metonimie, formula se referă la diplomaţia americană în general.

servitori care să se fâțâie de colo-colo în așteptarea instrucțiunilor legate de cină. Pentru o seară, aveau să trăiască viața unui cuplu de proaspăt căsătoriți; să-și ia cina devreme, așa cum obișnuiau în apartamentul lor cu două dormitoare de la Washington, apoi să facă dragoste spontan, după ce ar fi urmărit triumful echipei Redskins asupra celor de la Green Bay Packers, într-un meci crucial de baraj din NFL — Liga Națională de Fotbal.

Berile se răceau în frigiderul de mărimea unei morgi, fripturile hawaiiene se marinau în vase albe de ceramică. Arnold își programase deja antena parabolică pentru a recepționa meciul, iar acum căuta pe nenumăratele rafturi din bucătărie niște ulei de măsline și o râșniță de piper. Era hotărât să creeze o atmosferă de Coasta de Est americană în spatele zidurilor încununate cu sârmă ghimpată ale conacului său de ambasador, cu optsprezece dormitoare. Încerca să nici nu se gândească la cele trei nivele diferite de securitate, care-i înconjurau reședința, la numeroasele antene de toate felurile fixate de acoperișuri sau la telefoanele cu beculețe colorate în funcție de codificări, presărate prin toată zona care era locuința lui privată.

Arnold voia să creeze o seară memorabilă. Nu era el genul de diplomat familist, dar era pe deplin conștient că Nancy își pusese în așteptare propria ei carieră din cadrul Departamentului de Stat, ca să poată fi alături de el în acel oraș blestemat. Pentru o seară măcar, avea să fie la fel ca în zilele de demult, când se terminau, în fine, orele lungi petrecute la biroul lor din Washington și făceau cu schimbul la pregătitul meselor: Nancy gătea mereu altă și altă rețetă de lasagna, pe când el, Arnold, când îi venea rândul, avea câte o bruscă inspirație de a comanda mâncare chinezească la pachet. Islamabadul era un furnicar de conspirații și dineuri oficiale; erau mai mulți furnizori și bucătari de la CIA pe familie, decât mese într-o zi. Nancy începuse să se

prezinte drept *begum*, soţia care nu avea nimic de făcut în propria ei casă.

Arnold abandonase deja căutarea uleiului de măsline şi era pe punctul de a-şi scoate din frigider o bere Budweiser, fredonând imnul celor de la Redskins, când a sunat telefonul roşu. Numai trei persoane îl puteau suna pe telefonul respectiv şi pe nici una dintre ele nu putea să i-o pasez Primului Secretar. Era, cel mai probabil, şeful său de la Washington, George Shultz, cel care nu ştia ce e prânzul. Era ora prânzului la Foggy Bottom, iar Secretarul de Stat se punea pe dat telefoane altminteri scurte, aşa încât Arnold a ridicat receptorul fără să se mai gândească, pregătit să şi informeze rapid şeful despre ultimele evoluţii diplomatice.

La telefon era, însă, generalul Zia ul-Haq, preşedintele ţării care-l găzduia pe el, politicos şi bătând câmpii ca întotdeauna: dacă Nancy era sănătoasă, cum se adaptase la vremea locală, dacă se înţelegea cu servitorii, dacă plănuiau vreun copil în curând? Arnold i-a ţinut isonul: Nancy iubea Islamabadul, începuse să ia lecţii de urdu, se obişnuise cu atât de mulţi servitori şi i-ar fi plăcut să-i telefoneze cândva Primei Doamne.

— Arnie, ce-ar fi s-o aduci pe-aici?

Când generalul Zia îi spunea lui Arnold Raphel pe numele mic, şi încă Arnie, precis aştepta de la el ceva ce-i depăşea lui statutul diplomatic.

— Sigur că da, domnule preşedinte. Nici un diplomat adevărat n-ar trebui să mănânce vreodată acasă. N-aşteptăm decât invitaţia din partea dumneavoastră.

— Ştiu că treburile astea s-ar cuveni să fie aranjate mai din timp, dar mai avem încă un prieten american la cină şi el s-ar bucura foarte mult să vă vadă.

Arnie s-a uitat la fripturile lui hawaiiene şi a intrat în panică: altă sesiune de spălat creierii cu vreo delegaţie din partea Asociaţiei Pakistaneze a Doctorilor Nord-Americani,

aflată în vizită. Altă seară irosită în discuții despre planurile cine știe cărui proiect de moschee în cine știe ce cartier uitat de Dumnezeu de prin New Jersey. Altă dezbatere despre cum poate fi adaptat minaretul, astfel încât să reflecte adevărata sensibilitate arhitectonică islamică, fără a fi în dezacord cu valorile estetice americane. Oare cum l-ar fi putut lămuri pe general că în fișa postului de ambasador nu figura și datoria de a se lăsa folosit drept cobai pentru răspândirea islamismului în America de Nord? S-a gândit să invoce o scuză suficient de diplomatică, eventual ceva legat de Nancy care ar fi avut o indispoziție gastrică sau, poate, că s-ar fi întreținut cu vreun grup de editori de ziare locali; amândouă inutile, știa foarte bine. Personalul din casă probabil că-i raportase deja generalului Zia că ambasador-*sahib* plănuia o lună de miere la el acasă, iar generalul însuși probabil că știa mai bine decât el cine și unde se întreținea cu editorii de ziare locali.

Până să apuce Arnie să inventeze ceva, generalul a pus capăt viselor lui legate de o seară tihnită în familie.

— Vine la cină și Bill, a zis el.

— Bill Casey? a întrebat Arnie, nemaisimțindu-se deloc ambasadorul Statelor Unite.

S-a întrebat dacă prietenii săi de la Langley[1] plănuiau să pună piciorul în prag, după ce-i încredințaseră cea mai importantă operațiune după cealaltă, de la Saigon. „Singura diferență este că te vei ocupa de o victorie, și nu de o înfrângere", îi spusese Bill Casey. Oricum, ambasada era plină de oamenii lui Bill, de la trio-ul format din ataşatul militar, cel comercial și cel cultural, până la funcționarii politici și analiștii din domeniul comunicațiilor. Câteodată, Arnold se întreba dacă și bucătarul său își primea rețetele

[1] Localitate din statul american Virginia, unde își are sediul Agenția Centrală de Informații (CIA).

tot de la Langley. Era conştient de necesitatea tuturor acestor lucruri, fiindcă Bill îi tot reamintea faptul că oamenii săi de la CIA organizau cea mai mare operaţiune sub acoperire împotriva sovieticilor din Pakistan, de la ultima lor operaţiune de cea mai mare amploare, tot sub acoperire şi tot împotriva sovieticilor, de cine mai ştia unde. Acelaşi Bill nu pierdea nici o ocazie de a reaminti oricui felul în care-i ţinea el strâns de coaie pe rusnaci în Afganistan — Bill, care îi spunea mereu vechiului său amic Ronald Reagan că Vestul Sălbatic revenise în actualitate[1], că afganii erau nişte *cowboy* cu turbane şi că le trăgeau ruşilor şuturi în cur, aşa cum nimeni nu le mai trăsese vreodată.

Însă Arnie era ambasadorul pe acolo şi n-ar fi trebuit să afle despre iminenta vizită a lui Bill Casey de la generalul Zia. Directorul Agenţiei putea vizita oricând voia pe ori cine voia, dar până şi directorul Agenţiei trebuia să-l informeze pe ambasador, care era, tehnic vorbind, gazda sa. Dar cum să te înţelegi cu Bill Casey, despre care Nancy spunea că avea un tic verbal: „Eu sunt, Bill. Dă-mi-l pe Ronnie la telefon"?

Generalul Zia a râs:

— Nu-ţi face griji, e doar o vizită formală. Ştii şi tu, când Bill se-ntâlneşte cu prinţul Naif, se-apucă amândoi de nebunii. Au sunat de la Jeddah[2] cu o oră în urmă, că li s-a făcut chef să mănânce combinaţia aia de oaie cu curry şi tărtăcuţă amară pe care le-a gătit-o Prima Doamnă când au fost aici ultima dată. Iar eu le-am spus: „Soţia mea e sora voastră şi ştiţi că surorilor le place să-şi hrănească fraţii".

— Îl întâmpin eu şi-l aduc la dumneavoastră, i-a spus Arnie, care habar n-avea unde şi când sosea Bill.

---

[1] Aluzie la filmele *western* în care jucase fostul actor devenit ulterior preşedinte al Statelor Unite.

[2] Port saudit la ţărmul Mării Roşii.

— Nu-ți face griji, a zis generalul Zia. S-au luat la întrecere cu avioanele din Arabia Saudită până aici. Prințul a câștigat și se află deja la noi. Generalul Akhtar îl ia pe Bill de la aeroport. Avionul lui ar trebui să aterizeze chiar acum. Vino direct aici și, dacă Nancy nu zice nu la perspectiva unei tărtăcuțe amare, adu-o și pe ea, bineînțeles.

Devotamentul generalului Akhtar Abdur Rehman, șeful Serviciului Intern de Informații, față de îndatoririle sale nu era devotamentul obișnuit al unui bărbat ambițios față de munca lui. Generalul Akhtar își aborda îndatoririle ca un poet care contemplează o epopee aflată în lucru; invocând bătălii în imaginația sa, inventând și înlăturând intrigi secundare, punând în echilibru rima și rațiunea. Munca sa îl putea duce, într-o singură zi, de la un sediu de anchetă la un banchet de stat și, de acolo, pe pista neluminată a unui aeroport oarecare, unde trebuia să întâmpine un oaspete a cărui oră de sosire nu i-o spusese nimeni. Pe al doilea om, ca putere din Pakistan nu-l deranja să aștepte pe întuneric, dacă oaspetele se întâmpla să fie al doilea om, ca putere, din Statele Unite ale Americii.

Data următoare când s-ar fi aflat pe un aerodrom, generalul Akhtar avea să fie îmbrăcat în uniformă, nevoind să urce la bordul avionului, dar nevoit s-o facă, pur și simplu din respect față de Șeful său. Iar acela avea să fie ultimul ordin de care va fi ascultat vreodată.

Generalul Akhtar a privit spre cerul tivit cu portocaliu al Islamabadului și s-a întrebat de ce întârzia oaspetele său atât de mult.

Avionul C141 Star Lifter al lui Bill Casey, care-l aducea din Arabia Saudită, se învârtea în cercuri pe deasupra bazei militare din apropierea Islamabadului. Îi fusese dat deja OK-ul pentru aterizare, dar Bill încă se mai împrospăta după un somn de două ore. Interiorul avionului era cât

cameră de hotel, cât buncăr de comunicații: un centru de comandă zburător, încărcat cu atât de mult metal negru cu luminițe care clipeau, încât o echipă de trei sergenți lucrau în continuu la monitorizarea și decodificarea mesajelor care veneau și plecau. Erau acolo stații de bruiaj de frecvență modulară, care contracarau toate celelalte transmisii pe o rază de zece mile, deflectoare digitale, care induceau în eroare orice rachetă trasă înspre avion, stații de bruiaj duble, care contrabruiau orice alt echipament de bruiaj care funcționa în zonă. De asemenea, putea zbura sub cinci identități diferite, schimbând indicativele de apel pe măsură ce traversa continentele. Era Duke Unu când își luase zborul din Arabia Saudită. Undeva deasupra Mării Arabiei, devenise Texan Doi.

Camera de locuit din avion era un spațiu dotat la un nivel hotelier de bază, cu pat dublu, duș și un televizor mic. Bill s-a bărbierit și și-a făcut bagajul din nou, cât să-i lase prințului Naif ceva timp în plus, ca să câștige cursa. După cinci ani, de când avea de-a face cu omologul lui saudit, Bill învățase o lecție: poți să-l scoți pe un beduin din deșert, poți să-l dai jos de pe cămilă și să-i dai cea mai scumpă mașinărie de zbor din lume, însă n-are nici un rost să-l faci să renunțe la jocheul de cămile din el. Dacă prințul voia să se ia la întrecere cu avionul său pe drumul spre cină, șeful de la CIA înțelegea să-i ofere satisfacție.

Când avionul C141 al lui Bill s-a îndreptat, în sfârșit, spre pistă, iar pilotul a început să comunice cu turnul de control, echipamentele de contrabruiaj au intrat în funcțiune. Mii de ascultători ai programului de *Melodii de Aur* de la Radio Ceylon s-au trezit cu cântecele lor favorite întrerupte de un cor de cimpoaie, pe care-l emitea generatorul de pulsuri de acoperire al avionului. Sosirea era atât de secretă, încât nici măcar controlorul traficului aerian, obișnuit cu sosirea avioanelor militare americane la ore ciudate,

nu ştia că, de fapt, intrase în comunicare cu un zbor de VIP-uri. Oferindu-i pilotului instrucţiuni pe un ton respectuos, el se gândea: „Alt avion burduşit cu spirtoase şi carne de porc, pentru spionii ăia americani de la ambasada Statelor Unite".

Avionul a înaintat încet spre capătul extrem al benzii de asfalt, iar luminile de ghidaj de pe pistă s-au aprins numai atunci când s-a oprit de-a binelea. Şase limuzine Mercedes identice negre erau parcate la capătul pistei. Patru motociclişti — sau „piloţi", cum li se spune la Unitatea Specială pentru Siguranţa VIP-urilor — aşteptau în faţa convoiului, călare pe motoarele lor Kawasaki 1000, având sistemele auditive ale căştilor deschise în permanenţă, în aşteptarea instrucţiunilor. Generalul Akhtar l-a salutat pe Bill Casey — salut complet, cu lovit din călcâie şi cu palma ridicată la nivelul sprâncenei drepte şi ţinută vertical, îndreptată în faţă.

— Bun venit, domnule mareşal, a zis el.

Toată povestea începuse ca o glumă, când Bill Casey, la prima lui întâlnire cu Akhtar, insistase să-l numească *Generalissimo*. „Ei bine, dacă eu sunt general, dumneavoastră trebuie să fiţi mareşal, domnule", îi spusese Akhtar, iar acum insista şi el cu această atribuire de roluri, de câte ori venea Bill în vizită.

— Las-o naibii, Akhtar, a zis Bill Casey, ducându-şi o mână moale la sprânceană. Sunt mort de oboseală.

Motocicliştii au dat drumul la sirene unul câte unul, iar generalul Akhtar şi Bill Casey au urcat într-a patra limuzină. O echipă din Grupul Operaţional Special de la CIA, purtând costume, fără arme la vedere, şi un grup de comando pakistanez, înarmat cu pistoale Uzi delicate ca nişte jucării, s-au suit în celelalte limuzine şi cu toţii şi-au început călătoria spre Casa Armatei. Pentru civili, era un drum cu maşina de patruzeci de minute. Convoiul de VIP-uri,

având toată circulația oprită și pietonii ținuți la marginea trotuarului, l-a făcut în doar douăsprezece minute. Totuși, generalul Akhtar nu părea să se grăbească.

— Doriți o băutură înainte de cină, domnule? a întrebat el, ținându-și ambele mâini în poală.

— Mergem direct la cină? a întrebat Bill obosit.

— Prințul Naif a sosit deja, domnule.

— Și prietenul meu... — a zis Bill, mimând mustața generalului Zia cu degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă — ...chiar așa, are viziunile alea?

Generalul Akhtar a zâmbit sfios, și-a scos pieptul în față și a zis pe un ton foarte preocupat:

— Unsprezece ani înseamnă foarte mult. Este puțin obosit.

— Mie-mi spui? a zis Bill și s-a lăsat pe spate pe scaun. Dă-i înainte. Îmbată-mă.

Generalul Zia nu oferea niciodată băuturi alcoolice la dineurile lui, nici măcar la cele oficiale, nici măcar pentru alcoolicii recunoscuți. Generalul Akhtar Abdur Rehman considera de datoria lui să-și mențină oaspeții binedispuși, indiferent că era la biroul său ori în timpul călătoriei cu mașina spre Casa Armatei. A bătut cu mâna în scaunul șoferului și acela, fără să-și întoarcă privirile, i-a întins o geantă neagră de pânză. Akhtar a scos din ea două pahare, o frapieră argintie cu gheață, o sticlă de whisky Royal Salute și i-a turnat lui Bill Casey jumătate de pahar, iar lui și-a turnat un pahar de apă; i-a cerut șoferului să încetinească și a zis:

— Noroc.

— Noroc, i-a răspuns Casey. Noroc dumitale, generale. Frumoasă țară mai aveți — și a tras draperia de la fereastra limuzinei și a privit mulțimea de oameni îngrămădiți la marginea drumului, ținuți în frâu de cordonul de siguranță al poliției și așteptând să treacă odată mai repede convoiul, ca să poată și ei să-și vadă mai departe de ale lor.

Şi totuşi, a continuat el, e trist că n-ai unde să stai şi să bei un nenorocit de păhărel. Noroc.

Dincolo de cordoanele desfăşurate de poliţie de-a lungul drumului pentru această procesiune de VIP-uri, oamenii stăteau, şi aşteptau, şi-şi dădeau cu părerea: un adolescent nerăbdător să-şi continue prima cursă pe un motor Honda; un soţ beat care mesteca de zor nuci de betel, ca să scape de miros până nu ajungea acasă; un cal copleşit de greutatea prea-mulţilor pasageri din căruţă, pasagerii înjurându-l pe vizitiu c-o luase pe drumul acela, iar vizitiul, simţind înţepături şi ace în picior, implorându-i să-i dea doza de opiu întârziată; o femeie acoperită cu o *burqa* neagră — singura parte vizibilă a corpului ei fiind sânul stâng, la care îşi alăpta pruncul; un băiat dintr-o maşină, care încerca s-o ţină de mână pe o fată la prima lor întâlnire; un copil de şapte ani care vindea boabe de năut prăjite şi acoperite de praf; un bătrân sacagiu care îşi oferea spre vânzare apa dintr-un burduf din piele de capră; un dependent de heroină, care îşi observase distribuitorul încremenit şi el de partea cealaltă a drumului, un mulah care avea să întârzie la rugăciunea de seară; o ţigancă vânzătoare de puişori de găină cu puful rozaliu; un ofiţer de instrucţie din Forţele Aeriene, în uniformă, stând într-o Toyota Corolla condusă de un civil fumător de Dunhill; un vânzător ambulant de ziare care striga sus şi tare titlurile zilei; membrii echipajului cursei aeriene a companiei Singapore Airlines blocaţi într-o dubă şi spunând bancuri în trei limbi; o pereche de traficanţi de arme cu livrare la domiciliu, care se foiau nervoşi, ţinându-şi valizele cât mai aproape de ei; un student la medicină, în anul trei, care plănuia să-şi ia zilele aruncându-se pe şine în faţa Expresului Shalimar; un soţ şi o soţie, întorcându-se pe motoretă de la o clinică de fertilizare; un imigrant ilegal bengalez, care abia aştepta să-şi vândă rinichiul, ca să poată trimite bani acasă; o femeie oarbă care

scăpase de închisoare de dimineaţă şi-şi petrecuse tot restul zilei încercând să-i convingă pe trecători că nu era cerşetoare; unsprezece adolescenţi îmbrăcaţi în alb, nerăbdători să ajungă pe teren pentru o partidă de crichet pe timp de noapte; poliţişti ieşiţi din tură, care aşteptau să găsească pe cineva care să-i ducă pe degeaba spre casă; o mireasă care se îndrepta cu o ricşă spre salonul de frumuseţe; un bătrân azvârlit afară din casa fiului său şi hotărât să meargă pe jos până la casa fiicei, la optzeci de kilometri depărtare; un hamal de la gară, îmbrăcat în continuare în uniforma roşie şi ducând, într-o sacoşă de cumpărături, un *sari* strălucitor în care urma să se schimbe în noaptea aceea; o pisică abandonată, care îşi adulmeca drumul înapoi spre casa stăpânului; un camionagiu cu turban negru, care cânta în gura mare un cântec de dragoste despre iubita lui; un autobuz plin cu infirmiere aflate în perioada de instructaj, acum în drum spre spitalul guvernamental în care urmau să intre în tura de noapte...

În timp ce fumul de la ţevile de eşapament ale motoarelor lăsate în ralanti se făcea una cu smogul care coboară peste Islamabad în amurg, în timp ce inimile lor lăsate în aşteptare fierbeau de nerăbdare, toţi păreau să aibă o singură întrebare în minte: „Care dintre prea mulţii noştri conducători o fi acesta? Dacă siguranţa lui este atât de importantă, de ce nu-l ţin pur şi simplu închis în Casa Armatei?"

ŞAPTE

MĂ UIT ŢINTĂ PRIN PARBRIZ ATÂT DE INTENS, DE PARCĂ EU AŞ FI cel care conduce maşina. Nu pot decât să admir felul în care maiorul Kiyani nu acordă nimănui prioritate pe drumul acesta îngust, plin de gropi. Îşi menţine viteza în faţa unui camion care vine din faţă, îşi aprinde farurile cu faza lungă, cu degetele bate ritmul muzicii pe volan şi, în ultimul moment posibil, camionul este cel care se abate şi iese de pe drum. Corolla maiorului Kiyani pare a fi o extensie a puterii lui, neclintită, nelimitată şi care nu are nevoie de nici o justificare.

Un copil iese în fugă dintr-un lan auriu de grâu gata de seceriş, iar maiorul Kiyani apasă claxonul şi-l ţine apăsat un kilometru.

Traficul este firav la ora aceasta târzie — în majoritate camioane şi autobuze de noapte, uneori câte un tractor care trage câteva tone de trestie de zahăr stivuită într-o căruţă supraîncărcată, după care se ţin câţiva derbedei în fugă, încercând să tragă afară câte o trestie de zahăr, sau două. Trecem pe lângă un car tras de boi, care abia se târăsc pe marginea drumului; boii înhămaţi la el sunt orbiţi de farurile maşinii noastre; câinele care merge în urma carului scheaună o singură dată şi se fereşte, ca să evite monstrul care goneşte.

Încet, foarte încet, încep să mi se formeze în minte răspunsuri — răspunsuri la întrebările pe care maiorul Kiyani mai mult ca sigur că mi le va pune. El trebuie să afle ce ştiu eu. Eu trebuie să mă asigur că fiecare fărâmă de informaţie e care i-o dau lărgeşte golul dintre ceea ce ştie şi ceea

ce i-ar plăcea să ştie. Premisa optimismului meu ţine de o filozofie: nu m-ar fi luat cu el, dacă *ştia*. N-aş sta eu acum pe învelitoarea albă şi scrobită a scaunului acesta confortabil al maşinii sale Corolla şi n-aş asculta muzică, dacă el ar şti. Aş fi urcat în spatele unui jeep, încătuşat şi legat la ochi, cu acuzaţiile şi condamnarea gata formulate. Sau poate atârnând de propriul meu cearşaf de pat în propriul meu dormitor.

De unde e maiorul Kiyani?

De la Serviciul Intern de Informaţii.

Cu ce se ocupă acest serviciu?

Cu investigaţiile.

Ce investighează el?

Ce nu se ştie.

Înainte să cadă în gol de pe marginea prăpastiei, sunt convins, fiecare îşi spune câte o poveste cu final fericit. Aceasta e povestea mea.

Optimismul mi se duce direct la vezică şi mi-ar părea bine dacă maiorul Kiyani ar ajunge odată la destinaţie, oricare ar fi ea. Semnele de pe marginea drumului îmi spun că ne îndreptăm spre Lahore, dar sunt şase ieşiri de pe drum, care duc spre diferite părţi ale ţării, iar maiorul Kiyani şofează, probabil, în direcţia opusă celei în care vrea să te ducă. Un timp îndelungat, stăm într-un blocaj în trafic provocat de poliţie, ca să lăsăm să treacă un convoi de limuzine negre, care abia se târăsc prin faţa noastră.

— Tot ce ştiu despre această profesie de la tatăl tău am învăţat, zice el, privind înainte. Dar se pare că tu n-ai învăţat nimic de la el. Americanii sunt nişte belele. Ştiu sigur că prietenul tău Bannon se află în spatele acestei aventuri nebuneşti.

— Atunci de ce nu călătoreşte el cu dumneavoastră în locul meu? întreb eu.

— Ştii de ce, zice maiorul Kiyani. Este american, e oaspetele nostru. N-ar fi trebuit să se înhăiteze cu de-ăştia ca voi. Instrucţia trebuie să rămână pe platoul de defilare. De ce face el în afara platoului mă ocup eu.

— Aţi găsit avionul? întreb eu, având grijă să nu pomenesc de Obaid.

Se întoarce cu faţa spre mine. Un camion vine direct spre noi. Tresar pe scaun şi-mi încleştez o mână de bordul maşinii. Mişcând imperceptibil volanul, maiorul Kiyani cârmeşte maşina pe o alee şi parchează în faţa unui restaurant de pe marginea drumului. Deschide torpedoul, îşi ia pistolul, şi-l vâră sub bluzon.

Apoi deschide portiera şi-mi întoarce privirea:

— Tu şi cu prietenul tău credeţi, probabil, c-aţi inventat poponăria, dar să ştii că ea există de mult, dinainte cu mult timp ca voi să îmbrăcaţi această uniformă.

Comandă mâncare. Eu cer legume fierte, el cere pui la tavă.

— Adu-i specialitatea casei, îi spune chelnerului. Tânărul nostru are nevoie să mănânce hrănitor.

Mâncăm în tăcere. Mâncarea e prea condimentată pentru gusturile mele de muntean. Şi mai şi trebuie să mă duc la budă. Nu sunt sigur dacă se cuvine să mă ridic, pur şi simplu, şi să mă duc sau trebuie să-i cer permisiunea maiorului Kiyani.

Mă ridic în picioare, făcând semn cu capul spre budă. El îmi face semn din ochi să stau jos.

— Poate c-ar fi mai bine să aştepţi. Nu mai durează mult.

Mă uit la bărbatul cu turban care păzeşte buda restaurantului şi mă gândesc: poate că are dreptate. Budele restaurantelor de la marginea drumului sunt în general mizerabile şi aş prefera să mă uşurez în câmp deschis şi sub un cer înstelat, decât într-o încăpere plină de pişat şi de mirosul rahatului picant.

Un chelner se fâţâie în jurul nostru după ce ne-am terminat masa, aşteptând alte comenzi. Maiorul îşi mimează semnătura prin aer, chelnerul aduce nota de plată, maiorul mâzgăleşte ceva pe ea şi se ridică să plece fără să plătească nimic.

Trebuie să fie un obişnuit al localului, mă gândesc eu. Probabil că are cont la ăştia.

Restul călătoriei este o luptă între muşchii vezicii mele şi accesul subit de patriotism al maiorului Kiyani. Dau din cap entuziasmat când îmi reaminteşte că, ultima dată când a mai încercat cineva să dispară cu un avion, ţara s-a scindat în două. Eu îmi strâng coapsele şi practic ţopăi pe scaun când se apucă să-mi vorbească despre cariera ilustră a tatălui meu.

— Ştii ce se spune despre taică-tu? Că era unul dintre cei zece bărbaţi care mai stăteau între sovietici şi Lumea Liberă.

Dau din cap entuziasmat, în timp ce el îi dă înainte cu sacrificiile pe care nişte soldaţi invizibili, ca el şi ca tatăl meu, trebuie să le facă de dragul siguranţei naţionale.

Eu îmi strâng şi mai tare coapsele. Îmi vine să-i spun: „Pot să mă piş mai întâi şi abia pe urmă să salvăm lumea împreună?" Dar maşina coteşte, în sfârşit, pe un drum îngust, care duce la poarta sumbră şi impunătoare a fortului Lahore.

În istoricul oraş Lahore, fortul este un loc foarte istoric. A fost construit de acelaşi individ care a construit şi mausoleul Taj Mahal, regele mogul Şahjahan[1], care a fost aruncat în temniţă de propriul său fiu, ca un soi de pensionare prematură forţată. N-am fost niciodată la fort, dar l-am văzut într-o reclamă la şampon.

---

[1] Sau Şah Jahan („Regele Lumii", 1592–1666), conducător al Imperiului Mogulilor între anii 1628–1658).

Oare arăt eu ca o persoană care își dorește o lecție de istorie la miezul nopții? Fortul este în mod evident închis turiștilor. Sunt sigur că maiorul poate obține autorizație de vizitare după orele de program oriunde, dar nu s-ar cuveni, oare, să mă ducă la vreun centru de interogare, sau la vreo casă conspirativă, sau pe unde i-o fi ducând pe oameni când are chef să stea de vorbă cu ei?

Doi soldați se ivesc din umbră când mașina se apropie de poartă. Maiorul lasă geamul în jos și-și scoate gâtul afară, dar nu vorbește. Poarta, probabil construită pentru a permite accesul unei procesiuni de elefanți, se deschide încet și dezvăluie un oraș părăsit, la care a visat un rege blestemat.

Unele zone din fort sunt luminate slab, dezvăluind porțiuni din zidurile lui de piatră, care sunt atât de late, încât ar putea galopa caii pe ele, grădini atât de vaste și de verzi, încât dispar și reapar după ce ai condus o vreme. Curtea Oamenilor Simpli și Curtea Doamnelor își dezvăluie gloria trecută și fărâmițată. Mă întreb unde este faimosul Palat al Oglinzilor — acolo s-a făcut reclama la șampon.

Singurele semne de viață în această etalare pustie de măreție inutilă sunt două camioane militare cu farurile aprinse și motoarele rulând în gol. Maiorul Kiyani parchează mașina lângă aceste camioane. Coborâm din mașină și ne îndreptăm spre Curtea Oamenilor Simpli. Este slab luminată și nu reușesc să-mi dau seama de unde provine lumina. Mă aștept ca, din spatele coloanelor, să apară soldați moguli înarmați cu sulițe, care să ne conducă la rege, iar acesta, în funcție de dispoziția lui, fie să ne ceară să ne alăturăm orgiei lui de noaptea târziu, fie să pună să ni se taie capetele și să fim aruncați de pe zidurile fortului.

Maiorul Kiyani cotește brusc și începem să coborâm pe o scară din beton, care în mod cert nu a fost construită de moguli. Intrăm într-o sală goală, vastă, care seamănă ciudat

de bine cu un hangar de avioane. Exact în mijlocul sălii, sub un bec probabil de o mie de waţi, stă un locotenent-major care se ridică şi-l salută pe maiorul Kiyani, când vede că ne apropiem de masa lui de metal, stivuită cu teancuri întregi de dosare galbene umflate.

Maiorul Kiyani încuviinţează din cap, dar nu scoate o vorbă. Îşi trage un scaun, apucă un dosar şi începe să-i răsfoiască paginile grăbit, de parcă a şi uitat de prezenţa mea.

Apoi îşi aminteşte:

— Arată-i subofiţerului Shigri unde e toaleta, zice el, fără să-şi ridice privirea din dosar.

Păşesc în urma locotenentului-major, de-a lungul unui coridor bine luminat, având pe ambele părţi uşi de fier numerotate cu cifre albe, care au fost vopsite pe ele cu matriţele. Pe coridor este o linişte absolută, dar, din spatele uşilor, se aud sforăiturile înfundate ale unor oameni care visează. La capătul coridorului, se găseşte o uşă de fier mai mică şi ruginită, fără nici un număr trecut pe ea. Locotenentul-major scoate o cheie, descuie şi se dă la o parte. Deschid uşa şi fac un pas înăuntru. Uşa mă izbeşte în spate şi este încuiată după mine. Mă întâmpină mirosul teribil al unei toalete închise, care n-a mai văzut strop de apă de secole. Mă izbesc cu capul de perete. Se aprinde un bec tot de o mie de waţi. Atât de strălucitoare este lumina, atât de copleşitoare putoarea, încât în primele câteva momente nu văd nimic.

Este o budă, măcar asta e clar. În podea este o gaură atât de plină de fecale amorfe, încât la suprafaţă se formează bule. În rest, podeaua este acoperită cu un strat gros de mâzgă lăsat de un lichid infect oarecare. La înălţimea genunchiului, din perete iese un robinet de apă, dar care stă uscat de atâta timp, încât a şi ruginit. Există şi un WC înnegrit, cu lanţul rupt; îi ridic capacul şi arunc o privire

înăuntru. Să tot fie vreo două degete de apă pe fundul vasului, în care se reflectă rugina portocalie din interior.

Nevoia de pişare m-a părăsit pentru totdeauna. Pute atât de tare, încât îmi vine greu să mă mai gândesc şi la altceva.

Rămân în picioare lângă perete şi-mi închid ochii.

Trebuie să aibă vreun dosar despre mine pe undeva, în care se spune că subofiţerul Shigri nu suportă budele murdare. Am absolvit cursul de supravieţuire în junglă, am învăţat cum să vânez şerpi în deşert şi cum să-mi potolesc setea. Nimeni nu s-a gândit vreodată să creeze vreun curs despre cum să supravieţuieşti în budele puturoase.

Mă reped la uşă şi încep să izbesc în ea cu amândoi pumnii încleştaţi.

— Deschide uşa asta împuţită. Scoate-mă din haznaua asta. Locul ăsta pute.

Dau cu capul în uşă de câteva ori, după care idioţenia gesturilor mele devine evidentă chiar şi pentru mine. Tot urlatul ăsta face duhoarea suportabilă. Încă mai simt miros de pişat şi de rahat, dar acum parcă s-a mai atenuat. Să mă fi obişnuit deja cu el?

N-au nici un chef să mă interogheze la ora asta. M-am pricopsit cu locul ăsta pentru tot restul nopţii.

Mă rezem cu spatele de perete, îmi încordez degetele de la picioare în bocanci şi decid să-mi petrec noaptea stând în picioare. Nici nu mă gândesc să le fac măcelarilor ăstora plăcerea de-a mă vedea întins pe jos în balta asta de pişat. Sunt mâzgăleli pe perete, dar nu-mi stă mintea la ele acum, ca să mă apuc să le citesc. Îmi sar în ochi cuvintele „generalul Zia" şi referirile la mama şi la sora lui, restul suplineşte imaginaţia mea.

Mă intrigă ideea că în locul ăsta s-au aflat oameni suficient de furioşi pe general, încât să scrie chestii despre maică-sa şi soră-sa. Poate că mi s-a cam dus norocul, dar, ultima dată când am verificat, eram încă ofiţer de instrucţie

îmbrăcat în uniformă şi faptul că m-au băgat în haznaua asta pentru civili reprezintă suprema insultă.

Colonelul Shigri a încercat să mă convingă să nu mă înrolez în armată.

— Corpul ofiţeresc nu mai este ce era odată, a zis el, turnându-şi primul whisky din acea seară, după întoarcerea din a nu ştiu câta incursiune în Afganistan. Oamenii pe care i-am avut colegi în armată erau toţi din familii bune. Şi nu mă refer aici la familii înstărite. Vreau să spun că erau oameni respectabili, oameni buni. Când îi întrebai de unde erau, ştiai că taţii şi bunicii lor fuseseră oameni distinşi. Iar acum ai fii de prăvăliaşi, băieţi de lăptari, oameni care nu sunt buni de nimic altceva. Nu vreau să văd cum îi nenorocesc viaţa fiului meu asemenea corcituri.

Ar trebui să mă vezi acum, tăticule.

În sinea lui, ştia că nu eram convins. M-a chemat din nou când îşi turna ultimul whisky, probabil al şaptelea. Era genul de bărbat care bea trei whisky-uri pe seară, dar, când se întorcea din incursiunile lui afgane, se simţea peste măsură de însetat. Îi simţeam în voce o amărăciune cu care nu eram obişnuit în acel moment, dar care avea să devină permanentă.

— Am trei decoraţii de război şi răni care stau dovadă pentru ele, mi-a spus. Du-te la orice popotă din ţară şi vei găsi câţiva oameni ale căror vieţi le-am salvat. Şi-acum? Uită-te la mine. M-au transformat într-un peşte. Am fost antrenat să salvez vieţi, acum fac trafic cu ele.

Îşi rotea paharul cu whisky între degete şi repeta întruna cuvântul *peşte*.

Aţipesc şi visez că mă piş în pârâul rece şi limpede, care curge pe lângă casa noastră de pe colina Shigri. Mă trezesc, şi-mi tremură genunchii, iar mâzga de pe jos mi se infiltrează în

tălpile bocancilor. Partea stângă a pantalonilor mei este udă leoarcă. Mă simt mult mai bine.

Rămâi dracului în picioare. Rămâi dracului în picioare.

Asta îmi spun primul lucru, înainte să-mi evaluez situaţia. Ce li se făcea, oare, soldaţilor din armata mogulă, care căzuseră în dizgraţie? Dacă-i decapitau fără multă vorbă sau îi lăsau să fie călcaţi în picioare de vreun elefant, probabil că aveau o soartă mai bună decât asta.

Duhoarea a devenit fetidă şi face aerul parcă mai dens. Îmi închid ochii şi încerc să-mi imaginez că sunt acasă, pe colina Shigri. Aerul de munte pătrunde până la mine, în ciuda uşilor de fier, şi a închisorii subterane, şi a zidurilor fortului. Se roteşte în vârtejuri în jurul meu, aducând cu el mirosul pământului săpat de copitele caprelor, aroma de migdale verzi şi clipocitul unui torent rece, limpede, care se rostogoleşte prin preajmă. Liniştea munţilor este punctată de un sunet ca un bâzâit, care vine de la o distanţă anume, dar nu de foarte departe. Cineva cântă cu o voce îndurerată. Până să identific vocea, mi se toarnă o găleată de apă în cap, iar faţa îmi este împinsă atât de aproape de becul de o mie de waţi, încât mi se pârlesc buzele. Nu ştiu cine pune întrebările. Ar putea fi maiorul Kiyani. Ar putea fi unul dintre tovarăşii lui fără uniformă. Răspunsurile mele, atunci când reuşesc să le formulez, sunt întâmpinate cu alte întrebări. Nici măcar nu este un interogatoriu. Pe nimeni nu interesează răspunsurile mele. Pe scârbele-astea nu-i interesează decât sexul.

Locotenentul Bannon şi cadetul Obaid întreţineau relaţii sexuale?

Erau foarte apropiaţi. Dar nu ştiu. Nu cred.

Tu şi Obaid întreţineaţi relaţii sexuale?

Du-te dracului. Nu. Eram prieteni.

L-ai futut vreodată?

Aud foarte bine. Răspunsul e nu, nu şi nu.

Nu era în patul lui în noaptea dinaintea dispariției. Știi unde era?

Singura persoană cu care ar fi putut fi este locotenentul Bannon. Câteodată se plimbau împreună.

De asta l-ai trecut prezent când s-a făcut apelul la Escadronul „Furia"?

Am crezut că urma să vină direct pe platou. Mai făcea câteodată chestii de-astea.

Avea vreo tendință de sinucidere cadetul Obaid? Ți-a spus vreodată c-ar vrea să-și ia zilele?

Îmi imaginez un avion cu două locuri, care se prăbușește, rostogolindu-se prin aer, și strălucirea albă și fierbinte a becului începe să se atenueze.

Obaid citește poezie. Fredonează cântece despre moarte, dar nu mi-a vorbit niciodată serios despre moarte. Nu mie, cel puțin. Nu ca un eventual sinucigaș.

OPT

URIAŞA SALĂ DE RECEPŢII A CASEI ARMATEI ERA REZERVATĂ primirii demnitarilor străini, mai exact a VVIP[1]-urilor care veneau în vizită din Statele Unite şi Arabia Saudită. După câştigarea cursei aeriene din Arabia Saudită până la Islamabad, prinţul Naif stătea pe o canapea tapiţată cu catifea, fumând Marlboro Reds şi lăudându-se cu bariera sonică pe care avionul său F16 o depăşise în zborul spre cină.

— Fratele nostru Bill probabil că mai zboară şi acum peste Marea Arabiei, a râs el şi a mimat cu braţele zborul unei păsări obosite.

— Slavă lui Allah, a zis generalul Zia. Totul se întâmplă cu binecuvântarea Lui. Am făcut o cursă într-unul de-ale noastre şi oasele mele bătrâne m-au durut zile întregi după aceea. Cu voia lui Allah, tu eşti încă tânăr.

Generalul Zia se uita întruna cu colţul ochiului la doctorul Sarwari, care-l însoţise pe prinţul Naif la cererea sa, dar care părea uitat în vâltoarea laudelor pentru victoria prinţului. Generalul Zia dorea să stea de vorbă cu doctorul regesc despre starea sa de sănătate.

Starea generalului Zia, chiar dacă el însuşi prefera să-i spună „o biată mâncărime, acolo", îi dăduse peste cap obişnuinţele de la rugăciuni. Întotdeauna fusese foarte mândru de faptul că era genul de musulman care îşi putea face spălările rituale pentru rugăciunea de dimineaţă şi cu aceleaşi spălări rituale să-şi spună şi rugăciunea de noaptea târziu.

---

[1] Iniţialele cuvintelor *Very Very Important Person*, „persoană foarte foarte importantă".

Toate lucrurile care îi întrerupeau spălările rituale fuseseră eliminate din rutina lui zilnică; usturoiul, lintea, femeile care nu-şi acopereau capetele cum se cuvine. Dar, de când se închisese în Casa Armatei, îl apucase acea mâncărime.

Mai întâi, îşi chemase medicul oficial, îi spusese despre micile picături de sânge pe care le găsise pe dinăuntrul şezutului de la pantaloni, dar nu-şi putuse lua inima în dinţi să-i vorbească despre mâncărime.

— Simţiţi arsuri sau mâncărimi pe canalul rectal? îl întrebase doctorul.

— Nu, se grăbise el să-i răspundă.

— Domnule general, sângerările interne pot fi periculoase, dar la dumneavoastră pare să fie vorba despre viermi intestinali — adică tenii. Dacă îmi spuneţi când puteţi veni la Spitalul Militar General, fac toate pregătirile pentru un control amănunţit.

Generalul Zia mormăise ceva despre codul roşu şi-l trimisese la plimbare pe doctor. Deşi medicul oficial era verificat, ar fi însemnat să-i trimită analizele la alte laboratoare ori să se consulte cu colegii săi doctori şi Zia nu voia nimic de felul acesta. Propria lui fiică tocmai absolvise o şcoală medicală, dar cu ea nu putea vorbi despre aşa ceva.

Apoi vorbise la telefon cu prinţul Naif şi-şi adusese aminte că prinţul călătorea întotdeauna cu medicul personal, singura persoană din anturajul său care purta costum şi ducea cu sine o geantă de piele neagră şi care nu scotea nici o vorbă — nici nu spunea bancuri, nici nu râdea la maimuţărelile neîntrerupte ale prinţului.

— Nu-mi împart eu doctorul cu oricine, zisese prinţul Naif, mimând seriozitatea când generalul Zia îi ceruse, într-un târziu, permisiunea de a primi o consultaţie privată din partea doctorului. Mă ştie pe toate părţile, mai bine decât oricare dintre nevestele mele. Dar cu tine, fratele meu, împart orice, absolut orice. Chiar şi arma mea secretă — şi

făcuse un gest înspre doctorul Sarwari, care se prefăcea că nu despre el se vorbea.

— Am o mică problemă personală. Şi nu vreau ca medicul meu militar să se apuce să discute problemele mele personale. Ştii cum sunt pakistanezii noştri, le place să bârfească.

— Doctorul meu are grijă de toate chestiile mele personale, a chicotit prinţul Naif. Şi nu vorbeşte cu nimeni niciodată. Apoi se întorsese spre doctor şi-i spusese: Ai grijă de chestiile personale ale fratelui meu ca şi cum ar fi chestiile mele personale — şi murea de râs.

Generalul Zia s-a forţat să zâmbească, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre biroul său. Doctorul, care nu a gustat gluma, l-a urmat posac.

După ce petrecuse opt ani având grijă de libidoul prinţului Naif, nimic nu-l mai surprindea pe doctorul Sarwari la toţi aceşti conducători. Îşi consumau cu toţii prea mult timp şi energie ca să-şi menţină sulele în formă. Dacă şi-ar canaliza măcar o parte din acest zel spre treburile lor zilnice, lumea largă ar fi mult mai bună, se gândea doctorul Sarwari în momentele lui de disperare. Comandase atâţia ficaţi de dropii gulerate, ca să prepare afrodiziace pentru prinţ, îi frecase cu mâna lui mădularul cu atâtea pomezi făcute din testicule de tigri bengalezi, încât el însuşi nu mai avea câtuşi de puţin chef de sex. Chiar şi colegii săi din cercurile medicale saudite îl ştiau drept îngrijitorul cu normă întreagă al mădularului regal. La urma urmei, prinţul îşi avea propriul specialist cardiolog, propriul specialist dermatolog şi chiar un chirurg plastician pe statele de plată ale familiei regale. Dar sănătatea sexuală era cea mai dragă inimii prinţului, iar doctorul Sarwari era cel căruia îi revenea cinstea. Doctorul Sulei Regale — aşa i se spunea pe la spate.

La o asemenea fişă a postului, generalul Zia nici nu i-ar fi putut-o lua în nume de rău doctorului Sarwari, când acesta a închis uşa de la biroul său personal şi l-a întrebat:

— Cum să fie: mai groasă, mai lungă?

Generalul Zia, care nu-l mai auzise niciodată pe doctor vorbind, a rămas năucit atât de amestecul de accente american şi arab, cât şi de întrebarea lui ciudată. A ignorat gesturile pe care le făcea cu mâinile.

Doctorul Sarwari, în schimb, a fost plăcut surprins de problema personală pe care i-a explicat-o generalul Zia şi pentru prima dată a zâmbit şi el.

Generalul Zia s-a dovedit pregătit, când doctorul i-a propus o examinare făcută pe loc. Se gândise atât de mult la ea, încât s-a întors automat cu spatele la doctor, şi-a desfăcut cureaua şi şi-a lăsat pantalonii să-i alunece în jos pe picioare. A simţit mişcare în spatele lui, apoi o mână cu mănuşă chirurgicală, care i-a atins bucile.

— Frate, aplecat la tine, te rog, i-a spus doctorul, dar generalul Zia tot nu putea trece peste accentul american al acestuia. Întotdeauna îl auzise vorbind în arabă cu prinţul. S-a rezemat cu coatele de masă. Mai mult, i-a cerut doctorul. Şi-a pus obrazul drept pe masă şi a încercat să se gândească la ceva ce i-ar fi putut distrage atenţia.

Capul i se găsea între două steaguri: într-o parte, drapelul naţional al Pakistanului, cu verde şi alb şi cu o lună nouă şi subţire orientată spre dreapta; în partea cealaltă, drapelul Armatei pakistaneze. Aproape că luase hotărârea de a inversa luna nouă de pe drapelul naţional, după ce un învăţat islamic făcuse observaţia că era o lună care apunea, şi nu răsărea, dar apoi consilierii îi reamintiseră că drapelul era de vreo patruzeci de ani aşa cum era şi până atunci nimeni nu avusese vreo problemă legată de orientarea lunii noi de pe el, drept care era mai bine să fie lăsat în pace.

Cu un sentiment de uşurare a simţit că doctorul îşi lubrifiase degetul înainte de a-l examina cu el.

S-a uitat la drapelul Armatei. Sub sabiile încrucişate, se afla celebrul slogan pe care Întâiul Slujitor al Naţiunii îl oferise

acestei țări drept cadou de naștere și deviză: „Credință. Unitate. Disciplină". Dintr-odată, sloganul i s-a părut nu doar banal și fără sens, dar și prea lumesc, prea evaziv, aproape eretic. Auzi, credință! Care credință? Unitate? Disciplină? Oare chiar au nevoie soldații de sloganul ăsta? Nu se presupune c-ar trebui să fie uniți și disciplinați, tocmai prin natura specială a chemării lor? A simțit respirația doctorului pe fundul său. Degetului cauciucat i-a luat locul un tub metalic rece, care nu i-a provocat durere, ci doar un anume disconfort.

I-a trecut prin minte că Întemeietorul Națiunii, atunci când venise cu acest slogan, se gândise la civili, nu la forțele armate. Sloganul ăsta, și-a spus generalul Zia, trebuia să dispară. Gândurile sale au devenit năvalnice: căuta cuvinte care să reflecte adevărata natură a misiunii soldaților săi. Allah trebuia să fie prezent. Jihadul[1] — foarte important. Știa că l-ar fi mulțumit pe prietenul său Bill Casey. Nu se putea decide asupra unui al treilea cuvânt, dar știa că urma să-l găsească.

Doctorul l-a lovit ușor peste bucă și i-a spus:

— Poți ridicat, acum.

Generalul și-a tras izmenele înainte să se întoarcă, având grijă ca doctorul să nu-i zărească părțile frontale. Încă își mai amintea prima lui întrebare. Când s-a întors, l-a văzut rânjind:

— Zahăr mâncat?

Generalul Zia a scuturat din cap, neștiind ce trebuia să înțeleagă.

— Da. Da. Am poftă de dulce.

— Flate, păi de-aia tu așa dulce — și doctorul l-a mângâiat pe obraz cu mâna înmănușată, iar generalul Zia s-a

[1] Termen arab care desemnează războiul purtat de musulmani ca o datorie sacră împotriva necredincioșilor sau dușmanilor în general.

înroşit la gândul că tocmai îşi scosese mâna aia din... Ai viermi, domnule general, i-a mai spus doctorul, desfăcându-şi palma mâinii drepte şi arătându-i nişte viermişori morţi.

— Atunci de ce îmi dau asemenea mâncărimi?

Doctorul a rânjit şi mai tare:

— Ei ca prizonierii. Ei viermi. Mâncat zahăr, obţinut energie, vrut afară. Vrut găsit ieşire. Mâncărime ca... — şi a încercat să găsească expresia potrivită, apoi a făcut o mişcare cu mâinile de parcă ar fi săpat cu o lopată. Mâncărimea de la viermii care săpat. Făcut aşa, tuneluri.

Generalul Zia a dat încet din cap. Pentru a doua oară în ultimele trei zile era pus în gardă în privinţa tunelurilor. Şi el, care îşi făcea griji că era înghiţit de o balenă, în timp ce inamicul îi mânca din măruntaie. Un gând blasfemitor i-a trecut prin minte: dar dacă exista o armată de mici Iona prinşi în burta sa, care se rugau să iasă afară?

— O să mai reduc din zahăr.

— Nu redus din zahăr, a zis doctorul şi a scos la iveală o sticlă de îndulcitor Canderel. Zahăr terminat. OK? Gata cu zahăr. Iei asta.

Doctorul şi-a închis geanta, iar generalul Zia l-a luat cu mâinile de faţă şi l-a sărutat pe ambii obraji, după obiceiul arab.

Apoi şi-a dat seama că avea pantalonii căzuţi în jurul gleznelor.

Mai târziu, la cină, savurând amăreala tărtăcuţei amare şi tamponându-şi colţurile gurii cu şervetul, Bill Casey i-a vorbit ca un spirit iluminat de o înţelegere superioară:

— Frate Zia, crezi că oamenii tăi încearcă să te omoare? Ar trebui să-i vezi pe vulturii ăia de pe colina Capitoliului. Pe mine m-au şi omorât.

NOUĂ

PRIMA RAZĂ DE LUMINĂ A ZILEI MĂ SURPRINDE MOȚĂIND ÎN picioare, cu spatele lipit de perete, cu degetele de la picioare strânse în bocanci, cu cămașa kaki leoarcă de transpirație și descheiată până la buric. Este ca o suliță lungă și subțire, care pătrunde printr-o crăpătură minusculă, pe unde este fixată ușa metalică de peretele toaletei. Luminează particulele străvechi de praf din închisoarea fortului Lahore. Scoate în relief peretele toaletei pe care-l am în față, dezvăluind porțiuni de graffiti și oferindu-mi ceva cu care să-mi ocup mintea, în afara unor planuri fantasmagorice cu evadări imposibile. Când am văzut că maiorul Kiyani mă adusese cu mașina la fort, m-am așteptat la o celulă pe măsura unui ofițer de instrucție și la o echipă de specialiști-anchetatori. M-am pricopsit cu această hazna și cu mine însumi drept companie.

Putoarea mi-a invadat porii și a devenit o parte din mine. Mi se învârte capul din cauza lipsei de somn, am buzele uscate, iar picioarele mi s-au umflat de la statul în picioare toată noaptea. Faptul că jumătate de noapte am mers — trei pași într-o direcție, doi în cealaltă — evident că nu mi-a oferit exercițiul de care aveam nevoie. Mă gândesc să-mi scot bocancii. Mă aplec să mi-i desfac, văd îndeaproape jegul gălbui de pe jos și renunț la idee. Îmi întind brațele și mă concentrez asupra ofertei de lectură.

Mâzgălelile de pe pereți sunt în trei limbi și cei care au scris au folosit o gamă largă de materiale. Recunosc două dintre limbi, pe a treia nu pot decât s-o ghicesc. Descifrez ce este zgâriat, mai mult ca sigur, cu vreun cui. Ceea ce

pare a fi rugină uscată este, probabil, sânge şi nici nu vreau să mă gândesc la ce altceva o mai fi fost folosit pentru scris.

Văd seceri şi ciocane, curmali şi cinşpe feluri de sâni. Cineva care, după toate aparenţele, a reuşit să strecoare înăuntru un pix a desenat un drum, străjuit pe ambele părţi de meri, care duce la o căsuţă. Predecesorii mei din acest loc au avut o mulţime de lucruri de spus, atât personale, cât şi politice:

„Am fost biciuit de o sută de ori şi mi-a plăcut."

„Mă rog să sfârşesc uşor."

„Asia e roşie de la sângele martirilor."

„Asia e verde şi Allah s-o păstreze tot aşa."

„Trandafirii sunt roşii. Violetele sunt albastre. Ţara asta e kaki."

„Trage-i-o Primei Doamne, nu bietei naţiuni."

„Ţipă de la primul şfichi de bici. Dar nu leşina; cine o ia de la început numără iarăşi de la unu."

„Dragă fiule, pentru viitorul tău am făcut ce-am făcut."

„Maiorul Kiyani e târfa mea."

„Lenin trăieşte."

„O iubesc pe Nadia."

„Lenin a fost un poponar."

Un cuplet persan îl descifrez vag: *iubita, cosiţe lungi, şerpi*. Cred că m-am prins despre ce-i vorba.

Mă gândesc să contribui şi eu cu ceva de genul: „Într-o seară foarte fierbinte, subofiţerul Shigri a avut o sclipire genială..."

Nu-i destul spaţiu pe perete.

Conspiraţia instrucţiei tăcute pe care încearcă s-o dezgroape maiorul Kiyani a fost o idee cretină, care, asemenea celor mai multe idei cretine, ne-a venit la sfârşitul unei zile foarte călduroase, la Academie. Trăgeam cu săgeţi într-un afiş cu Bruce Lee, în camera lui Bannon, după o zi plină pe

platoul de adunare. Toată căldura pe care corpurile noastre o acumulaseră în timpul exercițiilor de la instrucție a început dintr-odată să emane din noi: scrobeala uniformelor ni se lipea de corpuri precum cleiul brut, năduşeala se scurgea pe noi în jos asemenea unor şopârle care s-ar fi târât pe carnea noastră, picioarele ni se sufocaseră şi muriseră în sicriele lor de piele lustruită. Camera lui Bannon, cu aparatul ei de aer condiționat hipereficient şi zgomotos, era un refugiu evident. Bannon îşi proiectase camera ca pe un buncăr; nu avea pat, ci numai o saltea de format mare pusă direct pe jos, acoperită de un coviltir din pânză cu model de camuflaj, pe care şi-l improvizase el însuşi din patru bețe de bambus. Tot pe jos, era un Buddha mic şi dolofan, care stătea pe un exemplar din *Stars and Stripes*[1]. În burta lui Buddha, era o încăpere secretă, în care Bannon îşi ținea rezerva de haşiş. Uniformele lui erau atârnate ordonat în dulapul fără uşi. Singurele libertăți pe care şi le luase în privința proiectării camerei erau aparatul de aer condiționat şi un afiş cât toate zilele cu *Jocul morții*[2], care acoperea întreaga parte interioară a uşii. Afişul reprezenta un cadru din punctul culminant al filmului, după ce ultimul supraviețuitor dintre ticăloşi, Kareem Abdul-Jabbar, reuşea să-şi vâre ghearele în partea dreaptă a cutiei sale toracice, lăsându-i patru zgârieturi paralele, clar delimitate. Mâinile lui Bruce Lee, într-o poziție defensivă clasică, erau curate ca lacrima; gura stătea să-i sângereze.

Motivul oficial pentru vizitele regulate pe care le făceam în camera lui Bannon era că lucram la detaliile programului nostru de instrucție tăcută pentru inspecția preşedintelui. Trebuia să revizuim evoluția detaşamentului, să plănuim

---

[1] Textual: „Stele şi dungi" — denumire metonimică a drapelului Statelor Unite ale Americii; aici, titlul unei reviste de informații militare ale forțelor armate nord-americane.

[2] *Game of Death*, titlul unui film din 1978 cu Bruce Lee.

fiecare manevră şi să lucrăm la propria noastră cadenţă interioară.

De fapt, aterizam acolo în fiecare zi după instrucţie pentru că lui Obaid îi plăcea să-şi lipească obrajii de grătarul aparatului de aer condiţionat, iar eu voiam să mă joc cu cuţitul Fairbairn-Sykes[1], model *gung ho*[2], al lui Bannon şi să-i ascult poveştile despre Operaţiunea „Orez sângeros" din Vietnam. Făcuse acolo două stagii active şi, dacă avea dispoziţia corespunzătoare, ne putea face să ne închipuim patrulările lui de noapte şi să simţim mişcarea fiecărei frunze de pe drumul „Orezului sângeros". Îşi împodobea poveştile cu o spoială generoasă de *Cha obo, Chao ong, Chao co* — probabil singurele cuvinte în vietnameză pe care le ştia. Îşi numise papucii de casă ho-şi-mini. Obaid avea unele îndoieli.

— Ce căuta un instructor militar la vânătoare de comunişti într-o zonă de război?

— De ce nu-l întrebi? îi răspundeam eu, apoi continuam să mă laud cu propriile mele cunoştinţe despre acest subiect, spicuite din două cursuri despre istoria războiului din Vietnam: Era război, Micuţule O., cel mai mare dintre toate războaiele în care a luptat America. Toată lumea trebuia să lupte. Chiar şi preoţii şi frizerii Armatei Statelor Unite erau pe front.

Dar, în ziua aceea, Bannon era într-o stare de spirit întunecată, cu chef de aruncat cuţite. Era dificil să scoţi un cuvânt de la el, despre orice altceva în afară de pedigriul pumnalului său *gung ho*. Stăteam întinşi sub coviltirul din pânză cu model de camuflaj. O ţigară cu haşiş neaprinsă îi

---

[1] Armă pentru lupta corp la corp, sub forma unui pumnal cu dublu tăiş, fabricat de W.E. Fairbairn şi E.A. Sykes la Shanghai înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, cu care au fost dotate mai ales trupele de comando britanice în timpul conflagraţiei mondiale.

[2] Expresie chinezească intrată în limba engleză cu două sensuri aproximative: de „făcut în China" şi de „cooperant, întreprinzător, entuziast", adesea la modul naiv.

atârna de buze lui Bannon, care îşi ţinea cuţitul de vârf şi măsura din ochi distanţa până la Bruce Lee.

— Daţi-mi o ţintă, a zis el, neadresându-se nimănui în mod special.

— A treia coastă de sus în jos, a zis Obaid, fără să-şi mute obrazul de lângă aparatul de aer condiţionat.

Bannon şi-a dus, pentru o clipă, mânerul cuţitului la buze. Apoi, încheietura mâinii lui a zvâcnit, cuţitul s-a răsucit prin aer şi s-a înfipt între coastele a treia şi a patra ale lui Bruce Lee.

— La naiba. Din cauza aerului condiţionat, a zis el. Cuţitele astea *gung ho* funcţionează cel mai bine afară — şi a sugerat închiderea aparatului de aer condiţionat, ca să mai încerce o dată.

Dar Obaid nici n-a vrut să audă. El a ţintit sfârcul drept al lui Bruce Lee şi a ratat, lovind în zona albastră de deasupra umărului drept.

Eu m-am îndreptat spre afiş, am scos cuţitul din el şi m-am dat înapoi, privind fix către ochiul drept al lui Bruce Lee, ţinta pe care mi-o stabilisem. Când arunci la ţintă de la mică distanţă, de obicei propriul ochi te trădează, nu felul în care ţii arma. Trebuie să încastrezi ţinta printre vinişoarele din globii tăi oculari. Dacă ţinta nu e vie în ochiul tău, poţi să ţii mâinile cât de nemişcate vrei, poţi să-ţi ţii respiraţia până te învineţeşti, însă nu ai nici o garanţie că vei nimeri ţinta. Când s-a desprins cuţitul de vârfurile degetelor mele, am închis ochii şi nu i-am deschis până nu l-am auzit pe Bannon exclamând:

— Măi, omule! Măi, omule!

M-am ridicat de pe saltea, m-am apropiat de afiş, am scos cuţitul din irisul ochiului drept al lui Bruce Lee şi i l-am azvârlit peste umăr lui Bannon. N-a trebuit să mă uit înapoi, ca să aflu că-l prinsese. Obaid a strigat:

— N-o face pe nebunul, Ali. E doar o şmecherie de circ.

Bannon a pus cuțitul înapoi în teaca de piele și și-a aprins țigara cu haşiş.

— La Danang, am capturat un gălbejit care mi-a omorât nouă oameni cu un cuțit. Individul era dat dracului, ca o maimuță se ascundea în copaci; nu știu, dar am impresia că sărea dintr-un copac într-altul, ca un Tarzan chinezoi. Nimeni nu-l văzuse vreodată. Îi lichidase pe toți în același mod, în timp ce patrulau. Băieții mei stăteau pe-afară, cu automatele M16 ațintite spre tufișuri, pregătiți pentru ambuscadă, auzeau câte o creangă mișcându-se, priveau în sus, hâșșști! — și Bannon a făcut o mișcare cu două degete, ca și cum și-ar fi retezat mărul lui Adam. În ochii lui, parcă și vedeam lățindu-se câte o funie roșie. Vorbirea i s-a făcut ușor gâtuită. Aparatul de aer condiționat refuza să împrăștie fumul gros de haşiş din cameră.

— Plantaserăm niște mine în jurul buncărului și puseserăm și-o plăcuță: „Ho-și-Min le-o trage la câini". Știți de ce, ca să momim inamicul; făceam tot timpul treaba asta. Dar gălbejitul nu se arăta niciodată.

Țigara i s-a stins. Bannon și-a aprins-o din nou și a încercat să-și amintească unde rămăsese:

— Așa, da. Ideea este că, până la urmă, l-am prins și băieții voiau să-l toace mărunt. Dar eu am zis că trebuia să-l interogăm, să facem lucrurile ca la carte. A reieșit că era un circar. Vă vine să credeți așa ceva? Până-n Taiwan ajunsese, tot aruncându-și pumnalele în jurul unei fete îmbrăcate în pijamaua mă-sii. Pe urmă, taică-su de optzeci de ani fusese omorât în timp ce muncea într-un lan de orez — pur și simplu, fusese împușcat într-un raid aerian. Așa că tipul a renunțat la femeia țâțoasă și la cortul circului. Nu s-a dus la Vietcong[1], așa cum ar fi fost justificat să facă. S-a dus de

[1] Sau Frontul de Eliberare Națională, armată cu afiliații comuniste din Vietnamul de Sud, care lupta împotriva trupelor nord-americane.

unul singur în junglă — el şi pumnalele lui de la circ. Apoi, Bannon a tras un fum adânc în piept şi l-a expirat sub formă de spirală. Aşa că, Micuţule O., ăsta-i sensul poveştii mele de doi bani. Poţi să arunci cuţitele la circ şi, chiar dacă ai parte de-o femeie ţâţoasă, tot o ciudăţenie de circar eşti. După cum poţi să ai acelaşi cuţit şi, dacă-i freci lama cu o brumă de scop, eşti bărbat. Un bărbat adevărat, nu un căcănar de soldat care stă cu mutra lipită de aerul condiţionat, ca tine.

Eu am întins mâna spre Bannon. El a mimat o întrebare cu ţigara cu haşiş: „Eşti sigur?"

Eram foarte sigur. Obaid s-a uitat la mine cu ochi panicaţi. Bannon mi-a întins ţigara şi eu am tras un fum zdravăn şi l-am ţinut în plămâni până mi s-au umplut ochii de lacrimi. Între momentul în care am expirat fumul ăla înţepător, dulceag, şi momentul în care am borât, după o jumătate de oră, s-a întâmplat să-mi vină ideea cretină care m-a adus în văgăuna asta de căcat.

ZECE

PE MĂSURĂ CE PARCURGEA ZIARELE DE DIMINEAȚĂ, DUPĂ difuzarea discursului său în fața națiunii, generalul Zia era din ce în ce mai binedispus. Le-a desfăcut unul câte unul pe masa din sufragerie, până ce suprafața lucioasă din lemn de mahon a dispărut sub fotografiile și cuvintele lui. A pus deoparte creionul roșu, a savurat ceaiul și a făcut un semn de încuviințare din cap spre chelnerul de serviciu din colț. Ceea ce-i plăcea în legătură cu Ministrul său al Informației generalului Zia era că, deși îl știa ca un ticălos prefăcut, cu un fals masterat în administrarea afacerilor, care făcuse o grămadă de bani comandând cărți inutile, care nu mai ajungeau niciodată să le fie livrate bibliotecilor militare, știa cum să se descurce cu editorii tuturor acestor ziare. Generalul Zia încercase el însuși să-i cultive pe acești editori și descoperise că erau genul de intelectuali care se rugau cu pioșenie alături de el, apoi se duceau repede să se îmbete în camerele de hotel puse la dispoziție de guvern, cu spirtoasele pe care le cumpăra pentru ei Ministrul Informației. Iar a doua zi dimineața, editorialele lor nu erau decât niște transcrieri dezordonate a ceea ce le spusese generalul Zia între rugăciuni și sesiunile lor de beție.

În această dimineață, însă, lucrurile erau diferite. Presa națională arătase, în sfârșit, o anumită sclipire. Editorii își folosiseră imaginația când îi relataseră cuvântarea. Fiecare ziar o avea ca titlu de pagina întâi. Mesajul era transmis tare și răspicat: „Bătălia pentru frontierele noastre ideologice a început". Era mulțumit în special de ideea benzii cu cele trei fotografii cu care venise ziarul *Pakistan Times*, pentru a ilustra principalele puncte din partea improvizată a

discursului. „Înainte de toate, sunt musulman", era titlul de sub o fotografie a lui însuşi înfăşurat într-un cearşaf alb de bumbac, ţinându-şi capul rezemat de peretele de marmură neagră al Kaabei de la Mecca. „Pe urmă, sunt un soldat al Islamului", scria sub portretul său oficial, în care îşi purta uniforma de general cu patru stele. „Şi apoi, fiind conducătorul ales al statului nostru musulman, sunt un servitor al poporului meu", era titlul celei de-a treia fotografii, care îl reprezenta în ţinuta sa prezidenţială, arătând foarte demn într-un *sherwani*[1] negru, cu ochelarii de citit, nu impunător, ci autoritar, nu ca un lider militar, ci ca un preşedinte.

Şefilor de stat — în special şefilor de stat ai ţărilor în curs de dezvoltare — li se întâmplă rar să aibă răgazul de a-şi admira propriile realizări. Acesta era unul dintre acele rare momente, când generalul Zia putea să se rezeme de spătarul scaunului, cu ziarul în poală, să-şi mai comande o ceaşcă de ceai şi să se cufunde trup şi suflet în bunăvoinţa colectivă a celor o sută treizeci de milioane de supuşi ai săi. Cu creionul roşu, şi-a notat pe marginea ziarului să nu uite să-i spună Ministrului Informaţiei să-l nominalizeze pe editorul ziarului *Pakistan Times* la un premiu literar naţional. Da, şi să-i mai spună Ministrului Informaţiei că, dacă le vorbeşti oamenilor din inimă, ei *chiar* te ascultă. A decis ca, de atunci înainte, discursurile lui să includă un paragraf care să înceapă cu: „Dragii mei compatrioţi, acum vreau să vă spun ceva din inimă". Parcă se şi vedea într-o adunare publică, azvârlind cât colo, în mulţime, discursul scris, ale cărui foi zburau pe deasupra capetelor audienţei: „Stimaţi concetăţeni, nu vreau să vă citesc dintr-un text scris, nu sunt o păpuşă care să recite papagaliceşte, pagină cu pagină, cuvintele scrise de vreun birocrat educat în apus. Eu vă vorbesc din inimă..." — şi a izbit cu pumnul în masa

[1] Veşmânt bărbătesc lung şi drept, asemănător cu un pardesiu, încheiat până la baza gâtului.

din sufragerie cu atâta forţă, încât ceaşca de ceai a zăngănit pe farfurioară, ziarul *Pakistan Times* i-a alunecat de pe genunchi, iar creionul roşu i s-a rostogolit de pe masă. Chelnerul de serviciu, care stătea în colţ, iniţial a tresărit, apoi, observând zâmbetul extatic de pe chipul generalului, s-a relaxat şi a decis că era mai bine să nu ridice ziarul şi creionul de pe jos.

În oricare altă zi, generalul Zia ar fi citit editorialele, ar fi căutat comentariile negative, ar fi parcurs reclamele în căutarea unor modele feminine care nu erau acoperite cum se cuvine, dar acum era atât de mulţumit de felul în care îi fusese relatat discursul, inima lui era atât de plină de tandreţe faţă de ziare şi jurnalişti, încât n-a văzut ultima pagină din *Pakistan Times*. A ratat ilustraţia care-l prezenta în uniformă militară de ceremonie, cu cascheta cu şnur auriu pe cap şi cu câteva zeci de medalii atârnându-i de piept. O eşarfă de mătase cu emblemele tuturor forţelor armate îi traversa pieptul în diagonală, iar mâinile şi le ţinea încrucişate peste ruşine, de parcă fiecare dintre ele ar fi încercat s-o reţină pe cealaltă. În colţurile gurii îi dăduseră balele, iar cu ochii larg deschişi se holba, ca un copil care, hoinărind printr-un magazin de dulciuri, l-ar descoperi pe proprietar dormind buştean.

Prima Doamnă se ţinea departe de ziare. Prea multe cuvinte al căror sens nu-l pricepea şi prea multe fotografii ale soţului ei. Ea însăşi rareori apărea în ziare şi, dacă apărea, o făcea, de obicei, la câte o sărbătoare de-a copiilor sau la câte o competiţie de recitări din Coran pentru femei, unde o trimitea generalul Zia ca să reprezinte guvernul şi să înmâneze premiile. De la Ministrul Informaţiei primea tăieturi din ziare cu acele fotografii, pe care ea, de obicei, le ascundea de general, pentru că acesta găsea întotdeauna câte ceva de criticat la înfăţişarea ei. Dacă se farda, o acuza că le imita pe femeile occidentalizate din înalta societate.

Dacă nu se farda, îi spunea că arăta ca moartea, foarte nepotrivit pentru o Primă Doamnă. În mod constant îi ținea predici că, din postura de Primă Doamnă a unui stat islamic, ar fi trebuit să fie un model de comportament pentru alte femei: „Uite ce-a făcut doamna Ceauşescu pentru țara ei".

Prima Doamnă n-o întâlnise niciodată pe doamna Ceauşescu, iar soțul ei nu se deranjase niciodată să-i explice cine era sau ce făcuse ea. Soția generalului Zia le condusese, în schimb, la cumpărături pe alte prime doamne aflate în vizită, dar nu era deloc amuzant, pentru că negustorii fie refuzau să primească bani de la ea, fie îi spuneau nişte prețuri atât de mici, încât nici măcar nu mai avea rost să se târguiască. Bazarurile erau golite de cumpărători înainte de sosirea ei, drept care se simțea de parcă ar fi intrat în decorul unei telenovele. Generalul Zia o încuraja, din când în când, să citească ziarele, ca să fie la curent cu schimbările sociale şi politice pe care le făcea el în țară, dar ea nu se deranja niciodată.

— Ziarele astea sunt pline de ce-ai spus tu, şi ce-ai făcut, şi cu cine te-ai întâlnit. Iar tu eşti întotdeauna aici, pierzând vremea prin casă. Nu te văd destul, ca să nu mai trebuiască să te văd holbându-te la mine de pe fiecare pagină a fiecărei gazete de doi bani?

Dată fiind o asemenea indiferență față de presa națională, nu se poate să fi fost o coincidență faptul că Prima Doamnă a găsit, pe noptiera ei de lângă pat, un exemplar din *Pakistan Times* împăturit cu grijă, astfel încât să lase la vedere fotografia de pe ultima pagină, fotografia care avea să-i distrugă, odată pentru totdeauna, încrederea în bărbați şi să ducă la concedierea pe nepusă masă a editorului cotidianului *Pakistan Times*.

Ceea ce a şocat-o pe Prima Doamnă înainte de toate, legat de fotografie, era cantitatea de carne care ieşea la iveală de sub bluza acelei femei albe. Şi-a dat seama imediat că

femeia purta un sutien dintr-acelea noi, cu structură de sârmă, care împing sânii în sus, făcându-i să pară mai mari. Multe dintre nevestele celorlalți generali purtau asemenea sutiene, dar aveau, cel puțin, decența să poarte bluze cum se cuvine, care nu le arătau pielea deloc, ci doar făceau aluzie la formele lor amplificate. Femeia din fotografie, în schimb, purta o bluză cu decolteul atât de adânc, de-i ieşeau sânii pe jumătate afară din ea, şi mai erau şi împinşi în sus şi în aşa hal de apropiați, încât diamantul de la colier i se odihnea în pragul despicăturii dintre ei.

Şi apoi soțul ei, Omul Adevărului, Omul Credinței, bărbatul care le ținea femeilor lecții de cucernicie la televizor la ore de maximă audiență, bărbatul care concediase judecători şi crainici de ştiri, fiindcă refuzaseră să poarte pe cap *dupatta*[1], bărbatul care dăduse ordin ca niciodată să nu fie arătate împreună două perne pe un pat gol într-un film de televiziune, bărbatul care le ceruse proprietarilor de cinematografe să acopere orice picior sau braț dezgolit al actrițelor de pe afişele filmelor — acelaşi bărbat stătea şi se holba la globurile alea de carne albă cu atâta convingere, de s-ar fi zis că nevasta lui se născuse fără nimic în acea parte a trupului.

Titlul anunța inofensiv: „Preşedintele, acordându-i un interviu celebrei corespondente străine Joanne Herring[2]".

Pe naiba interviu, s-a gândit ea. Din câte se vedeau în poză, nu domnişoara Herring îi lua generalului Zia un interviu, ci el îi interoga ei sânii. Prima Doamnă a pus deoparte ziarul, a băut un pahar cu apă, s-a gândit la cei treizeci şi patru de ani de când era căsătorită cu generalul,

---

[1] Şal sau eşarfă din bumbac, mătase, şifon sau alte materiale, care acoperă capul şi umerii.

[2] În anii 1980, Joanne Herring (n. 1929) era o figură proeminentă a scenei politice americane şi a făcut un puternic *lobby* pentru ca guvernul american să-i finanțeze şi antreneze pe luptătorii de gherilă afgani, ca să contracareze acțiunile trupelor sovietice de ocupație din Afganistan.

şi-a reamintit de cei cinci copii deveniţi adulţi, de fiica lor cea mai mică, deocamdată necăsătorită. Pentru o clipă, s-a îndoit de ceea ce-i văzuseră ochii şi a luat iarăşi ziarul în mâini. N-aveai cum să vezi greşit aşa ceva. Şi nu era genul de situaţie în care să-i poţi scrie câteva rânduri editorului, cerându-i o dezminţire. Ochii generalului Zia, în mod normal încrucişaţi, dreptul privind într-o direcţie, în timp ce stângul rătăcea în altă parte, căutând altceva, erau, de astă-dată, concentraţi în aceeaşi direcţie, asupra aceloraşi obiecte. Unghiul privirii lui fixe era atât de evident, încât, dacă ai fi tras două linii cu un creion, ai fi putut să-i conectezi irişii ochilor direct cu cele două sfere albe, împinse în sus şi apropiate.

A încercat să-şi aducă aminte cu ce fusese îmbrăcată femeia respectivă ultima dată când o văzuse. În orice caz, ţinea minte foarte clar cum arăta soţul ei când o văzuse el ultima dată pe acea femeie.

Prima Doamnă începuse să-l bănuiască pe soţul ei că punea ceva la cale, când acesta îi ceruse să-i pună în bagaje şi vechiul costum de safari, pentru vizita lor în Statele Unite. Suspiciunile ei se adânciseră când îi spusese că prima lor oprire avea să fie nu la Washington D.C. sau la New York, ci în oraşul Lufkin din Texas, unde aveau să participe la un bal de binefacere. Jeddah, Beijing, Dubai, Londra — asta înţelegea. Erau opriri obişnuite pentru generalul Zia. Dar Lufkin, Texas? Şi costumul de safari? Bătrânul punea la cale ceva dubios, cu siguranţă, se gândise Prima Doamnă, verificându-i costumul de safari, din poliester de culoare bej, ca să fie sigură că nu-i lipsea vreun nasture.

Generalul Zia desfiinţase toate tipurile de îmbrăcăminte occidentală din garderoba sa, cu excepţia uniformelor militare. Întotdeauna purta câte un *sherwani* negru la ocaziile de stat şi, prinzând aluzia din zbor, birocraţii începuseră cu toţii să poarte acelaşi tip de îmbrăcăminte, cu variaţiuni

minore. Cei mai aventuroşi experimentau diverse croieli şi culori şi, din când în când, o serie de acoperăminte de cap, dar, în general, rămâneau la ceea ce el, generalul Zia, începuse să numească Ţinuta Naţională. Dar generalul Zia, ca toţii bărbaţii cu principii, era întotdeauna gata să facă o excepţie pentru câte o cauză înaltă. Iar, dacă această cauză era o strângere de fonduri pentru jihadul afgan, atunci nici un principiu nu era îndeajuns de sacru.

Balul de binefacere de la Lufkin era găzduit de Joanne Herring, prezentatoarea ştirilor de seară de la Televiziunea Comunitară din Lufkin şi ambasador onorific al Pakistanului în Statele Unite, desemnare făcută după interviul de patru ore, luat cu trup şi suflet generalului Zia. Joanne îşi atribuise misiunea de a scăpa lumea de rău, dar insista să se distreze în timp ce şi-o îndeplinea.

Şi, Doamne, chiar că Lufkinul avea nevoie de un pic de amuzament exotic!

Spre deosebire de ce se crede în mod curent, milionarii petrolişti de la Lufkin au nişte vieţi plictisitoare. Influenţa lor politică este marginală şi doar câţiva dintre ei se bucură de stilul de viaţă al sforarului ticălos, pe care mass-mediei din afara Lufkinului îi place să-l proiecteze. Donaţiile lor de câte zece mii de dolari în contul reprezentantului local în Congres le aduc cel mult o scrisoare semnată de un simplu consilier de la Casa Albă. Cei cu buzunarele mai adânci pot să arunce câte o sută de mii de dolari, pentru a se face invitaţi la micul dejun anual de rugăciune, în prezenţa lui Ronald Reagan, la Washington D.C., unde preşedintele soseşte în mijlocul lor numai la rugăciune, stă pe podium timp de un sfert de oră, după care îi lasă cu budincile răcite între timp şi cafelele.

Aşa încât sosirea unui preşedinte — fie şi a preşedintelui Pakistanului, o ţară despre care nu ştiau mai nimic — şi faptul că individul nu era numai preşedinte, ci şi general cu patru stele, comandantul celei mai numeroase armate

musulmane din lume şi unul dintre cei şapte bărbaţi care mai stăteau între Armata Roşie sovietică şi Lumea Liberă — aşa cum le reamintea în fiecare zi ştirista lor favorită —, însemna că sosise momentul să-şi dea la curăţat smochingurile şi rochiile de seară.

În avanpremiera balului, Joanne începuse să folosească drapelul Pakistanului drept fundal pentru emisiunea ei. Crema cremei acelei comunităţi din estul Texasului şi eventualii sprijinitori ai jihadului împotriva sovieticilor au primit invitaţii însoţite de o fotografie a unui copil afgan mort (legenda: „Mai bine mort decât roşu"). Altele arătau un mujahedin[1] afgan anonim, cu capul învelit într-un şal vechi şi cu un lansator de rachete pe umăr (legenda: „Zece dolari de-ai tăi îl pot ajuta pe el să doboare un elicopter Hind rusesc"). Joanne îşi urmase invitaţiile cu apeluri telefonice entuziaste — „Spune şi tu, chestia asta nu-ţi înfierbântă scăfârlia? Nu-i ăsta chilipirul secolului?" —, transformând micul oraş texan într-o tabără de bază a mujahedinilor afgani, care luptau la mai bine de zece mii de kilometri depărtare.

Hotelul Holiday Inn din Lufkin îşi botezase etajul al treilea, Etajul Prezidenţial. Joanne le furnizase celor de acolo un drapel pakistanez şi o casetă audio cu o recitare din Coran, care îi fusese prompt expediată furnizorului de carne, ca s-o asculte când ar fi început măcelul. Preşedintele avea să-şi primească porţia de carne *halal*[2]. Chelnerii fuseseră învăţaţi să-şi spună *salaam*-ul în urdu.

În ciuda tuturor acestor eforturi, când convoiul oficial trăsese în faţa verandei de la Holiday Inn, generalul Zia fusese dezamăgit să vadă o mică structură gen birou, cu un

---

[1] Termen arab care îi desemnează pe cei angajaţi în *jihad*.

[2] Termen arab care desemnează orice obiect sau acţiune acceptabilă din punctul de vedere al legii islamice *sharia*. Antonimul este *haraam*.

drapel pakistanez fluturând pe deasupra.[1] O instalase pe Prima Doamnă în Apartamentul Prezidențial. Ea se plânsese de dimensiunile dormitorului, de articolele de toaletă gratuite din baie și chiar își pierduse cumpătul când ceruse la recepție să i se facă legătura cu Casa Armatei și fusese pusă în legătură cu magazinul local al Armatei Salvării.

Între timp, întâmpinând oarecari dificultăți, generalul Zia se schimbase în costumul de safari. Pântecul îi ieșea în afară ca o minge de fotbal, iar bluza de-abia i-l putea cuprinde. Mormăise ceva despre întâlnirea cu un important senator texan, își apucase geanta și se dusese într-o altă cameră de pe același palier, pe care scria „Biroul Prezidențial". Avea și el sentimentul că hotelul nu se ridica la înălțimea statutului său. El personal era un om umil, căruia nu-i trebuia decât un divan și un covoraș de rugăciune, dar șefii de stat trebuia să stea în hoteluri de nivel prezidențial, ca să nu-și piardă simțul menirii. Trebuia să apere onoarea țării sale, dar nu-i putea reproșa Joannei povestea cu hotelul, după tot ce făcuse ea pentru țara lui și pentru cauza afgană.

Își pusese geanta pe birou, luase o foaie de hârtie cu antetul hotelului și încercase să-și strunească inima care-i bubuia în piept, notându-și ceva pe hârtie. Gazda și tovarășa lui de luptă Joanne avea să sosească în scurt timp și numai când se gândea cu ce ar fi putut ea să fie îmbrăcată, cum ar fi putut să miroasă, totul era motiv de nervozitate pentru el. Un șuvoi de transpirație îi cobora pe șira spinării. Pentru a-și lua gândul de la ea, încercase să-și noteze câte ceva pentru discursul său de la balul de binefacere:

1. Glumă — de comparat Islamabadul și Lufkinul (jumătate ca mărime și dublu ca lipsă de distracții?)

---

[1] Lanțul de hoteluri Holiday Inn se adresează, în general, unui public de condiție medie și cu venituri modeste.

2. Islam, creştinism... forţele binelui, comunismul diabolic (de folosit expresia „fără Dumnezeu")

3. America superputere, dar Texasul adevărata superputere? Şi Lufkinul suflet al adevăratei superputeri? (de cerut Joannei o expresie de cowboy?)

Auzise o bătaie în uşă. Sărise de pe scaun şi rămăsese în picioare, neştiind ce să facă. Să-şi părăsească biroul? S-o întâmpine la uşă? Să dea mâna cu ea? S-o îmbrăţişeze? S-o sărute pe obraz?

Generalul Zia ştia cum să-i întâmpine pe bărbaţi. Nimeni dintre cei care se întâlniseră vreodată cu el nu mai uitase dubla lui strângere de mână. Nici măcar diplomaţii cinici nu puteau tăgădui căldura sinceră a îmbrăţişărilor sale. Politicienii se lăsaseră convertiţi la cauza lui după ce le pusese o mână înţelegătoare pe genunchi şi-i bătuse cu palma pe umăr prieteneşte. Îi luase ceva timp ca să-şi dea seama cum să se comporte cu femeile, în special cu cele străine. Îşi inventase, apoi îşi perfecţionase un stil propriu. Când ajungea în dreptul unei femei, într-un rând de oficialităţi, îşi ducea mâna dreaptă la inimă şi-şi înclina capul în semn de respect. Femeile care îşi făcuseră temele ştiau că trebuia să-şi ţină mâinile acasă şi să dea din cap apreciativ. Cele care insistau să testeze limitele cucerniciei lui întindeau câte o mână, iar el le-o strângea moale, cu doar patru degete, şi refuza să le privească în ochi.

Dar cu Joanne lucrurile stăteau altfel. Când sosise pentru prima dată la Casa Armatei, pentru interviul cu el, nu-i observase mâna dusă la inimă, capul plecat, nici măcar tentativa de a da mâna cu ea, şi-l sărutase pe amândoi obrajii, obligându-l pe generalul de brigadă TM să se uite în altă parte. Încă de la prima lor întâlnire, generalul Zia realizase că avea de-a face cu o persoană specială, căreia nu putea să-i aplice toate regulile lui sociale în privinţa femeilor. Nu

existaseră, oare, femei războinice, care luptaseră umăr la umăr cu bărbaţii în primul război musulman? Nu era ea, oare, un aliat al jihadului său împotriva comuniştilor lipsiţi de Dumnezeu? Nu promisese ea că avea să facă mai mult decât întregul Departament de Stat? Nu putea fi considerată ea un bărbat onorific? Ba chiar un mujahedin? În acest punct, de obicei, logica lui se sfărâma, fiindcă îşi amintea de părul ei înfoiat, auriu, de colierul cu diamant în formă de inimă, care îşi făcuse cuib între sânii ei, de buzele ei roşii, voluptuoase, şi de şoaptele pe care i le revărsa în ureche, care făceau până şi din cea mai banală conversaţie un schimb de secrete.

Allah îi pune la încercare numai pe cei pe care-i place cu adevărat, îşi spusese el pentru a cine ştie câta oară şi se aşezase înapoi pe scaun, ferm hotărât, zicând:

— Da, intră...

Uşa se deschisese şi în cameră pătrunsese un vârtej de parfum de santal, de mătase de culoarea piersicii şi de ruj de buze mov, care se apropiase de el, uguind:

— Excelenţă! Bun-venit în frumosul oraş Lufkin!

Generalul Zia se ridicase, încă nesigur dacă să părăsească biroul, dacă s-o sărute, ori s-o îmbrăţişeze, ori să-i întindă mâna din spatele biroului, de la o distanţă sigură. Apoi, văzând că Joanne se năpustea spre el, autocontrolul datorită căruia trecuse cu bine peste trei războaie, o lovitură de stat şi două scrutinuri i se evaporase. Plecase de după biroul care trebuia să fie reduta lui împotriva tentaţiei şi se îndreptase şi el spre ea cu braţele întinse, neputând să se concentreze la chipul sau la trăsăturile ei. Când să se îmbrăţişeze, observase cu satisfacţie că Joanne nu-şi pusese pantofi cu tocuri cui, care ar fi făcut-o cu un cap mai înaltă decât el. Fără tocurile ei, aveau aceeaşi înălţime. Sânul ei stâng se apăsase uşor de costumul de safari prea strâmt al generalului Zia, care îşi închisese ochii şi-şi

proptise bărbia pe umărul ei, mai precis pe cureluşa de satin a sutienului. Pentru o clipă, chipul Primei Doamne îi fulgerase prin faţa ochilor, aşa încât îşi mutase gândurile spre alte lucruri: momente din glorioasa lui carieră; prima strângere de mână cu preşedintele Reagan, discursul lui de la ONU; Khomeini spunându-i s-o lase mai încet. Visul se sfârşise brusc, atunci când ea se eliberase din braţele lui, îl prinsese de faţă cu ambele mâini şi-i aplicase câte un sărut pe amândoi obrajii, spunându-i:

— Excelenţă, trebuie neapărat să vă aranjaţi puţin — la care generalul Zia îşi supsese burta. Joanne îi răsucise uşor mustaţa cu degetele şi continuase: Texanii sunt oameni cu inimă mare, dar, când vine vorba de părul de pe faţă, sunt foarte închişi la minte. Acuma: dacă îi cereţi acelei matahale simpatice de afară să-i dea voie să intre omului meu, ne îngrijim noi de asta.

Pentru prima dată în viaţă, generalul Zia îi dăduse un ordin generalului de brigadă TM strigând la el:

— TM, lasă-l să intre!

Singurul om de afaceri din tot Lufkinul, care nu fusese invitat la balul de binefacere, intrase în Biroul Prezidenţial. Era un bărbat negru, bătrân, cu o geantă de bărbier din piele, care-l salutase pe general:

— *Salaam alaikum*. Am auzit io c-o purtaţi pă oală, da. Las' că vă fac io oala asta brici, Înălţimea Voastră — şi, până să poată spune ceva generalul Zia, bărbatul îi îndesase deja un prosop alb în jurul gâtului şi se pusese pe fasonat mustaţa lui, vorbindu-i în continuare: Şi vă-ntâlniţi cu taica Ronnie? Po' să vă dau să-i duceţi un mesaj important? Să-i spuneţi că nu-i John Wayne[1]. Să nu mai încerce. Că Lufkin e un oraş vechi şi frumos, da' uite că unii dă pe-aci încă mai

[1] Aluzie la faptul că preşedintele Reagan, pe vremea când era actor, a jucat în filme alături de John Wayne.

e rasişti. Zice că e un cioroi în pădure când nu vrea copiii să mănânce. Io le spun că cioroiu' ăla a văzut păduri în Coreea, că cioroiu' ăla a văzut păduri în Vietnam. Numa' c-acuma cioroiu' ăla nu-i în pădure, cioroiu' ăla e uite-aici şi are briciu' la gâtu' matale, aşa că vezi ce zici, conchisese el, ridicându-i generalului Zia în faţă o oglindă cu ramă de argint. Mustaţa lui groasă, zburlită, fusese tunsă până devenise, într-adevăr, dreaptă ca un brici. Acum o să-i înfierbânte mintea lu' doamna matale, mai zisese bătrânul.

Noua lui mustaţă nu-i înfierbântase mintea Primei Doamne care, de fapt, abia dacă-i aruncase o privire scurtă, sarcastică.

— Încerc doar să-mi mulţumesc gazdele. Totul pentru o cauză nobilă, bombănise generalul Zia, în timp ce ea schimba canalele la televizor.

— Să-ţi mulţumeşti gazda, vrei să spui, zisese ea, oprindu-se la o reluare a unui episod din *Dallas*.

Prima Doamnă nu se deda la gesturi nechibzuite. Totuşi, primul ei impuls a fost să sfâşie ziarul, să-l arunce cât colo şi să încerce să uite întregul incident. El avea să-l vadă şi să realizeze cât de mult se făcuse de râs. La cei şaizeci şi trei de ani ai lui, cu cinci titluri înaintea numelui şi o naţiune de o sută treizeci de milioane de oameni, în faţa cărora dădea socoteală, el îşi aducea o boarfă oarecare tocmai din Texas şi pe urmă stătea şi se holba cu jind la ţâţele ei.

Apoi, dintr-odată, şi-a dat seama că mai erau mii de oameni care se uitau la fotografia aceea: oare ce gândeau cu toţii? Mai mult ca sigur că nimeni n-ar fi fost deranjat de celebra corespondentă străină, s-a gândit ea. Femeia aceea era o profesionistă, era americancă, putea să poarte ce-i plăcea. Dacă trebuia să poarte un sutien care să-i salte sânii şi rochii decoltate, ca să obţină interviuri cu preşedinţi, foarte bine, pentru asta era plătită. Dar el? Prima Doamnă nu ştia cu adevărat ce părere aveau masele despre el, dar îl ştia

înconjurat de oameni care i-ar fi spus că totul era o conspirație organizată de ziar, că fotografia fusese măsluită și că editorul ar fi trebuit deferit justiției, într-un tribunal militar, pentru publicarea de materiale obscene.

Și, chiar presupunând c-ar fi crezut ce se vedea în fotografie, care era problema? Doar este și el un muritor ca și noi, ar fi spus oamenii. Dincolo de toată pălăvrăgeala despre cucernicie și *purdah*[1], era și el un om căruia îi curgea sânge prin vene și care nu se putea abține să arunce o privire. Apoi și-a dat seama că mai exista o persoană, nu în fotografie, nenumită în titlu, care avea să fie adevăratul obiect de batjocură al națiunii. Parcă și auzea chicotelile de la întâlnirile cabinetului: „N-am știut până acum că președintelui îi plac mari și albe". Parcă și auzea râsetele înfundate din buncărul Comandamentului Național: „Bătrânul soldat încă mai trage la ținte. Bună pereche de antibalistice, domnule general." Sau toate femeile alea *begum* din lumea bună: „Bietul bărbat! Poți să-l învinuiești? I-ai văzut, oare, nevasta? Arată de parcă tocmai și-a părăsit satul, după ce a stat o zi întreagă în fața plitei."

Prima Doamnă se simțea de parcă toată națiunea de o sută treizeci de milioane de oameni se uita, în acel moment, la fotografia aceea și-i plângea ei de milă sau își râdea pe seama ei. Parcă și auzea hohotele de râs cum urcau dinspre plajele de la Marea Arabiei până spre vârfurile Himalayei.

— Îți scot eu până la urmă ochii ăștia, a șuierat ea printre dinți, privind fotografia. Carne tocată fac din tine, țap bătrân și ticălos! — moment în care chelnerul de serviciu a venit în fugă de la bucătărie. Ies la o plimbare, i-a spus Prima Doamnă, făcând ziarul un sul strâns. Oamenii lui TM să nu se țină după mine.

---

[1] Practica musulmanilor și a hindușilor de a-și ascunde femeile de privirile bărbaților străini.

Sentiment du fer[1]

[1] Textual: „sentimentul fierului" (fr.) — capacitatea unei persoane de a-şi simţi sabia ca pe o parte a propriului trup.

UNSPREZECE

OMUL CARE ÎMI ACOPERĂ OCHII PARE UN EXPERT ÎN GENUL ĂSTA de lucruri. Cicatricea în formă de jumătate de lună de pe obrazul lui stâng, proaspăt ras, mustața subțire parcă trasată cu creionul și costumul *shalwar qameez* călcat cu grijă îi dau aerul unui golan pocăit. Degetele lui sunt blânde și agile și-mi fac un nod la ceafă, pe care nici nu-l simt. Mă ia de mână și mă scoate din latrină. Legătura de la ochi e destul de largă, așa că pot să-mi țin ochii deschiși, dar e și destul de strânsă, încât să nu ajungă până la mine nici măcar o rază rătăcită de lumină. Mă întreb cum se cuvine să stai cu ochii — deschiși sau închiși — când ești legat la ei. Când ieșim din toaleta împuțită, inspir guri mari de aer, sperând să-mi descotorosesc trupul de putoarea dinăuntru, pe care o simt încă în adâncul gâtlejului. Nici măcar colecția de parfumuri a lui Obaid n-ar fi de-ajuns pentru a mă scăpa de această duhoare.

Coridorul e larg, tavanul înalt, iar podeaua de sub bocancii mei este făcută din lespezi de piatră inegale. Sunetele călcăturii noastre — care încep să se succeadă ca la defilare, după primii pași nesiguri — răsună pe coridor. Ne oprim. Celălalt salută. Eu rămân într-o poziție cât de drepți, cât pe loc repaus. Presupun că nu ești obligat să saluți, când nu vezi pe cine saluți. Încăperea miroase a odorizant de trandafiri și fum de țigări Dunhill. Niște hârtie foșnește, cineva își aprinde bricheta, un dosar este aruncat peste masă.

— Faceți ce aveți de făcut, dar să nu văd nici un semn pe el.

Este vocea maiorului Kiyani, răguşită, ca şi cum gâtlejul său n-ar avea nici un chef să emită un asemenea ordin.

Cineva pune mâna pe dosar.

— Eu nu sunt măcelar, ca voi ăştia, zice în şoaptă o voce nerăbdătoare.

— Să nu mai fim atât de sensibili, zice maiorul Kiyani, în timp ce se aude cum cineva îşi trage un scaun. Vorbesc cu omul meu de aici.

Nu-l asculta, îmi spun eu. Aceleaşi vechi rahaturi cu poliţistul bun şi poliţistul rău. Sunt cu toţii aceiaşi pui de căţea.

Aud paşi prin cameră. Capătul fierbinte al ţigării Dunhill a maiorului Kiyani se apropie de faţa mea pentru o clipă, apoi se îndepărtează.

— Stai jos, te rog — vocea care mi se adresează este a poliţistului bun, dar e clar că tipul nu se uită la mine, care înaintez, târşâindu-mi picioarele, şi mă opresc. Trebuie să-i scoatem aia de la ochi, zice vocea. Eu rămân pe loc. Oare ai voie să-ţi dai singur jos nenorocita de legătură de la ochi? Apoi: Te rog să-ţi descoperi ochii, domnule Shigri.

Maiorul din armata terestră, care stă pe scaun în faţa mea, poartă însemnele Corpului Medical pe umărul drept al uniformei kaki: un ecuson rotund, de catifea roşie, cu doi şerpi negri încolăciţi unul în jurul celuilalt, cu boturile căscate doar pe jumătate, ca într-un sărut cenzurat. Favoriţii săi lungi şi cărunţi sfidează regulamentul în materie de frizură militară. Întoarce cu atenţie paginile unui dosar cu coperţile galben-verzi, ţinându-şi vârful limbii sub dinţi, de parcă tocmai a descoperit că sufăr de o boală rară, pe care n-a mai tratat-o până acum.

— Eu nu lucrez aici, zice el, făcând un gest din mână, care vrea să spună: în biroul ăsta.

În jur sunt scaune din piele, o masă cu blatul îmbrăcat în piele verde şi o canapea cu husă de catifea. Un portret

oficial al generalului Zia tronează pe perete. Imaginea este retuşată atât de generos, încât buzele au căpătat o nuanţă de roz pe sub mustaţa neagră ca lignitul. Dacă maiorul Kiyani nu şi-ar fi atârnat uniforma pe perete, cu plăcuţa de identificare la vedere, aş putea crede că ne aflăm în biroul unui director de bancă.

Mă aşez pe marginea scaunului.

— Trebuie să facem câteva teste. Foarte simple. La primul dintre ele, ai nişte întrebări cu mai multe variante de răspuns. Îl bifezi doar pe cel pe care-l consideri corect, fără să te gândeşti prea mult. În partea a doua, eu îţi arăt nişte imagini, iar dumneata îmi descrii, în câteva cuvinte, semnificaţia pe care o capătă ele pentru dumneata.

Mai întâi, îmi suspectează, deci, loialitatea faţă de ţară, iar acum vor să cerceteze cotloanele întunecate ale minţii mele, ca să descopere ce anume provoacă toată dezordinea din ţară.

— Dacă nu vă supăraţi, domnule maior, pot să întreb...

— Poţi să întrebi ce vrei, tinere, dar asta e doar o estimare de rutină. Am fost trimis aici de la Islamabad şi trebuie să mă duc înapoi cu nişte rezultate. Cred că-i mai bine să-ţi petreci timpul cu mine, rezolvând testele astea, decât cu cei care încearcă din greu să nu-ţi lase prea multe semne.

Are dreptate, ca toţi poliţiştii buni.

Împinge spre mine un teanc subţire de foi capsate, pune peste ele un creion şi-şi scoate ceasul de mână.

— Nu există răspunsuri corecte sau greşite la întrebările astea, zice el, încercând să mă liniştească. Singurul lucru care contează este să termini toate cele şaizeci de întrebări în douăzeci şi cinci de minute. Şmecheria este să nu te gândeşti.

Poţi să mai zici o dată. Dacă nu eram genul care gândeşte, aş fi fost acum pe platoul de adunare, mărşăluind în sus şi în jos şi impunându-le respect celorlalţi, n-aş fi stat aici, încercând să rezolv teste pentru ţăcăniţi.

Mă uit la teancul de hârtie. Pe pagina de titlu scrie doar „MDRS P8039" — nici un indiciu despre ce se află sub ea.

— Eşti gata? mă întreabă maiorul, oferindu-mi un vag zâmbet de încurajare. Eu încuviinţez din cap. Dă-i drumul, zice el, aşezându-şi ceasul pe masă.

Întrebarea nr. 1: Dacă ar trebui să vă descrieţi starea mentală din acest moment, cum v-aţi considera?

a. deprimat
b. uşor deprimat
c. fericit
d. nici una dintre variantele de mai sus

Tatăl meu a fost găsit spânzurat de ventilatorul din plafon. Micuţul O. a dispărut cu ditamai avionul. Mi-am petrecut ultimele două nopţi încuiat într-o budă pentru civili. Serviciul Intern de Informaţii mă cercetează pentru nişte crime pe care este clar că nu le-am comis. Tocmai mi-am desfăcut legătura de la ochi cu propriile mele mâini. Ce părere aveţi?

Nu e suficient spaţiu ca să scrii, doar nişte pătrăţele de bifat.

Uşor deprimat, să zicem.

Urmează întrebări despre sănătatea mea spirituală — uşor spiritual; gânduri sinucigaşe — niciodată; viaţa sexuală — vise erotice câteodată.

Credinţa în Dumnezeu... Îmi pare rău că nu există opţiunea „aş vrea eu".

Bifez pătrăţelul în dreptul căruia scrie: „fermă".

Până ajung la întrebările de genul dacă i-aş salva celui mai bun prieten al meu pisicuţa care se îneacă într-un râu sau mi-aş spune că pisicile ştiu să înoate, a început deja să-mi placă testul, iar creionul meu bifează pătrăţelele cu entuziasmul celui ce jubilează în faţa propriei sănătăţi mentale.

Poliţistul cel bun îşi ia ceasul de mână de pe masă şi-mi zâmbeşte apreciativ. Chiar vrea să mă descurc.

Ajung şi la inevitabila întrebare despre droguri. Nu ţi se dă opţiunea de a răspunde „numai o dată". Nu eşti întrebat dacă ţi-a plăcut.

Bifez „niciodată".

Întorcându-mă în pas alergător din camera lui Bannon, în loc s-o iau pe Bulevardul Martirilor, am sărit peste un gard viu şi am luat-o printre tufele care înconjoară platoul de adunare. Un licurici singuratic s-a ivit de niciunde şi a început să zboare planat înaintea mea, de parcă mi-ar fi deschis calea. Gardul viu înconjura platoul ca un perete perfect format, dar cu muchii tăioase. Iarba pe care călcam cu bocancii era umedă de la roua înserării. Gândeam din greu, cum gândeşti când sângele îţi absoarbe haşiş din regiunea Chitral şi ţi se năpusteşte spre cap cu mesaje urgente venite de hăt-departe, înlăturându-ţi toate îndoielile şi transformându-ţi toanele în planuri fără cusur. Mesajele pe care le primeam erau atât de tari şi răspicate, încât am tras un şut în gardul viu, numai ca să fiu sigur că totul era de-adevăratelea, iar acela s-a luminat, de parcă mii de licurici s-ar fi trezit brusc din amorţeală şi ar fi lansat un asalt hotărât asupra nopţii. Iete-al naibii, mi-am spus: e timpul să mă trezesc şi să răspândesc lumina.

Potrivit ediţiei speciale din *Reader's Digest*, dedicată războiului împotriva drogurilor, nici un savant nu a fost în stare vreodată să descrie toate efectele fumatului de iarbă asupra minţii omului. Haşişul din Chitral n-ar trebui să fie nici măcar ţinut în aceeaşi încăpere cu şoarecii de laborator.

Iată ce-am văzut: o umbră îşi făcea de treabă în jurul catargului înălţat pe o estradă, la marginea platoului de adunare, pe care era arborat drapelul Pakistanului. Individul s-a urcat pe estradă, a privit în stânga şi-n dreapta, după

care, foarte încet, a desfăcut drapelul de la baza catargului, unde fusese coborât şi înfăşurat pe durata nopţii.

Ceea ce mi-a fluturat mie prin minte a fost drapelul înfăşurat în jurul sicriului tatălui meu. Parcă şi auzeam rugăciunile de înmormântare în cap, din ce în ce mai tare. Sicriul s-a deschis şi, printre cornul de lună şi steaua de pe drapel, am văzut chipul tatălui meu schimonosindu-se la mine.

Ce trebuia să facă un Shigri?

M-am supus ordinelor. M-am trântit la pământ pe coate şi genunchi şi mi-am fixat ţinta. Ani întregi în care o luasem pe scurtături interzise şi escaladasem zidurile Academiei, ca să văd filme noaptea târziu, mă pregătiseră pentru această clipă. M-am făcut una cu gardul viu şi am aşteptat.

Un nenorocit oarecare, bolnav la cap, încerca să ne fure steagul. Un nenorocit oarecare încerca să pângărească mormântul tatălui meu. Gândeam cu o limpezime pe care numai haşişul din Chitral o poate induce. M-am târât pe coate şi genunchi, înaintând cu secretoşenia celui hotărât să salveze onoarea ţării sale şi medaliile tatălui său. Licuricii se învârteau în jurul capului meu. Frunzişul umed îşi croia drum înăuntrul bocancilor şi cămăşii mele de la uniformă, dar privirile mele erau aţintite spre hoţul care acum se ghemuise la baza catargului, străduindu-se din greu să dezlege drapelul de pe funia folosită pentru a-l înălţa. Nu părea să se grăbească, în schimb eu mi-am grăbit târâşul, hotărât să-l prind asupra faptului. Un spin a ieşit din străfundurile frunzişului şi mi s-a înfipt imediat după cot. Am simţit o vagă arsură, după care ceva umed pe mânecă în jos. M-am târât mai departe, fără să mă opresc.

Când m-am apropiat de estradă, am sărit peste gardul viu şi, până să mă vadă hoţul, m-am repezit la el şi l-am ţintuit la pământ.

— Ce ai, de sari la un bătrân ca mine? a zis Unchiul Scrobeală, pe un ton calm, fără să opună nici o rezistenţă.

M-am simţit de parcă m-ar fi prins cineva trăgându-i-o găurii din saltea. Gata, nu mai fumez niciodată mizerie dintr-aia, mi-am promis în sinea mea.

— Am crezut că vrea să ne fure cineva steagul, am zis eu, ridicându-mă.

— Voiam să-l iau ca să-l spăl, că e vai de capul lui, a zis Unchiul Scrobeală, cercetând estrada, ca şi cum ar fi vrut să fie sigur că nu-i scăpase ceva. Şi-a vârât mâna sub cămaşă, a scotocit puţin acolo, pe urmă şi-a scos-o iarăşi afară, ţinând un săculeţ de iută gol.

— Ce prostuţ eşti, băiatule! Unde pleci aşa? a zis el, privind în jur panicat.

Am crezut, în prima clipă, că vorbea cu mine, dar eu nu plecam nicăieri, aşa că am rămas nemişcat şi i-am urmărit privirea. S-a lăsat în genunchi, şi-a coborât faţa până aproape de suprafaţa estradei şi a început să se fâţâie de colo-colo în genunchi, de parcă prostuţul de băiat era un vierme.

Unchiul Scrobeală avea graţia leneşă a celui dependent de droguri de-o viaţă întreagă. Atât de agil se mişca şi cu asemenea simţ al finalităţii, încât l-am însoţit în căutare, fără să ştiu ce căutam de fapt. A privit încordat la baza estradei şi a ochit ceva pe aleea îngustă cu iarbă dintre estradă şi marginea platoului de adunare; cu steagul înfăşurat în jurul braţului, s-a repezit înspre ceea ce văzuse. Am zărit şi eu, timp de o fracţiune de secundă, ceva ce s-a contorsionat, şi-a înălţat capul verde-jad, iar dungile ca de zebră i s-au vălurit de-a lungul corpului. Apoi s-a ondulat sub forma unei spirale. Unchiul Scrobeală l-a prins de coadă şi a început să-i mângâie capul cu degetul arătător, pe la spate, ca şi cum ar fi pipăit o bijuterie rară. Şarpele şi-a tras capul între rotocoalele trupului şi s-a strâns în sine, iar

Unchiul Scrobeală l-a învelit în steag şi l-a ţinut cu două degete, la o distanţă anume de trupul său.

Aş fi crezut că mai aveam încă halucinaţii, dacă Unchiul Scrobeală nu s-ar fi lansat din proprie iniţiativă într-o explicaţie:

— Nimic nu-i pur în ţara asta, nici haşişul, nici heroina, nici măcar praful de chilli — la care eu m-am întrebat ce luase în ziua aceea. Ăsta-i nectarul naturii, a mai zis el şi mi-a fluturat bocceluţa făcută din steag prin faţa ochilor.

Şarpele părea să fi adormit. Luna şi steaua de pe steag încremeniseră în nemişcare, aşa mototolite cum erau.

— Unchiule, trebuie să mergi la un doctor, am zis eu, mi-am dus un deget la frunte şi am desenat cu el un cerc. Iar ai băut benzină.

— Aia are un miros oribil şi-ţi dă senzaţia că limba ta este o bucată de carne moartă. Dezgustător, a zis el şi a scuipat cu scârbă.

— Şi ăsta? am întrebat eu, arătând spre legăturica din mâna lui. Arată mic, rău şi iute. Ar putea să te şi omoare.

Unchiul a mimat un zâmbet, a pipăit legătura cu mâna, ca şi cum ar fi căutat ceva — ceva ce apoi a înhăţat cu două degete. A scos cu blândeţe în afară capul frumos al micii bestii, pe care cu această ocazie am văzut-o şi eu mai îndeaproape: avea ochii ca două smaralde miniaturale, gura deschisă, care dezvăluia un model în formă de tablă de şah, lucios, şi cu limba bifurcată şfichiuia prin aer cu mici săgetări furioase.

Până să-mi dau seama ce avea de gând, Unchiul Scrobeală şi-a desfăcut nasturii de la cămaşă, şi-a dezgolit umărul şi a adus capul şarpelui suficient de aproape, cât să se lase atacat. Limba i-a lins umărul. El şi-a smucit mâna înapoi, şi-a lăsat capul spre stânga încet, ca într-o reluare cu încetinitorul, şi aproape că i-a căzut pe umăr, i s-au închis ochii şi un geamăt i-a scăpat pe gură. După aceea, i s-au

deschis ochii la fel de încet. Erau plini de vioiciune, precum doi soldaţi care îşi încep supravegherea. Fruntea lui, în mod normal presărată cu o reţea de zbârcituri, era de-acum destinsă. Chiar şi umbra părea să i se fi lungit, desfăşurându-se pe întreaga lungime a platoului de adunare.

A legat steagul într-un nod strâns, l-a îndesat în sacul de iută şi, după ce şi-a pus prizonierul la păstrare, m-a privit de parcă ar fi aşteptat să-mi audă opinia în legătură cu prestaţia sa.

— Te poate ucide, am zis eu, simţindu-mă şi reuşind să par protector.

— Numai dacă eşti lacom, a zis el, apoi, ca o explicaţie tardivă, a adăugat: Sau dacă-ţi injectezi.

— Poftim?

— E ca un medicament, dacă-l iei în stare pură. Amestecă-l cu metal şi devine otravă. Poate că te simţi de parcă ai fi drogat o vreme, dar, până la urmă, te omoară. Încearcă următoarea chestie: pune o picătură pe vârful unui cuţit, freacă-l de pielea unui elefant, iar elefantul va cădea mort. Ar putea dansa la început, elefantul acela. Ar putea crede c-are aripi, bietul elefant. Apoi, elefantul ar putea să ajungă să-şi târască picioarele. Dar, până la urmă, elefantul tot va cădea mort.

Luna s-a ivit printr-un nor transparent şi umbra Unchiului Scrobeală s-a micşorat până la propria-i lungime, de parcă fusese redusă la dimensiuni mai uşor de mânuit.

— Cât mă costă o doză? am întrebat eu, băgând mâna în buzunarul gol, pe deplin conştient că Unchiul Scrobeală nu cerea niciodată plată pentru ce furniza.

— Drept cine mă iei, domnule? Ce sunt eu, furnizor de droguri?

Revenise la mormăielile lui obişnuite. Lumina din ochi i se stinsese deja.

— Trebuie să mă ocup de nişte lucruri legate de familie, m-am scuzat eu.

— E sleit acum, a zis el şi şi-a lovit uşurel sacul de iută. Îi mai trebuie o săptămână ca să producă aia ce vrei tu.

Şapte zile mai târziu, am desfăcut maldărul de uniforme proaspăt scrobite pe care mi le lăsase pe pat Unchiul Scrobeală şi dintre ele s-a rostogolit pe pat o fiolă de mărimea unui deget, care avea în ea câteva picături dintr-un lichid de culoarea chihlimbarului.

Mi se oferă ceai, probabil drept recompensă pentru completarea primului test cu două minute mai devreme decât cele douăzeci şi cinci de minute alocate. Urăsc ceaiul, dar siropul fierbinte îmi înfierbântă gâtlejul şi, pentru o clipă, mirosul care mi se instalase în cerul gurii este alungat.

Al doilea test nu are întrebări, doar imagini. Şi nu imagini propriu-zise, ci nişte versiuni abstracte ale unor obiecte reale, născocite de un ticălos nebun, la care nu poţi spune dacă e vorba de o amibă sau de o hartă a instalaţiilor strategice de apărare ale Indiei.

Ai grijă, îmi spun. Îmi lungesc sorbitul ceaiului din ceaşcă. Aici se pot diferenţia cu adevărat nebunii de cei aflaţi la limita geniului, ca mine.

Prima imagine aş putea să jur că reprezintă un cap de vulpe retezat.

— Lac. Eventual Triunghiul Bermudelor, zic eu.

La fiecare trei luni, apare câte un articol în *Reader's Digest* despre avioane dispărute deasupra Triunghiului Bermudelor. Trebuie să fie răspunsul cel mai sănătos la minte. Văd că doctorul îşi notează răspunsurile mele; de fapt, scrie mult mai multe lucruri decât spun eu.

În a doua imagine, un liliac gigantic atârnă cu capul în jos.

— Papion.

— Ce altceva îţi vine în minte? întreabă el.

— Un papion roz cu negru. Un papion foarte mare.

Îmi arată apoi două penisuri care se atacă unul pe celălalt.

— Bocanci militari, zic eu. Bocanci militari în poziție pe loc repaus.

Un bărbat cocoşat în mijlocul unui nor în formă de ciupercă.

— Un uragan. Poate un submarin în imersiune.

Nişte vrăjitoare însetate de sânge luptându-se.

— Potcoavă de cal.

O pereche de purcei de lapte holbându-se la mine.

— Yoda[1] în oglindă.

Ultima imagine este atât de elocventă, încât nici n-ar fi putut s-o facă mai clară autorul acestor imagini scârboase: o pereche de testicule amplasate pe un bloc de gheață roz.

— Mango, zic eu. Sau vreun alt fruct. Poate pe gheață.

Stau şi mă holbez în ceaşca de ceai golită, în timp ce doctorul consemnează febril în agenda sa ultimele observații făcute de mine.

Se grăbeşte, cu siguranță. Îşi aruncă desenele, hârtiile şi creionul în geantă, îmi urează noroc — „Mult noroc, tinere" — şi deja este la uşă, potrivindu-şi bereta; încă o emblemă a Corpului Medical, încă o pereche de şerpi cu limbile scoase afară.

— Domnule maior, întreb eu, de ce v-au trimis...?

— Să nu uiți, tinere, deviza noastră: „Faci sau mori. Nu întrebi niciodată..."

— Domnule maior, deviza Corpului Medical este: „Serveşte umanitatea fără să..."

— Uite ce e, tinere, trebuie să prind zborul spre Islamabad. Vor să primească rezultatele imediat. Probabil că vor să descopere dacă ştii ce-ai făcut. Dumneata ştii?

— N-am făcut nimic.

---

[1] Personaj din seria de filme *Războiul stelelor*, în regia lui George Lucas.

— Răspunsul ăsta nu-şi are locul în acest chestionar, aşa încât zău că nu-l pot consemna în evaluare. Spune-i lui asta — şi-mi face semn cu mâna către soldatul care m-a adus aici din hazna şi care dintr-odată şi-a făcut apariţia în cadrul uşii. Adaugă: Mult noroc. Se pare că provii dintr-o familie bună.

Soldatul nu mă mai leagă la ochi. Mă conduce într-o încăpere care face tot posibilul să semene cu o cameră de tortură. Un scaun de frizer cu nişte curele de cauciuc ataşate de mânere este conectat la o serie de mecanisme electrice care par făcute de amatori. Un întreg sortiment de bastoane, biciuşti de piele şi cosoare sunt aranjate pe o masă, împreună cu un borcan de sticlă cu praf de chilli. Nişte funii de nailon atârnă de un cârlig de pe perete şi o pereche de anvelope vechi sunt prinse de tavan cu lanţuri de metal, probabil ca să fie spânzuraţi prizonierii cu capul în jos. Singurul element nou este un fier de călcat Philips, de culoare albă, nebăgat în priză. Mă şi mir: o cameră de tortură care se dedublează şi se face spălătorie. Totul pare decorativ, cam ca scena unui teatru abandonat. Dar apoi privesc în sus, către tavan, văd stropi de sânge uscat şi, privind iar în jur, îmi dau seama că toate drăcăriile alea chiar sunt funcţionale. Ce nu reuşesc să înţeleg este cum naiba de-au împroşcat cu sângele cuiva pe tavan, dar iată că sunt pe cale să înţeleg şi asta:

— Domnule, vă rog să vă scoateţi uniforma, zice soldatul respectuos.

— De ce? întreb eu, căutând să mai salvez câte ceva din demnitatea de ofiţer.

— Vreau să mă asigur că nu sunt semne pe corpul dumneavoastră.

Îmi scot încet cămaşa. Mi-o ia şi o agaţă de un cârlig. Îmi pune deoparte bocancii. Îmi împătureşte pantalonii cu grijă. Eu îmi întind mâinile în părţi, invitându-l să procedeze

la ceea ce ştie că trebuie să facă. Îmi face semn spre chiloţi. Mă supun.

Îmi dă ocol. Eu stau drept ca lumânarea, cu mâinile încrucişate la spate, fără să mă fâţâi, fără să mă scarpin. Dacă tot vrea să mă vadă gol, măcar să nu-i dau satisfacţia de a privi un fătălău sfios.

Aştept să-şi înceapă interogatoriul, dar el nu pare să aibă vreo întrebare de pus.

— Domnule, vă rog staţi într-un colţ şi să nu vă atingeţi de nimic — şi, înainte să părăsească încăperea, bagă fierul de călcat într-o priză.

Chiar şi torţionarii profesionişti trebuie să se mai abţină câteodată, îmi spun eu. Sau poate că aici se practică un sistem oarecare de tortură de sine: stai şi te holbezi la toate aceste instrumente şi îţi imaginezi cum le-ar face faţă diferitele părţi ale corpului tău. Încerc să nu mă gândesc la lumina chihlimbarie a fierului de călcat. Doar maiorul Kiyani a zis: fără semne.

Soldatul se întoarce cu dosarul galben-verde şi cu un interes proaspăt în privinţa familiei mele.

— Sunteţi rudă cu răposatul colonel Shigri?

Inspir adânc şi dau din cap că da.

— Am fost la înmormântarea lui. Probabil că nu vă amintiţi de mine — la care eu îi cercetez atent faţa, căutând vreun indiciu asupra intenţiilor pe care le are. Zice: Sper să mă iertaţi, domnule. Eu îmi fac datoria şi nimic altceva. Încuviinţez iarăşi din cap, de parcă l-am şi iertat deja. Pare genul de om care vrea să ajute, dar nu vrea să fie înţeles greşit. Cred că ştiţi că el a construit locul acesta. În două săptămâni. Eu am supravegheat construcţia.

— Credeam că mogulii au construit locul ăsta.

O cameră de tortură nu este locul potrivit pentru a discuta realizările strămoşilor tăi.

— Nu, domnule, această adăugire, birourile, cazarma şi toată treaba asta din subteran. El a ordonat construcţia.

Bună treabă, tăticule.

Dosarul din mâna soldatului este marcat cu însemnarea „Confidenţial" şi cu numărul meu din forţele aeriene. Mă întreb ce se spune acolo despre mine. Dar despre Obaid? Despre noi?

— El a ordonat şi astea? Avea obiceiul să...? — şi fac un gest din mână în care cuprind scaunul de frizer şi lanţurile care atârnă din tavan.

— Colonelul îşi făcea datoria şi nimic altceva, zice el, apoi închide dosarul şi-l strânge la piept sub braţele încrucişate.

Ştiam că tata se ocupa cu logistica războiului de gherilă din Afganistan în numele generalului Zia. Ştiam că era ofiţerul de legătură dintre americani, care finanţau războiul, şi Serviciul Intern de Informaţii, care distribuia fondurile respective către mujahedini. Dar mie nu mi-a spus niciodată că datoria lui presupunea şi construirea şi administrarea acestui gen de instalaţii.

— Toţi ne facem datoria, zic eu în şoaptă şi mă reped spre masa de lângă scaunul de frizer, de unde apuc un cosor şi mi-l pun la gât. Metalul e rece, dar nu pare prea tăios. Nu mişca. Dacă te mişti, o să descoperi o mulţime de semne pe corpul meu — la care el îşi desface braţele, neştiind încă sigur ce vreau de la el. Dă-mi dosarul ăla.

Ţine strâns dosarul cu o mână şi braţul celălalt şi-l întinde spre mine.

— Domnule, nu fiţi caraghios.

— Cinci minute. N-o să ştie nimeni.

Ameninţarea din vocea mea este contrazisă de asigurarea implicită.

Înaintează către mine, şovăind şi ţinând dosarul de partea lui. Probabil că n-a mai fost şantajat de prizonieri în pielea goală.

— Măcar atât poţi să faci şi dumneata după tot ce-a făcut tatăl meu pentru dumneata, îl grăbesc eu.

Habar n-am ce-ar fi putut face tatăl meu pentru el. Dar el mi-a spus că a participat la înmormântare.

— Cinci minute, zice el şi se uită spre uşă, scarpinându-şi cicatricea în formă de semilună de pe obraz, care dintr-odată s-a făcut roşie.

Eu încuviinţez energic din cap şi întind o mână spre el, oferindu-i cosorul drept semn al intenţiilor mele paşnice.

Mi-l ia cu o mână şi-mi dă dosarul cu cealaltă, care îi tremură.

„Raport preliminar întocmit de maiorul Kiyani..."

Trec peste pagina de titlu. Primul document este propria mea declaraţie. Întorc pagina şi-mi cade ceva pe jos. Mă aplec şi ridic o fotografie polaroid, cam neclară: o elice deformată, un acoperiş de carlingă distrus, o aripă smulsă din fuselaj. Toate sunt părţi ale unui MF17 prăbuşit. Fotografia poartă şi o dată în partea de jos: este ziua în care Obaid a fost declarat absent nemotivat. Pentru o clipă, mi se înceţoşează ochii. Pun fotografia înapoi în dosar. Alt formular, altă declaraţie cu semnătura lui Bannon: „Profilul subiectului: subofiţer Shigri". Cuvinte precum *ofiţer strălucit, pierdere personală, comportament secretos* îmi fulgeră prin faţa ochilor, după care aud paşi apropiindu-se de încăpere.

— Mai târziu, zice soldatul şi-mi smulge dosarul din mâini.

Apoi, până să-i anticipez eu mişcarea următoare, mă ridică de mijloc, îmi îndeasă capul într-una dintre anvelope şi trage de un lanţ de metal. Mă trezesc atârnând la jumătatea distanţei dintre tavan şi podea.

Maiorul Kiyani vorbeşte cu o voce răguşită. Nu e mulţumit să mă vadă legănându-mă liniştit în aer, cu trunchiul proptit de cauciuc.

— Am spus fără semne, zice el, păşind în cerc pe sub mine. Fumul de ţigară Dunhill urcă până la nările mele şi-l inhalez lacom. N-am spus să puneţi de-o distracţie aici.

Pe urmă, apucă fierul de călcat Philips şi se apropie de capul meu, cu părul lui dat cu gel şi cu sprâncenele stufoase la nivelul feţei mele. Apropie vârful fierului de sprânceana mea stângă. Ochii mei se închid cu de la sine putere, gata panicaţi. Simt mirosul de păr ars şi-mi trag înapoi capul.

— Întreabă lumea de tine, Tarzan. Ai face bine să începi să vorbeşti, până nu i se risipeşte bunăvoinţa. Mi-ar lua mai puţin de un minut să scot adevărul de la tine cu fierul ăsta, dar după aia n-o să mai vrei niciodată să te dezbraci în faţa nimănui. Şi sunt convins că nici măcar tu n-o să te împaci cu gândul ăsta, zice el, apoi se întoarce spre un alt soldat, care l-a urmat în încăpere: Pune pe el nişte haine şi du-l în camera VIP-urilor.

DOISPREZECE

Ţinând strâns, cu ambele mâini, ziarul făcut sul, Prima Doamnă a luat-o peste pajiştile din jurul Casei Armatei, nebăgându-l în seamă pe grădinarul de serviciu, care îşi înălţase capul dintr-o tufă de trandafiri şi dusese la frunte mâna murdară, ca să-şi prezinte omagiile. Când s-a apropiat de poarta principală de la Casa Armatei, gărzile de serviciu au ieşit afară din cabina lor, i-au deschis poarta şi s-au pregătit s-o urmeze. Ea le-a făcut un semn cu ziarul, fără să ridice ochii din pământ, vrând să le spună să rămână la post. Gărzile au salutat-o şi s-au întors în cabina lor. Procedurile standard în caz de cod roşu în privinţa măsurilor de siguranţă, după care se ghidau acei militari, nu pomeneau nimic despre mişcările Primei Doamne.

Nici nu-şi mai amintea când trecuse de poartă ultima dată. Întotdeauna ieşea într-un miniconvoi format din doi motociclişti, propriul ei Mercedes-Benz negru, iar acela era urmat de un jeep decapotabil, plin de o grupă de comando înarmată. Drumul de sub picioarele ei arăta ca o pistă de aterizare abandonată, netedă şi fără sfârşit. Nu observase niciodată copacii străvechi care străjuiau drumul. Cu trunchiurile lor albe, văruite, şi cu crengile încărcate de rândunele somnolente, păreau fundalul unei poveşti cu fantome. Prima Doamnă a rămas surprinsă, văzând că n-a oprit-o nimeni la intrarea în Administraţia Bazei, alăturată Casei Armatei, unde soţul ei era ocupat s-o facă pe preşedintele.

— Intră naibii în rând! i-a strigat o voce şi s-a trezit la capătul unei lungi cozi de femei, fiecare de vârsta a doua sau a treia, fiecare acoperită cu câte o *dupatta* albă.

Se vedea după feţele lor că erau sărace, dar că făcuseră efortul de a se găti cu ocazia respectivă. Ţinutele lor *shalwar qameez* de bumbac erau îngrijite şi călcate; unele îşi pudraseră gâturile şi obrajii cu pudră de talc. Se vedeau, pe unghiile lor, oje de cel puţin două nuanţe de roşu. Prima Doamnă şi-a văzut soţul la celălalt capăt al cozii: îşi arăta mereu dinţii, mustaţa lui părea să execute micul ei dans rezervat camerei de televiziune, cărarea de pe mijlocul părului dat cu ulei scânteia în soare.

Generalul Zia le distribuia tuturor acelor femei nişte plicuri albe şi, când le întindea banii, le şi bătea uşor pe capete, parcă n-ar fi fost nişte femei sărmane care primeau câţiva bani în plus, atât de necesari, ci nişte copii de şcoală aflaţi la o adunare de dimineaţă, cărora directorul şcolii le împărţea premii de consolare. Prima Doamnă s-a gândit s-o ia înaintea cozii şi să-şi confrunte soţul în faţa echipei de la televiziune. S-a gândit să despăturească ziarul în faţa camerei şi să ţină un mic discurs, în care să spună lumii întregi că Omul Credinţei, Omul Adevărului, acest Prieten al Văduvelor nu era nimic altceva decât un jinduitor la ţâţe.

A fost, însă, numai o fantezie de moment, pentru că şi-a dat seama şi ea nu doar că discursul ei nu avea să ajungă niciodată pe ecranele televizoarelor naţiunii, ci, mai degrabă, avea să stârnească nişte zvonuri urâte la Islamabad, care s-ar fi împrăştiat în cele patru colţuri ale ţării până la sfârşitul zilei, şi anume că ea, Prima Doamnă, era o nebună geloasă pe sărmanele văduve pe care soţul ei încerca să le ajute. S-a gândit să desfacă ziarul şi să le arate fotografia celorlalte femei de la coadă, însă şi-a dat seama că ele ar fi crezut că exagerează. „Ce rău face preşedintele, dacă vorbeşte cu o femeie albă?" — ar fi întrebat ele. „Toţii preşedinţii fac la fel".

S-a uitat la lungul şir de femei dinaintea ei, şi-a tras *dupatta* jos peste frunte şi a luat hotărârea să stea şi ea la

rând, răbdătoare, să înainteze cu câte un pas, pe măsură ce femeile de la coadă avansau spre binefăcătorul lor. Mâinile ei rulau în continuare ziarul într-un sul din ce în ce mai strâns. Femeia din față îi aruncase priviri suspicioase încă de când se așezase la coadă. Se uitase la inelul cu diamant al Primei Doamne, la cerceii de aur din urechi, la colierul de perle de la gât, și-i șuierase printre dinți:

— Ți-a lăsat soțul toate bijuteriile astea sau a trebuit să-l omori ca să le obții?

Cum generalul Zia refuza să plece din Casa Armatei, chiar și pentru a-și îndeplini funcțiile de stat, din cauza codului roșu, Ministrul Informației rămăsese fără idei prin care să-și păstreze Șeful și în interior, și în atenția știrilor de televiziune. Când generalul Zia îi ordonase să bage la o oră de maximă audiență ceva legat de Programul Prezidențial de Ajutorare a Văduvelor, Ministrul Informației se arătase inițial ezitant.

— Dar întotdeauna facem asta în timpul Ramadanului, domnule președinte, murmurase Ministrul Informației pe un ton de scuză.

Nu era sigur de unde ar fi putut face rost de atât de multe văduve în perioada respectivă a anului.

— Este vreo lege în țara asta, care să-mi interzică să-i ajut pe oamenii sărmani în luna iunie? urlase la el drept răspuns generalul Zia. S-a făcut vreun studiu de economie, care zice că văduvele noastre au nevoie de ajutor în timpul Ramadanului, dar nu și mâine dimineață?

Ministrul Informației își încrucișase mâinile în față și scuturase din cap entuziasmat:

— Genială idee, domnule președinte. Ar fi o bună schimbare în prezentarea știrilor. Oamenii și-au pierdut interesul față de toată vorbăria despre sovieticii care pleacă înapoi acasă și despre mujahedinii noștri afgani, care trag unii într-alții.

— Şi vezi ce faci ca să fie noi, bancnotele de o sută de rupii. Femeile alea bătrâne se dau în vânt după mirosul banilor noi.

Îndată fusese transmis ordinul către Ministerul Asistenţei Sociale, să se facă rost de trei sute de văduve îmbrăcate corespunzător, ca de ceremonie. Casierii Băncii de Stat lucraseră peste program, ca să introducă bancnote noi, de câte o sută de rupii, în trei sute de plicuri albe. Fusese emis şi un comunicat de presă, prin care se anunţa că preşedintele avea să le distribuie pomeni unor văduve merituoase. Ministrul Informaţiei elaborase şi o notă adiţională, care avea să le fie trimisă editorilor de ziare după ceremonie şi în care se spunea că preşedintele se amestecase printre văduve, iar curajul lor îi umpluse ochii de lacrimi.

Dimineaţa, un convoi de autobuze depusese două sute patruzeci şi trei de femei la corpul de gardă al Casei Armatei. Oficialii de la Departamentul de Probleme Sociale nu fuseseră în stare să adune, în ciuda eforturilor depuse, numărul cerut de văduve autentice şi merituoase, drept care, în ultimul moment, băgaseră la grămadă câteva dintre femeile din personalul departamentului, plus nişte cunoştinţe şi rude.

Un maior de serviciu intrase în panică şi-l chemase pe generalul de brigadă TM, spunându-i că veniseră sute de femei care aşteptau să intre în Administraţia Bazei. Nu avea resurse umane ca să le percheziţioneze corporal, având în vedere că nu existau femei-poliţist în serviciul Casei Armatei şi că, potrivit procedurilor operaţionale standard în caz de cod roşu, nu le putea permite să intre fără o percheziţie corporală adecvată.

— Ţine-le acolo, îi spusese generalul de brigadă TM dintr-o răsuflare, întrerupându-şi programul personal de exerciţii de dimineaţă, de cinci sute de flotări.

Apoi sărise direct în jeep, legându-şi cu o singură mână catarama tocului de la pistol.

Femeile rămăseseră în faţa porţii de la Casa Armatei. Unele dintre ele, care mai luaseră parte la ceremonii de felul acesta, proferau ameninţări către gărzile de serviciu, spunând că aveau de gând să i se plângă preşedintelui.

— Suntem oaspetele lui, nu nişte miloage la marginea drumului. *El* ne-a invitat aici.

Soldaţii din gardă, care erau din ce în ce mai cuprinşi de nelinişte, răsuflaseră uşuraţi când generalul de brigadă TM sărise jos din jeep şi le ordonase femeilor să se alinieze pe trei rânduri.

Pentru TM, un asemenea conclav de femei era un coşmar din punctul de vedere al siguranţei, chiar dacă n-ar fi fost în funcţiune alerta de cod roşu. Toate acele ţinute largi *shalwar qameez*, toate acele *dupatta* care fluturau, genţile, bijuteriile care scoteau din minţi detectoarele de metale — şi mai erau şi nenorocitele de văluri *burqa*! De unde să ştii dacă nu cumva reuşeau să bage vreun lansator de rachete sub umbrar? De unde să ştii măcar dacă erau cu adevărat femei? Generalul de brigadă TM pusese imediat piciorul în prag în chestiunea femeilor cu *burqas*. Trimisese după Ministrul Informaţiei, care superviza echipa de la televiziune pe pajiştea din faţa Administraţiei Bazei.

— Ştiu că vălurile astea dau bine la televizor şi ştiu că preşedintelui îi plac, dar ne aflăm în situaţie de cod roşu în privinţa siguranţei şi nu pot să las înăuntru vreun ninja căruia nu-i văd faţa.

Ministrul Informaţiei, întotdeauna rezonabil când avea de-a face cu bărbaţi în uniformă, subscrisese prompt şi le ordonase femeilor cu *burqas* să se urce înapoi în autobuz şi să plece. Protestele lor gălăgioase şi propunerea venită din partea uneia dintre ele — sau a mai multora —, să-şi scoată vălurile, fuseseră ignorate. Apoi, generalul de brigadă TM

îşi întorsese atenţia spre femeile rămase, devenite ascultătoare, după ce văzuseră ce se întâmplase cu surorile lor.

— Nu părăsiţi rândurile, strigase el cât putuse de tare. Nimeni nu se apleacă să-i atingă preşedintelui picioarele. Nimeni nu încearcă să-l îmbrăţişeze. Dacă el îşi pune mâna pe capetele voastre, nu faceţi mişcări bruşte. Cine nu se supune acestor instrucţiuni... — şi generalul de brigadă TM pusese mâna pe tocul armei, dar apoi se răzgândise. I se păruse şi lui oarecum excesiv să ameninţe o întreagă mulţime de văduve cu pistolul. ...Dacă vreuna dintre voi încalcă aceste reguli, nu veţi mai fi niciodată invitate să vă întâlniţi cu preşedintele.

Generalul de brigadă TM realizase cât de inutilă era ameninţarea lui, când le văzuse pe văduve cum rupeau rândurile şi începeau să discute între ele, ca studenţii care se reîntâlnesc după vacanţa de vară. Sărise în jeep şi se îndreptase către cortul cel mare de pe pajiştea din faţa Administraţiei Bazei, de unde cei de la televiziune se pregăteau să filmeze ceremonia. Acolo, văzuse o femeie singură, cu un ziar în mână, mergând înspre văduvele pe care acum gărzile încercau să le adune pe un rând. Se gândise să întoarcă maşina şi să afle de ce naiba femeia aceea nu stătea laolaltă cu celelalte văduve, dar apoi observase că generalul Zia stătea de vorbă deja cu Ministrul Informaţiei, aşa că îi strigase:

— Intră naibii în rând!

după care se grăbise să ajungă la preşedinte.

Generalul Zia simţea întotdeauna o furnicătură de sfinţenie în măduva coloanei vertebrale, când era înconjurat de oameni cu adevărat săraci şi nevoiaşi. Întotdeauna era în stare să-i deosebească pe cei realmente disperaţi, de cei care erau doar lacomi. În cei unsprezece ani de când se afla la conducere, oferise contracte de multe milioane de dolari pentru nişte drumuri despre care ştia că aveau să fie luate pe sus la primul semn al musonului. Le aprobase

împrumuturi de miliarde de rupii unor fabrici despre care ştia că nu aveau să producă nimic. Făcea lucrurile acestea pentru că era vorba de raţiuni de stat şi aşa trebuia să facă. Nu simţea nici o plăcere. Dar acest ritual de a-i înmâna câte un plic, în care se aflau câteva sute de rupii, unei femei rămase fără un bărbat care să se îngrijească de ea îl făcea să se simtă exaltat. Recunoştinţa de pe feţele acestor femei era din inimă, binecuvântările cu care-l copleşeau erau sincere. Generalul Zia credea că Allah nu putea să nu le primească rugăciunile — era sigur că ajungeau imediat la destinatar.

Un producător de televiziune cu mare atenţie la detalii s-a apropiat de Ministrul Informaţiei şi i-a făcut semn spre cearşaful uriaş care servea drept fundal pentru ceremonie şi pe care scria: Programul Prezidenţial de Ajutorare a Ferestrelor[1].

Ministrul Informaţiei ştia din experienţă că o greşeală de ortografie i-ar fi putut strica ziua generalului Zia, dacă nu şi cariera. Generalul făcea fotocopii după articolele din ziare, chiar şi după cele care-l preamăreau, şi le trimitea înapoi editorilor cu câte un bilet de mulţumire, iar erorile tipografice le încercuia cu roşu. Ministrul Informaţiei s-a plasat strategic în faţa scrisului greşit şi nu s-a mai clintit de acolo cât a durat ceremonia. Probabil că a fost prima şi ultima dată când Ministrul Informaţiei nu a fost văzut, în montajul oficial făcut la televiziune, la locul său obişnuit şi în starea sa de spirit obişnuită: întotdeauna stătea în spatele Şefului său, cu gâtul întins cât să poată fi văzut peste umerii generalului Zia şi întotdeauna rânjind cu atâta fervoare, încât s-ar fi zis că supravieţuirea naţiunii depindea de buna lui dispoziţie.

— Roagă-te pentru viitorul prosper al Pakistanului şi pentru sănătatea mea, i-a spus generalul Zia unei văduve de

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil: în loc de *President's Rehabilitation Programme for Widows* („Văduve") este scris *for Windows* („Ferestre").

şaptezeci şi cinci de ani, o uscătură de femeie care, ca o vrednică veterană a ceremoniilor de acest fel, era prima la rând.

— Pakistanul e foarte prosper, a zis ea, fluturându-i plicul în faţă, după care l-a ciupit de obraji cu amândouă mâinile. Iar tu eşti la fel de sănătos ca un bou tânăr. Allah să-ţi distrugă toţi duşmanii!

Generalul Zia şi-a arătat dinţii, în timp ce mustaţa lui executa o mică volută, apoi şi-a dus mâna dreaptă la inimă şi a bătut uşor cu palma stângă umărul bătrânei, spunându-i:

— Sunt ceea ce sunt datorită rugăciunilor tale.

Ocupat, în ultimele zile, cu alerta în privinţa siguranţei personale, declanşată de versetul din Iona, generalul Zia s-a simţit împăcat pentru prima dată de nici nu mai ştia când. A privit lungul şir de femei cu capetele acoperite, cu ochii plini de speranţă, şi a realizat că ele erau îngerii lui salvatori, ultima sa linie de apărare.

Generalul de brigadă TM stătea în afara cadrului şi se zbârlea tot văzând cum femeile acelea îi nesocoteau instrucţiunile. Dar camera filma, iar TM ştia măcar atâta lucru despre televiziune, că trebuia să stea în afara cadrului, să-şi controleze furia şi să se concentreze asupra celuilalt capăt al cozii, unde părea să fie în plină desfăşurare o mică răzmeriţă.

Majoritatea femeilor de la coadă ştiau de ce îi lua preşedintelui atât de mult să înmâneze câteva sute de rupii: avea chef de vorbă, le întreba pe toate femeile de sănătate, apoi, plin de răbdare, le asculta răspunsurile plictisitoare şi le cerea să se roage pentru sănătatea lui. Intervalul de o oră şi treizeci de minute rezervat ceremoniei mai avea puţin până să se încheie şi mai mult de jumătate dintre femei încă mai aşteptau să le vină rândul. Ministrul Informaţiei s-a gândit să se apropie de preşedinte şi să-i ceară permisiunea să distribuie el plicurile rămase, dar şi-a adus aminte de

cuvântul ortografiat greşit, pe care-l acoperea, şi a preferat să rămână pe loc. Generalul de brigadă TM s-a uitat la ceas, apoi s-a uitat la preşedintele care flecărea cu femeile şi a decis că programul acestuia nu era problema lui.

Prima Doamnă nu se bucura deloc de sprijinul pe care-l aştepta din partea celorlalte femei de la coadă, ca din partea unor surori întru suferinţă.

— Femeile-astea *begum*, ca ea, ne fac reclamă proastă, i-a şoptit femeia din faţă femeii din faţa ei, având grijă ca Prima Doamnă să audă. Uită-te cât aur poartă pe ea vaca asta! a zis ea, ridicând vocea. Probabil că soţul ei a murit încercând s-o ţină pe ea împodobită cu toate gătelile-alea.

Prima Doamnă şi-a tras *dupatta* şi mai mult peste cap. Şi-a strâns-o peste piept, într-o încercare tardivă de a-şi ascunde colierul.

Apoi şi-a dat seama că ea, în ochii tuturor acelor femei, părea o escroacă, o femeie-*begum* bogată, care se prefăcea că era văduvă şi venea să profite de pomana oficială.

— Soţul meu nu e mort, a zis ea, ridicând vocea cât să se facă auzită de cel puţin zece femei din faţă, care s-au întors şi s-au uitat la ea. Dar l-am părăsit. Şi chiar aşa, uite, luaţi voi astea, a mai zis ea, şi-a scos cerceii, şi-a desfăcut colierul şi le-a îndesat în mâinile şovăitoare ale celor două femei aflate în faţa ei.

Zvonul că o femeie din spate împărţea bijuterii de aur s-a răspândit de-a lungul cozii.

Cu ochiul său drept, generalul Zia a observat că la capătul cozii se iscase o tulburare. Cu ochiul stâng, l-a căutat pe Ministrul Informaţiei. Voia să afle ce se întâmpla, dar ministrul stătea în faţa unei lozinci, de parcă ar fi păzit ultimul buncăr de pe o linie de front aflată sub atac.

O femeie incredibil de tânără, abia trecută de douăzeci de ani, a refuzat plicul întins de generalul Zia, în schimb

şi-a scos *dupatta* de pe cap şi a desfăşurat-o în faţa camerei de filmat. Pe ea scria: „Eliberaţi-o pe oarba Zainab".

Generalul Zia s-a dat cu un pas înapoi, generalul de brigadă TM a făcut câţiva paşi înainte cu mâna dreaptă pregătită să scoată arma. Camerele de filmat au trecut rapid la un prim plan al femeii care urla.

— Nu sunt văduvă, ţipa ea. Nu vreau banii tăi. Vreau s-o eliberezi imediat pe biata femeie oarbă.

— Dar am înfiinţat şcoli speciale pentru orbi. Am constituit un fond special pentru oamenii cu handicapuri, a îngăimat generalul Zia.

— Nu vreau de pomană de la tine. Vreau dreptate pentru Zainab, pentru oarba Zainab. Ce, e vina ei că nu-i poate recunoaşte pe cei care au atacat-o?

Generalul Zia a aruncat o privire peste umăr şi, din sprânceana ochiului stâng, l-a întrebat pe Ministrul Informaţiei de unde dracului făcuse rost de o asemenea văduvă. Ministrul Informaţiei, însă, nu s-a mişcat de unde stătea; imaginându-se în prim-planul camerei de filmat, afişa un rânjet cu toată gura. A scuturat din cap şi s-a gândit la un titlu pentru fotografia din ziarele de a doua zi: „Preşedintele şi Ministrul Informaţiei într-un moment de relaxare".

Generalul de brigadă TM putea îngădui dezordinea la un capăt al cozii, dar acum erau femei care îşi vânturau braţele în toate direcţiile şi care ţipau la ambele capete: cele de mai departe o blestemau pe ultima femeie din rând, iar aceasta, care era chiar în faţa lui, sfida protocolul prezidenţial. TM şi-a scos pistolul şi s-a apropiat de cameraman:

— Opreşte filmarea!

— E bun materialul ăsta, rupt din viaţă, i-a spus cameramanul, cu ochiul în continuare lipit de aparat.

Apoi a simţit ceva tare împungându-l în coaste şi şi-a închis camera.

Generalul de brigadă TM a ordonat ca protestatara să fie scoasă din rând, iar ceremonia a continuat de unde fusese întreruptă, de astă-dată fără camera de filmat. Generalul Zia făcea de-acum nişte mişcări mecanice, abia dacă se mai uita la femei când ele făceau câte un pas înainte, ca să-şi primească plicurile. Nu-l mai interesau nici binecuvântările lor. Dacă inamicii pătrunseseră chiar şi printre îngerii lui salvatori, se gândea el, cum s-ar mai fi putut încrede în cineva?

Când şi ultima femeie de la coadă a făcut pasul înainte ca să-şi primească plicul, generalul Zia se întorsese deja cu faţa către Ministrul Informaţiei. Voia să-i spună câteva cuvinte care să-l usture. I-a întins plicul femeii, fără să se uite la ea; femeia, în schimb, i-a luat mâna şi i-a îndesat în palmă un mic inel metalic. El s-a întors cu faţa spre ea numai atunci când a auzit zgomot de sticlă spartă.

În faţa lui se afla propria soţie, care îşi lovea una de alta încheieturile mâinilor acoperite cu brăţări de sticlă, ceva ce femeile făceau numai când aflau că le murise soţul.

Mai târziu, ea avea să asculte, răbdătoare, cum generalul Zia dădea vina pe duşmanii săi din presă, cum pleda în favoarea interesului naţional şi cum îi reamintea de cei treizeci şi patru de ani de convieţuire. Avea să-i spună tot ce îşi imaginase deja Prima Doamnă că i-ar fi spus. Ea urma să se declare de acord să-şi îndeplinească pe mai departe îndatoririle ceremoniale de soţie de preşedinte, să apară la ceremoniile de stat şi să se întreţină cu alte prime doamne, dar numai cu condiţia ca el să nu mai intre niciodată în dormitorul ei.

Deocamdată, însă, i-a spus un singur lucru, înainte să se întoarcă şi să plece:

— Poţi să treci şi numele meu pe lista aia de văduve. Pentru mine, eşti ca şi mort.

TREISPREZECE

SOLDATUL CARE MĂ ESCORTEAZĂ ÎNAPOI DIN CAMERA DE TORTURĂ îmi dezleagă mâinile, nu se mai oboseşte să-mi scoată legătura de la ochi, îmi apasă gâtul în jos cu o mână, îşi ridică bocancul până la bucile mele şi mă îmbrânceşte într-o încăpere. Aterizez cu faţa în jos şi simt pe limbă nisip. Uşa care se izbeşte în spatele meu e mică. Observ cu un sentiment de uşurare că nu mai sunt în buda unde mi-am petrecut noaptea. Mă moşmondesc să-mi dezleg cârpa legată la ochi, dar nodul e prea strâns. O trag brusc în jos şi o las aşa, să-mi atârne în jurul gâtului precum zgarda câinelui unui sărman. Clipesc şi iarăşi clipesc din ochii, dar nu zăresc nimic. Mi-i deschid larg, mi-i strâng — nu văd nimic. Oare chiar am orbit complet? Stau nemişcat, mă tem să mişc din mâini şi din picioare, mă tem că m-aş putea găsi într-un mormânt. Respir, iar aerul miroase ca o cuvertură care şi-a petrecut noaptea afară, în timpul musonului, dar tot e mai bine decât duhoarea de azi-noapte. Aşa, de probă, mişc mâna dreaptă, îmi întind braţul: nu ating nimic. Îmi întind braţul stâng: nimic altceva decât golul. Îmi întind braţele în faţă, în spate, fac o întoarcere de trei sute şaizeci de grade cu braţele întinse — nu vin în contact cu nimic. Îmi ţin mâna în faţă şi încep să merg, numărându-mi paşii. După zece paşi, mâna mea şterge un perete de cărămidă. Îmi trec mâna peste cărămizile netede, subţiri, pe care le-au folosit mogulii când au construit acest fort. Concluzie: sunt încă la fortul Lahore. Sunt într-o parte a fortului care nu este o adăugire construită de armată. Mă mişc spre stânga. După doisprezece paşi, mă ciocnesc de o altă mostră de zidărie

mogulă. Ciocănesc în perete şi, aşa cum ar fi trebuit să mă aştept, nu se aude nimic altceva, decât zgomotul înfundat al încheieturii degetului meu care loveşte într-un monument istoric.

Nu sunt într-un mormânt. Am destul spaţiu, pot să respir. Sunt într-o temniţă de dimensiuni de lux. Ochii mei se obişnuiesc treptat cu întunericul, dar nu văd nimic. Ba chiar, întunericul devine din ce în ce mai întunecat. Este genul de întuneric străvechi, fabricat de imaginaţia sadică a mogulilor. Poate că şi-au pierdut imperiul, nenorociţii, dar ştiau să construiască temniţe. Mă pun în genunchi şi pornesc într-un tur al noii mele reşedinţe, pe care-l fac târâş. Nisipul este chiar nisip, iar sub el e podeaua, din plăci reci de piatră, care nu se mai sfârşesc. Oricine ar plănui să sape un tunel, ca să scape de aici, ar trebui să angajeze o companie de exploatare minieră. În acest monument al valorilor arhitecturale de secol şaisprezece, singura concesie făcută vremurilor moderne este o găleată de plastic, într-un colţ, peste care dau cu capul. Probabil că n-a mai fost folosită de mult timp, dar din ea emană un miros de stătut, care îmi spune verde în faţă că nu trebuie să mă aştept să fiu dus la toaletă.

Stau cu spatele rezemat de perete şi-mi închid ochii, sperând ca întunericul să devină mai puţin întunecat, aşa cum se întâmplă la cinematograf. Îi deschid din nou. Dar aici nu e ca la cinematograf. Nu pot nici măcar să disting vreo umbră imaginară.

Trec minute, ore. Cum aş putea face ca să ştiu de cât timp sunt aici? Dacă stau nemişcat, o să-mi pierd vederea sau chiar părţi din creier şi probabil că mi se vor anchiloza membrele. Sar în sus, cuprins de panică. În picioare, domnule Shigri, şi pune-te la treabă. Îmi ordon de unul singur să alerg. Alerg pe loc o vreme, ca să-mi fac încălzirea. Îmi ţin gura închisă şi mă concentrez asupra respiratului pe nas.

Nu-i o alegere bună, ca exerciţiu, pentru că inspir nisipul de pe jos, pe care tot eu l-am săltat în aer. Mă opresc. Îmi duc mâinile la ceafă, mă ridic pe vârfuri şi încep să execut frenetic genuflexiuni. După ce fac cinci sute, fără pauză, sar în sus şi aterizez cu mâinile pe nisip şi cu trupul paralel cu podeaua. Fac o sută de flotări; un strat subţire de transpiraţie îmi acoperă trupul şi o strălucire interioară îmi aduce un zâmbet pe faţă. Apoi, rezemat cu spatele de perete, mă gândesc că Obaid ar putea, probabil, să scrie un articol despre toate acestea, să-l trimită la *Reader's Digest* şi să-şi împlinească visul de a primi o sută de dolari prin poştă pentru „Gimnastică aerobică pentru prizonierii solitari".

Scurta carieră de mânuitor de sabie mi-am început-o exersând pe un cearşaf de pat. Am atârnat cearşaful peste draperia din dormitor şi am desenat un cerc aproximativ la înălţimea la care s-ar fi cuvenit să se afle mutra ţintei mele. M-am aşezat cu spatele la cearşaf şi am încercat să-l străpung din toate unghiurile posibile: peste umăr, cu mâna stângă sau lovindu-l din întoarcere. După o oră, cearşaful era făcut zdrenţe, iar cercul — mai mult sau mai puţin intact, râzându-şi de măiestria mea de spadasin.

A doua zi, când Obaid se pregătea să iasă, fiindcă era sfârşit de săptămână, eu am pretins că aveam febră. Obaid a venit lângă patul meu, şi-a pus mâna pe fruntea mea şi a dat din cap cu o îngrijorare prefăcută:

— Probabil că e doar o durere de cap, a zis el, arborând o mutră dezamăgită de perspectiva de a vedea *Tunurile din Navarone*[1] fără mine.

---

[1] Film de război din 1961, în regia lui J. Lee Thompson, avându-i în rolurile principale pe Gregory Peck şi Anthony Quinn, despre un grup de comando aliat, care se infiltrează pe o insulă grecească din Marea Egee, pentru a distruge o baterie de tunuri germane de mare calibru.

— Eu nu sunt un băiat de oraş ca tine. Sunt de la munte, unde numai femeile au dureri de cap, i-am replicat eu, iritat de propria mea minciună.

Obaid a rămas nedumerit:

— Ce ştii tu despre femei? m-a luat el peste picior, în timp ce-şi stropea încheieturile mâinilor cu un jet generos de Poison. Tu nu ţii minte nici măcar cum arăta maică-ta — dar eu mi-am tras cearşaful de la pătură peste cap şi am început să mă detaşez, puţin câte puţin.

De îndată ce a plecat, am încuiat uşa camerei şi m-am echipat în uniformă; bocanci, caschetă, centura sabiei, teacă — tot ce trebuia. De acum înainte, orice repetiţie avea să fie o repetiţie cu costumaţie completă. N-avea nici un rost să fac lucrurile pe jumătate; simularea n-avea nici un sens dacă nu se desfăşura în circumstanţele exacte. Am scos un prosop alb. În locul cercului, de astă-dată am desenat cu un creion o formă ovală, apoi două cerculeţe în chip de ochi şi un şapte inversat care voia să fie nasul. Mi-am făcut şi o plăcere suplimentară, desenându-i şi o mustaţă ca o mătură. Mi-am atârnat apoi creaţia peste draperie, am dus mâna dreaptă la mânerul sabiei şi am făcut cinci paşi înapoi. Am luat poziţia de drepţi, cu ochii aţintiţi la chipul mustăcios de pe prosop. Am scos sabia şi am întins-o către ţintă. Vârful a fluturat prin aer la câţiva centimetri distanţă de prosop.

Cinci paşi este distanţa regulamentară dintre comandantul parăzii şi oaspetele de onoare care inspectează parada — este ceva ce nimeni nu poate schimba. Am încercat să arunc sabia. Vârful a străpuns bărbia, ce-i drept, dar despre aruncat sabia nici nu poate fi vorba. Nu poţi face aşa ceva cu o ţintă vie, pentru că, dacă ratezi, rămâi ca prostul, cu mâinile goale. Nu-i vorbă, că nici nu-mi permiteam să ratez şi nici nu mi s-ar fi oferit o şansă de genul cel-mai-bun-din-trei-încercări.

Ştiam care era problema — nu distanţa, nici faptul că ţinta mea urma să fie în mişcare. Problema era, de fapt, relaţia dintre mâna mea care mânuia sabia şi sabia însăşi. Erau două entităţi diferite. Prin exerciţiu, îmi puteam îmbunătăţi coordonarea dintre mână şi ochi, le puteam face să lucreze mai bine împreună, dar, din păcate, nu era suficient. Braţul şi sabia trebuia să devină una. Muşchii din tendoanele mele trebuia să se unifice cu moleculele care alcătuiau sabia. Trebuia s-o mânuiesc de parcă ar fi fost o extensie a braţului meu. Aşa cum zisese Bannon de atâtea şi atâtea ori în şedinţele noastre de aruncat cuţite, trebuia să mai lucrez la ceea ce se numeşte *sentiment du fer*.

Era timpul să caut înlăuntrul meu sentimentul oţelului.

Mi-am scos centura sabiei, m-am întins pe pat, cu încălţările în picioare, şi m-am tot uitat la cele două cerculeţe de pe prosop, încercând Detaşarea Totală, un exerciţiu inventat chiar de mine. Este un exerciţiu lent şi puţini au forţa mentală necesară pentru a-l practica, fiindcă presupune să-ţi abandonezi complet propriile gânduri şi să-ţi controlezi în permanenţă muşchii. Eu am fost capabil să-l practic în timpul acelei vacanţe în care colonelul Shigri şi-a căutat iertarea păcatelor aplecat peste Coran în timpul zilei, urzindu-şi apoi următoarea incursiune în Afganistan, aplecat peste whisky în timpul serilor. Am avut o mulţime de timp la dispoziţie.

Din creştetul capului, Detaşarea Totală îşi croieşte drum spre degetele de la picioare. Îmi încordez, îmi ţin aşa, îmi destind muşchii nod cu nod; restul corpului nu e conştient; atât anticiparea, cât şi năzuinţa sunt contraproductive.

Nu se află în muşchi. Sentimentul oţelului se află cu totul în minte. Ar trebui ca sabia să simtă ce vrei prin vârfurile degetelor.

La întoarcere, Obaid a fost surprins când m-a găsit în uniformă. Nu l-am lăsat să-mi povestească *Tunurile din*

Navarone, ci am scos un petic de ochi din piele neagră, pe care-l tăiasem dintr-un bocanc mai vechi de instrucție al meu și i-am cerut să și-l pună peste ochi. Pentru o dată, nu mi-a pus nici o întrebare, nici nu m-a luat cu vreo glumă de genul „iar o face pe grozavul Shigri". N-a scos o vorbă când m-a văzut trăgând toate draperiile și stingând luminile una câte una.

Ceva tot a zis când a auzit zgomotul făcut de catarama de la centura sabiei mele:

— Sper că știi ce faci.

Am aprins veioza, am scos o sticlă cu cremă de ghete de culoare albă și mi-am înmuiat vârful sabiei în ea. Obaid se uita în continuare la mine, de parcă mi-ar fi crescut coarne chiar atunci și chiar acolo, în fața lui, dar a avut bunul-simț să nu zică nimic.

— OK, Micuțule O. Poți să te miști cum vrei, dar, dacă vrei să-ți mai folosești amândoi ochii, stai cât de nemișcat poți tu. Și da, știu ce fac. Păstrează-ți discursul moralizator pentru mai târziu.

Am stins veioza. M-am apropiat de Obaid și m-am oprit foarte aproape de el — îi simțeam respirația mirosind a nucșoară. Asta înțelegea el printr-o bună igienă orală și avea întotdeauna câteva capsule verzi în buzunar. Am făcut cinci pași înapoi: unu, doi, trei, patru, cinci. Mi-am pus mâna dreaptă pe mânerul sabiei, cu mâna stângă am ținut teaca verticală și nemișcată. Pe întuneric, în lama sabiei s-a reflectat o rază de lumină a lunii, filtrată printr-o fisură din draperie, și, pentru o clipă, a strălucit. Așa s-ar întâmpla și în ziua respectivă, dacă s-ar nimeri să nu fie nori, m-am gândit eu. Dar ce gândeam nu conta. Din mintea mea, comanda se transmisese de una singură spre tendoanele antebrațului, iar moleculele din metalul sabiei prinseseră viață și voința mea s-a făcut una cu vârful sabiei, care a găsit mijlocul peticului de piele. Mi-am băgat

sabia înapoi în teacă şi i-am cerut lui Obaid să aprindă lumina. Când s-a întors, după ce a aprins lumina, am văzut o mică pată albă în mijlocul peticului negru de pe ochiul lui drept. De satisfacţie, muşchii umerilor mi s-au relaxat. Obaid a venit către mine şi s-a oprit în faţa mea, şi-a luat peticul de pe ochi şi a scos limba, oferindu-mi capsula de nucşoară pe jumătate mestecată — era ca o muscă verde pe vârful roşu, catifelat, al limbii lui. Am luat-o şi mi-am pus-o tot pe limbă, savurându-i mirosul dulce. Seminţele amare le mâncase el deja.

A făcut apoi un pas înainte şi şi-a pus amândouă mâinile pe umerii mei. Eu m-am bâţoşit. El şi-a lipit buzele de urechea mea şi a zis:

— Cum poţi fi atât de sigur?

— E ceva ce am în sânge, i-am spus eu, scoţând o batistuţă albă din buzunar, cu care am curăţat vârful sabiei. Dacă ţi-ai fi găsit şi tu tatăl atârnând de ventilatorul din plafon, ai şti cum pot fi atât de sigur.

— Ştim pe cineva care poate să afle, a zis el, cu bărbia pe umărul meu.

Îi simţeam căldura obrazului.

— N-am încredere în el. Şi, în plus, ce să-i spun? „L'ent Bannon, ai putea să-ţi foloseşti cunoştinţele ca să se facă lumină în cazul tragicului deces al unui anume colonel Shigri, care poate c-a lucrat sau poate că n-a lucrat pentru CIA, care poate că s-a sinucis, poate că nu?"

— Trebuie să începi de undeva.

Eu mi-am şters vârful sabiei viguros, pentru ultima dată, şi mi-am băgat-o înapoi în teacă, zicând:

— Nu încep nimic. Eu caut un sfârşit aici.

Obaid şi-a lipit iarăşi buzele de urechea mea şi mi-a şoptit:

— Câteodată, este un punct orb chiar sub nasul tău.

Respirația lui cu miros de nucșoară mi-a vuit în ureche precum valurile unei mări dulci.

Am ațipit, probabil, fiindcă, atunci când mă trezesc, sunt iar șocat că mă aflu în același întuneric, iar cineva încearcă să mă împingă de la ceafă cu ceea ce pare a fi o cărămidă. Prima mea reacție: precis bezna îmi joacă feste și de aceea inventez o prezență imaginară. Închid ochii din nou și-mi rezem capul de perete în același loc; iarăși simt că mi-l împinge o cărămidă. Mă întorc și-i urmăresc muchia cu degetele. Cărămida iese în afară cu un deget. Pe măsură ce-i pipăi muchiile, cu dorința disperată de a crede în miracole, cărămida se mișcă din nou. Este împinsă din partea cealaltă. Pun mâna pe ea și o împing ușor înapoi. De astă-dată, este împinsă mai tare spre mine. De-acum, este pe jumătate ieșită afară din zid. O prind cu amândouă mâinile și o scot ușor-ușor, sperând să-mi văd celula inundată de lumină și de cântec de păsărele. Nu se întâmplă nimic. Este la fel de întunecat cum și-au dorit mogulii să fie. Îmi bag mâna în gaură și degetele mele ating o altă cărămidă. O împing și cealaltă cărămidă se mișcă și ea. O mai împing puțin și dispare. Și totuși, nici măcar o licărire de lumină. Simt că de cealaltă parte a peretelui cineva își ține respirația, pe urmă expiră ușor. Aud un chicotit, foarte clar și de neconfundat — un chicotit dintr-un gâtlej de bărbat.

Apoi, chicotitul se oprește și aud o șoaptă care trece prin gaura din perete — o șoaptă care pare firească, de parcă am fi doi curteni care ne plimbăm prin Curtea Oamenilor Simpli din fort, așteptând sosirea lui Akbar cel Mare[1].

— Te-am lovit? mă întreabă o voce, de parcă ar vrea să știe ce temperatură este în celula mea.

---

[1] Jalaluddin Muhammad Akbar (1542–1605), conducător al Imperiului Mogulilor care se întindea, la moartea sa, pe un milion de kilometri pătrați.

— Nu, zic eu şi nu ştiu de ce sună atât de emfatic, mai ales că m-a lovit. Nu m-ai lovit deloc. Dar eu pe tine?

Chicotitul revine. Vreun nebun pe care l-au băgat acolo şi au uitat de el, îmi spun eu.

— Ţine-ţi cărămida la îndemână. O pui înapoi când îţi spun eu. Poţi să le spui orice despre mine, dar nu şi asta.

— Cine eşti? întreb eu, fără să mă gândesc să-mi apropii faţa de gaură.

Ecoul vocii se reverberează în temniţă şi dintr-odată întunericul prinde viaţă, devine un fel de pântec plin de posibilităţi.

— Stai uşor, îmi şopteşte celălalt pe un ton apăsat. Vorbeşte în gaură.

— De ce eşti aici? Cum te cheamă? şoptesc eu, cu faţa băgată pe jumătate în gaură.

— Nu-s chiar atât de prost să-ţi spun cum mă cheamă. Pe-aici colcăie de spioni.

Aştept să-mi spună mai multe. Îmi schimb poziţia şi-mi aşez urechea în dreptul găurii. Aştept. Îmi vorbeşte abia după o lungă pauză:

— Dar pot să-ţi spun de ce sunt aici.

Eu tac şi aştept — nu ştiu ce aştept, să-mi citească din rechizitoriu? —, dar el rămâne la fel de tăcut. Poate că are nevoie de o încurajare din partea mea.

— Ascult, îi spun.

— Pentru asasinarea generalului Zia, zice el.

Civili împuţiţi, îmi vine să-i urlu în faţă. Maiorul Kiyani a făcut intenţionat: m-a băgat într-un mormânt ca de regi şi mi-a dat drept vecin un nebun de civil, creând şi un canal de comunicare între noi. Probabil că asta înseamnă pentru el tortură la oamenii de familie bună.

— Hai, nu zău? exclam eu pe celebrul ton sarcastic marca Shigri. N-ai prea făcut treabă bună. Am vorbit cu el numai acum două zile şi mi s-a părut foarte viu.

Pentru un civil, îmi dă un răspuns pe măsură:

— I-auzi, eşti oaspetele lui personal. Ce-ai făcut, ca să meriţi onoarea?

— Sunt membru al forţelor armate. E o neînţelegere la mijloc.

Se simte cât de impresionat este, pentru că rămâne tăcut vreme îndelungată.

— Nu minţi, nu? zice apoi, cât întrebând, cât mirându-se.

— Sunt şi acum în uniformă, zic eu, constatând faptul în sine, deşi sună ca o încercare de a mă linişti pe mine însumi.

— Pune-ţi mutra în faţa găurii, vreau să te văd.

Îmi bag faţa cât pot de mult în gaură şi-i şoptesc incitat:

— Ai un foc? — fiindcă, dacă are un foc, ar putea foarte bine să aibă şi o ţigară.

Rămân stupefiat când simt o flegmă care mă izbeşte peste ochi — atât de stupefiat, încât nici nu-i răspund cu aceeaşi monedă. Până să reacţionez eu şi să-i spun:

— Ce pizda mă-tii...,

celălalt a şi vârât cărămida înapoi în gaură, iar mie nu-mi rămâne decât să mă şterg la ochi şi să mă simt ca un idiot, flegmat de unul pe care nu ştiu cum îl cheamă şi pe care nu l-am văzut la faţă.

Ce i-am spus, de nu i-a plăcut? Mă ridic înfuriat şi încep să măsor încăperea cu pasul în sus şi-n jos. Picioarele mele ştiu deja când să se oprească şi când să se întoarcă. Încerc să-mi aduc aminte ultimele cuvinte pe care i le-am adresat. Tot ce i-am spus a fost că sunt şi acum în uniformă. Credeam că persoanele civile iubesc uniformele noastre. Sunt cântece la radio, şi filme la televizor, şi ediţii speciale în care ziarele ne cinstesc uniforma. Sute de mii de doamne abia aşteaptă să-şi dea numărul de telefon cuiva îmbrăcat în uniformă. Vecinul meu civil probabil că suferă de o gelozie cu totul ieşită din comun.

De unde dracului să ştiu eu cum sunt civilii sau ce gândesc ei? Tot ce ştiu despre ei am aflat de la televizor sau din ziare. La Televiziunea Naţională pakistaneză, îi văd în fiecare zi cum ne ridică în slăvi. La Academie, primim un singur ziar, *Pakistan Times*, care în fiecare zi, fără excepţie, prezintă cel puţin zece fotografii cu generalul Zia şi singurii civili care apar în ele sunt cei care stau aliniaţi şi aşteaptă să-i prezinte omagiile. Nu se spune o vorbă despre nebunii care vor să te scuipe.

Aud iarăşi cărămida frecându-se de alte cărămizi. Aud şi fluieratul slab de la celălalt capăt al găurii din zid. Mă gândesc să-mi pun şi eu cărămida la loc în zid şi să-mi transform singurătatea în solitudine, vorba lui Obaid. Dar vecinul meu are acum chef de vorbă. Îmi apropii urechea de gaură, având grijă ca nici o parte din faţa mea să nu poată fi luată drept ţintă.

— Nu vrei să-ţi ceri iertare? îmi şopteşte celălalt, luându-mă, evident, peste picior.

— Pentru ce? întreb eu la întâmplare, fără să-mi apropii faţa de gaură, fără să mă mai deranjez să-mi cobor vocea.

— Şşşt! Ne omoară pe amândoi, zice el înfuriat. Voi, ăştia, m-aţi băgat aici.

— Care noi, ăştia?

— Ăştia în kaki. Militarii.

— Dar eu fac parte din forţele aeriene, zic eu, încercând să creez o breşă în unitatea de nezdruncinat a forţelor armate ale naţiunii.

— Şi care-i diferenţa? Ce, voi, ăştia, aveţi aripi? Aveţi mai multe ouă?

Decid să nu-i bag în seamă înţepăturile şi să încerc să port o conversaţie normală cu el. Vreau să-i dau o şansă de a-mi dovedi că nu-i un simplu caz de civil cu minţile duse.

— De cât timp eşti aici?

— De cu două zile înainte ca voi, ăştia, militarii, să-l spânzuraţi pe primul-ministru Bhutto.

Ignor încercarea lui de a mă implica în crime pe care, bineînţeles, nu le-am comis.

— Ce-ai făcut?

— Ai auzit vreodată de Sindicatul Măturătorilor din Pakistan?

Deduc din sentimentul de mândrie care se degajă din vocea lui că se aşteaptă să fi auzit de sindicatul respectiv, dar eu habar n-am, pentru că nu mă interesează convingerile politice ale acestei profesii, presupunând că măturatul şanţurilor poate fi numit profesie.

— Bineînţeles. Organizaţia care îi reprezintă pe oamenii de serviciu.

— Ei bine, eu îi sunt secretar general, zice el, ca şi cum prin asta s-ar explica totul, de la arhitectura mogulă a temniţei în care ne aflăm, până la ura iraţională care-l animă faţă de concetăţenii săi în uniformă.

— Şi, ce-ai făcut? N-ai măturat şanţurile cum s-ar fi cuvenit?

Îmi ignoră şi el gluma şi zice pe un ton grav:

— Am fost acuzat de complot în vederea uciderii generalului Zia.

Ei, atunci suntem doi, îmi vine să-i spun, dar nu pot avea propriu-zis încredere în individul ăsta.

Dacă e vreo cârtiţă plantată de maiorul Kiyani, ca să-mi câştige încrederea? Numai că oamenii maiorului Kiyani n-ar avea nici imaginaţia, nici tăria să joace rolul unui membru al sindicatului măturătorilor.

— Adică ai complotat ca să-l omori? Cum aveai de gând să procedezi?

— Comitetul nostru central i-a trimis o invitaţie generalului Zia, să inaugureze Săptămâna Curăţeniei Naţionale. Eu m-am opus invitării lui, fiindcă lovitura de stat pe

care a condus-o a fost o piedică în calea luptei muncitorimii împotriva burgheziei naționaliste. Totu-i la dosar. Poți să-mi citești obiecțiile în procesul-verbal al ședinței. Agențiile de spionaj ne-au infiltrat sindicatul cu oamenii lor, iar colegii noștri maoiști ne-au trădat și au format un comitet central paralel, care l-a invitat pe generalul Zia. Pe urmă, cei care se ocupă de siguranța lui au găsit o bombă în șanțul de pe marginea drumului, pe care urma să-l mătură generalul când ar fi venit să inaugureze Săptămâna Curățeniei. Uite cum funcționează mintea soldățoilor noștri. Eu m-am opus invitării lui — nu voiam să-l văd că se apropie de șanțurile de pe străzile noastre — și cine a fost primul pe care l-au arestat? Tot eu.

— Și, deci, până la urmă, tu ai plantat bomba sau nu? întreb eu.

— Fiecare membru al Sindicatului Măturătorilor din Pakistan crede în lupta politică, zice el pompos, ca să închidă subiectul.

Tăcerea se prelungește o vreme și, nu știu de ce, parcă e și mai întunecat.

— Dar... de ce ar vrea cineva să-l omoare? întreb eu. Mi se pare foarte popular. I-am văzut chipul pe camioane, pe autobuze...

— Problema cu voi, ăștia, îmbrăcați în kaki este c-ați început să credeți propriile voastre prostii.

Nu-i răspund. Îmi dau seama că este un dobitoc de civil, dar de un soi cu care nu m-am mai întâlnit până acum. Chicotește din nou și începe să-mi vorbească pe un ton nostalgic:

— Știi ce-au încercat cu sindicatul nostru, înainte să-i abordeze pe maoiști?

— Nu, zic eu, care m-am plictisit să mă prefac a ști lucruri despre care nu am nici cea mai vagă idee.

— Au încercat să ni-l infiltreze cu mulahi, așa cum au procedat cu fiecare sindicat din această țară. Au încercat

chiar să deturneze Săptămâna Curăţeniei cu sloganul „Curăţenia este jumătate din credinţă" — şi începe să râdă.

— Şi ce-i cu asta? zic eu, care chiar nu mă prind de poantă, de vreme ce sloganul respectiv e scris pe jumătate din toaletele publice din Pakistan şi nu-i vorba că i-ar păsa cuiva, dar nici măcar nu-l găseşte nimeni amuzant.

— Păi, toţi măturătorii sunt ori hinduşi, ori creştini. Şi voi, ăştia, îmbrăcaţi în kaki aţi crezut că vă puteţi trimite mulahii să ne distrugeţi nouă sindicatul.

Ce imagine! — o mulţime de bărboşi încercând să se infiltreze în rândurile comunităţii măturătorilor naţionali. Ce-i drept, n-a fost o idee foarte strălucită.

— Dar să-ţi spun ceva ce n-aş spune în public, zice el pe un ton de şoaptă joasă, dar intensă. Maoiştii probabil că sunt mai răi decât mulahii.

— Uite ce este: am înţeles că eşti secretar general şi-aşa mai departe, dar tu crezi cu adevărat că Zia şi generalii lui stau şi-şi pun problema cum să zdrobească puterea oamenilor de serviciu? Sunt sigur că eşti mult prea inteligent ca să crezi aşa ceva.

Poate că tonul meu condescendent îl face să tacă mai întâi şi apoi să izbucnească furios:

— Şi tu faci parte din categoria burghezilor reacţionari, care n-au înţeles niciodată dialectica istoriei noastre. Am fost la un pas de a răsturna guvernul, zice el, iar mie îmi pare rău că nu-l văd. Dintr-odată, îmi sună ca un bătrân irascibil, plin de idei pe care nu le înţeleg. Am declanşat o grevă, zice. Ţii minte greva din 1979 a Sindicatului Măturătorilor din Pakistan? Bineînţeles că n-ai de unde să ştii, dar măturătorii din cantonamentele voastre n-au voie să se înscrie în sindicat. După trei zile, mormanele de gunoi erau cât munţii de înalte, şi toate şanţurile de pe toate străzile erau înfundate, şi fraţii tăi burghezi civili s-au văzut nevoiţi să-şi care singuri gunoiul la gropile de gunoi.

Dau să-l întrerup şi să-l întreb cu ce era diferită situaţia de atunci faţă de momentele când măturătorii nu sunt în grevă, dar aud un zgomot ca de zgârietură în uşa temniţei mele.

Rămân uimit şi eu de viteza şi precizia cu care pun cărămida la locul ei în zid. Sunt gata să părăsesc văgăuna asta cufundată în beznă. Cu siguranţă că joculeţul maiorului Kiyani a luat sfârşit. O fi el animalul de companie al generalului Akhtar, dar nu se poate să aibă lesa chiar atât de lungă. Abia aştept să mă spăl pe dinţi, să-mi pun o uniformă curată şi, înainte de toate, să simt razele soarelui cum îmi străpung ochii.

Singura lumină pe care o văd este ca o gură de tunel strălucitoare, care mă orbeşte pe moment, când uşa se deschide doar pe jumătate. Singurul lucru pe care-l văd este o mână care depune înăuntru o tavă de inox. Până să apuc eu să mă ridic, să-l salut pe cel din spatele uşii, să primesc sau să trimit un mesaj, să-i smulg arma şi să-l iau ostatic sau, pur şi simplu, să mă milogesc la el să-mi dea o ţigară, uşa se închide la loc, iar încăperea se cufundă înapoi în beznă. Atâta doar, că se umple de mirosul unei mâncări gătite fierbinţi.

Tu vrei libertate, ei îţi dau pui la tavă.

PAISPREZECE

GENERALUL ZIA UL-HAQ A SCOS FOTOCOPIA UNUI ARTICOL DIN *New York Times* din teancul său de ziare de dimineaţă şi a oftat. Iarăşi femeia asta, oarba Zainab, cu o *dupatta* albă care îi acoperea capul şi fruntea şi cu o pereche de ochelari de soare ieftini, de plastic, peste ochi. Ştia că ea era încă dinainte să citească textul de sub fotografie, încă dinainte să vadă titlul: „Justiţie oarbă în ţara celor puri".

Dimineţile generalului au devenit insuportabile de când Prima Doamnă a încetat să-i mai servească micul-dejun. Cu ea la masă, putea măcar să-şi manifeste frustrarea faţă de titlurile zilei, răstindu-se la ea. În ultima vreme, stând singur la masa de douăzeci şi patru de persoane, arăta ca un bibliotecar din iad; lua câte un ziar, sublinia veştile rele, încercuia orice părticică bună, împungea cu degetul fotografiile liderilor opoziţiei şi azvârlea cu ziarul înspre chelnerul de serviciu, care stătea ascuns într-un colţ şi spera din tot sufletul ca măcar unele dintre ştiri să fie bune.

Ce are presa occidentală, nu e zdravănă? Ce are, de este atât de obsedată de sex şi de femei? Era a treia relatare din presa internaţională despre oarba Zainab. Un caz simplu de curvăsărie ilegală fusese transformat într-o chestiune internaţională. De ce oare? s-a întrebat generalul Zia. Poate pentru că era oarbă, s-a gândit el, pentru că altfel nu prea aveai de ce să te uiţi la ea. Numai americanii pot să dedice spaţiul de pe prima pagină unor oarbe care preacurvesc. Perverşii!

Generalul Zia şi-a amintit de reporterul de la *New York Times*, care îi luase un interviu: tot numai lapte şi miere,

cum nu mai întâlnise niciodată, în toată lumea musulmană, aşa un conducător erudit. El îi vorbise timp de două ore, îi dăruise un covoraş persan şi-l condusese până afară, pe verandă, la sfârşitul interviului. Şi-a amintit că reporterul întrebase despre cazul femeii oarbe, iar el îi dăduse replica standard.

— Problema se judecă. Tot aşa este întrebat şi Preşedintele Statelor Unite, despre un caz penal aflat pe rol la un tribunal american?

S-a uitat din nou la fotografie. Nu-i venise niciodată să creadă că oarba Zainab chiar era oarbă. Orbilor nu li se publică fotografiile pe prima pagină a ziarelor americane. Şi-a potrivit mai bine pe nas ochelarii de citit, a reluat cu atenţie relatarea şi a realizat că nu era chiar toată foarte rea. El însuşi era descris ca fiind un „dictator zâmbitor", „un bărbat cu maniere impecabile", „un om care spune bancuri despre el însuşi", „un om care vorbeşte deschis, fără nici o reţinere, într-o engleză fluentă, dar care a refuzat să discute cazul femeii oarbe". Optimismul i-a dispărut când a pus articolul acela deoparte şi a găsit un alt fragment al paginii editoriale din acelaşi *New York Times* — un fragment de două paragrafe, intitulat la fel: „Justiţie oarbă". Ştia că editorialele critice din ziarele americane constituiau indicii ale faptului că proprietarii acelor ziare voiau să te sape şi că, probabil, făceau acest lucru la comanda guvernului de la Washington. A subliniat formule precum „primitiv", „dictator viclean", „prietenul fundamentalist al guvernului nostru, care îşi conduce ţara într-un ritm ameţitor înapoi în timp". Cu fiecare cuvânt pe care-l sublinia, îi creştea tensiunea. Ochiul stâng i se contracta. S-a uitat la partea de sus a paginii editoriale şi a subliniat numele Arthur Sulzberger. Apoi a pus mâna pe telefon şi l-a sunat pe Ministrul Informaţiei, care îi aranjase interviul şi-şi salvase postul, în felul acesta, după tot acel fiasco lamentabil cu văduvele.

— Ce fel de nume este Sulzberger? a întrebat generalul Zia, renunțând la introducerea sa obișnuită (cum te mai simți, ce-ți mai fac soția și copiii?).

Ministrul Informației a rămas oarecum în ceață:

— Iertați-mi ignoranța, domnule președinte, dar n-am auzit acest nume.

— Te-am întrebat eu dacă-l cunoști pe omul ăsta? Nu te-am întrebat decât atât: ce fel de nume este: creștin, evreiesc, hindus?

— Nu sunt sigur, domnule președinte. Sună german.

— Știu că unele ziare te numesc Ministrul Dezinformației, dar nu e cazul să încerci să justifici un asemenea titlu. Află și anunță-mă înainte de rugăciunea de seară — și i-a trântit telefonul.

Primul loc spre care s-a îndreptat Ministrul Informației a fost propriul său birou de monitorizare, unde se păstrau dosarele tuturor corespondenților, editorilor și directorilor de ziare. Nimeni de acolo nu auzise vreodată acel nume. L-a sunat apoi pe un reporter local care se legitimase de multe ori ca fiind de la *New York Times*; a reieșit că individul era doar corespondentul local al corespondentului regional al ziarului și nu auzise niciodată de Arthur Sulzberger.

Fără tragere de inimă, ba chiar în silă, Ministrul Informației s-a adresat cu aceeași cerere departamentului de informații externe din cadrul Serviciului Intern de Informații, știind că urma să i se dea raportul generalului Zia și că acesta urma să-l întrebe de ce mai avea nevoie țara de un Ministru al Informației, dacă tot agențiilor de spionaj le revenea să-i facă lui toate treburile murdare.

Când Serviciul Intern de Informații i-a răspuns politicos, pe la mijlocul după-amiezii, că nu avea nici o informație despre un anume Arthur Sulzberger, frustrarea lui s-a lăsat cu anularea permiselor de editare pentru două reviste locale de film. Apoi, însă, a avut o sclipire de geniu:

New York Times, nu-i aşa?, era la New York. Şi-a tras de unul singur o palmă peste frunte şi l-a sunat pe ataşatul de presă al Pakistanului de la New York, care nu i-a putut da un răspuns pe loc, dar l-a încredinţat că avea să afle în cel mult jumătate de oră, de vreme ce avea legături excelente cu redacţia de ştiri de la *New York Times*. Ataşatul de presă l-a sunat mai departe pe un şofer de taxi pakistanez, un tip foarte prietenos, despre care ştia că nu scăpa nici un cuvânt din nici un ziar şi întotdeauna îl punea la curent cu orice relatare legată de Pakistan.

— Sulzberger! a răcnit şoferul de taxi în telefonul său din maşină, trecând pe roşu la un semafor din Manhattan. Sulzberger, sigur că da... Evreul ăla.

Informaţia a călătorit apoi în sens invers, din taxi spre consulatul pakistanez de la New York şi de acolo spre Ministerul Informaţiei de la Islamabad, pe un teleimprimator securizat, aşa încât, cu cinci minute înainte să expire termenul-limită, Ministrul Informaţiei a primit o notă cu ştampila „Clasificat".

Proprietarul ziarului *New York Times* era evreu.

Generalul Zia a primit informaţia cu un sentiment de uşurare. Simţise el, în măruntaiele lui, că aşa era, drept care a ţipat la Ministrul Informaţiei:

— Ce mai aştepţi? Scoate o declaraţie de presă, în care să spui că toată agitaţia legată de această femeie oarbă este propagandă evreiască. Şi, data viitoare când mai mergem în America, invită-l pe Sulzberger la prânz. Fă rost, pentru el, de un covor mare persan.

La sfârşitul unei astfel de zile nebuneşti la birou, Ministrul Informaţiei nu putea să-şi ia inima în dinţi şi să-i spună generalului Zia că declaraţia de presă legată de propaganda evreiască fusese emisă încă de la prima oră a dimineţii. Biroul său avea proceduri de operare standard, când venea vorba de dat replică la relatările critice la adresa generalului Zia. Acestea erau împărţite în două categorii:

propaganda hindusă şi cea evreiască. Şi, cum relatarea apăruse în *New York Times*, nu prea puteai s-o bagi la capitolul propagandă hindusă.

Generalul Zia ştia că Arnold Raphel nu avea cum să-l ajute, dar l-a sunat oricum. Desigur, ambasadorul văzuse interviul.

— Câteva pasaje nu sunt rele, i-a spus el generalului Zia, căutând să-l îmbuneze.

— Editorialul..., a zis generalul Zia şi s-a oprit. Apoi a continuat: ...Editorialul este foarte supărător. Nu mă deranjează insultele personale, dar cineva încearcă să submineze relaţia noastră de prietenie. Cineva încearcă să submineze toate lucrurile bune pe care le-am făcut împreună.

— Este vorba, probabil, de un grup de autori de articole independenţi, de pe pagina cealaltă[1], domnule preşedinte, într-o zi ceva mai săracă în ştiri. Eu nu mi-aş face prea multe griji în legătură cu asta.

— Dar, vezi dumneata, ne ameninţă şansele la Nobel. Eu speram să-l primim împreună, a zis generalul Zia. La celălalt capăt al firului s-a lăsat tăcerea. Pentru eliberarea Afganistanului, a adăugat el şi s-a gândit că băiatul ăsta, Arnie, nu era cine ştie ce inteligent.

— Putem discuta despre asta la petrecere, domnule preşedinte. Sper să puteţi veni, i-a răspuns ambasadorul.

Generalul Zia şi-a dat seama că o declaraţie care învinuia presa evreiască şi o discuţie cu ambasadorul Statelor Unite nu aveau cum să rezolve problema oarbei Zainab, când un alt grup de femei a organizat un alt protest la Islamabad, a doua zi.

---

[1] Este vorba de aşa-numita pagină *op-ed* (abreviere de la *opposite editorial page*), aflată faţă în faţă cu pagina care conţine editorialul din fiecare număr; aici se publică de obicei rubrici permanente, articole independente, scrisori etc. cu opinii şi observaţii asupra temei din editorial.

— Toate sunt femei-*begum* bogate, i-a spus Ministrul Informației. Mai mulți șoferi decât protestatare.

Când se confrunta cu o asemenea dilemă juridică, întotdeauna generalul Zia lua telefonul și-l suna pe Qadi — sau Cadiul —, omul său de la Mecca, în vârstă de nouăzeci de ani, care fusese judecător la Tribunalul Islamic Saudit, se pensionase cu treizeci de ani mai înainte și de atunci nu lipsise de la nici o rugăciune din Kaaba. Omul acela trăia, practic, în Casa Domnului.

Discuția telefonică dintre ei a început, cum începea întotdeauna, cu generalul Zia exprimându-și dorința de a muri în timpul unui pelerinaj la Mecca și de a fi îngropat la picioarele Cadiului. Acesta i-a dat asigurări generalului că Allah avea să-i îndeplinească dorința și l-a întrebat care era scopul telefonului.

— Cu binecuvântările tale, am introdus în Pakistan legi noi și, prin mila lui Allah, sute de păcătoși au fost condamnați: avem două sute de hoți care așteaptă să le fie tăiate mâinile și mii de bețivi au fost deja biciuiți în public.

— Allah să te ajute, murmura întruna Cadiul. Allah să te ajute!

— Tocmai a fost pronunțată o sentință de condamnare la moarte prin lapidare și te-am sunat în legătură cu asta, a zis generalul Zia, preferând să nu pomenească de Zainab.

— O adevărată încercare, fratele meu. O adevărată încercare, a zis Cadiul și vocea lui, deși avea nouăzeci de ani, parcă tuna în receptor. Conducătorii noștri din acest regat saudit — fie să rămână la conducere până în ziua Judecății de Apoi! — n-au curaj să facă așa ceva. Lor le plac soluțiile facile, care să dea bine în ochii tuturor; hârști-hârști!, după rugăciunile de vineri, și toată lumea pleacă fericită acasă. Nu taie doar capul criminalului — ucid spiritul legii. Oamenii devin simpli spectatori. Adulterul este o crimă împotriva societății și oamenii trebuie să aplice ei înșiși

pedeapsa. Nu poţi să-i pasezi responsabilitatea unui călău angajat şi să crezi că ai făcut treaba lui Allah.

— Aşa este, Qadi, voiam să-ţi cer călăuzirea în această problemă. Ce se întâmplă: acuzata pretinde c-a fost forţată să preacurvească. Noi, atunci, cum stabilim dacă spune sau nu adevărul? Adică, uneori poţi să te uiţi la chipul unei femei şi să-ţi dai seama c-a preacurvit, dar avem nevoie de proceduri legale prin care să stabilim acest lucru.

Cadiul i-a răspuns de parcă s-ar fi gândit de mult timp chiar la lucrul acesta:

— Femeile vin întotdeauna cu această scuză după ce sunt prinse preacurvind, însă noi ştim, cu toţii, că violul nu e uşor de comis. Violatorul ar avea nevoie de cel puţin patru complici. Ar trebui să fie doi bărbaţi care s-o ţină pe femeie de braţe, alţi doi care să-i ţintuiască picioarele la pământ, apoi al cincilea, între picioarele ei, care să comită violul. Aşa că răspunsul este: da, o femeie poate fi violată şi este un delict grav.

— Aşadar, femeii trebuie să i se ceară să-i recunoască pe toţi cei cinci făptaşi la tribunal? a întrebat generalul Zia.

— Legea noastră, după cum ştii, nu e cioplită în piatră, ci ne încurajează să ne folosim bunul-simţ. De pildă, pe cei doi bărbaţi care îi imobilizează braţele poate că femeia nu are cum să-i recunoască, iar judecătorul poate face o excepţie.

— Dar dacă ea nu l-a văzut pe nici unul dintre făptaşi? Dacă purtau măşti?

Generalul Zia şi-a dat seama că bătrânul se înfuriase brusc:

— De ce să poarte mască un violator? Ce, e jefuitor de bancă? Jefuitorii de bănci poartă măşti. Răpitorii poartă măşti. N-am auzit niciodată de un violator care să poarte mască, în toţi cei patruzeci de ani cât am fost judecător — după care generalul Zia s-a simţit ca un prost, iar Cadiul a continuat, de astă-dată cu o voce profesorală, moralizatoare,

distantă: Violatorul vrea să-şi vadă propria reflecţie în ochii femeii. Este unul dintre motivele pentru care nu poartă niciodată mască, a zis el.

— Şi dacă ar fi oarbă femeia despre care e vorba? a întrebat generalul Zia.

Cadiul, însă, n-a înţeles aluzia interlocutorului său.

— Vrei să spui oarbă din punct de vedere moral sau în sensul că Allah nu i-a dat capacitatea fizică de a vedea?

— Oarbă. O femeie care nu vede.

— Legea nu face diferenţă între cei care văd şi cei care nu văd. Să presupunem, de dragul argumentaţiei juridice, că violatorul era orb. În cazul acesta, ar fi el îndreptăţit să se bucure de vreun privilegiu? La fel şi victima, oarbă sau nu, este îndreptăţită să primească acelaşi tratament, are aceleaşi drepturi.

— Cum îi va recunoaşte pe violatori şi pe cei care au imobilizat-o?

— Se poate face în două feluri: dacă e căsătorită, soţul ei va trebui să declare la tribunal că este o femeie de moralitate sănătoasă; pe urmă, trebuie găsiţi patru bărbaţi musulmani onorabili, care au fost martori la delict. Şi, cum violul este un delict foarte grav, dovezile circumstanţiale nu sunt suficiente. „Am auzit ţipete, şi am văzut sânge, şi l-am auzit pe bărbat lovind-o" — nu sunt dovezi suficiente; martorii trebuie să fi atestat la penetrarea propriu-zisă. Iar dacă femeia nu e căsătorită, va trebui să demonstreze că, înainte ca delictul oribil să fi fost comis, ea era virgină.

La ora cinei, generalul Zia se simţea deja mult mai bine. Îi comunicase Judecătorului Suprem sfatul juridic primit de la Cadiu, iar acum îşi compunea în minte un discurs pe care avea de gând să-i ceară Primei Doamne să-l ţină la târgul anual de binefacere al Asociaţiei Generale a Femeilor Profesioniste din Pakistan. A încercat să-şi verifice unele argumente, spunându-i-le Primei Doamne şi reamintindu-i,

totodată, de promisiunea ei de a-şi onora îndatoririle oficiale. La început, ea l-a ascultat în tăcere, dar, când a ajuns la partea în care victima trebuia să-şi probeze virginitatea, l-a întrerupt:

— Vorbeşti despre cazul oarbei Zainab?

— Da, în fine, dar în principiu încercăm să stabilim un precedent legal, care să protejeze onoarea femeilor. Onoarea tuturor femeilor.

— Nu ştiu cum e cu legea şi voi ţine discursul ăsta, dacă aşa zice legea — şi Prima Doamnă şi-a împins farfuria deoparte. Dar cine şi cum se aşteaptă de la biata femeie să demonstreze că era virgină, dacă o haită de bărbaţi au călărit-o timp de trei zile şi trei nopţi?

CINCISPREZECE

MĂ IAU DUPĂ AROMA DE PUI ŞI MĂ TÂRĂSC ÎN PATRU LABE SPRE uşă. Apuc tava şi o las înapoi jos. E fierbinte. Dintr-odată, mă simt foarte înfometat. Mă aşez cu spatele rezemat de uşă, apoi încep să mănânc. Lumea întreagă se reduce, pentru mine, la carnea de pui fragedă, stropită cu sos cremos de curry. Chiar şi condimentele amărui care îmi rămân printre dinţi mi se par semne ale unui viitor liber şi prosper. Când ajung pe la jumătatea porţiei de pe tavă, cărămida este împinsă iar în afară. Îmi iau tava, mă apropii cu ea de gaură şi scot cărămida.

— Am vrut să verific dacă ţi-au dat de mâncare, fiindcă uneori le place să-i înfometeze pe nou-veniţi. Poţi să iei de la mine. Fiertură de linte garnisită cu pietricele şi pâine juma-juma, adică jumate făină, jumate nisip. Bucătarii militari sunt foarte consecvenţi. Aceeaşi mâncare primesc de nouă ani de zile.

Resimt şi eu vinovăţia care îi roade, probabil, pe prizonierii privilegiaţi. Îmi las tava deoparte. Zic:

— Nu. Mi-au dat de mâncare.

O vreme, tăcem şi unul, şi celălalt. Absenţa oricărei perspective de revenire în libertate în viitorul apropiat atârnă greu în aer. Dintr-odată, acest platou cu mâncare fierbinte, copioasă, pare să fie promisiunea unei condamnări îndelungate. Simt cum pereţii temniţei se strâng în jurul meu.

— A avut vreun efect atunci greva aia a voastră? zic eu, dorind cu disperare să stau de vorbă despre orice altceva decât calitatea mâncării sau textura întunericului din această ona a fortul .

— Ideea noastră era că oamenii, confruntaţi cu atât de mult gunoi necolectat, aveau să se răscoale, din solidaritate cu noi. Dar nici măcar n-a observat careva. Se obişnuiesc, oamenii ăştia ai noştri, cu orice. Chiar şi cu duhoarea gunoiului pe care tot ei îl produc.

— Nu se poate să nu fi observat cineva. Altfel n-ai fi aici.

— A, da, voi, ăştia, aţi observat. După ce vreun analist de la serviciile secrete a observat că mulahii nu se puteau infiltra în rândurile noastre, au început să cultive propria noastră fracţiune maoistă — şi şoapta lui devine brusc animată: N-aş spune asta în public, dar maoiştii sunt chiar mai răi decât mulahii.

Nu ştiu de ce îi tot dă înainte cu maoiştii lui, dar ştiu că aşteaptă o reacţie la confesiunea lui. Singurul Mao pe care-l ştiu este chinezul ăla cu şapcă şi habar n-am ce caută oamenii lui în Pakistan, darmite în sindicatul măturătorilor.

— Asta probabil c-aşa e, zic eu prudent. Nimic de valoare n-a mai dat China de la Sun Tzu încoace. Chiar şi avioanele cu reacţie pe care ni le dau sunt nişte sicrie zburătoare.

Se vede clar că secretarul general nu este interesat de calitatea forţelor care apără spaţiul aerian al patriei lui.

— Le-am dovedit, printr-o analiză empirică a aşa-zise-lor mişcări ţărăneşti de la noi, că modurile noastre de producţie sunt determinate de mica burghezie, şi nu de ceea ce ei numesc moşieri feudali, dar aceşti maoişti sunt foarte dogmatici. În Pakistan, nu poate avea loc o revoluţie a ţăranilor. Nu eşti de acord?

Parcă mă imploră să fiu de acord.

— Ba da, zic eu. Normal. Ţăranii pakistanezi sunt fericiţi, nimeni nu moare de foame la noi.

— Asta vă învaţă în armată? Că ţăranii noştri sunt bine hrăniţi şi că în fiecare noapte, înainte să se culce, dansează voioşi în jurul recoltelor îmbelşugate. Voi, ăştia, trăiţi pe altă planetă. Asta-i chiar mai rău decât propaganda maoistă.

— Nu ne învață nimic de genul ăsta, zic eu — și chiar așa este. Doar pentru că port uniformă, crezi că nu știu nimic despre oamenii noștri. Eu sunt din țara asta, ba chiar sunt un fiu al acestui pământ. Provin dintr-o familie de țărani — ceea ce nu este întru totul adevărat, dar acasă, pe colina Shigri, chiar aveam o livadă.

— Nu-ți irosi jargonul pseudo-feudal cu mine. Exact asta-i problema cu țăranii noștri. Maoiștii cred că noi trăim într-o societate agrară. Dar uită-te la modurile noastre de producție, uită-te la modelele pe care le urmează proprietatea funciară. Trăim într-o eră pre-feudală, pre-agrară. Și maoiștii ăștia vorbesc despre o revoluție a țăranilor. Este cel mai rău tip de romantism burghez — la care eu mă gândesc la cei care l-au interogat. Probabil că le-a spus câteva să-i usture, secretarul general, și nici cu mine n-a terminat încă: Ai văzut vreun singur țăran în închisoarea asta?

— Ești singura persoană pe care am întâlnit-o aici, zic eu.

Tace o clipă, realizând brusc, probabil, că sunt foarte nou în acest loc și că nu știe prea multe despre mine. Dar nevoia de a-și încheia pledoaria îl face să depășească situația jenantă apărută în conversație, drept care continuă:

— Nu e nici unul. Nu țărani adevărați, în tot cazul. Nici țărani revoluționari. Cei pe care i-am întâlnit luptă *pentru* stăpânii lor feudali, nu *împotriva* lor. Luptă pentru păstrarea *statu quo*-ului. Luptă pentru ca stăpânii lor feudali să-i poată ține pe mai departe în lanțuri. Subminează adevărata luptă de clasă a muncitorilor ca mine și ca tine.

Mă simt ușurat. În sfârșit, sunt acceptat. Sunt un muncitor și lupta mea este una veritabilă.

— Potrivit manifestului partidului nostru, nu există nici o diferență între munca unui măturător și munca unui soldat, zice el, doar ca să sublinieze, cred eu, regulile angajamentului nostru comun. Ambele sunt forme ale muncii exploatate, prin care prosperă complexul militaro-industrial.

Nu mă deranjează că sunt numit muncitor la modul generic, dar nu cred c-aş fi un foarte bun măturător.

— Erai măturător? îl întreb. Înainte să ajungi secretar general, vreau să zic.

— Nu, zice el, pe un ton iritat. Eram cultivator de mango, înainte să încep să mă ocup de organizarea măturătorilor.

— Domnule secretar general, pot să aduc în discuţie o părere diferită? Presupun că te opui unei revoluţii a ţăranilor pentru că ţi-e frică, în primul rând, că vor prelua conducerea fermei tale de mango, zic eu pe ton triumfător, de parcă n-am fi într-o închisoare subterană, ci la o şedinţă a comitetului executiv central, de care ţinea el. Oftez profund şi-mi închipui nişte încăperi în care tai fumul cu cuţitul, împânzite cu scrumiere care dau pe dinafară.

Secretarul general tace o clipă, apoi îşi drege glasul şi vorbeşte pe un ton apologetic:

— Şi eu am fost maoist. Pe toţi proprietarii de livezi de mango, din toată ţara, i-am organizat într-un sindicat. Am fost preşedinte fondator. În decurs de un an, am format alianţe strategice cu fermele de mango din India şi Mexic. Dar membrii noştri erau burghezi în inima lor, fiecare dintre ei, fără excepţie, era un duşman de clasă. Ziua luau parte la cercurile noastre de studii, iar noaptea se duceau şi organizau petreceri cu mango pentru generalii noştri. Dacă ar fi fost receptivi, am fi devenit cea mai mare cooperativă de fermieri din întreaga lume capitalistă. Imaginează-ţi lovitura pe care am fi dat-o economiei capitaliste.

— Domnule secretar general, mă adresez eu cât mai formal, pot să aduc în discuţie o altă părere diferită, care să fie consemnată oficial? Chiar ai crezut că poţi să dobori economia capitalistă, fixând un preţ anume la fructele de mango?

De partea cealaltă s-a lăsat liniştea. Îmi închid ochii şi, când îi deschid la loc, întunericul pare pătat de cercuri fluorescente, care dansează în aerul stătut.

— Mi-am dat seama de asta. De aceea m-am lepădat de propria mea clasă şi am început să-i organizez pe măturători. Dar voi, ăştia, militarii sunteţi speriaţi chiar şi de cei mai sărmani dintre sărmani, care vă curăţă şanţurile de pe marginea străzilor — şi, acestea fiind zise, pune cărămida la loc în zid.

Întins pe podea, cu faţa în jos, cu obrazul stâng pe nisipul rece, cu braţele întinse lateral şi palmele orientate în sus, încerc să-mi golesc mintea de măturători, şi maoişti, şi ţărani, şi cercuri fluorescente. Secretarul general mi se pare prea bine informat ca să fi pus la cale orişice şi cu atât mai puţin un plan care implica plasarea unei bombe într-un şanţ oarecare. Oare m-ar crede el, dacă i-aş spune despre planul meu? Am putea, probabil, să ne comparăm observaţiile. Am putea, probabil, să învăţăm fiecare din eşecul celuilalt, să facem schimb de ponturi despre anchetatorii noştri. De partea lui, însă, e linişte totală. Cred că e rândul meu să fac o mişcare de împăciuire.

Iau mâncarea, câtă mi-a rămas, împing cărămida spre el şi-i şoptesc:

— Mai am nişte pui aici, dacă-l vrei.

Îl aud adulmecând tava. Îşi bagă mâna în gaură şi-i dă un brânci tăvii, răsturnându-mi pe cămaşă sosul de curry.

— Nu mănânc eu resturi de la colaboraţionişti — apoi împinge cărămida înăuntru, semn că discuţia s-a încheiat.

Mă tem că nu voi lua parte la revoluţie.

Îmi scot cămaşa, ca să încerc s-o curăţ, pe întuneric, cu legătura de la ochi, care îmi atârnă în jurul gâtului. Nimic nu e mai dezgustător decât o pată de curry pe cămaşa de la uniformă.

Cuiva îi pasă de mine suficient cât să-mi aducă o mâncare ca lumea, dar nu destul ca să mă elibereze sau, cel puţin, ca să mă ducă într-o celulă cu fereastră.

Secretarul general mi-a citit gândurile. Cărămida hârşâie, iar el vorbeşte ca şi cum ar vorbi de unul singur:

— Ştii care-i cel mai frumos lucru din fortul ăsta? Nu Palatul Oglinzilor, nici Curtea Oamenilor Simpli — nu. Este o celulă cu fereastră din subteran. M-au băgat acolo timp de o lună. Chiar se vede cerul. Fereastra se deschide spre pajiştile fortului. Rândunelele cântă în faţa ei cât e ziua de lungă. A fost cea mai fericită perioadă din viaţa mea.

Un prizonier cu o sinceră nostalgie după un alt loc de detenţie — mie nu mi se va întâmpla niciodată aşa ceva.

— Şi ce-ai făcut ca să obţii un asemenea privilegiu? Ţi-ai turnat colegii măturători cu care ai conspirat?

— Tu ţi-ai petrecut prea mult timp pe platoul de adunare, mărşăluind în sus şi-n jos, ca să înţelegi complexitatea relaţiei dintre cel care oprimă şi cel oprimat.

— Învaţă-mă tu.

— L-au trimis pe cel mai bun om al lor să mă ancheteze, mâna dreaptă a lui Zia, colonelul Shigri. Încă din prima zi mi-a legat zonele intime cu fire electrice, dar, dacă a văzut că n-a reuşit să mă zdrobească, mi-a devenit prieten. M-a mutat într-o celulă cu fereastră. Un om tare bun. Trebuie să fie general de-acum.

Când te gândeşti că mâinile care te-au legănat au şi legat testiculele cuiva cu fire electrice — nu este un gând foarte încurajator. Un fior de scârbă îmi trece prin tot corpul. Parcă am crampe la stomac.

— M-au băgat înapoi în beciul ăsta după ce l-au mutat pe el de aici. Credea în dialog. Singurul om în kaki, cu care am purtat o conversaţie decentă. Mă întreb dacă a fost promovat sau...

— E mort. S-a spânzurat, zic eu, pentru că vreau să tacă odată secretarul general, care chiar asta şi face, timp de câteva momente.

— Nu părea genul de persoană... — dar vocea secretarului general sună spartă.

— Ştiu, zic eu pe un ton tăios. Au făcut în aşa fel, încât să pară că se spânzurase.

— De unde ştii? Ţi-au făcut o spălătură de creieri, ca să crezi orice vor ei să crezi.

Nu-mi place tonul condescendent.

— Doar pentru că port uniformă, doar pentru că mi-au dat să mănânc pui, se pare că mă iei de prost. Crezi că sunt un simplu idiot în uniformă. Ascultă aici, domnule secretar general, n-am nevoie de predicile dumitale. Sunt anumite lucruri în viaţă, numite fapte — poţi să le spui şi realităţi empirice. Nu-mi trebuie să mă uit într-o cărţulie roşie scrisă de un chinezoi cu o şapcă de tot râsul. N-am nevoie să-mi spună nişte broşuri comuniste care sunt faptele vieţii mele. Pot să mi le aflu şi singur — şi trântesc înapoi cărămida în perete şi-mi spun că s-a terminat.

Nu mai am nevoie de lecţii de la un civil nebun. Nu mai vreau să-mi povestească un ratat oarecare cum i-a schimbat lui viaţa colonelul Shigri.

Fără cămaşă pe mine, stau întins pe spate, pe jos. Îmi place să simt nisipul şi piatra sub spate. Strâng nisip cu amândouă mâinile şi mă joc de-a clepsidra; las nisipul să-mi picure încet din pumni, încercând să-i coordonez scurgerea din ambele mâini. Este dificil, dar am tot timpul să exersez.

„În spatele tău este un punct mort", stătea scris pe o pancartă mare, roşie, una dintre multele care punctau pista de decolare, pentru a marca Săptămâna anuală a Siguranţei Zborului. PRIMEJDIILE ASCUNSE RĂNESC — parcă urlau literele gigantice, vopsite cu portocaliu direct pe asfalt. Exista şi o linie de decolare nou-nouţă, trasată chiar pe mijlocul pistei, precum şi marcaje noi, făcute cu galben, care

indicau traseele de rulaj. Chiar şi silueta cocoşului ruginit din vârful giruetei se prezenta cu un aspect nou, de bronz.

— Probabil că oaspetele nostru se plictiseşte. Ia-l cu dumneata într-o călătorie de plăcere la zborul următor, mi-a sugerat Comandantul, după ce a dezvelit o placă pe care era înscrisă deviza din acest an a campaniei pentru siguranţa zborului: „Siguranţa este în ochiul celui ce priveşte"[1].

— Mi-ar plăcea, a zis Bannon. Arată-mi câteva dintre rahaturile-alea de pilot pe care le faci.

— Mâine, i-am spus eu. Aranjez un picnic în văzduh pentru dumneavoastră.

Era timpul să efectuez câteva controale de detaliu în legătură cu trecutul colonelului Shigri. În seara aceea, l-am abordat pe Unchiul Scrobeală şi i-am plasat o comandă pentru o specialitate de-a lui. Unchiul a scos de sub cămaşă o ţigară mototolită:

— Fumează una de-asta în fiecare zi şi n-o să te mai doară capul niciodată, iar nevastă-ta n-o să se mai plângă niciodată — şi mi-a făcut cu ochiul.

Am netezit ţigara şi i-am dat drumul în buzunăraşul de pe mâneca salopetei mele de zbor.

— Unchiule, ştii foarte bine că nu sunt căsătorit. Ce naiba, nimeni nu e căsătorit aici.

— Să fii pregătit. Să fii pregătit, a bombănit el, după care şi-a încercat uşurel cravaşa pe măgar şi a luat-o din loc, ducând cu el baloturile de rufe de spălat.

Bannon şi-a făcut apariţia purtând o eşarfă portocalie, o jachetă de aviator şi o şapcă de baseball cu un vultur pleşuv imprimat pe ea. Stătea şi mă privea cu atenţie în timp

---

[1] Parafrază a formulei devenite proverb: *Beauty is in the eye of the beholder* („Frumuseţea este în ochiul celui ce priveşte"), care a fost exprimată sub diverse forme încă din Antichitate, dar ca atare abia în secolul al XIX-lea, de către scriitoarea Margaret Wolfe Hungerford, în romanul *Molly Bawn* (1878).

ce eu făceam verificările preliminare zborului şi pregătirile de decolare. Părea dezamăgit de dimensiunile carlingei, dar şi-a trecut mâna peste acoperişul de sticlă şi a zis:

— Păsărică dulce, apoi, după ce şi-a legat centura de siguranţă, a scotocit sub scaun şi a rămas perplex. N-avem paraşute? m-a întrebat.

— Nu vă faceţi griji, i-am spus eu. N-avem nevoie.

„Siguranţă... Aici, acolo şi în aer" — zicea o altă pancartă, care ne-a întâmpinat la capătul pistei, când am decolat şi ne-am înălţat spre zona de antrenament.

Pe fundalul unui cer albastru, fără nori, avionul nostru MF17 cu două locuri părea să nu se mişte, de parcă ar fi atârnat de nişte fire invizibile într-un muzeu al aviaţiei. Am verificat legătura cu turnul de control. Era una dintre rarele zile când nu ai parte de vânt nici din faţă, nici din spate. Sub noi, Pakistanul afişa o simetrie uluitoare, cu pătrate verzi de vegetaţie, despărţite de râuri liniştite, în care se reflectau razele blânde ale soarelui.

— Vreţi să vedeţi Valea Neagră şi Albă?

Bannon stătea încordat pe locul lui, de parcă n-ar fi fost sigur dacă să aibă încredere sau nu în calităţile mele de pilot.

— De prea multe ori am urcat în elicoptere cu oamenii mei care au murit. Prea multe amintiri, a zis el, jucându-se nervos cu harnaşamentul de siguranţă.

— Ăsta nu-i elicopter şi nici eu nu-s mort, l-am imitat eu, încercând să-l înveselesc. El a zâmbit forţat şi nervos. Uitaţi. Am o preferată de-a dumneavoastră — şi am scos ţigara cu haşiş din buzunar şi i-am întins-o. „Urcăm la trei mii de metri pentru manevre", am zis la microfon, am tras uşor de manşă înapoi şi mi-am verificat din nou panourile de control. Pe măsură ce avionul se înălţa constant, parcă ne înfundam în scaune. Cadranul acceleraţiei gravitaţionale indica 1,5 — gravitaţia ne trăgea uşurel obrajii în jos.

Bannon stătea şi nu ştia ce să facă, dacă să-şi aprindă ţigara sau nu.

— Daţi-i drumul, sunteţi invitatul meu, i-am spus eu. Aţi văzut: siguranţa este în ochiul celui ce priveşte — şi am scos o brichetă, mi-am întins mâna stângă şi am deschis supapa de aerisire dinspre partea unde stătea el a acoperişului carlingei, după care i-am aprins ţigara.

Avionul s-a scuturat uşor, tiparul vibraţiilor s-a schimbat, iar sunetul elicei, care tăia aerul cu 2.100 de rotaţii pe minut, s-a strecurat înăuntru.

În stânga noastră s-a ivit lanţul muntos Negru şi Alb. Munţii Negri erau acoperiţi cu pini de un verde luxuriant şi cu arbuşti bogaţi, în timp ce Munţii Albi formau o serie de creste golaşe, cenuşii. Altimetrul indica două mii de metri, elicea părea să se îndrepte chiar spre orizont; un nor în formă de vacă ne-a înghiontit vârful aripii drepte, apoi s-a scufundat sub ea şi a dispărut. Nervos cum era, Bannon a fumat mai mult de jumătate din ţigara cu haşiş din două fumuri lungi. Carlinga era plină de-acum de miros de carburant şi de fum de haşiş. Mi-am ţinut respiraţia — doar eram răspunzător de siguranţa aeronavei. Bannon mi-a întins ţigara, din care mai rămăsese abia puţin mai mult decât chiştocul.

— Maşinăria ştie cine o pilotează, am zis eu, scuturând din cap, la care el a râs cum numai un drogat ştie să râdă. Vreţi puţină distracţie? am zis eu şi, fără să mai aştept un răspuns din partea lui, am poziţionat avionul într-un unghi de coborâre de treizeci de grade, am echilibrat aripile, am tras de cârma dreaptă şi am smucit de manşă tot spre dreapta. Bannon a încercat să sară de la locul său, dar avionul îl împingea zdravăn şi gravitaţia îl ţintuia de scaun. Aripa dreaptă a continuat să se rotească şi în curând am ajuns răsturnaţi, atârnând de harnaşamentele de siguranţă.

Ţinând avionul în această poziţie, am apăsat butonul de intercomunicaţie:

— Cine l-a lichidat pe colonelul Shigri?

Eram într-o poziţie foarte avantajoasă pentru a vedea lumea: cu picioarele îndreptate spre cer, cu gâtul încordat şi ochii holbându-se spre pământ, exact aşa cum atârnam eu, cu capul în jos, în mărul din curtea din spate a casei noastre de pe colina Shigri.

— Dă-o-n mă-sa, a zis Bannon şi vocea lui a sunat metalic în receptor. Pune-mi curul la locul lui.

I-am făcut pe plac. Am lăsat manşa să revină uşor spre stânga şi am împins cârma dreaptă la loc; avionul a făcut o rostogolire completă. Am verificat altimetrul: două mii de metri — exact de unde plecaserăm.

— Nu-i aşa c-a fost o rostogolire perfectă? — şi l-am privit pe Bannon, în timp ce cu mâna stângă lucram la comenzi. Era galben la faţă, iar fruntea o avea leoarcă de transpiraţie. Când a tras o râgâială, cabina s-a umplut de miros de Coca-Cola şi omletă pe jumătate digerată.

— Furia Doi poziţionat la două mii de metri.

Vocea din turnul de control a bălmăjit ceva timp de câteva secunde.

— Înţeles, am zis eu, fără să ascult.

Bannon vorbea şi el:

— Noi n-am avut nici un amestec. Am auzit tot felul chestii, dar numai căcaturi. Trebuie să priveşti contextul, iar contextul, în cazul ăsta, era următorul — şi a început să numere nişte bani invizibili cu degetele mari şi cu arătătoarele de la ambele mâini. O grămadă de bişţari ajungeau în Afganistan. Tot jihadul ăla împotriva comuniştilor nu însemna nimic altceva decât grămezi peste grămezi de parale. Mujahedinii, să ştii şi tu, pur şi simplu îşi iubeau verzişorii. Şi da, noi le-am adus catâri din Argentina, şi tunuri antiaeriene din Egipt, şi pistoale AK47 din China,

şi aruncătoare de rachete Stinger din Nevada, numai că singurul lucru care avea, într-adevăr, efect asupra lor era dolarul. Nu pun la îndoială motivaţiile lor, ţine minte. Mujahedinul obişnuit este foarte fericit să aibă un şal pe un umăr şi un lansator de rachete pe celălalt şi este cel mai bun luptător de gherilă pe care l-am văzut vreodată — Doamne, ce nevoie aş fi avut de câţiva dintr-ăştia în Vietnam! —, dar ce vreau să spun este că liderii lor, comandanţii lor cu vile în Dubai şi verii lor cu afaceri la Hong Kong, vreau să spun că nimeni nu-i putea controla sub nici o formă. Deşi banii nu erau motivaţia lor principală, mujahedinii pur şi simplu îşi iubeau dolarii. Dar la fel se întâmpla şi cu ofiţerii voştri superiori şi, normal, într-o astfel de situaţie au mai şi dispărut din ei — şi Bannon s-a oprit, ţinând mai departe chiştocul ţigării în mână. I l-am luat şi l-am aruncat prin supapa de aerisire; chiştocul s-a ridicat în aer ca balonul şi apoi a dispărut în tăria cerului.

— Scutiţi-mă de analize. Vreţi să spuneţi că unul dintre oamenii care vă voiau verzişorii era şi colonelul Shigri?

Directorul băncii cu care lucra tatăl meu a venit să discute cu mine a doua zi după înmormântare şi a transferat contul lui pe numele meu. Trei sute douăsprezece rupii mari şi late.

— A, nu. Deloc. Nu sugerez asta nici măcar pe departe.

Am smucit manşa spre stânga şi am împins de cârma dreaptă, ca să menţin avionul pe direcţie. Voiam să-i văd bine faţa lui Bannon. El a inspirat adânc şi a privit atent în afară, peste toată Valea Neagră, unde cine ştie ce dobitoc întreprinzător tăiase pinii de pe un întreg versant al muntelui şi scrisese cu var alb direct pe stânci: „Mard-e-Momin, Mard-e-Haq, Zia-ul-Haq, Zia-ul-Haq"[1].

---

[1] Sensul sloganului este: „Omul Credinţei, Omul Adevărului, Zia ul-Haq, Zia ul-Haq".

— Sunt numai urechi, am zis eu, îndreptând avionul mai departe de munți.

Nu aveam chef să-i dau o lecție de urdu, nici să-i explic ce căuta Omul Credinței pe vârful unui munte din Valea Neagră.

— Știi câți bani treceau prin mâinile colonelului Shigri? Fără să mai punem la socoteală echipamentele de aici, fără să mai contabilizăm ajutoarele umanitare. Numai bișt arii din valizele Samsonite. Trei sute de milioane de dolari numerar. În fiecare trimestru. Și ăștia erau doar banii contribuabilului american, lăsând la o parte ce mai venea de la saudiți. Ei, și dispar douăș'cinci de milioane — îți spun cu mâna pe inimă —, care sună ca și cum ar fi un morman de verzișori, dar nu însemnau nimic. De partea noastră, nimeni nici măcar n-a clipit. Pentru că nu te mai uiți la mărunțiș, când lupți cu cel mai rău dușman de la Hitler încoace. Și totuși. Douăș'cinci de milioane sunt o grămadă de bani la voi, aici. Tu-l cunoșteai pe taică-tu mai bine decât mine. Știu c-avea principii rigide și uniforme bățoase, dar îi și plăcea să bea whisky, îi plăcea să fie înconjurat de femei, așa că n-ai de unde ști — la care eu m-am uitat la el fără să clipesc, de a simțit nevoia să se explice: Uite cum vine treaba, măi băiatule: eu nu știu și nici tu nu știi cât costă o curvă în Elveția. Dar sigur nu costă douăș'cinci de milioane de dolari americani.

— Am eu mutră de individ care a moștenit douăzeci și cinci de milioane de dolari? am zis eu.

Mi-a aruncat o privire goală, întrebându-se, probabil, de ce luam totul atât de personal. Am scotocit prin buzunar și am scos la iveală o bancnotă de cincizeci de dolari mototolită.

— Ăștia-s toți banii mei — și i-am aruncat-o în poală, unde a și rămas, ca o acuzație nedovedită.

M-am întrebat dacă era cazul să-i spun că-l ajutasem pe tata să se ocupe de banii ăia. Bannon nu m-ar fi crezut

niciodată. Am tras aer adânc în piept şi am apăsat butonul staţiei radio.

— Furia Doi, încep exerciţiul de radio-tăcere.

Am împins manşa înainte până la capăt, am tras cât am putut de cârma stângă. Avionul a intrat în picaj, executând cu aripile o piruetă de 360 de grade. A luat-o direct în jos, răsucindu-se pe toate cele trei axe. Botul îi vâna coada, aripile îi vuiau ca lamele unui tocător şi nouă gravitaţia negativă ne scotea maţele pe gât. Pătratele verzi care erau păşunile şi canalele drepte, care sclipeau, se făceau din ce în ce mai mari cu fiecare rotaţie. Am aruncat o privire spre Bannon. Mâinile îi fluturau în sus, faţa i se schimonosea într-un ţipăt pe care nu-l putea scoate.

Adică tata le-o trăgea curvelor de la Geneva, în timp ce eu mă trezeam în fiecare zi la ora cinci dimineaţa, ca să-i justific investiţia în educaţia mea la liceul particular, şi-mi petreceam vacanţele de vară inventând exerciţii fizice pentru mine însumi?

Bannon era un artist al tromboanelor.

Altimetrul indica şapte sute de metri. Am redus acceleraţia, am tras cât am putut de cârma dreaptă şi de manşă uşor înapoi şi avionul a reînceput să urce, descriind o curbă lungă. Verdeţurile s-au îndepărtat din nou. Vocea lui Bannon era înspăimântată şi răguşită.

— Încerci să omori un american?

— Încerc doar să stau de vorbă, am zis eu şi am apăsat butonul staţiei radio, ca să-i spun controlorului de trafic: Exerciţiul de radio-tăcere terminat. Efectuat redresarea prin răsucire completă.

Bannon a început să-mi vorbească pe un ton măsurat, de parcă ar fi ţinut o cuvântare la înmormântarea mătuşii lui preferate:

— Taică-tu n-a avut niciodată un contabil, un casier, ceva de genul ăsta. Ne înţelegeam doar prin vorbe. Dar noi

ştiam că era băiat bun şi crede-mă când îţi spun că nu erau prea mulţi dintr-ăştia. Ne-a lovit în moalele capului, când am auzit ce-a păţit. Eu nu eram implicat pe-atunci. Nici măcar nu eram detaşat pe zona Asiei de Sud, dar ştiu câţiva tipi care au lucrat cu el şi care şi-au băut lacrimile cu bere. Mare pierdere. Şi nu vreau să spun că n-a tulburat nimeni apele, dar ideea era să rămâi pe direcţie şi să mergi mai departe — căcaturi de-astea diplomatice.

— Deci nu s-a deranjat nimeni să afle ce şi cum?

— Nu, nu s-a deranjat. Pentru că se ştia. Ordinul venise de sus de tot. Nu s-a vrut să fie scuturată barca, dacă se poate spune aşa. Adică, hai, că nu-i nici un secret. Ce mare căcat, sigur îţi dai seama. De la cel mai înalt nivel — şi mi-a făcut un gest cu mâna spre muntele cel negru vopsit cu alb: *Mard-e-Haq* — Omul Adevărului.

Am fost plăcut surprins de cunoştinţele sale de urdu. L-am bătut uşor pe umăr şi am dat din cap înţelegător.

— Bun. Şi ce căutaţi acum aici? Ce vreţi de la mine?

— Nimic. Am venit să conduc instrucţia tăcută şi-atât. Ştii care sunt regulile.

Am tăcut o vreme. Apoi am zis:

— Nu se poate să nu fi venit vorba despre toată povestea asta prin şedinţe, prin rapoarte. La urma urmei, era omul vostru cel mai bun — şi am întors manşa spre stânga, făcând pregătirile pentru aterizare.

— Ce-ai fi vrut să spună? Ei, mai lăsaţi-ne cu Războiul Rece, că *Mard-e-Haq* al nostru cel saşiu nu luptă ca la carte? Ţine minte, băiatule, că toate astea sunt presupuneri. Presupuneri savante ale amicilor de la Langley, care l-au iubit pe taică-tu, dar tot presupuneri, nimic altceva. Nimeni n-a ştiut cu certitudine. Totul s-a făcut la un nivel foarte jos. Habar n-am cine a apăsat pe trăgaci.

— Aş fi înţeles dacă ar fi fost găsit cu ţeava pistolului în gură. Era genul de om care să facă aşa ceva. Dar cu

propriul cearşaf..., am zis eu, după care am cerut permisiunea turnului de control de a ateriza şi l-am informat pe controlorul de trafic despre pasagerul meu care avea rău de înălţime.

Şoaptele secretarului general se reverberează prin celula mea. Nu-mi dau seama dacă deliregază sau încearcă doar să mă distreze pe mine.

— Tovarăşe, cred c-am orbit. Nu mai văd nimic — aşa că mă frec şi eu la ochi şi tot aşa, nu văd nimic, cu toate că ştiu că nu sunt orb. Jur că nu văd nimic, zice el. Mi-au adus de mâncare, s-a deschis uşa, dar nu văd nimic. Absolut nimic.

— Probabil că e noapte, tovarăşe, îi spun eu, încercând să-mi reţin un căscat. Ţii minte cum e cu ziua şi noaptea? Noapte, zi, pe urmă iar noapte.

ŞAISPREZECE

DUPĂ CE UNITATEA DE CONTRASPIONAJ A SERVICIULUI INTERN de Informaţii şi-a încheiat verificarea săptămânală a zonei locuibile din Casa Armatei, în căutarea unor microfoane sau dispozitive de bruiere, a venit generalul de brigadă TM şi a făcut propria inspecţie a locurilor cu pricina, una de modă veche, manuală. A scos husele de mătase ţesute de mână, de culoare roşu-închis, de pe toate pernele şi şi-a trecut degetele peste căptuşelile lor de catifea. A scuturat zdravăn draperiile din acelaşi material, a pieptănat cu degetele ciucurii de mătase de culoare maro şi a privit cu suspiciune şnururile argintii care ţineau strânse acele draperii. A întors pe dos, unul câte unul, covoarele persane, prădate din palatele regilor afgani şi făcute cadou generalului Zia de către conducătorii mujahedinilor afgani, şi a cercetat cu talpa bocancului orice suprafaţă neregulată de pe substratul cenuşiu sintetic. A luat la rând veiozele, toate din alamă lucitoare, cu întrerupătoarele la capătul unor cordoane de mătase, şi le-a aprins, le-a stins, le-a aprins, le-a stins.

Neîncrederea generalului de brigadă TM în Serviciul Intern de Informaţii se baza pe un principiu simplu: poliţiştii şi hoţii ar trebui să fie organizaţi separat. O singură problemă avea cu SII, şi anume că totul era făcut de aceiaşi oameni. După ce au trecut prin zona locuibilă cu detectoarele lor de microfoane, cu antenele, şi după ce au bătut cu palma şezuturile unor scaune alese la întâmplare, oamenii aceia n-au făcut decât să semneze un document care preciza că nu fusese detectat nici un dispozitiv de spionaj. Generalul de brigadă TM nu era deloc sigur dacă trebuia să

se încreadă în acele documente semnate şi parafate. La urma urmei, potenţialii asasini ai preşedintelui nu-şi fac treaba semnând declaraţii pe proprie răspundere, pe măsură ce se apropie de ţintă. TM urmase cursurile pentru ofiţerii de stat-major şi cadrele de comandă şi înţelegea de ce îi trebuia unei ţări un serviciu de spionaj, de ce forţele armate aveau nevoie de spioni care să le spioneze propriii soldaţi şi ofiţeri — şi asta nu-l deranja. Dar mai era un motiv pentru care nu agrea genul acela de spion militar. Generalul de brigadă TM nu-i înghiţea, pentru că nu purtau uniforme. Era şi aşa destul de greu să ai încredere în cineva care nu purta uniformă, dar cum naiba să ai încredere în cineva care mai avea şi *rang militar* şi nu purta uniformă? Generalul de brigadă TM considera Serviciul Intern de Informaţii o ameninţare de acelaşi nivel cu poliţia pakistaneză cea coruptă şi cu prinţii saudiţi cei leneşi, dar, cum datoria lui era să tacă şi să vegheze, nu pomenise niciodată de aşa ceva de faţă cu generalul Zia. Verificând şi cabinetul cu trofee, a conchis că fie şi numai aglomerarea de obiecte din Casa Armatei constituia un risc din punctul de vedere al siguranţei. „Cine ce nevoie are de toate fotografiile astea?" se gândea el, stând în faţa peretelui tapetat cu portretele înrămate ale foştilor generali care conduseseră ţara. Nu s-a putut abţine să observe că erau din ce în ce mai corpolenţi şi cu piepturile din ce în ce mai bogate în medalii. Ajuns la capătul şirului de fotografii, s-a oprit în faţa unui portret de mari dimensiuni, o pictură în ulei, care-l reprezenta pe Muhammad Ali Jinnah, Întemeietorul Pakistanului, îmbrăcat într-un costum proaspăt croit pe Savile Row[1] şi absorbit în studierea unui document.

[1] Străduţă londoneză din cartierul Mayfair, celebră pentru numeroşii croitori de lux de haine bărbăteşti. Printre celebrităţile care şi-au făcut costume aici se numără lordul Nelson, Napoleon al III-lea, Winston Churchill sau prinţul Charles.

Cu monoclu la ochiul stâng şi cu privirea sa intensă, Jinnah arăta ca un chimist din secolul al XVIII-lea, chinuit de iminenţa unei noi descoperiri.

Generalul de brigadă TM s-a uitat cu admiraţie la portretul Întemeietorului; nu-l deranjau civilii, dacă erau îmbrăcaţi cum se cuvine şi dacă se comportau aşa cum se cuvine să se comporte civilii. „Uită-te la individul ăsta", şi-a spus el şi a făcut un pas înainte, apropiindu-se de portret. „A fost el civil, şi purta haine civile, şi spunea lucruri civile, dar în adâncul inimii era soldat." Pe TM nu-l deranja să-l salute pe individul respectiv, şi asta din curat patriotism, din genul de patriotism pe care numai un soldat decorat îl poate resimţi; aşa încât a făcut un pas înapoi şi a salutat. În momentul în care a bătut cu piciorul în covor, descriind cu mâna un arc de cerc prin aer şi ducându-şi palma deschisă în dreptul sprâncenei, rama tabloului s-a clătinat. S-a clătinat imperceptibil, dar ochiul atent al generalului de brigadă TM tot a observat vibraţia şi a privit brusc în jur. S-a simţit jenat şi sfios, precum un copil care a tulburat un aranjament *ikebana* fără cusur din casa unui verişor bogat. A făcut iar un pas înainte, a luat rama de colţuri cu amândouă mâinile, s-a dat iar înapoi, ca să verifice dacă era perfect dreaptă, apoi, înfiorat, i-a dat drumul. Şi-a pus mâna dreaptă pe tocul pistolului şi a înlemnit. Întemeietorul îi făcuse cu ochiul din spatele monoclului. Ar fi putut să jure că îi văzuse ochiul stâng mişcându-se.

— Şi eu am făcut acelaşi lucru câteodată.

Auzind vocea generalului Zia, TM s-a răsucit pe călcâie şi a salutat, de astă-dată mai puţin agresiv şi făcând un sfert de pas lateral, în aşa fel încât să ajungă în faţa ramei, ca să n-o vadă generalul Zia clătinându-se.

Fără uniformă şi fără toate dichisurile prezidenţiale, generalul Zia părea intrat la apă. Halatul de mătase parcă plutea în jurul lui. Mustaţa, pe care şi-o purta întotdeauna ceruită şi răsucită, acum îi cădea pleoştită peste buza de

sus. Şi-o tot sugea nervos. Părul, pe care şi-l purta întotdeauna dat cu briantină şi pieptănat cu cărare pe mijloc, era într-o stare neglijentă, ca un detaşament de soldaţi din gardă în pauza de ceai.

— A fost singurul conducător adevărat pe care l-am avut, a zis generalul Zia şi s-a oprit, de parcă s-ar fi aşteptat ca generalul de brigadă TM să-l corecteze.

Dar acesta era încă în stare de şoc. Nu credea în superstiţii. Nu credea în coincidenţe. Ştia că, dacă îţi ungi arma şi-i tragi piedica de siguranţă, poţi să tragi cu ea. Ştia că, dacă socoteşti viteza vântului cu exactitate şi te pricepi să-ţi controlezi coborârea, paraşuta te duce exact unde vrei să aterizezi. Ştia că, dacă îi pomeneşti unui prizonier numele fiică-sii, după ce l-ai împiedicat să doarmă timp de trei zile, sigur îţi spune tot ce are pe suflet. Generalul de brigadă TM nu avea, însă, nici un fel de experienţă în privinţa bărbaţilor care muriseră demult, care purtaseră monoclu, care stăteau încadraţi de rame poleite cu aur şi care îţi răspundeau la salut, clipindu-ţi din ochi.

— Acest portret nu este verificat din punctul de vedere al siguranţei, domnule general. Avem un cod roşu, pe care generalul Akhtar n-ar fi trebuit să-l încalce.

— Dragă fiule, pot să suport zvonurile din fituicile americane, dar, zău aşa, chiar trebuie să mă sperii de nişte tablouri pe care mi le-a făcut cadou directorul spionajului meu? Până şi generalul Akhtar este bănuit acum? Spui că nu sunt în siguranţă nici măcar în propriul meu salon? — şi generalul Zia s-a oprit pentru o clipă, apoi a adăugat: Sau nu-ţi place bărbatul din tablou?

— A fost civil, domnule general, dar ne-a oferit această ţară.

Generalul Zia şi-a vârât mâinile în buzunarele halatului, ca să-şi ascundă iritarea. Generalul de brigadă TM n-avea nici un pic de simţ al istoriei.

— Mă rog, dacă-l compari cu *banya*[1] ăla de Gandhi, sau cu Nehru, care a fost un curvar, da, bineînțeles, a fost un mare conducător. Dar, de atunci, au mai fost și alții care, în felul lor umil... — și generalul Zia s-a uitat la chipul inexpresiv al lui TM, realizând că nu avea să primească nici un compliment din partea lui, așa încât a hotărât să schimbe subiectul: Fiule, mă simt ca un prizonier în această casă. Ăștia de la SII sunt niște proști. Se pricep să lupte cu rușii, pe legea mea! Își au spionii împrăștiați pe jumătate de glob, dar nu sunt în stare să-și dea seama cine încearcă să le asasineze președintele!

Singurul lucru pe care generalul de brigadă TM nu l-ar fi făcut niciodată era să-și toarne fratii întru uniformă, nici măcar pe cei care preferau să nu-și poarte uniformele. A încercat și el să schimbe subiectul și a venit cu o propunere pe care nici n-a făcut-o bine, că a și început să regrete c-o făcuse.

— Ce-ar fi să mergeți într-o *umrah*[2], domnule general?

Generalul Zia mergea la Mecca de cel puțin zece ori pe an, iar generalul de brigadă TM trebuia să-l însoțească. Știa că Șeful se simțea într-o siguranță totală acolo, dar mai știa că se comporta ca un puști de doisprezece ani, căruia nu-i place petrecerea de aniversare: îl apucau pandaliile, urla, își lovea capul de peretele din marmură neagră al Kaabei, o lua la fugă în jurul ei, de parcă ar fi fost în cine știe ce competiție, nu într-un pelerinaj.

— Crezi că Jinnah s-ar duce în pelerinaj în aceste condiții?

Generalul de brigadă TM a simțit ochiul Întemeietorului cum clipea la spatele lui. Ar fi vrut să-i reamintească generalului Zia că Jinnah nu se dusese niciodată în pelerinaj la Mecca. Ar fi vrut să-i spună că Întemeietorul,

---

[1] Termen care marchează, în India, apartenența la casta negustorească.

[2] Termen arab care înseamnă, textual, „vizită într-un loc aglomerat" și se referă, în speță, la călătoriile simple la Mecca, pe care un musulman le poate face oricând în timpul anului.

presupunând că şi-ar fi găsit destul timp pentru o revigorare spirituală, probabil că s-ar fi îndreptat spre cutare cârciumă din vestul Londrei. Dar TM a rămas în poziţie de drepţi, ignorând întrebarea generalului Zia, şi şi-a strâns degetele în ghete; nu era sigur dacă îi mai ajungea suficient sânge la cap.

— Oare Jinnah a trebuit să ia vreodată asemenea decizii? a întrebat generalul Zia, făcând o ultimă încercare disperată de a-l educa pe generalul de brigadă TM în legătură cu vestigiile istoriei. Oare Jinnah a trebuit să lupte vreodată împotriva ruşilor dimineaţa, iar seara să-i convingă pe americani că este o luptă care merită încă purtată? A fost el vreodată prizonier în propria-i Casă a Armatei?

— Am înţeles, domnule general, a răcnit generalul de brigadă TM şi a pocnit din călcâie.

— Cred că e mai bine să rămân în ţară.

Generalul de brigadă TM s-a simţit uşurat. Nu voia nici el să meargă la Mecca. Nu voia să se afle din nou în acel spaţiu gol, din marmură neagră.

Generalul de brigadă TM se simţea plin de viaţă când avea parte de acţiune sau, cel puţin, de promisiunea că urma să aibă parte de ea. Când eşti la şapte mii de metri deasupra pământului, în cădere liberă, îţi ajustezi poziţia corpului, îţi laşi trupul să fie purtat de curenţii de aer, pluteşti, plonjezi câte trei sute de metri, mai faci o tumbă, îţi desfaci mâinile şi picioarele cât poţi de mult, tragi de coarda care îţi desface paraşuta şi, dintr-odată, lumea devine ceva real — un ochi de beton în faţa podiumului prezidenţial sau o tufă bogată în spatele liniilor inamicului.

Aceeaşi senzaţie de aşteptare o trăise şi prima dată când intrase în clădirea Kaabei, păşind în spatele generalului Zia. I se oferise o robă de culoare albă, asemenea celor purtate de toţi ceilalţi, dar el aruncase o singură privire la poliţiştii saudiţi care constituiau escorta şi refuzase. Chiar

dacă era în Casa Domnului, nu însemna că trebuia să-şi uite datoria. Generalul Zia fusese întrebat dacă şeful siguranţei sale personale trebuia lăsat să intre aşa, îmbrăcat în uniforma de luptă, dar Zia începuse deja să ţipe violent şi să dea din cap necontrolat. Poliţiştii saudiţi nu înţeleseseră prea bine dacă era de acord sau nu. Generalul Zia se smiorcăia, şi-şi înfundase capul în propriul v. şmânt alb, şi începuse deja să se roage cu voce tare, în timp ce se apropiau cu toţii de încăperea neagră din centrul clădirii. Generalul de brigadă TM privise în jur, în căutarea unor posibile ameninţări. Cei care se rugau erau puţini, risipiţi şi stăteau cu feţele plecate; în toate acele diferite poziţii de rugăciune, semănau cu nişte buturugi aruncate în jur la întâmplare. Lumina era strălucitoare, ca pe o scenă, dar şi rece. Generalului de brigadă TM îi plăceau locurile bine luminate. Centrul atenţiei sale era cubul de marmură neagră, cu tavanul jos, învelit în mătase neagră. Nu se aştepta la vreo ameninţare acolo. Încăperea neagră se afla în acelaşi loc de mai bine de o mie patru sute de ani, dar el tot trebuia să se arate precaut, ştiind că era deschisă în mod special pentru generalul Zia. Ceilalţi pelerini se mulţumeau să-i atingă pereţii exteriori şi să depună sărutări pe mătasea neagră brodată cu fir de aur, care o împodobea pe dinafară.

Le ceruse celor de la Serviciul Intern de Informaţii un dosar asupra locului respectiv, când îşi făcuse propria evaluare de risc, şi primise de la ei o pagină fotocopiată dintr-un manual de liceu de Studii Islamice.

Exact în locul acela, Avraam încercase să-şi măcelărească fiul, iar Mahomed zdrobise idolii şi declarase că toţi nemusulmanii care şi-ar fi predat armele aveau să fie în deplină siguranţă.

Singurii care purtau arme în seara aceea erau cei care asigurau paza din partea saudită. Generalul de brigadă TM se întrebase dacă oamenii aceia chiar ştiau să-şi folosească armele. Peste tot aerul vibra de respect şi de rugăciuni, aşa

încât şi el îşi luase mâna de pe tocul pistolului. Aruncase în jur priviri de turist, trecătoare, uşor curioase şi deloc suspicioase. Observase cu interes că majoritatea credincioşilor erau negri, dar că mai erau şi oameni de alte naţionalităţi. Văzuse o femeie albă, stând într-un colţ şi recitând din Coran. Nu-şi putuse reţine zâmbetul văzând un bătrân chinez care ţinea un rozariu într-o mână, un baston cu cealaltă şi-şi târa picioarele de jur-împrejurul cubului negru.

Generalul de brigadă TM se gândise că şi el ar fi putut reveni acolo ca pelerin, după ce s-ar fi pensionat, ca să vadă: putea simţi şi el ce simţeau ceilalţi?

Cei care îi însoţeau, prinţi saudiţi cu capetele acoperite cu *kaffiyeh*[1]-uri de mătase tivite cu aur, o luaseră înainte, ca să le arate drumul. TM pierduse de mult socoteala numeroşilor prinţi care trăiau în regatul acela.

Când se apropiaseră de cubul de marmură neagră din centru, generalul de brigadă TM trecuse în fruntea grupului, realizând subit că, la urma urmei, intrau într-o zonă necunoscută. Uşa se deschisese şi nu se întâmplase nimic. Nu era nimeni care să le facă vreo ambuscadă, la fel cum nu era nimeni care să-i întâmpine.

Încăperea era goală.

Nici vorbă de fulgerări de lumină divină, nici de tunete: pereţii încăperii erau negri, fără nici măcar o inscripţie. Şi, dacă n-ar fi fost vocea sugrumată a generalului Zia care se ruga de iertare, ar fi fost o încăpere tăcută, plină de aer stătut. Casa lui Allah era o cameră goală şi întunecată. Generalul de brigadă TM ridicase din umeri şi rămăsese în cadrul uşii, de unde îi supraveghease pe ceilalţi pelerini, care înconjurau Kaaba.

* * *

[1] Acoperământ de cap purtat de arabi, ca să se apere de soare şi de praf, sub forma unui pătrat înfăşurat în jurul capului şi ţinut de un şnur.

Generalul de brigadă TM a simțit iarăși ochiul Întemeietorului cum clipea la spatele lui. Generalul Zia și-a dat seama că TM nu avea dispoziția necesară pentru o conversație politicoasă. Și-a strâns halatul de casă în jurul său și a părăsit încăperea, bombănind ceva, din care șeful siguranței sale personale a înțeles doar că „merge la culcare". Însă generalul Zia spusese altceva: „Cine poate merge la culcare pe o vreme atât de câinoasă?"

Generalul de brigadă TM s-a îndreptat spre tabloul înrămat, căutând să evite privirea Întemeietorului. Și-a băgat amândouă mâinile în buzunare și le-a scos de acolo înfășurate în batiste albe. A ridicat rama, ținând-o de margini, și a scos-o de pe cuiul de care atârna. Și-a lipit-o de piept și a dus-o la canapea, unde a întors-o cu grijă și a culcat-o, cu chipul Întemeietorului orientat în jos. Și-a tras un crac al pantalonului în sus cu mâna dreaptă și a scos la iveală un pumnal, dintr-o teacă de piele prinsă deasupra gleznei. A înlăturat cârligele unul câte unul, a strecurat vârful pumnalului sub cartonul din spate, l-a ridicat și l-a dat deoparte. O bucată de stofă groasă și catifelată, de culoare verde, acoperea spatele portretului. Și-a trecut degetele peste zona unde se afla, pe partea cealaltă, chipul Întemeietorului. În spatele ochiului său cu monoclu, a descoperit un obiect rotund și tare. Și-a luat iar pumnalul, a tăiat o gaură exactă în jurul acelui obiect și a scos la iveală un disc metalic de culoare cenușie, puțin mai gros, dar nu mai mare decât o monedă de o jumătate de rupie. L-a luat în palma acoperită cu batista și l-a ținut departe de corpul său, de parcă ar fi fost gata să explodeze.

În timp ce generalul de brigadă TM cerceta discul acela pe ambele părți, încercând să descopere dacă era doar vreo șmecherie artistică introdusă de cel care pictase portretul sau vreun dispozitiv letal, care mai avea puțin și-l făcea pe el arșice, suprafața de metal s-a desfăcut pe mijloc, precum

draperiile unui teatru în miniatură, şi o mică lentilă concavă i-a clipit în faţă. Draperiile metalice s-au închis la loc imediat.

Generalul de brigadă TM a strâns în palmă camera minusculă de filmat şi a încercat s-o zdrobească până când i-au pocnit lui încheieturile degetelor.

Bombe telecomandate, gloanţe cu vârfurile oţelite, pumnale aruncate de la distanţă, sclipirea metalică a carabinei unui lunetist, rachete sol-aer lansate de pe umăr, gărzi de corp pline de resentimente şi cu mâncărimi la degetele de pe trăgaciuri — de toate acestea generalul de brigadă TM putea să se ocupe fără ca inima să-i bată câtuşi de puţin mai repede. Şi totuşi, această minusculă cameră de filmat l-a înfuriat atât de tare, încât pe moment a şi uitat care îi era datoria; în loc să cheme o echipă de experţi criminalişti, care să încerce să depisteze încotro se duceau semnalele emise de cameră, el s-a îndreptat spre dormitorul generalului Zia. În faţa uşii, a ezitat o clipă, a tras aer adânc în piept de trei ori, ca să se liniştească, şi abia pe urmă a ciocănit.

Prima Doamnă i-a deschis uşa, s-a oprit în faţa lui şi l-a privit batjocoritor, de parcă ar fi fost vorba de un copil care bătuse la uşa dormitorului mamei sale, după ce făcuse pipi în pat.

— Acum ce mai este? a întrebat ea. Are programată o întâlnire de taină cu vreo altă corespondentă din străinătate? Sau India e pe cale să ne atace din nou?

Generalul de brigadă TM chiar nu ştia cum să-i răspundă unei femei.

Şi-a desfăcut palma şi i-a arătat Primei Doamne discul de metal.

Ea s-a uitat la el cu nişte ochi plini de silă:

— Şeful dumitale nu mai locuieşte aici — apoi s-a întors şi a strigat în lungul holului: Ia uite, Zia, prietenul tău are un cadou pentru tine!

ŞAPTESPREZECE

— ÎŢI PLAC FRUCTELE DE MANGO? ZICE SECRETARUL GENERAL, cu o şoaptă care abia se aude.

Respiraţia lui este greoaie. Pare să sufere. Nici lui nu i-au dat de mâncare, ticăloşii. Cât să fi trecut? Nu se poate să fi trecut mai mult de trei zile. Mă târăsc spre gaura din perete, dărâmând micile piramide de nisip pe care le-am tot construit ca să marchez trecerea zilelor. Nu-i vorbă, că nu ştiu când începe ziua sau când se termină. Nimeni n-a ciocănit în uşă nici măcar o dată. N-am auzit nici un sunet, de nicăieri.

— Nu-mi plac, îi spun eu. Nu merită efortul. Noi avem nişte meri în curtea din spatele casei, pe colina Shigri. Merele îmi plac. Le culegi, le freci de pantaloni şi le mănânci. Fără bătaie de cap.

Secretarul general tace mai mult timp, de parcă mi-ar culege vorbele de pe jos şi ar încerca să scoată o propoziţie din ele.

— Sunteţi rude?

— Suntem.

— Fraţi?

— Mai rău.

Întâi tace, apoi loveşte cu pumnul în perete de trei ori.

— Credeai că poţi face totul de unul singur? N-ai nici un strop de simţ al istoriei. Ar fi trebuit să dai mâna cu camarazii tăi soldaţi. Doar sunteţi tovarăşi de arme.

Dacă ar fi ştiut el, secretarul general...

— Am fost singurul lui fiu.

* * *

În timp ce mă îndreptam de pe platoul de adunare spre dormitor, simțeam cum se topea sub tălpile bocancilor mei suprafața de asfalt a drumului. În depărtare, mirajele se succedau unul după altul, sub formă de vapori care se făceau nevăzuți când mă apropiam de fiecare dintre ele. Bannon și Obaid rămăseseră pe platou, ca să exerseze încă o dată instrucția tăcută. N-avea rost să mă duc în dormitorul meu. Am luat-o direct spre confortul buncărului în care locuia Bannon. Aparatul de aer condiționat era pornit, iar cămașa mea leoarcă de transpirație s-a făcut țeapănă în câteva minute. Mi-am scos-o și am stat acolo în maieul alb, uitându-mă în jur după ceva care să-mi ia gândurile de la comenzile tăcute ale instrucției, care încă mi se reverberau în cap. M-am întins pe jos, cu capul pe saltea, și mi-am pus bocancii aproape lipiți de grătarul aparatului de aer condiționat. Am scotocit sub saltea și, așa cum mă așteptam, de fapt, am găsit un plic maro, cu numărul pe iulie din ediția specială *Playboy World*. O frumusețe thailandeză, pe nume Diana Lang, împărțea coperta cu Yasser Arafat: „Instantaneele Dianei Lang" și „Armele și atitudinile lui Arafat".

Am lăsat pentru mai târziu interviul cu Yasser Arafat și m-am dus direct la pictorialul de la mijloc. Ușa s-a deschis și a intrat Bannon, făcându-și vânt cu cascheta.

— Mă las păgubaș, a zis el. Prietenul ăsta al tău n-o să reușească.

Mi-a ignorat mâna care se lupta simultan să înghesuie revista la loc în plic și plicul să-l îndese la loc sub saltea. În timp ce-și vorbea lui însuși, pe fața ca de crocodil alb a lui Bannon curgeau pârâiașe de transpirație, iar părul i se lipise de pielea capului:

— Mai sunt două săptămâni până la inspecția președintelui, iar eu am oameni care nu sunt în stare nici măcar să mărșăluiască în cadență.

Mi-am dat picioarele jos de pe grătarul aparatului de aer condiționat și l-am întrebat pe Bannon despre ce vorbea.

— Micuțul O. nu va rămâne în detașamentul de instrucție tăcută. Cum încep mișcările, începe și el să transpire ca o curvă în biserică. Nu are aptitudinile necesare și cu asta, basta.

— Poate că Obaid nu are un talent înnăscut pentru ce se face pe platou, dar prinde repede, am zis eu. N-am văzut niciodată pe nimeni la fel de motivat ca el. Noaptea, stă în dormitor și-și repetă mișcările.

— Poate c-ar fi ieșit un bun kamikaze din el, dar pur și simplu nu-i făcut pentru a duce până la capăt nenorocitul de exercițiu.

— Este foarte emoționat în legătură cu asta. Sper că puteți să... — și am lăsat enunțul suspendat în aerul rece.

Eram sigur că Bannon știa ce voiam să zic. Nu-l puteam lăsa baltă pe Obaid.

— E spre binele lui, a murmurat Bannon. Îi spui să se întoarcă la dreapta, iar el face întoarcere la stânga. Îi ceri s-arunce carabina, iar el pur și simplu stă și nu face nimic. Și asta se întâmplă când eu îi dau comenzi verbale. Imaginează-ți ce dezastru s-ar crea în partea de instrucție tăcută. Azi ne făceam spiralele cu carabine și toate aruncările lui mi-au venit mie în cap. O să omoare pe cineva sau el o să fie omorât. Încearcă tu să-i bagi mințile în cap. Va fi, probabil, un foarte bun ofițer, dar în nici un caz nu va mai repeta cu noi. Trebuie să merg să-mi completez raportul final.

Și Bannon a ieșit din cameră fără să privească înapoi, fără să promită nimic.

Eu încă mai meditam dacă era cazul să aflu ce căuta Yasser Arafat într-o revistă plină de fete din Orient, cu părul pubian tuns în formă de inimă, când Obaid a deschis uşa, a intrat, a închis-o în urma lui cu piciorul şi s-a rezemat de afişul cu Bruce Lee, uitându-se fix la mine, de parcă eu aş fi fost unicul motiv pentru lipsa lui de coordonare între mâini şi ochi.

Avea uniforma kaki pătată de sudoare, îşi legase strâns de mâna dreaptă eşarfa albastră, iar pe obrazul drept avea o vânătaie. Ochii lui, de obicei senini, erau ca nişte vârtejuri înfuriate.

Motivele pentru obişnuita chelfăneală încasată pe platou îmi erau evidente. Puteai lua note mari la istoria războiului, puteai să-ţi repeţi mişcările de la instrucţie cât era noaptea de lungă, dar, când ajungeai la partea cu instrucţia tăcută, nu puteai trage cu ochiul în manuale, ca să afli ce şi cum să faci. Obaid îmi făcea mie toate lecţiile. Îmi desena hărţile de zbor, avea grijă de incapacitatea mea de a mă concentra la orice text scris mai mult de două paragrafe şi-mi scotea ideile principale. În ciuda faptului că mie îmi lipsea glanda învăţăturii — sau poate tocmai din această cauză —, eram deasupra tuturor la capitolul instrucţie, ajungând la comanda detaşamentului, în timp ce el încă mai zăbovea pe banca de rezerve. Oricine era capabil să stea şi să citească o carte, în afara sălii de cursuri, mai mult de zece minute nu avea să ajungă niciodată un ofiţer bun, iar o pereche coerentă de bocanci militari pe platoul de adunare, nici atât. Bannon avea dreptate: un pas greşit, o singură notă falsă la capitolul cadenţă tăcută, şi demonstraţia elegantă pe care o pregăteam pentru inspecţia preşedintelui se putea duce naibii. Ba chiar, putea să-mi distrugă mie manevra cu sabia, pe care i-o pregăteam tot preşedintelui.

M-am gândit să-i distrag atenţia lui Obaid cu pozele cu Yasser Arafat, dar, când i-am văzut faţa schimonosită, am renunţat. Îşi încleşta şi-şi desfăcea pumnii. Avea o furie în ochi, pe care nu i-o mai văzusem până atunci. M-am apropiat de el, ca să-i pun o mână pe umăr. S-a dat înapoi, s-a întors, şi-a pus mâinile peste faţă şi a început să dea cu capul în perete.

— O să fie bine, i-am spus eu, simţindu-mă ca un doctor care te sfătuieşte să-ţi trăieşti viaţa din plin, după ce te informează că mai ai cel mult şase săptămâni de trăit. O clipă a rămas nemişcat, apoi a ţâşnit din poziţia în care se afla şi s-a aruncat spre patul lui Bannon, doborând beţele de bambus care susţineau coviltirul din pânză cu model de camuflaj de deasupra saltelei. Toate cărţile pe care le citise nu-l învăţaseră o regulă militară de bază: furia ţi-o stăpâneşti dându-le altora şuturi în cur, nu răvăşindu-ţi lucrurile prin cameră. A luat perna şi a zvârlit-o în perete. Dezamăgit de lipsa impactului, a pus mâna pe statueta de ceramică reprezentându-l pe Buddha. Eu am sărit la el şi l-am oprit.

— Nu, pe Buddha nu, i-am spus şi i l-am luat din mâini.

Degetele lui încălziseră faţa de ceramică a lui Buddha, răcită până atunci de aerul condiţionat. S-a uitat în jur, căutând altceva de aruncat. Aerul rece îi uscase câteva dintre petele de transpiraţie de pe cămaşă. Când m-am apropiat ca să-l mai liniştesc, am recepţionat şi nuanţa de nucşoară din respiraţia lui, şi mirosul ca de mosc al transpiraţiei uscate. I-am spus:

— Hai să vorbim despre toată povestea — aşa mi-ar fi spus şi el mie, în mod normal, în astfel de situaţii.

— Încerci să mă dai deoparte.

— Uite ce e, Micuţule O.... — şi, tot căutându-mi cuvintele, am încercat să suplinesc tăcerea mângâindu-l cu mâna de pe umăr spre ceafă. Părul i s-a zbârlit sub palma mea, gâtul îi era cald şi acum, în ciuda răcoarei din cameră.

Iritat de propria mea lipsă de empatie, i-am spus verde în față: Uite ce este, nu-i un picnic la care nu vreau să te iau. E spre binele tău, Micuțule O.

El nu mi-a băgat în seamă tonul condescendent:

— Există o modalitate mult mai simplă, mi-a spus. De ce-i plin locul ăsta? De avioane. Ce trebuie să facem? Luăm un avion și...

— ...Și am încheiat discuția, i-am tăiat-o eu.

Pentru un bărbat în uniformă, își făcea niște idei naive despre militărie. Se credea un soi de personaj din *Jonathan Livingstone Seagull*[1], ultimul adaos la teancul de cărți de pe noptiera de lângă patul său, și vorbea despre avioane ca și cum n-ar fi fost niște mașini de luptă de milioane de dolari, ci un soi de vehicule pentru căutările lui spirituale.

— „Vântul era o șoaptă pe fața lui și oceanul rămăsese nemișcat sub el...", a zis Obaid cu ochii închiși. Pot să fac totul de unul singur — și m-a bătut ușor pe obraz.

— Tu abia poți s-aterizezi cu ditamai drăcia. Las-o baltă.

— Cine are nevoie să mai aterizeze? a zis el și a scos o hartă de zbor, pe care marcase coordonatele și încercuise cu roșu Casa Armatei. Douăzeci și trei de minute, dacă nu bate vântul din față sau din spate.

Am înșfăcat harta, am azvârlit-o peste umăr și m-am uitat fix în ochii lui. Mi-a întors privirea, fără să clipească. M-am gândit să-i povestesc despre nectarul Unchiului Scrobeală, dar am renunțat imediat.

— Colonelul Shigri nu s-a sinucis și nici eu n-am de gând, i-am spus. Apoi mi-am lipit gura de urechea lui și am strigat cu intensitatea 5: S-A ÎNȚELES? — în timp ce mă gândeam: mă cac în ea de cadență interioară. S-a înțeles? am urlat din nou.

---

[1] Titlul unui roman-fabulă publicat în 1970 de Richard Bach (n. 1936), despre un pescăruș care învață sensurile vieții și zborului.

Şi-a apăsat şi el urechea de gura mea, s-a sprijinit de mine şi mi-a pus o mână pe talie, zicând:

— Dacă vrei s-o faci aici, păstrează-mă în echipă. Ai nevoie de-o rezervă.

I-am dat mâna la o parte şi am făcut un pas înapoi.

— Ascultă, rămâi la Rilke al tău, sau la ce mai citeşti zilele astea. Ce-ai de gând să faci? Uite, asta-i sabia mea, uite-l pe general, că vine, ia uite cum i-o trag — şi m-am prefăcut că dau o lovitură slabă din încheietură, cu o sabie imaginară. Vai, pardon, am ratat! Pot să mai încerc o dată?

Cred că l-am ucis cu aceste cuvinte.

Nu i-am văzut pumnul venind spre stomacul meu şi, când m-am aplecat în faţă, m-a lovit cu genunchiul în coaste şi m-a trimis învârtindu-mă peste patul lui Bannon, cu faţa în jos. M-am trezit căzut grămadă peste beţele de bambus şi coviltirul cu model de camuflaj. Atât de surprins am fost de lovitura Micuţului O., încât n-am simţit nici o durere. L-am văzut pe Bruce Lee parcă prin ceaţă pentru o clipă. Obaid a venit şi s-a aplecat peste mine şi m-a privit de sus în jos, de parcă nu m-ar mai fi văzut niciodată. Bocancul meu l-a prins între picioare, aşa că s-a prăvălit lângă mine.

Mi-am frecat partea de jos a coşului pieptului şi am oftat. Obaid s-a proptit într-un cot şi m-a privit de aproape. Apoi s-a ridicat brusc, de parcă ar fi luat o hotărâre. Şi-a proptit genunchii de-o parte şi de alta a şoldurilor mele şi a început să-mi tragă maieul din pantaloni. Mi-a frecat cu blândeţe coşul pieptului cu ambele mâini, privindu-mă tot timpul în ochi. Nu-mi plăcea să-l văd urmărindu-mi reacţiile, aşa încât mi-am închis ochii, coapsele mi s-au ridicat involuntar, iar pantalonii kaki apretaţi mi s-au părut, brusc, foarte strâmţi. Am sperat ca Bannon să-şi completeze raportul pe îndelete.

Mi-a ridicat maieul, aerul rece mi-a dat fiori peste piept şi sfârcurile mi s-au întărit şi înroşit ca neruşinatele; centura o aveam desfăcută. Mi-am supt stomacul şi mi-am ţinut respiraţia când mâna lui mi s-a vârât în pantaloni. Nu mi-a luat-o în mână, ci doar şi-a lăsat mâna să se frece de sula mea, de parcă ar fi fost o întâlnire întâmplătoare. M-au speriat buzele lui, care îşi croiau drum spre pieptul meu, atingându-mă tandru. Eram speriat să fiu sărutat.

Am inspirat mirosul de ulei de iasomie din părul său şi m-am cufundat cât am putut de adânc în saltea; un băţ de bambus a pârâit sub mine şi am încercat să mă ridic de acolo, cuprins de panică. M-a ţintuit pe saltea, cu mâna băgată în pantalonii mei,. Buzele lui călătoreau de-a lungul maxilarului meu, iar buricele degetelor lui desenau cerculeţe discrete pe vârful sulei mele. Am icnit şi am început să mişc din coapse, dar el m-a ţinut apăsat cu genunchiul. Buzele lui au luat-o în jos pe pieptul meu şi continuau să călătorească la vale. Mă gândeam la ceva concret, cu ochii închişi. Pe lângă casa mea de pe colina Shigri, curge un pârâu; m-am închipuit pe mine însumi stând acolo în toiul iernii şi experimentând prima mea erecţie în apa rece ca gheaţa. Am tresărit din tot corpul şi sula mea i-a atins vârful nasului. A râs.

Surpriza mi-a fost şi mai mare, când şi-a tras pantalonii în jos, mi-a luat mâna şi mi-a pus-o pe sula lui. M-am trezit cu ceva curb în mână, nu cu ceva oarecum curbat, ci cu un corn ca de lună nouă. O avea încovoiată ca un arc, iar erecţia i se arcuia spre buric. A oftat şi s-a întins lângă mine. Îşi ţinea ochii închişi, iar pe buze i se lăţea un zâmbet tandru, un zâmbet atât de senin, atât de împlinit şi, totuşi, atât de blând, încât părea să se fi retras într-o lume a lui, unde vântul îi şoptea în faţă, iar oceanul de sub el încremenise.

Mult timp n-am îndrăznit să spun o vorbă. Aerul condiționat se oprise la un moment dat şi singurul sunet din cameră îl dădea respirația celor doi băieţaşi speriați.

— Nu, nu..., mi-a şoptit la urmă, strângându-mi-o în mâinile făcute căuş, într-o zadarnică încercare de a nu lăsa vreo urmă pe pat. ...Nu pe cearşaf.

Apoi mi-a vorbit stând cu faţa în sus şi holbându-se la tavan:

— Sper să nu faci vreo prostie.

— Şi eu sper să nu faci tu vreo tâmpenie, i-am spus.

— N-o să fac, mi-a răspuns.

A doua zi dimineaţă, dispăruse.

OPTSPREZECE

CHIAR DACĂ N-AR FI FOST OARBĂ, ZAINAB TOT N-AR FI FOST ÎN stare să-şi citească interviul din ziar, pentru că era analfabetă. Veştile ei proveneau din mirosuri, de la păsări, din bătaia vântului. În dimineaţa aceasta, simţea veştile proaste plutind în aer. Auzea răsunând nerăbdarea păsărilor în fâlfâitul aripilor, presimţea o migraţie şi lungi nopţi de singurătate, care se apropiau de ea în marş forţat.

Şi-a ţinut respiraţia o clipă, ignorând semnele rele care pluteau în aer, şi a încercat să se concentreze la ceea ce făcea.

Zainab se împingea în barele de fier ale celulei, făcând firimituri dintr-o bucată de pâine şi aruncându-le unui stol de rândunele care coborau în curtea închisorii în fiecare dimineaţă. La fel ca mulţi orbi, putea spune câte păsări erau doar ascultându-le fluturatul din aripi. Să fi fost vreo cincisprezece. Ciuguleau voioase firimiturile, deşi foamea şi-o potoliseră, cu toată mâncarea pe care o căpătau de la închisoare. În fiecare dimineaţă, câteva femei păstrau bucăţi de pâine şi-şi întindeau mâinile printre barele de fier, încercând să ademenească mereu aceleaşi rândunele, sperând să le vadă ciugulind firimiturile şi, cu puţin noroc, să vină şi să le culeagă mâncarea din palme. Totuşi, în dimineaţa aceea, rândunelele păreau mai interesate să se joace între ele.

Zainab nu se purta la fel ca restul deţinutelor condamnate la moarte; acelea se rugau, plângeau, urmăreau obsesiv mersul petiţiilor depuse, în care cereau să li se arate milă, şi, după ce li se respingea şi ultimul apel, îşi întorceau

atenţia spre viaţa de după moarte şi începeau să-şi caute iertarea de la zero. Ea, în schimb, Zainab, nu comisese nici o crimă şi stătea liniştită în celula ei — denumită „celula neagră", pentru că îi găzduia pe condamnaţii la moarte —, unde trăia de parcă ar fi fost propria ei casă. De dimineaţă, se trezise, îşi făcuse curăţenie în celulă, îi masase picioarele colegei de celulă însărcinate şi-şi turnase ei însăşi ulei în păr. După ce îşi hrănea păsările, urma să facă vizite în alte celule, care nu erau celule negre, şi să le maseze picioarele altor două prizoniere însărcinate. „De ce ar vrea cineva să omoare o sărmană femeie oarbă?" — acesta era răspunsul ei constant la toată agitaţia creată de avocatul ei şi de câteva grupuri de femei din afara închisorii, în legătură cu condamnarea ei la moarte. Până şi cea care o păzea, în aripa închisorii în care se afla, o respecta pentru politeţea ei, pentru felul în care le ajuta pe alte prizoniere şi pentru că îi învăţa pe copiii acelora să recite din Coran. Zainab era prizoniera preferată a directoarei închisorii, cea care îi şi dăduse perechea de ochelari de soare care îl înfuriaseră în aşa hal pe generalul Zia. „Ca să te apere de soare" — îi spusese directoarea. Zainab primise ochelarii zâmbind şi fără să se plângă, fără să-şi plângă de milă, fără să obiecteze că lumina soarelui nu avea ce căuta în ochii ei ca nişte băltoace albe şi moarte. În spatele ochelarilor negri de plastic, ochii ei erau albi ca laptele. Se născuse fără cornee. Evident că se vorbise despre semne rele, când venise pe lume, dar avea un chip atât de luminos şi toate celelalte înzestrări în aşa măsură intacte, încât fusese acceptată ca un copil ghinionist şi se descurcase cât de bine putuse în condiţiile date. Chiar şi acum, când era prima femeie condamnată la moarte prin lapidare, după legile cele noi, Zainab dovedea un curaj care le punea în încurcătură, le zăpăcea pe femeile activiste, care luptau pentru cauza ei prin tribunale şi pe străzi. „Cu pietre?", întrebase ea după ce fusese pronunţată

sentința. „Cum i se face Diavolului la Mecca în timpul hagialâcului? De secole întregi fac toți același lucru și tot n-au fost în stare să-l ucidă. Cum vor să omoare o femeie sănătoasă ca mine?"

După ce-i purtase timp de câteva zile, ochelarii de soare începuseră să-i placă lui Zainab; o ajutau împotriva durerilor de cap pe care le avea după ce stătea la soare prea mult. În plus, copiii celorlalte prizoniere întotdeauna chicoteau când și-i scotea, ca să le arate ochii ei albi ca laptele.

La un moment dat, a auzit fâlfâind o pereche de aripi mai grele decât aripile rândunelelor. Le-a auzit și pe rândunele bătând panicate din aripi, dar nu și-au luat zborul. Unele s-au rotit prin aer, altele s-au îndepărtat de ea. Zainab a încetat să le mai arunce firimituri o vreme, vrând să le protejeze pe rândunele, și nu să-i dea ciorii ce li se cuvenea lor. Apoi și-a amintit de o cioară din copilăria ei, care îi ținuse companie în multe zile negre. Alt semn de rău augur, ziseseră sătenii, dar ei îi plăcuse întotdeauna compania ciorii și-i păstra mereu puțină pâine. Se putea, oare, să fie aceeași cioară? Mâinile ei au început să sfărâme pâinea închisorii și să arunce iarăși firimituri. Poate că și ciorii îi era foame. Toate prizonierele, ba chiar și câteva femei din personalul închisorii, după cum știa, le hrăneau pe rândunele.

Apoi, a auzit cum se apropiau pașii directoarei închisorii. Din felul în care îi răsuna călcătura, Zainab a simțit că venea să-i aducă ei vești proaste. A încercat să nu bage în seamă sentimentul de vinovăție din pașii care se apropiau și a continuat să hrănească pasărea. Își dădea seama că, de acum, cioara preluase controlul asupra întregii curți. Rândunelele își luaseră zborul, afară de două dintre ele, care încă mai dădeau ocol zonei ocupate de cioară, se repezeau să ciugulească din firimituri când cioara era întoarsă cu spatele, după care își luau zborul înapoi până la o distanță sigură. Simțea cu vârfurile degetelor că aripile lor erau

încordate, gata de fugă. De asemenea, își dădea seama că era mai mult un joc pe care-l jucau, numai ca să vadă cât de aproape putea ajunge una dintre ele, când cealaltă îi distrăgea atenția ciorii.

Umbra directoarei închisorii a acoperit lumina soarelui. Zainab era conștientă că directoarea închisorii, după cum îi mirosea transpirația, nu știa cum s-o ia. Respira greoi, își muta greutatea de pe un picior pe celălalt, se prefăcea că nici măcar nu era de față.

Era clar: veşti rele.

Ce veste rea i se poate aduce unei prizoniere condamnate la moarte? Zainab nu-și punea speranțe în apelul la clemență pe care avocatul îl depusese în numele ei. Celelalte prizoniere din celula ei discutaseră despre asta. Știau că, deși generalul se răzgândise de multe ori și în multe privințe, un singur lucru nu făcuse niciodată, și anume să rateze șansa de a respinge apelul la clemență într-un caz de condamnare la moarte. Avea ceva de-a face cu un anume Bhutto, care fusese conducător înainte de Zia. Oarba Zainab știa că Bhutto fusese spânzurat, nu omorât cu pietre. Nici despre acela nu știa ce crimă comisese. Zainab nu se aștepta cu adevărat ca sentința să-i fie comutată, așa încât se putea foarte bine ca directoarea închisorii să fi primit mandatul negru și era îngrijorată în legătură cu organizarea lapidării. Lui Zainab îi părea rău pentru directoare: cu ce greșise biata femeie, așa de drăguță, așa de competentă, ca să treacă prin astfel de încercări?

A auzit cioara cum fâlfâia grăbită din aripi, dar, în loc să-și ia zborul, s-a așezat la loc — probabil gonise și ultima rândunică.

— Zainab, i-a spus directoarea închisorii, ți s-a publicat fotografia într-un ziar — însă ea știa că directoarea evita motivul real pentru care venise, vorbindu-i despre ziar în

loc să-i dea veştile despre mandatul negru. Arăţi bine în fotografie cu ochelarii de soare, i-a mai spus.

Zainab a zvârlit şi ultima bucăţică de pâine, sperând s-o nimerească pe cioară în cap. N-a nimerit-o.

— Vor să te mute la o altă închisoare. Din cauza fotografiei şi a interviului pe care l-ai dat.

Zainab şi-a amintit interviul. Avocatul îi citise câteva întrebări, iar ea repetase aceeaşi poveste pe care o spusese şi la tribunalul districtual, şi la Înalta Curte de Justiţie, şi în apelul depus împotriva condamnării la moarte, aceeaşi poveste pe care le-o spusese şi colegelor de închisoare iar şi iar, fără să adauge nimic, fără să omită nimic, în ciuda eforturilor susţinute ale avocatului ei.

— Fotografia ţi-a fost publicată în America. Se pare că ordinul să te ducem într-un loc de unde să nu mai poţi da interviuri a venit de foarte sus.

Zainab nu ştia prea multe despre interviuri sau despre locurile de unde puteai sau nu puteai să dai interviuri, ea le spusese tuturor numai ce i se întâmplase: „Era întuneric, dar aveau torţe. Erau trei. Se poate să mai fi fost unul afară, la uşă. Miroseau a benzină de maşină şi aveau mâinile moi, aşa că nu erau ţărani. Mi-au legat mâinile şi m-au lovit când i-am rugat, în numele mamelor şi al surorilor lor, să mă lase în pace. Erau nişte animale."

— Dar mie îmi place aici, i-a spus ea directoarei închisorii. Colega mea de celulă trebuie să nască în două săptămâni. Mai am şi alte prietene aici. Vreau să trăiesc aici — apoi, gândindu-se la ce spusese, a adăugat: Vreau să mor aici.

— Ordinul vine direct de la preşedinte, i-a spus directoarea închisorii, pe un ton pe care nu-l mai folosise până atunci cu Zainab, ca să fie clar că totul era hotărât, chiar mai hotărât decât sentinţa ei de condamnare la moarte.

Ba chiar, Zainab a mirosit frică în vocea ei şi s-a întrebat dacă şi directoarea urma să fie pedepsită. Gândul acesta,

că trebuia să-şi părăsească prietenele, şi ideea că directoarea închisorii, care îi dăduse ei ochelarii de soare, ar fi putut fi pedepsită, au copleşit-o pe Zainab pentru o clipă, aşa încât a făcut ceva ce nu mai făcuse niciodată. Oarba Zainab, care ascultase în linişte când o scârbă de judecător o condamnase la moarte, care nu le dăduse călăilor ei satisfacţia de a o vedea zbierând, care îşi petrecuse viaţa mulţumindu-i Domnului şi iertându-i pe bărbaţii trimişi de El pentru ce îi făcuseră — Zainab a urlat şi a blestemat:

— Viermii să-i mănânce măruntaiele celui care mă ia din casa mea! Copiii lui să nu-i vadă chipul mort!

Directoarea închisorii s-a simţit uşurată. Curajul temerar al lui Zainab o irita. Nu voia s-o vadă plecând în linişte.

Este un fapt bine ştiut că blestemele sunt ultima resursă a mamelor frustrate şi arme nefolositoare pentru oamenii care nici măcar nu au curajul sau bagajul de cuvinte necesare pentru a profera o invectivă potrivită la adresa duşmanilor. De asemenea, este un fapt bine ştiut că majoritatea blestemelor nu-şi fac efectul. Singura modalitate prin care îşi fac efectul este ca o cioară să audă un blestem rostit de cineva care a hrănit-o până la saţietate şi să poarte blestemul la persoana împotriva căreia a fost formulat. Ciorile, fiind nişte lacome notorii, nu se simt niciodată de parcă ar avea stomacul plin. Şi sunt creaturi capricioase: mişcările lor nu pot fi prezise niciodată. Nu se deranjează niciodată să poarte ceva undeva. Zainab nici n-a observat când cioara, după ce golise curtea închisorii de ultimele fărâme de pâine, a bătut moale din aripi şi şi-a luat zborul. Când a ajuns hăt, departe deasupra închisorii, de unde a zărit alte stoluri de rândunele executându-şi dansul caraghios în faţa prizonierelor, a simţit un curent dinspre apus în aerul de deasupra ei. S-a înălţat, a încetat să mai fluture din aripi, iar, două zile mai târziu, a traversat graniţa în India, unde grâul se culege mai devreme şi stâlpii de electricitate sunt mai siguri.

Zainab şi-a împachetat cele două rânduri de haine ale ei şi a aşteptat să-şi înceapă şi ea călătoria. A fost încătuşată şi urcată pe bancheta din spate a unui jeep. A observat că nu erau gărzi lângă ea. Unde să se fi dus o femeie oarbă şi încătuşată? S-a rugat ca fosta ei colegă de celulă să aibă parte de o naştere uşoară şi a uitat cu desăvârşire tot ce spusese şi de ce spusese despre cel pe care-l blestemase.

Cioara şi-a întins aripile şi s-a lăsat purtată de curentul dinspre apus.

Poate că n-or fi având conştiinţă ciorile, dar memorie au şi ţin minte chiar şi nouăzeci de ani.

Abia după ce jeepul care o ducea s-a oprit şi n-a mai plecat din loc, fiindcă n-a venit nimeni să-i spună să coboare, Zainab s-a gândit că sosise în locul unde trebuia să ajungă. Şi-a luat bocceaua cu haine, a dat la o parte draperia de pânză şi a coborât din jeep. A mirosit mult fum şi mulţi bărbaţi şi, în prima clipă, s-a gândit că o trimiseseră la o închisoare de bărbaţi. A auzit cum trecea o sirenă şi a continuat să meargă, sperând să fie condusă într-o celulă unde să-şi trăiască tot restul vieţii. Oamenii care au înconjurat-o erau neliniştiţi. La închisoare, asta înveţi, să stai nemişcat. După ce a mai mers câţiva metri, fără să calce pe nimeni pe picior, l-a apucat de braţ pe un bărbat care părea să stea nemişcat şi liniştit şi l-a întrebat:

— Pe mine unde mă băgaţi? — la care omul i-a îndesat în mână o bancnotă unsuroasă de două rupii şi i-a spus să aştepte şi ea, la fel ca toţi ceilalţi. Nu sunt cerşetoare, a zis ea, dar individul îi întorsese spatele.

O mână solidă a înhăţat-o de braţ:

— Unde ai plecat, bătrâno? Te ducem la fort. Acolo nu te mai deranjează presa.

NOUĂSPREZECE

MĂ TREZESC NIŞTE ŞOAPTE DISPERATE, AL CĂROR ECOU SE ROSTOGOLEŞTE prin celula mea:

— Tovarăşe! Tovarăşe! — dar eu constat că am pumnii încleştaţi şi mi s-a lipit nisipul de palmele năduşite. Iar: Tovarăşe!

Îmi ia puţin timp să mă orientez şi încă puţin ca să recunosc de unde vin şoaptele. Până să apuc să-mi frec palmele de pantaloni şi să mă apropii de gaura din perete, mă gândesc: Se pare că am fost reprimit în luptă.

— Da, tovarăşe, zic eu pe tonul bombastic al unui veteran comunist.

Vocea de alături este hârşâită şi foarte excitată:

— Simţi miros de femeie? mă întreabă.

— Le simt mirosul şi de la un kilometru depărtare, tovarăşe secretar general. Mai ales dacă miros frumos.

— Nu, şopteşte el agitat. Nu simţi un miros de femeie aici?

Inspir adânc şi simt duhoarea propriilor mei dinţi, pe care nu m-am mai spălat de nici nu mai ştiu când.

— Nu-i simţi mirosul? E aproape, foarte aproape.

— La fel de aproape ca revoluţia ta?

— Nu-i vreme de glume. Trebuie să fim uniţi. Cred c-ar putea fi în celula de lângă a ta.

— Ăsta-i fortul. Ce-ar putea face o femeie ca să sfârşească aici?

— Nu-i cunoşti pe oamenii ăştia. Sunt capabili de orice. Precis este în celula de lângă tine. Vorbeşte cu ea.

— N-am nici un chef de companie femeiască, domnu' secretar general. Nu-mi plac femeile pe stomacul gol. Vorbeşte tu cu ea.

— Burghezia îşi protejează oamenii chiar şi în închisoare. Nu puteau s-o pună în celula de lângă a mea? Ţie îţi dau de mâncare pui şi o femeie drept vecin, iar eu ce primesc? Un vecin dezertor din armată şi o mâncare împuţită.

— Nu sunt dezertor, îi explic eu. Şi-acum sunt în uniformă.

Se lasă tăcerea între doi bărbaţi înfometaţi care stau pe întuneric.

— Ştii ce-ai putea face, tovarăşe...? îmi şopteşte pe un ton dintr-odată plin de pofte autentice şi respirând greoi.

— Te ascult, tovarăşe, îi spun eu.

— Ai putea să găseşti cărămida care se scoate din peretele vecin cu celula ei. Să vorbeşti cu ea. Să-i ceri să-şi bage ţâţa în gaură şi tu să i-o pipăi.

— Şi ce te face să crezi c-o să facă aşa ceva?

— Spune-i că eşti în armată.

Aud paşi pe coridor; se opresc în faţa temniţei mele. Pun cărămida la loc în gaură şi mă aşez cu spatele rezemat de perete.

Se aude un ciocănit în uşă. Cine bate la uşa unui prizonier? Probabil că vor să vadă: sunt viu sau mort? Încerc să mă ridic fără să scot vreun sunet. Genunchii îmi tremură, pun o mână pe perete ca să mă sprijin, încerc să-mi trec limba peste buzele crăpate, ca să mi le umezesc, şi răspund cu o voce slabă, dar fermă:

— Da, vă rog.

Uşa se deschide scârţâind. Celula se umple de o lumină palidă şi ştearsă, iar mirosul pătrunzător de parfum de iasomie făcut în casă mai-mai să mă doboare. Este un bărbat cu o pereche de cătuşe în mână, care nu poartă uniformă,

dar îmi dau seama, după frizura lui civilă, că este unul dintre oamenii maiorului Kiyani. N-are nici un rost să-l întreb ce ordin a venit să ducă la îndeplinire. După ce m-au înfometat o veşnicie în această gaură neagră, s-au hotărât să mă aresteze în mod oficial. Viaţa mea nu va deveni mai bună. Aş vrea să mă vadă secretarul general încătuşat. Ar fi mândru de mine. Soldatul, însă, nu se grăbeşte cu legătura mea de ochi, mi-o potriveşte peste sprâncene şi nas, blocând orice rază întâmplătoare de lumină, dar făcând în aşa fel, încât să pot respira. Chiar şi cu ochii acoperiţi, tot simt un val de lumină solară, albă, strălucitoare, în timp ce sunt condus pe scări în sus şi apoi înăuntrul mănăstirii aflate între Curtea Oamenilor Simpli şi Palatul Oglinzilor. Aerul din fort miroase a iarbă proaspăt tăiată şi udată. Aş vrea să mă pot scărpina la ceafă.

Jeepul trece printr-un bazar aglomerat. Simt miros de prăjituri, şi de balegă de vacă, şi de fructe de mango necoapte. Îi aud pe negustori strigându-şi marfa şi pe poliţiştii de la circulaţie fluierând după autobuze, care le întorc fluieratul cu câte un claxon — dar duetul acesta e o muzică divină pentru urechile mele, după zilele şi nopţile de linişte din temniţă. Jeepul iese apoi pe o stradă cu arbori înfrunziţi, fiindcă aerul e plin de polen plutitor, circulaţia e liniştită, maşinile par să fie noi şi se opresc la semafoare. Copacii care străjuiesc drumul miros a eucalipt ars de soare. Jeepul se opreşte într-un loc unde miroase a ceară pentru metal şi a bocanci militari. O poartă se deschide şi jeepul avansează încet. În depărtare, aud huruitul unui avion care se pregăteşte să-şi ia zborul. Apoi, simt mirosul extrem de familiar al combustibilului de avion şi aud zgomot de motoare ce rulează în gol.

Vor să mă ducă înapoi la Academie cu avionul — ce onoare! —, pentru că n-au găsit nici o probă împotriva mea.

Sau vor să mă arunce din avion, pentru că n-au găsit nici o probă şi nici n-au nevoie să găsească.

Am citit eu în *Reader's Digest* că, în unele țări din America Latină, armata proceda în felul următor: îi lua pe prizonieri cu avionul și-i arunca în mare, de la o altitudine de șapte mii de metri. Cu cătușe la mâini.

Îmi încordez brațele când o mână mă înhață de umăr și mă pune să urc o scară. O să trag după mine pe oricine încearcă să mă arunce din avionul ăsta. Nu plec eu singur.

Îmi dau seama, de îndată ce fac pasul de pe scară în avion, că mă aflu într-un Hercules C130. De ce le trebuie un ditamai C130, ca să transporte o singură persoană? Un C130 este ca un imens camion zburător — poate lua la bord douăzeci de tone, greutatea cumulată a unui jeep blindat și a unui tanc, și tot mai rămâne loc pentru echipajele lor. Rampa din spate este ca o poartă de casă de la oraș — poate trece prin ea un vehicul, pot sări prin ea zeci de parașutiști. Sau poți să arunci pe cineva. Bărbatul care mă ține de umăr îmi cere să mă așez pe un scaun de plasă, îmi fixează centura de nailon, mă întreabă dacă prefer cu mâinile la spate sau în față. În față, normal, tâmpitule. Mâinile îmi sunt libere pentru o clipă. Dar nu e momentul eroismelor.

Simt mirosul de animale încă dinainte să le aud behăitul înăbușit și tropăitul piciorușelor nervoase pe podeaua de metal a cabinei. Miros precum caprele proaspăt scăldate, dar behăitul îmi sună ciudat, sugrumat. Mă foiesc pe scaun și vreau să anunț pe cineva că sunt în alt avion decât ar trebui. Rampa din spate se închide scârțâind, elicele prind viteză și, dintr-odată, cabina se umple de mirosul înțepător de pișat de animal. Când botul avionului se ridică de pe pistă, mirosul devine și mai puternic. E clar că animalele nu sunt obișnuite să zboare.

Cu atenția distrasă de larma din avion și de putoarea de animale, imediat sar din scaun, când simt o mână ciufulindu-mi părul și o voce răgușită care îmi spune:

— Nu trebuia să faci ce-ai făcut, domnule.

— Ce? zic eu, zăpăcit de-a binelea.

— Nu ştiu, ce-ai făcut. Nu te puneau în cătuşe, dacă nu făceai ceva, la care eu aş vrea să-i spun: Cară-te dracului de-aici, dar tac. Vrei să-ţi scot legătura de la ochi?

— Eşti sigur? întreb eu, devenit brusc foarte curtenitor.

— Nu mi-au spus nimic despre tine. Şi, cum suntem în plin zbor, ce-ai putea să vezi?

Încearcă să-mi tragă legătura deasupra ochilor, iar degetele lui grăsune zăbovesc pe obrajii mei mai mult decât le ia ca să ridice pânza. Îmi aplec în faţă capul, ca să-mi vadă nodul de la ceafă. Încercările lui de a-mi dezlega nodul sunt exagerate. Degetele i se rătăcesc pe gâtul meu, pe umerii mei. Apoi îşi înfige dinţii în nod şi eu îi simt buzele băloase la ceafă, cu câţiva centimetri mai jos de locul unde ar trebui să-şi canalizeze eforturile. Se apropie de mine şi mai mult şi-i simt sula împungându-mă în umăr. Mă gândesc să-mi ridic mâinile încătuşate şi să i-o strangulez cu lanţul dintre cătuşe.

Chiar şi când te îndrepţi spre moarte, întotdeauna se găseşte câte cineva care îşi urmează propriile interese.

Îmi potrivesc mâinile pentru cel mai potrivit unghi de atac, dar, deodată, îşi înfige dinţii chiar în nod, unde trebuie; îmi trage un ghiont sănătos în subţioară cu sula lui şi gata, legătura s-a desfăcut.

După tot efortul depus, e transpirat leoarcă. Salopeta lui de încărcător are o culoare verde oliv, e pătată de ulei şi se înalţă ca un cort în miniatură în dreptul vintrelor. *Fayyaz* — aşa îi scrie pe ecuson, neruşinatul. Mă uit fix la mutra lui, fără să clipesc, de parcă aş vrea să-i memorez trăsăturile jalnice. Îşi târâie paşii înapoi la locul său, în partea cealaltă a cabinei.

Între noi, pe podea, sunt nouă miei de munte în diferite ipostaze ale nefericirii, tremurând sub cârlionţii lor lânoşi, mici şi strânşi. Au picioarele dinapoi legate cu funie, ca să nu se poată mişca. Unii stau întinşi pe podeaua cabinei,

alții stau în genunchi. Unul dintre ei a borât și se luptă să respire, cu botul în podea, iar alții stau înghesuiți. Toți au boturile strânse în botnițe de plasă și niște mutre perplexe, pe care se citesc semnele de întrebare.

De când s-au apucat forțele aeriene pakistaneze să facă trafic de ființe vii? — aș vrea să-l întreb pe Fayyaz, dar el nu-i decât un încărcător gras și libidinos.

— Unde se duc? îl întreb.

— Unde mergem și noi, zice el cu un zâmbet afectat.

— Adică unde?

— N-am voie să-ți spun, îmi răspunde el, privindu-i pe miei de parcă aceștia ar fi putut afla destinația și nu le-ar fi plăcut deloc.

— Ai fost vreodată la fortul Lahore? îl întreb așa, ca din întâmplare.

— Nu. Dar l-am văzut la televizor, zice el nedumerit.

— Ba nu, încărcător Fayyaz — și-i molfăi numele, după care îl scuip afară. Mai este un alt fort sub fortul ăla pe care-l tot arată la televizor. Pentru colaboraționiști, pentru cei ca tine — și mă uit din nou la miei.

— Merg și ei la petrecere, îmi spune, ținându-și mâinile încrucișate în poală. Se pare că a reușit să-și struneasscă poftele trupești. Oamenii ăștia pot să facă rost de cea mai bună carne de capră de la Islamabad și, totuși, vor miei afgani. Nu prea cred eu să mai trăiască, bieții mieluței, până pe 4 Iulie.

— Dau americanii o petrecere?

— E Ziua Independenței lor. De-o săptămână tot aducem mâncare de prin toată țara. Trebuie să fie o petrecere mare, nu glumă.

Îmi închid ochii și mă întreb dacă Bannon va fi și el de față.

Nici n-au apucat să se obișnuiască mieii cu larma din avion și cu presiunea fluctuantă a aerului din cabină, că

avionul şi începe să coboare abrupt. Se aud râgâieli şi behăieli firave. Cel cu botul în podea se îndreaptă şi-şi ridică picioarele din faţă, încercând să se cabreze, dar se poticneşte şi cade la loc, în propriul său pişat.

— Trebuie să te leg înapoi la ochi, zice Fayyaz pe un ton plin de aşteptări. Îi fac semn cu mâinile încătuşate să se apropie de mine şi-i arunc o privire criminală. E un om cu şcoala vieţii. Înţelege mesajul şi-mi pune legătura la ochi fără să-mi atingă nici măcar un singur fir de păr de pe corp.

Rampa din spate se deschide îndată ce avionul se opreşte pe loc. Aud mieii alunecând în jos pe rampă. Probabil că primul şi ultimul zbor din vieţile lor a devenit deja un coşmar din trecut. O altă mână se pune pe umărul meu şi mă conduce pe o scară în jos. Aerul de afară miroase a beton fierbinte, a tren de aterizare încins şi a resturi de combustibil care se evaporă. Este un rai în comparaţie cu mirosul dinăuntrul cabinei. O scurtă plimbare, urmată de aşteptatul în soare. Jeepul în care sunt urcat miroase a odorizant de trandafiri şi ţigări Dunhill. Nu cred că am fost adus aici pentru petrecere.

DOUĂZECI

Devotamentul generalului Akhtar faţă de Şeful său, generalul Zia, nu era devotamentul obişnuit pe care un general cu trei stele i-l arată unui general cu patru stele. Dependenţa lor unul de altul nu era totuna cu situaţia în care doi soldaţi se bazează unul pe altul că se vor căra în spate reciproc până la bază, dacă li se întâmplă să fie răniţi în luptă. Legătura dintre ei era precum aceea dintre doi câini izolaţi pe un gheţar, fiecare măsurându-l din priviri pe celălalt şi încercând să se decidă: trebuia să aştepte să-i moară tovarăşul de suferinţă şi apoi să-l mănânce sau să lase deoparte amabilităţile şi să-i sară la beregată imediat.

Dar era o diferenţă între cei doi: generalul Zia, cu cele cinci titluri ale sale, care ţinea discursuri la ONU şi spera la premiul Nobel, era sătul. Generalul Akhtar, care fusese întotdeauna vioara a doua faţă de Şeful său, era înfometat şi, când a privit peisajul îngheţat din jur, nu l-a văzut decât pe generalul Zia — bine hrănit, cu obrajii fălcoşi, marinându-se în propria-i paranoie. În public, generalul Akhtar nega orice ambiţie; îi încuraja pe ziarişti să-l descrie drept un soldat tăcut, care era fericit dacă era lăsat să-şi comande armatele fantomatice în războaie secrete. În schimb, când stătea în faţa oglinzii din biroul său, zi după zi, şi-şi număra cele trei stele de pe umăr, nu putea să nu-şi recunoască lui însuşi că devenise o umbră a generalului Zia. Propria lui carieră urmase ambiţiile acestuia, ca un căţeluş credincios.

Dacă generalul Zia îşi dorea să devină preşedinte ales prin vot, generalul Akhtar nu numai că trebuia să facă în

aşa fel, încât urnele cu buletinele de vot să fie umplute la timp, dar tot de el ţinea să şi orchestreze celebrări spontane în toată ţara, după numărarea voturilor. Dacă generalul Zia proclama o Săptămână a Curăţeniei Naţionale, generalul Akhtar trebuia să faă în aşa fel, încât şanţurile să fie dezinfectate şi verificate în privinţa siguranţei, înainte ca preşedintele să sosească şi să se lase fotografiat. În momentele sale bune, generalul Akhtar se simţea ca un călău regal ziua şi ca un degustător la curte seara. În momentele lui proaste, se simţea numai ca o gospodină îndelung suferitoare, care trebuia să cureţe întruna după soţul dezordonat. Generalul Akhtar începuse să-şi piardă răbdarea. Caracterizarea de „al doilea om, ca putere, din ţară", de care se bucurase la început, acum îi suna ca o insultă. Cum poţi fi al doilea om, ca putere, când Şeful tău este *atot*-puternic?

De la o vreme, căţeluşul crescuse mare şi se simţea mereu înfometat.

Generalul Akhtar învăţase cum să ţină căţeluşul în lesă şi să-l scoată la plimbări scurte, fiindcă ştia că nu-l putea lăsa să-şi arate colţii. Nu încă.

Se afla într-una dintre acele plimbări cu căţeluşul în lesă, când trecea grăbit pe coridorul din cartierul său general, la doar câteva minute după ce camera de supraveghere din Casa Armatei încetase brusc să mai funcţioneze. Generalul Akhtar îşi conducea operaţiunile dintr-un bloc de birouri anonim, cu patru nivele. Nu exista vreo pancartă pe peretele din afara clădirii, care s-o identifice, nici o adresă poştală pentru această întreprindere; nici măcar maşinile Toyota Corolla albe, care intrau şi ieşeau din parcarea subterană nu aveau numere de înmatriculare. Şi totuşi, fiecare şofer de taxi din oraş era informat cumva despre ocupanţii acelei clădiri şi despre genul de afaceri pe care le învârteau. Generalul Akhtar mergea pe un covor cenuşiu ros, la urechile sale ajungând sunetele obişnuite ale turei de

noapte; o mare parte din personal plecase deja de la serviciu, dar el tot auzea voci înăbuşite din spatele uşilor închise. Agenţii săi din tura de noapte vorbeau cu operatorii săi din ţări îndepărtate şi nebănuitoare: Etiopia, Columbia, Nepal... Generalul Akhtar avea o singură consolare: o fi fost el doar al doilea om, ca putere, dintr-o ţară din lumea a treia, dar serviciul de spionaj pe care-l conducea era demn de o superputere.

Cum nici o femeie nu lucra în blocul acela de birouri, toaletele erau inscripţionate cu „Ofiţeri" şi „Soldaţi". Generalul Akhtar a trecut de toalete şi a intrat într-o încăpere nemarcată, de la capătul coridorului. Cel puţin zece operatori telefonici ascultau casete audio montate pe perete, conectate la microfoanele montate în telefoane; casetele începeau să se deruleze de îndată ce subiectul aflat sub supraveghere punea mâna pe telefon. Nu era vorba numai despre obişnuiţii politicieni, diplomaţi şi jurnalişti, ale căror telefoane erau înregistrate; o mulţime dintre colegii cei mai apropiaţi ai generalului Akhtar s-ar fi mirat foarte tare să afle că fiecare apel telefonic al lor, fiecare indiscreţie verbală era înregistrată acolo.

Operatorii care lucrau în camera de monitorizare aveau ordine stricte să-şi continue treburile obişnuite, indiferent de rangul celui care le călca pragul. Când generalul Akhtar a intrat în cameră, o mulţime de capete l-au salutat cu căştile pe urechi, doar înclinându-se uşor.

L-a bătut cu palma pe umăr pe primul operator din rând, care părea complet absorbit de ceea ce făcea. Omul şi-a scos căştile şi l-a privit pe generalul Akhtar cu un amestec de respect şi încântare. În cele unsprezece luni petrecute în agenţie, generalul Akhtar nu i se adresase niciodată. Acum simţea că viaţa lui era pe cale să se schimbe.

Generalul Akhtar a luat căştile din mâinile operatorului şi şi le-a pus la urechi. A auzit gemetele unui bărbat care, în

mod evident, se satisfăcea de unul singur, în timp ce o femeie, de la celălalt capăt al firului, îl stimula cu o voce mămoasă. Generalul Akhtar i-a aruncat operatorului o privire scârbită; acesta, însă, a evitat contactul vizual cu el şi a zis:

— Ministrul Informaţiei, domnule general.

Simţea nevoia să se scuze, chiar dacă nu-şi făcea nimic altceva decât datoria.

— Nu-i nevoie să ştiu, a zis generalul Akhtar, luându-şi căştile de pe urechi. Dumneata vino în biroul meu. Ia şi una dintr-astea — şi i-a făcut semn cu mâna spre cutiuţa neagră care conecta linia telefonică la aparatul de înregistrat. Ia una nouă. Din cele trimise de Chuck Coogan — şi generalul Akhtar a ieşit, însoţit de un cor de saluturi din capete.

Operatorul le-a aruncat o privire triumfătoare colegilor săi, a tăiat oftaturile Ministrului Informaţiei şi a început să-şi pregătească trusa cu scule pentru primul său pas făcut vreodată în biroul generalului Akhtar. Se simţea ca unul care fusese ales personal de cel de-al doilea om, ca putere, din ţară, pentru a face o treabă foarte importantă în biroul acestuia. După ce şi-a închis trusa cu scule şi şi-a îndreptat cămaşa, operatorul se simţea, realmente, al treilea om, ca putere, din ţară.

Biroul generalului Akhtar arăta la fel ca biroul oricărui birocrat de rang înalt aflat în culmea puterii: masa de lucru era imensă şi pe ea se aflau cinci telefoane, un drapel naţional şi o fotografie înrămată, în care generalul Akhtar îi oferea şefului de la CIA, Bill Casey, care se prăpădea de râs, lada celui dintâi lansator de rachete Stinger, cu care fusese doborât un elicopter Hind rusesc. Într-un colţ, se aflau un televizor mic şi un aparat video. Pe peretele din spatele fotoliului, trona portretul oficial al generalului Zia, de pe vremea când mustaţa lui încă se mai lupta să-şi găsească o formă, iar obrajii îi păreau a fi supţi. Generalul Akhtar a dat la o parte portretul cu mare grijă şi a făcut combinaţia de la

seiful din spatele acestuia, de unde a scos o casetă video şi a băgat-o în aparat.

Filmul era alb-negru şi avea imaginea granulată. Nu i se vedea faţa generalului Zia, dar era limpede că despre el era vorba, după gesturile mâinilor şi după voce, care erau inconfundabile. Cealaltă voce era uşor înăbuşită, iar vorbitorul stătea în afara cadrului. „Fiule — zicea generalul Zia —, eşti singura persoană din această ţară, în care mai pot avea încredere cu adevărat." Generalul Akhtar a făcut o grimasă. În ultimele două luni, el însuşi auzise acelaşi lucru de nenumărate ori — cu excepţia cuvântului „fiule", bineînţeles. „Domnule general, eu mă ocup de siguranţa dumneavoastră şi, într-o muncă de felul acesta, nu pot primi ordine de la nimeni altcineva. Nici de la generalul Akhtar, nici de la Prima Doamnă şi, câteodată, nici măcar de la dumneavoastră" — apoi, brusc, mutra generalului de brigadă TM umplea ecranul. „Domnule general — zicea el —, toate aceste schimbări au fost întreprinse fără acordul meu."

Apoi, în film apărea o mână care îi întindea generalului Zia o foaie de hârtie. Acesta se uita la ea cu ochelarii pe nas, o punea în buzunar şi se ridica. Celălalt personaj intra şi el în cadru, se întâlneau amândoi în centrul ecranului, iar generalul Zia îşi desfăcea braţele. Generalul Akhtar s-a mutat puţin mai în faţă pe scaun, încercând să le asculte vocile care, din cauza îmbrăţişării, deveniseră şi mai înăbuşite. Se auzeau suspine. Generalul Zia se scutura din tot corpul. Pe urmă, făcea un pas înapoi şi-şi punea mâinile pe umerii generalului de brigadă TM. „Fiule — zicea el —, nu trebuie să primeşti ordine de la nimeni, nici măcar de la mine."

Generalul Akhtar a auzit un ciocănit în uşă. A apăsat pe butonul de oprire al aparatului video şi i-a strigat operatorului să intre. S-a ridicat şi a început să se plimbe prin birou, în timp ce acesta îşi făcea treaba la unul dintre cele cinci telefoane de pe masa lui de lucru.

Generalul Akhtar s-a oprit în fața oglinzii şi s-a uitat la fața şi la trupul său. Era cu trei ani mai în vârstă decât generalul Zia, dar, din punct de vedere fizic, într-o formă mult mai bună. Spre deosebire de Zia, care detesta orice activitate exterioară şi devenise durduliu în obraji, Akhtar încă mai practica, săptămânal, câte o partidă de golf şi mai făcea şi câte o deplasare, din când în când, la diviziile armate postate la frontiere. Golful îi oferea ocazia de a face puțin exercițiu şi de a se întreține cu ambasadorul Statelor Unite în probleme de siguranță națională.

Generalului Akhtar i se cam rărise părul pe la tâmple, dar frizerul său se pricepea de minune să-i combine tunsoarea cazonă cu un camuflaj inteligent al cheliei din ce în ce mai extinse. De câte ori nu stătuse el acolo, în fața acelei oglinzi, nu-şi pusese o a patra stea pe umăr şi nu-şi luase o poză pentru coperta numărului următor din *Newsweek*. De câte ori nu-şi repetase discursul de acceptare a premiului Nobel: „Toate războaiele în care am luptat, libertatea totală de care se bucură oamenii din regiune, Războiul Rece care s-a transformat într-o pace caldă, strălucită..."

— Doriți să pun în funcțiune sistemul de înregistrare, domnule general? a întrebat operatorul, care nu-şi manifestase nici o curiozitate, ci rezistase tentației de a-şi vârî nasul în ce nu-l privea şi se comportase ca un agent profesionist. Să nu întrebi niciodată de ce — doar cine, unde şi când. Operatorul era mulțumit de el însuşi.

Generalul Akhtar a rostit un număr de telefon, fără să se întoarcă din fața oglinzii, privindu-i chipul operatorului cu mare atenție. A observat o umbră care i-a întunecat fața, când a terminat de scris numărul. Mâinile, care i se mişcaseră cu atâta concentrare de profesionist mai devreme, i-au tremurat când a introdus numărul în cutiuța neagră. Generalul Akhtar s-a întrebat ce ar fi putut face operatorul cu ce ştia. Era convins că n-ar fi spus nimic — oricum, cine ar

asculta ce spune un operator telefonic? —, dar tot privea intens în oglindă, la imaginea reflectată a operatorului. Acum, acesta era din nou profesionistul preocupat să-şi aşeze instrumentele corect în trusa cu scule.

Se gândea că, după ce ieşea din acel birou, trebuia să-şi termine cele două ore rămase din tură şi apoi să-şi ia în primire cealaltă jumătate de normă, ca pictor de reclame la un cinematograf. Se gândea că, şi dacă i s-ar fi oferit o slujbă cu normă întreagă în cadrul agenţiei, el tot ar fi continuat să picteze, măcar la sfârşit de săptămână. Nu se gândea câtuşi de puţin la faptul că al doilea om, ca putere, din ţară îi dăduse ordin adineauri să pună sub ascultare linia telefonică a celui mai puternic om din ţară.

Mulţi dintre colegii săi generali îl caracterizau pe generalul Akhtar drept un om rece, calculat, ba chiar crud. În realitate, cruzimea era întotdeauna pe planul al doilea la el, aproape incompatibilă cu slujba lui. Nu-i plăcea munca pe care o făcea, tocmai fiindcă putea să le asculte oamenilor conversaţiile intime sau îi putea ucide. Nu se simţea cu adevărat puternic atunci când lua telefonul şi le dădea agenţilor săi o listă de persoane care deveniseră ameninţări la adresa siguranţei naţionale. În schimb, dacă tot dădea astfel de telefoane, îi plăcea ca organizaţia lui să reacţioneze ca o armă bine unsă. Ar fi preferat să nu apară niciodată astfel de situaţii, dar, când era necesar ca ele să fie rezolvate, voia să vadă că treaba se făcea, şi anume eficient. Nu-i plăceau poveştile despre gloanţe care nu percutaseră sau despre ţinte care dispăruseră în ultimul moment.

Când operatorul a întins mâna spre clanţa uşii, generalul Akhtar i-a spus:

— Mulţumesc.

Operatorul a ezitat o clipă, a privit înapoi şi a zâmbit. Generalul Akhtar şi-a dat seama că nu-i ştia numele şi l-a întrebat:

— Cum te numeşti dumneata?

Operatorul, care îşi repetase răspunsul în minte în toate cele unsprezece luni de când lucra acolo, i-a răspuns bombastic, aproape sigur că viaţa lui avea să facă un pas înainte: spera să fie numit operator-şef, spera să fie luat de organizaţie la sânul ei, ridicat la un rang de ofiţer, poate chiar să i se dea una dintre maşinile Corolla mai vechi, de care ofiţerii se debarasau în fiecare an, când le soseau noile modele.

— Asemănător cu al dumneavoastră, domnule general. Dar la mine este cu *e*: Akhter Masih.

Generalul Akhtar nu s-a lăsat impresionat. Probabil că existau cel puţin un milion de Akhtar-i în această ţară, s-a gândit el, şi două milioane de Masih-i. Şi dobitocul ăsta încălţat nu-şi poate ţine gura în legătură cu o simplă coincidenţă. Cum să se aştepte de la el să-şi ţină gura în legătură cu tot restul? Cum să se aştepte de la el să uite numerele, numele, transcrierile apelurilor telefonice, de care se ocupa în fiecare zi? O fi fost înţelept să angajeze un creştin, când toată lumea ştie că le plac bârfele? Ceilalţi creştini, puţini la număr, care lucrau în agenţia generalului Akhtar, erau oameni de serviciu. Probabil că exista un motiv, s-a gândit el.

— Ştii ce înseamnă Akhtar?

— Da, domnule general, e o stea. O stea foarte strălucitoare.

— Eşti foarte inteligent pentru un operator. Dar ţine aminte că unele stele pe care le vezi noaptea nu sunt cu adevărat stele. S-au stins cu milioane de ani în urmă, dar erau atât de departe, încât lumina lor de-abia începe să ajungă la noi.

Avea o anumită elasticitate în paşi operatorul Akhter, în timp ce se îndrepta către staţia de autobuz, după ce îşi terminase lucrul pentru ziua aceea. Era conştient că era în viaţă. Simţea ca pe nişte miresme în plămâni gazele de eşapament care îngreunau aerul, în urechi îi răsuna ciripitul păsărilor, iar claxoanele autobuzelor erau ca nişte melodii

de iubire, care pluteau prin aer, aşteptând să fie luate şi puse în cuvinte. Nu doar că împărţea numele cu şeful său, dar îi fusese recunoscută inteligenţa nativă: „foarte inteligent pentru un operator", „foarte inteligent pentru un operator" — vorbele generalului Akhtar îi tot reveneau în minte. Cine credea că generalul era arogant nu-i binemeritase atenţia, de bună seamă, s-a gândit el.

Se poate spune şi că operatorul Akhter nu prea era atent la ce se întâmpla în jurul său. Era cam distrat, aşa cum sunt oamenii când află veştile bune pe care le-au aşteptat toată viaţa. De asemenea, mai trebuie spus că operatorul Akhter nu era nici ameţit, nici nesăbuit. A pus piciorul pe partea carosabilă a drumului ca un om al cărui noroc tocmai se schimbase. După cum se poate spune că nu s-a uitat nici la stânga, nici la dreapta, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca traficul să-i lase lui culoar liber. Acestea sunt adevăruri şi nu pot fi negate. Dar maşina care se îndrepta spre operatorul Akhter avea o determinare a ei şi, când şi-a ochit ţinta, nu a şovăit; nu voia să-l pedepsească pentru comportamentul său de pieton care traversa incorect; nu voia să-i rupă picioarele sau să-l schilodească, numai pentru că se simţea optimist. Nu — şoferul acelei maşini avea foarte limpede în minte ce făcea şi era mult prea hotărât, ca să fie vorba de un omor accidental pe o şosea. Înainte ca viaţa să i se scurgă din trup prin ochi, după ce coastele rupte i-au perforat plămânii, iar inima, care îi pompa sângele nebuneşte, a mai făcut o ultimă încercare, deznădăjduită, de a-l menţine în viaţă, operatorul Akhter a văzut cu surprindere — ultima surpriză a vieţii lui — că Toyota Corolla albă care-l zdrobise nu avea număr de înmatriculare.

Generalul Akhtar a pus mâna pe receptorul noului telefon pe care i-l conectase operatorul Akhter, l-a sunat pe Generalul Zia şi s-a oferit să demisioneze din postul de şef al spionajului.

— N-ar fi trebuit să am încredere în creştinul ăla, domnule general.

— Cine era?

— Pictorul care a făcut portretul acela, domnule general. Akhter Masih.

— Ţi-a spus cine era în spatele întregii poveşti?

— Nu, domnule general, a avut un accident de maşină.

Generalul Zia a oftat.

— Eşti singurul om din toată ţara asta în care mai pot avea încredere.

— Sunt onorat, domnule general.

— Mai era şi mesajul acela de la fiul lui Shigri...

— Nu-i nevoie să-i întoarcem apelul, domnule general. Am pus mâna pe el. Vă aduc eu personal declaraţia lui. A fost aşa, ca o înţepătură, şi am aflat mult mai multe decât ne aşteptam. E doar vârful acestui aisberg, domnule general...

— Vorbeşte cu el personal. Transmite-i *salaam* din partea mea.

— Mai este o problemă urgentă, domnule general. Parada de Ziua Naţională.

— Cum aş putea să mă duc la paradă, când e codul roşu în vigoare?

— Domnule general, nu există nici o singură ţară pe lumea asta, care să nu aibă o zi naţională.

— Nu putem avea o zi naţională fără paradă de Ziua Naţională? — şi generalul Zia s-a entuziasmat la culme de propria sa idee. Facem o zi naţională chiar aici, în Casa Armatei. Convocăm nişte văduve. Sau nu, poate c-ar trebui să decretăm această zi naţională drept Ziua Naţională a Orfanilor. Aducem nişte copii aici, aranjăm nişte excursii.

— Domnule general, oamenii vor o paradă militară de Ziua Naţională. Vor să vadă tancuri şi vor să le facă semn cu mâinile avioanelor de luptă care trec în zbor...

— Dar protocolul de siguranţă...

— Domnule general, putem organiza parada de Ziua Națională în orice zi pe care o alegeți dumneavoastră. O putem înregistra și transmite de Ziua Națională.

În clipa aceea, generalul Zia și-a dat seama de ce nu fusese niciodată în stare să se descotorosească de Akhtar. Omul său reușea să fie întotdeauna cu un pas în fața dușmanului, chiar și când dușmanul era unul invizibil.

Generalul Akhtar a interpretat, pe bună dreptate, acel moment de liniște drept un consimțământ al președintelui de a se merge mai departe cu pregătirile pentru parada de Ziua Națională.

— Comunicați-i, vă rog, mulțumirile mele generalului de brigadă TM, care a descoperit prostioara aia de cameră de filmat. L-aș recomanda pentru o promovare, dar știu că vreți să-l știți lângă dumneavoastră. Este singurul erou adevărat pe care-l are țara aceasta.

DOUĂZECI ŞI UNU

— EŞTI GATA? ÎNTREABĂ MAIORUL KIYANI DE PE LOCUL DIN FAŢĂ. Eu dau din cap că da, fără să scot vreo vorbă. Vine în spatele jeepului şi portiera se deschide. Inspir adânc şi mă întorc spre ea; îmi vâjâie capul de atâta efort, dar îmi întind piciorul înainte şi dau de sol, care mi se pare solid şi primitor sub tălpi. Maiorul Kiyani îmi desface nodul de la legătura care îmi acoperă ochii. Suntem într-o parcare plină aproape numai de maşini albe marca Toyota Corolla, cea mai mare parte fără numere de înmatriculare. Singura excepţie o face un Mercedes negru cu trei stele de bronz pe plăcuţa fără număr şi cu un steag acoperit cu o husă din plastic. Clădiri de birouri, vopsite într-un galben şters, ne înconjoară din toate părţile şi sunt înzestrate cu porţi cu bare de fier, care duc la scări. Dincolo de interceptoare şi de antenele parabolice pentru sateliţi, care par crescute direct pe acoperiş, văd munţii cu vârfurile pierdute în ceaţă ai Islamabadului.

Nu ne întâlnim cu generalul Zia.

Maiorul Kiyani o ia înaintea mea, fără să privească înapoi, şi intră pe una dintre porţi. Aud zuruitul mecanismelor manevrate electronic din spatele uşilor închise. La capătul coridorului, o altă poartă. Un soldat în uniformă îl salută pe maior, deschide uşa, după care salută din nou. Maiorul Kiyani nu se oboseşte să-i răspundă. Eu îl privesc pe soldat şi-l salut din cap. Maiorul Kiyani intră în prima cameră din dreapta şi iese înapoi cu o geantă de gimnastică, de culoare neagră, pe care mi-o întinde mie. Ne oprim în faţa unei uşi de culoare albă, pe care scrie „Rezervat

ofițerilor". Păşesc înăuntru şi trag pe nas mirosul dulceag al dezinfectantului, apoi aud clipocit de apă care curge. Maiorul Kiyani se opreşte în pragul uşii. Zice:

— Aranjează-te, mergi să iei prânzul cu un VIP — şi-l aud îndepărtându-se.

Mă uit în geanta de gimnastică şi găsesc un săpun, o lamă de ras, o periuță de dinți, o uniformă nouă şi un flacon de parfum Poison.

Cu cine o să iau prânzul, de vor să fiu parfumat?

Poate vine vreunul dintre prietenii tatii, ca să mă scoată pe cauțiune?

Îmi surprind reflecția în oglinda de baie şi văd o fantomă. Am ochii ca nişte ochiuri de apă fără adâncime, foarte înroşiți, fața ca un cactus uscat, iar pe cămaşa de uniformă am pete de curry.

Un val de autocompătimire mi se urcă din stomac. Încerc să-l suprim, spunându-mi: Asta este, arăt ca unul care trăieşte în bude infecte şi în temnițe mogule. Dar, cel puțin, mă mai invită lumea la prânz.

Am căpătat mişcări lente. Dau drumul la robinet şi-mi bag vârful degetului în apă. Mă privesc în oglindă. Persoana care îmi întoarce privirea îmi este încă străină. Probabil că i-au curățat dulapul lui Obaid şi i-au sigilat cărțile şi hainele într-un geamantan pe care l-au pus într-o magazie. Mi-au trimis flaconul ăsta de parfum, ca să nu uit de ce sunt aici. Mă întreb ce explicații i-au dat tatălui lui Obaid. Mă întreb dacă el, unul, crede că fiul său este un martir. Îmi ard ochii.

Îmi dau repede cu apă, mai întâi pe ochi, apoi pe față. Îmi scot cămaşa din pantaloni, îmi scot încălțările şi rămân în fața oglinzii, dezgolit până la mijloc. Mă uit în jur după vreo fereastră. Văd o gură de aerisire, dar deschizătura e prea mică şi probabil că dă într-o cameră ticsită de soldați înarmați.

Să ne luăm prânzul, atunci.

Maiorul Kiyani îmi strigă de afară:

— Nu-i aşa că nu-l faci pe general să te-aştepte?

Ajung în sala de mese — o sală de mese ca lumea, cu feţe de masă albe, cu porţelanuri albe şi cu o cană de suc de portocale în mijlocul mesei. Cupolele de alamă strălucitoare de pe platouri nu pot reţine aromele care se răspândesc prin cameră. Prizonierul, pare-se, a murit şi s-a dus direct în rai.

Maiorul Kiyani stă în pragul uşii, pufăind de zor din ţigara lui Dunhill şi jucându-se nervos cu inelul de aur de pe degetul mijlociu. Mâncarea de pe masă pare să fie ultima lui grijă. De-abia aştept să fie ridicate acele cupole. Chiar şi inelele de ceapă din vasul cu salată îmi fac inima să bată mai repede. Maiorul Kiyani priveşte în lungul coridorului şi face câţiva paşi în afară. Eu atac imediat cana cu suc de portocale şi-mi torn un pahar. Stricată de gusturile oribile din ultimele nopţi, gura mă înţeapă, dar gâtul primeşte binevoitor sucul şi paharul mi se goleşte dintr-o singură sorbitură prelungită. Pe coridor se apropie nişte paşi. Pocnesc nişte călcâie. Maiorul Kiyani râde supus şi nervos. În sala de mese, intră generalul Akhtar, urmat de maior şi de un chelner cu turban, în uniformă albă. Mă ridic în picioare şi-mi apropii călcâiele, simţindu-mă deodată gazdă la acest prânz. Generalul Akhtar se aşază în capul mesei. Maiorul Kiyani se aşază pe marginea scaunului său. Nu sunt prea sigur ce să fac eu.

— Ia loc, fiule, zice generalul Akhtar şi-mi zâmbeşte binevoitor, de parcă el ar fi singurul om de pe lume, care mă înţelege. Acţiunile lui spun, însă, altceva. Eu vreau să mănânc. El vrea să vorbească. Ţi-am văzut dosarul, zice el, încrucişându-şi cuţitul şi furculiţa pe farfurie. Ai mintea ascuţită a tatălui dumitale, dar este mai mult decât evident că

băiatul ăsta, prietenul ăsta al dumitale... — şi se uită spre maiorul Kiyani, care zice:

— Obaid, domnule general. Obaid-ul-llah...

— Da, flăcăul ăsta, Obaid, nu era foarte deştept. Nu te mai întreb încotro voia el să zboare, de vreme ce i-ai spus maiorului Kiyani că nu ştii. Îţi spun doar atât, că flăcăul ăsta, Obaid, probabil c-a citit prea multe cărţi şi, evident, pe multe dintre ele nu le-a înţeles. Sunt sigur că puteai să vii cu o idee mai bună.

Îmi ridic privirile spre el pentru prima dată, iar pofta de mâncare începe să-mi joace feste.

Generalul Akhtar este împopoţonat ca o vacă de sacrificiu, tot numai panglici aurii şi medalii strălucitoare. Sunt convins că nu s-a deranjat în aşa hal numai pentru întâlnirea cu mine. Este îmbrăcat de ceremonie. Doi bărbaţi în uniformă se întâlnesc la masa de prânz: unul este înţolit ca pentru petrecerea de 4 Iulie, celălalt — într-o scurtă vacanţă dintr-o temniţă mogulă.

De ce să mănânci înaintea unei petreceri? mă gândesc eu. Iar el îmi citeşte gândurile. Nu degeaba e directorul spionajului.

— Întotdeauna mănânc înainte de a merge la o petrecere. Nu ştii niciodată ce vei primi de mâncare acolo. Iar azi am două sindrofii. Astăzi are loc şi parada pentru Ziua Naţională, zice el, ridicând una dintre cupolele de alamă.

Culege o prepeliţă dintr-un morman de păsărele fripte şi împinge platoul cu totul spre mine. Îmi pun o păsăruică pe farfurie şi mă holbez la ea îndelung, de parcă aş spera să-şi recapete uzul aripilor şi să-şi ia zborul, dar ea zace acolo în pielea-i maronie şi crocantă, înnegrită pe la articulaţii.

— Uită-te la mine când îţi vorbesc, îmi spune generalul Akhtar, cu ochii aţintiţi în propria-i farfurie.

Apoi îşi ridică privirile şi-mi zâmbeşte părinteşte, ca şi cum singurul lucru pentru care şi-ar face griji ar fi manierele mele de la masă.

Îmi ridic şi eu privirile spre el şi văd un cap cu chelie şi nişte buze subţiri, palide, care probabil că n-au pronunţat niciodată un cuvânt pe care să-l şi creadă.

Îmi ţin furculiţa într-o mână şi mi-o strecor pe cealaltă sub masă. Mă strâng de coaie, fiindcă am nevoie de o durere care să-mi reamintească de contextul acestui ospăţ cu friptură de pasăre.

Zburătoarea pare şi mai mică între degetele mâinii lui de fost boxer. O bucată întreagă de piept ia o dată în gură şi scoate afară, printre buzele subţiri, o mulţime de oscioare curăţate de carne. Îmi zâmbeşte încurcat şi-şi tamponează colţurile gurii cu un şervet alb scrobit.

— Nu-mi vine uşor, zice el, ridicând o altă cupolă, de pe un alt platou, şi începând să mestece o felie de castravete. Există prietenie şi există loialitate faţă de ţară. Dacă nu-i eşti loial tatălui tău, cum poţi să-i fii loial unui prieten? Vezi dumneata, suntem amândoi în aceeaşi barcă.

Mă surprinde ritmul în care se răspândeşte această frăţietate.

Mă surprinde şi faptul că tata îi spunea Generalul Solz. Fiindcă individul este, în mod evident, o reptilă. Evoluţia a luat o întorsătură greşită şi omul acesta s-a trezit mamifer, în loc să-i crească solzi şi gheare.

— Sper că l-ai depus undeva confortabil, i se adresează el maiorului Kiyani, care îşi lasă jos cuţitul şi furculiţa şi mormăie ceva în şervet — ceva legat de numărul de camere disponibile din fort. L-ai băgat în haznaua aia? — şi-l priveşte pe maiorul Kiyani cu ochi compătimitori. Ştii măcar cine este? — la care maiorul Kiyani îşi pune la loc şervetul şi priveşte în sus cu o sclipire în ochi. Ai lucrat vreodată cu colonelul Shigri?

— Nu, domnule general, n-am avut plăcerea. Am investigat, însă, circumstanţele tragicului deces al colonelului. Cred că l-am ajutat pe tânărul aici de faţă cu hârţogăraia.

— A fost un om al principiilor. Şi-a trăit viaţa după principiile sale şi a murit după principiile sale, zice generalul Akhtar, dând dovadă de un simţ al umorului care nu-mi ajută cu adevărat pofta de mâncare. Apoi se întoarce spre mine. Dar, fiul meu, evident aici este faptul că ţi-ai păstrat demnitatea. Chiar şi în aceste momente dificile, nu ţi-ai plecat capul — şi apucă o firimitură invizibilă din poală. Şi asta, dragă fiule, ţi se trage din sânge, din faptul că provii dintr-o familie bună. Tatăl dumitale ar fi fost mândru, fiul meu.

Ce-mi tot spune „fiul meu"? Nici măcar propriul meu tată nu mi-a spus vreodată „fiul meu".

— După cum îţi dai seama, îmi vine foarte greu. Pe de-o parte, este vorba de fiul răposatului meu prieten, care a văzut deja destule drame în viaţa lui. Pe de altă parte, este vorba de siguranţa naţională, iar aceasta cade în responsabilitatea mea — şi-şi întinde braţele, îndreptându-şi cuţitul şi furculiţa spre piept, ca să sublinieze enormitatea îndatoririlor sale. Dumneata ce-ai face în locul meu?

Mă gândesc să-i spun: Aş înceta să mă îndop cu păsărele, în timp ce decid soarta cuiva.

— Nu ştiu ce ştiţi dumneavoastră, domnule general, îl iau pe departe, aruncând la înaintare o tonă de umilinţă. Şi, bineînţeles, nu am experienţa pe care o aveţi dumneavoastră. Îl văd că vrea să mai audă, aşa încât îi servesc o formulă auzită în plângerea continuă a secretarului general împotriva mea şi uniformei mele: De asta dumneavoastră sunteţi unde sunteţi, iar eu sunt unde sunt.

Nu-i mai spun şi ce zicea tovarăşul întotdeauna după asta: că amândoi aveam să orbim şi să murim, fără să mai atingem vreodată o femeie.

— Îți voi spune o poveste prin care încerc să-ți explic dilema în care mă găsesc, o poveste adevărată, zice generalul Akhtar. Eram de vârsta dumitale, locotenent în armata Indiei, poate cu câteva luni înainte de Separare. Mi s-a ordonat să însoțesc un tren plin cu hinduși care mergeau la Amritsar și mi s-a spus să fac în așa fel, încât să ajungă la destinație în deplină siguranță.

Probabil c-ai auzit de trenurile din Punjabul indian, care soseau la Lahore transportând musulmani. Pline de trupuri hăcuite. Toate poveștile acelea despre copii nenăscuți, care erau scoși cu sabia din pântecele mamelor și înfipți cu capetele în sulițe, erau adevărate. N-am văzut cu ochii mei, dar știam că totul chiar așa era. Dar și ordinele erau ordine, așa încât am pornit cu trenul, spunându-le celor din plutonul meu că fiecare pasager din tren era responsabilitatea mea.

Nici n-am plecat bine din Lahore, că ne-am și ciocnit de grupuri de oameni înarmați cu bâte, și cuțitoaie, și sticle cu benzină, care încercau să blocheze trenul și să se răzbune. I-am împrăștiat cât ai clipi din ochi. Le-am spus că siguranța trenului cădea în responsabilitatea armatei. Noua noastră țară avea nevoie de acele trenuri. Să nu le distrugem. Le-am vorbit și pasagerilor, asigurându-i că-i duceam vii și nevătămați la Amritsar. Înaintam cu viteza melcului. Încercam din răsputeri să-i țin pe atacatori la distanță. Dar, la un moment dat, pregătirea mea militară și-a spus cuvântul. Știam ce așteptă de la mine noua mea țară. Mi-am chemat sublocotenentul și i-am spus că oprim trenul pentru rugăciunea de noapte. Eu aveam să mă îndepărtez de tren cam la două sute de metri, ca să mă rog. Și urma să mă întorc după ce îmi încheiam rugăciunea. „Știi cât de lungă este rugăciunea de noapte?" l-am întrebat, dar n-am așteptat să-mi răspundă. I-am spus: „Exact atâta timp ai la dispoziție".

Vezi dumneata, a fost dificil, dar logic. Nu mi-am lăsat neîndeplinite ordinele pe care le primisem şi ceea ce trebuia făcut s-a făcut, cu o minimă agitaţie. Nu voiam să văd vreun copil nenăscut înfipt în suliţă. Dar nici n-am vrut să stau pe margine, pretinzând că sunt profesionist. Cel puţin, conştiinţa mi-e curată.

Eu îmi împing uşor farfuria deoparte, cu păsăruica rămasă intactă, afară de un copan ronţăit pe jumătate.

— Dragul meu fiu, voi face tot ce-mi stă în putere ca să te scot din toată povestea asta, dar ce pot face pentru cineva care ne dă peste cap siguranţa naţională? Prietenul ăsta al dumitale, cum îl cheamă... — şi generalul Akhtar priveşte spre maiorul Kiyani, care exclamă:

— Obaid, domnule general. Obaid-ul-llah.

— Da, aşa... Ştii măcar încotro se îndrepta?

— Nu ştiu, domnule general, nu ştiu.

— Mă rog, ştim amândoi încotro se îndrepta, dar sunt sigur că n-ai avut nimic de-a face cu asta. Dar dumneata să nu mă dezamăgeşti, să faci tot ce trebuie făcut.

Aş vrea să ştiu cum de au aflat. Aş mai vrea să ştiu cât de departe a reuşit s-ajungă. Cum l-au doborât? Cu vreo rachetă sol-aer? Cu vreuna trasă de pe un avion de urmărire? A efectuat vreun ultim apel către turnul de control? Există vreun mesaj în cutia neagră?

Micuţul O. nu a lăsat nimic în urmă, cu excepţia unui flacon de parfum ajuns la mine.

— Nu trebuie să faci nimic. Maiorul Kiyani, aici de faţă, va scrie declaraţia în numele dumitale. Semneaz-o, iar eu voi avea grijă de toate celelalte. Aceasta-i promisiunea generalului Akhtar faţă de dumneata. Poţi să te duci înapoi la Academie şi să duci mai departe misiunea tatălui dumitale.

Ce ştie el despre misiunea tatălui meu?

Îmi iau şervetul din poală şi pun piciorul în prag fără să ezit:

— Domnule general, poate că oamenii dumneavoastră nu vă spun chiar tot adevărul. Eu îndeplinesc ordinul dumneavoastră, dar vă rog să uitați pentru o clipă de cazul meu. E vorba de individul acela din celula de lângă cea în care am stat eu, reprezentantul măturătorilor, care stă acolo de nouă ani. Toată lumea l-a uitat şi nu i s-a formulat nici o acuzare.

Generalul Akhtar se uită spre maiorul Kiyani.

— Asta-i culmea ineficienței. Încă-l mai reții pe prostul ăla de revoluționar-măturător? E cazul să-i dai drumul — şi-şi ia cascheta, îmi aruncă o privire cu care parcă ar vrea să-mi spună: „Dragul meu fiu, eu am făcut ce mi-ai cerut, acuma du-te şi fii băiat bun", după care părăseşte sala.

Eu mă ridic de pe scaun, îi arunc o privire triumfătoare maiorului Kiyani şi salut spatele generalului Akhtar.

DOUĂZECI ŞI DOI

FANFARA MILITARĂ INTONA CÂNTECUL „TREZIŢI-VĂ, PAZNICI AI frontierelor noastre", pe care generalul Zia l-ar fi fredonat în alte condiţii, dar acum privea neliniştit înspre coloana de tancuri care se apropia. Primea defilarea de Ziua Naţională de pe podiumul prezidenţial, iar funia roşie de catifea din jurul acestuia părea, dintr-odată, o protecţie inadecvată faţă de tunurile obscen de lungi ale tancurilor M41, zise şi Buldogii lui Walker[1]. Încerca să nu se gândească la fostul preşedinte al Egiptului, Anwar Sadat, care fusese ucis în timp ce stătea pe un podium asemănător, primind o defilare asemănătoare şi răspunzând salutului unei coloane de tancuri asemănătoare.

Generalul Zia împărţea podiumul cu generalul Akhtar care, cu argumentele lui pasionale despre trimiterea semnalelor corespunzătoare către naţiune, îl convinsese pe Zia să participe la paradă. Acum, însă, chiar generalul Akhtar părea plictisit de cum avansau lucrurile. Era prima dată când generalul Zia părăsea Casa Armatei, din dimineaţa aceea, când dăduse peste Iona la rugăciune. Parada se ţinea sub auspiciile codului roşu şi nici măcar o pasăre care ar fi trecut neinvitată şi ar fi încercat să invadeze spaţiul aerian de deasupra locului de desfăşurare nu ar fi scăpat neluată la ochi de lunetişti. Însuşi generalul Zia verificase lista invitaţilor, tăind toate numele care nu-i spuneau nimic. Apoi,

[1] Denumire dată acestui tanc uşor de producţie americană, în memoria generalului Walton Walker (1889–1950), care a murit într-un accident de jeep în Coreea.

generalul de brigadă TM tăiase toate numele celor care, în trecutul îndepărtat, ar fi putut avea legătură cu cineva care spusese ceva negativ despre mustața generalului Zia sau despre politica lui externă. Nu existau mulțimi în care să se amestece după terminarea parăzii. Generalul Zia voia să vadă totul sfârșindu-se chiar înainte să fi început. Parada i se părea o ceață diafană de trese de aur, de uniforme kaki scrobite și de rânduri după rânduri de pantofi englezești lustruiți. Se simțea expus fără generalul de brigadă TM lângă el; nu era nimeni care să țină mulțimile la distanță, nimeni care să facă un pas înainte, între el și glonțul unui eventual asasin. Anxietatea lui combinată cu năduşeală se vedea pe toate camerele de televiziune, care înregistrau parada pentru Televiziunea Națională pakistaneză. Într-un contrast puternic, chipul generalului Akhtar nu trăda nici o emoție, doar mândria calmă a unui soldat tăcut.

Camerele înregistrau coloana de tancuri care se apropia. Comentatorul de televiziune, selecționat cu grijă de Ministrul Informației personal pentru flerul său în a descrie echipamentele militare în metafore împrumutate din gazeluri în limba urdu, zicea: „Acestea sunt tancurile. Castele de oțel mișcătoare, care vâră frica de Allah în sufletele dușmanilor noștri." În timp ce tancurile aflate în mișcare își întorceau tunurile spre podium, pentru a-l saluta pe generalul Zia, prin fața ochilor acestuia trecea ca o străfulgerare torsul ciuruit de gloanțe al lui Anwar Sadat. Ochii generalului Akhtar, în schimb, priveau spre orizont. Generalul Zia nu pricepea la ce se uita colegul său de podium: cerul era de un albastru fără cusur, iar exercițiile aeriene urmau să aibă loc abia peste câteva ore. Pentru o clipă, generalul Zia l-a suspectat pe generalul Akhtar că era mai interesat să pozeze pentru camerele de televiziune, încercând să se arate ca un vizionar.

Generalul Zia era obişnuit cu desfăşurarea parăzii şi ştia că generalul de brigadă TM urma să aterizeze în cercul alb din faţa podiumului, cu echipa lui de paraşutişti, după ce se termina defilarea. Îi părea rău că nu putea să deruleze parada mai repede înainte, ca să-l aibă pe lângă el pe generalul de brigadă TM. Tancurile se târau prin faţa podiumului cu tunurile coborâte. Generalul Zia le primea onorul cu un ochi la tunurile Rani, care se apropiau tot aşa, coborându-şi ţevile, către podium. De tunurile de artilerie nu se simţea ameninţat. I se păreau nişte jucării gigantice şi ştia că nu aveau muniţie la bord. „Preşedintele nostru, care este el însuşi un veteran al corpului de blindate, apreciază viaţa dură a comandanţilor de tancuri", a zis comentatorul, în timp ce imaginea îl înfăţişa pe general salutând cu un chip sumbru şi cu o mână moale. „Este o viaţă de şoimi însinguraţi, care nu-şi construiesc niciodată cuiburi. Preşedintele salută curajul lor."

Generalul Zia s-a uitat din nou către generalul Akhtar. Mai-mai că-i venea să se întrebe de ce oare îi evita privirea.

A început să se simtă mai bine de îndată ce au sosit camioanele care transportau rachete balistice lungi de câte optsprezece metri. Erau imense, dar neprimejdioase în acest context. Nimeni nu lansează o rachetă balistică spre o ţintă aflată la câţiva metri distanţă. Moţăind pe lansatoarele lor, acele rachete arătau ca nişte machete gigantice, construite la un cerc de hobby-uri dintr-o şcoală oarecare. Fusese ideea generalului Zia ca rachetele acelea să primească nume de regi moguli şi de păsări de pradă. Observa cu destulă mândrie că numele date de el fuseseră scrise cu litere gigantice în urdu şi engleză: Vultur 5 şi Ghauri 2. Inima i-a tresărit brusc, atunci când fanfara militară a abordat un marş al infanteriei şi soldaţii au început să treacă pe dinaintea lui la pas, cu baionetele dezgolite şi îndreptate spre cer. Escadroanele de infanterie au fost urmate de

formaţiunile de comando, peste măsură de exuberante; în loc să mărşăluiască, alergau, ridicându-şi genunchii până la nivelul pieptului şi tropăind cu bocancii în pământ. În loc să salute, bărbaţii din trupele de comando îşi întindeau mâinile drepte şi-şi fluturau carabinele, în timp ce treceau prin faţa podiumului. „Aceşti bravi soldaţi râvnesc la martiriu la fel cum râvnesc îndrăgostiţii la braţele celor pe care îi iubesc", a zis comentatorul televiziunii, cu vocea gâtuită de emoţie.

Generalul Zia a respirat uşurat după ce, într-un târziu, fanfara militară a tăcut şi în prim plan au venit carele alegorice cu civili. La ei, nu vedeai nici o armă. Prima scenă reprezenta viaţa rurală: bărbaţii culegeau recolta şi trăgeau la mal plasele cu peşti de hârtie, femeile amestecau laptele în vase de lut fluorescente sub imensele bandiere de la Pepsi, care sponsorizase carele alegorice. O altă scenă a trecut, animată de toboşari şi cântăreţi sufioţi îmbrăcaţi în robe albe şi având pe capete turbane portocalii. Generalul Zia a remarcat că făceau mişcări nefireşti şi că păreau să mimeze doar din buze o muzică înregistrată. A profitat de zgomot şi s-a aplecat spre generalul Akhtar, întrebându-l în şoaptă, dar furios:

— Ce-i cu ăştia?

Generalul Akhtar a întors capul cu încetinitorul, s-a uitat la el cu un zâmbet de învingător şi i-a răspuns tot în şoaptă, dar calm:

— Sunt băieţii noştri, îmbrăcaţi în haine civile. De ce să riscăm?

— Şi femeile?

— Măturătoare de la Cartierul General. Siguranţă totală.

Generalul Zia a zâmbit şi le-a făcut cu mâna bărbaţilor şi femeilor de pe carul alegoric, care acum interpretau un amestec bizar de instrucţie militară şi dans al recoltei.

Televiziunea Națională pakistaneză a prezentat un prim-plan al celor doi generali zâmbitori, iar comentatorul a ridicat tonul, pentru a transmite starea festivă: „Președintele este vizibil mulțumit de vitalitatea plină de culoare a culturii noastre țărănești. Generalul Akhtar este încântat să-i vadă pe fiii și pe fiicele acestui pământ împărțindu-și bucuria cu apărătorii națiunii noastre. Și acum, Inimile noastre de Leu, intens colorate..."

Camerele au arătat patru avioane cu reacție T-Bird, care zburau în formație de romb, lăsând în urmă fuioare lungi de fum roz, verde, portocaliu și galben, la linia albastră a orizontului, precum un copil care desenează pentru prima oară un curcubeu. Boturile lor s-au lăsat în jos exact în momentul în care au trecut prin fața podiumului, trasând pe cer o autostradă cu patru benzi diferit colorate. S-au întors, au executat un opt amplu perfect, apoi câteva lupinguri; generalul Zia le-a făcut cu mâna, cei câțiva spectatori civili și-au fluturat stegulețele, iar avioanele T-Bird s-au îndepărtat în zbor, fluturându-și cozile multicolore. S-a auzit apoi huruitul binecunoscut al unui Hercules C130 care se apropia ca o balenă verde-măslinie, parcă plutind încet spre locul de desfășurare al parăzii. Generalului Zia îi plăcea foarte mult acest moment al ceremoniei. Privitul parașutiștilor care se rostogoleau pe rampa din spate a unui C130 fusese întotdeauna o plăcere pură pentru el și nici acum nu-și putea dezlipi ochii de la ei. Parașutiștii s-au desprins de coada avionului de parcă ar fi semănat cineva pe cerul albastru o mână de muguri de iasomie; timp de câteva secunde, s-au lăsat să cadă liber, făcându-se din ce în ce mai mari; aveau să înflorească, de-acum, în orice moment, ca niște imense baldachine mătăsoase verde cu alb și apoi să plutească în jos, plini de grație, spre locul de desfășurare al parăzii, iar comandantul lor, generalul de brigadă TM avea să aterizeze în cercul alb cu diametrul de un

metru, aflat exact în faţa podiumului. Generalului Zia i se păruse întotdeauna purificatoare această experienţă, mai mult decât golful, mai mult decât adresarea către naţiune.

Dar generalul Zia şi-a dat seama că era ceva în neregulă când privirea i-a rămas aţintită la unul dintre mugurii revărsaţi de avionul C130, care nu înflorise încă, în timp ce toţi ceilalţi plesniseră, şi se deschiseseră, şi începuseră să plutească. Acesta era tot în cădere liberă, prăbuşindu-se ca fulgerul spre locul de desfăşurare al parăzii, devenind mai mare, şi mai mare, tot mai mare.

Generalul de brigadă TM, la fel ca mulţi alţi veterani ai paraşutismului, avea tendinţa de a-şi deschide mai târziu paraşuta. Îi plăcea să aştepte câteva secunde în plus, înainte să tragă de coardă, bucurându-se de căderea liberă care anticipează deschiderea umbrarului cel mare de mătase. Îi plăcea să-şi simtă plămânii umflaţi de aer, să se lupte ca să expire, să-şi piardă pe moment controlul asupra picioarelor şi braţelor. Pentru un bărbat aflat mai presus de slăbiciunile umane, s-ar fi putut spune că acesta era unicul său viciu: să se lase în seama gravitaţiei, pentru a străpunge aerul câteva secunde în plus. Dar generalul de brigadă TM era şi un profesionist care îşi calcula riscurile şi apoi le elimina. În timp ce se încingea cu paraşuta, înaintea începerii acelei misiuni, el observase că-l strângea prea tare centura din jurul taliei. Se înfuriase pe el însuşi: „La naiba, stau şi nu fac nimic toată ziua prin Casa Armatei. Am început să mă îngraş. Trebuie luate măsuri." Stând pe rampa din spate a avionului, cu câteva momente înainte de salt, generalul de brigadă TM privise spre locul de desfăşurare al parăzii şi văzuse formaţiunile minuscule de bărbaţi în kaki şi o mică mulţime de civili, care îşi fluturau steguleţele. Ca un adevărat profesionist, el rezistase ispitei de a înfrunta aerul tăios încă un pic, îşi formulase în minte un plan de scăpat de kilogramele în plus şi trăsese de cordon mai devreme.

Trupul i se pregătise pentru smucitura în sus, care urmează imediat după deschiderea paraşutei. Dar nu se întâmplase nimic.

Generalul Zia a simţit bobiţele de transpiraţie coborându-i pe şira spinării şi parcă şi mâncărimea îl apucase din nou. Şi-a strâns pumnii şi s-a uitat la generalul Akhtar. Acesta, însă, nu privea în sus, către paraşutişti. Ochii lui cercetau carele alegorice, care fuseseră trase în spatele coloanelor de blindate şi de artilerie. În mintea lui, generalul Akhtar îşi repeta în tăcere elogiul funerar pentru generalul de brigadă TM. Nu ştia cum era mai bine: „Cel mai minunat dintre toţi cei care au sărit vreodată dintr-un avion" sau „Cel mai brav om care a păşit vreodată pe acest pământ sacru"?

Generalul de brigadă TM a înhăţat cordonul cu putere şi a tras din nou, dar acesta parcă nu mai avea nici o legătură cu paraşuta, parcă îşi pierduse memoria. În timp ce îşi întindea braţele şi picioarele cât putea de mult, ca să-şi atenueze căderea, TM a realizat ceva ce i-ar fi putut crea un sentiment de uşurare în alte condiţii: nu se îngrăşase el, ci paraşuta îi aparţinea altcuiva.

Generalul Zia l-a văzut pe bărbat acela prăbuşindu-se din cer înspre el şi s-a gândit că poate interpretase el greşit versetul din Coran. Poate că Iona şi balena nu aveau nimic de-a face cu soarta lui. Poate că aşa îi era menit să sfârşească: zdrobit de un bărbat care cădea din cer, în faţa camerelor de televiziune. S-a uitat în jur, căutând un loc unde s-ar fi putut ascunde. Marchiza fusese îndepărtată în ultima clipă, fiindcă Ministrul Informaţiei dorea cadre panoramice luate din elicopter.

— Uită-te în sus, i-a şoptit el furios generalului Akhtar, care tocmai îşi contempla pantofii.

Ajunsese la concluzia că n-ar fi trebuit menţionate cuvintele „sărit" şi „avion" în necrolog. Ar fi fost de prost-gust. S-a prefăcut că nu auzise bazaconiile generalului Zia şi le-a

oferit camerelor de televiziune profilul său cu o bărbie atât de puternică.

Siderați de imaginea bărbatului care trecuse în cădere de paraşutele plutitoare, cu braţele şi picioarele desfăcute larg, şi care se îndrepta ca glonţul spre podiumul prezidenţial, privitorii au început să-şi fluture steguleţele şi să aclame, gândindu-se că acesta era punctul culminant al spectacolului.

Încă dinainte să acţioneze mecanismul paraşutei de rezervă, generalul de brigadă TM ştia că nici aceea nu ar fi funcţionat. Ceea ce-l surprindea cu adevărat era faptul că nici măcar nu se clintea cârligul care ar fi trebuit să desfăşoare paraşuta de rezervă. Era blocat sub coşul propriului său piept, ca un copil care ar fi căutat afecţiune. În alte condiţii decât cele de faţă, generalul de brigadă TM şi-ar fi ridicat mâinile în faţa ochilor şi le-ar fi zâmbit sarcastic. Mâinile acelea care puteau frânge un gât dintr-o singură mişcare, mâinile acelea care odată uciseseră o capră sălbatică şi o jupuiseră de piele fără ajutorul unui cuţit, cedau acum în faţa unui cârlig încăpăţânat de doi centimetri, care i-ar fi putut elibera paraşuta de rezervă şi i-ar fi salvat viaţa.

Avea plămânii plini cu aer până la refuz, îi amorţiseră braţele şi căuta să ignore locul de desfăşurare al parăzii, plin de steguleţe colorate şi de civili idioţi şi gălăgioşi. Şi-a băgat iar degetul mare în inelul cordonului de la paraşuta de rezervă, s-a apucat zdravăn de partea de jos a coşului pieptului cu patru degete, a scos cel mai tare urlet din viaţa lui, reuşind să expire tot aerul din plămâni — şi a smucit.

Generalul Zia a făcut un pas înapoi. Încă nu realizase că bărbatul care cădea din cer era chiar generalul de brigadă TM. S-a retras, încercând să se ascundă în spatele generalului Akhtar, care nu s-a mişcat de unde stătea şi tot nu se uita în sus. Nici nu mai trebuia să se gândească la ce avea să spună în necrolog.

Generalul de brigadă TM îşi scrisese el însuşi propriul elogiu funerar, când trupul i s-a făcut una cu pământul, chiar în mijlocul cercului alb din faţa podiumului: „Un profesionist care şi-a nimerit ţinta chiar şi mort".

Asistenţii medicali care i-au îndepărtat corpul zdrobit din cercul alb au observat o rană oribilă în partea stângă a pieptului generalului de brigadă TM. Pe urmă, i-au văzut mâna dreaptă, cu pumnul încleştat, care strângea un inel de metal, o bucată de material kaki smulsă din bluzon şi trei coaste din propriul său coş al pieptului.

DOUĂZECI ŞI TREI

BEM CEAI ŞI DISCUTĂM DESPRE SIGURANŢA NAŢIONALĂ PE pajiştile fortului, când prizonierii încep să iasă la lumină din pasajul care duce la celulele din subteran. Un lung şir de bărbaţi zdrenţăroşi, cu capetele tunse chilug, încătuşaţi şi atârnaţi ca mărgelele de-a lungul unui lanţ, târşâindu-şi picioarele pe scări în sus, în timp ce maiorul Kiyani disecă ameninţările interne şi externe la adresa siguranţei naţionale, cu care se confruntă ţara. Ia o mână de migdale coapte dintr-un vas şi le aruncă în propria-i gură deschisă una câte una, alternativ cu bifările schimbărilor strategice. Eu arunc o privire înspre deţinuţi din colţul ochiului, pentru că n-ar fi politicos din partea mea să mă întorc şi să-i privesc. Nu vreau să creadă maiorul Kiyani că nu-mi pasă de siguranţa naţională.

Întreg stabilimentul militar care înseamnă fortul mi-a fost pus la dispoziţie încă de la întâlnirea mea cu generalul Akhtar. Am plecat ca prizonier legat la ochi, m-am întors ca un prinţ iertat — cu declaraţia semnată şi dată mai departe, cu numele reabilitat, cu onoarea recăpătată, cu gloria făgăduită. Dacă ar fi să-l cred pe maiorul Kiyani, mai sunt doar de pus la punct nişte hârtii, ca să fiu trimis înapoi la Academie. Experienţa îmi spune că nu trebuie să-l cred, însă mă distrez privindu-l cum se gudură pe lângă mine şi cum are grijă să fiu hrănit cum se cuvine şi să stau în cea mai bună cameră din tot fortul. Este un om schimbat. Sărbătorim începutul unei noi relaţii. Politeţea şi respectul reciproc sunt la ordinea zilei.

— Hinduşii sunt laşi prin firea lor şi e de înţeles că sunt gata să ne înjunghie pe la spate, dar noi am învăţat cum să procedăm cu naţiunea asta de mâncători de linte. Pentru fiecare bombă care explodează şi ucide câţiva oameni la Karachi, noi replicăm cu zece explozii la Delhi, Bombay, Bangalore, unde vrei. Dacă ei folosesc bombe cu ceas taiwaneze, noi le trimitem nişte minuni de-alea cu RDX, controlate de la distanţă, zice maiorul Kiyani, care mestecă fiecare migdală pe îndelete şi abia apoi îşi mai aruncă una în gură. Are o ţintă foarte bună. Aşa că nu ei sunt ameninţarea. Ci duşmanul dinăuntru, propriii noştri fraţi musulmani, care îşi spun pakistanezi, dar vorbesc limba *ălora* — ei sunt adevărata ameninţare. Cu ei trebuie să învăţăm cum să procedăm.

La soarele care a început să scapete, fortul arată ca un rege foarte bătrân, care moţăie. Umbrele arcadelor sfărâmate ale Curţii Oamenilor Simpli se întind peste pajişti, firele de floarea-soarelui sunt înflorite din plin şi stau cu capetele plecate, asemenea unor curteni cu turbane, care aşteaptă să le vină rândul la treburile curţii. În camera subterană de interogare, cineva probabil că este burduşit cu o asemenea detaşare, încât tavanul este împroşcat cu o porţie proaspătă de sânge. Stăm pe scaune pe pajişte, în faţa unei mese încărcate cu vase de porţelan fin şi cu cele mai bune gustări de după-amiază pe care le poate oferi oraşul Lahore.

Viaţa poate lua o întorsătură plăcută, dacă provii dintr-o familie bună şi dacă întâlnirea cu generalul Akhtar s-a derulat satisfăcător. Maiorul Kiyani molfăie acum dintr-o plăcintuţă cu pui şi zice:

— Oricine poate prinde un hoţ, un criminal, un trădător. Dar ceea ce îmi place la slujba mea este că trebuie să fiu mereu cu un pas înaintea lor.

Eu încuviinţez politicos din cap şi ciugulesc dintr-un biscuit Nice[1].

Mi se oferă o ţigară Dunhill, pe care o accept cu un zâmbet reţinut, demn de un ofiţer.

Prizonierii merg în cerc în jurul fântânii de marmură din faţa Palatului Oglinzilor: căpăţânile rase le alunecă în sus şi-n jos pe după gardul viu atent îngrijit şi acoperit de flori violete de bougainvillea.

N-au fost aduşi de jos ca să-şi bea ceaiul cu noi.

Arată ca nişte promisiuni neţinute: frânţi şi apoi reconstituiţi din memorie, nume obscure tăiate din cererile de *habeas corpus*, feţe uitate care nu vor ajunge niciodată în galeria de celebrităţi de la Amnesty International, locuitori ai temniţelor scoşi afară pentru jumătatea de oră zilnică de ieşit la soare. Încep să se alinieze, stând cu spatele la noi. Au hainele sfâşiate şi trupurile nişte mozaicuri de bandaje improvizate şi răni purulente. Îmi dau seama că regula „fără semne pe corp" este aplicată selectiv la fort.

Învelitoarea ceainicului din faţa mea are pe ea o emblemă a forţelor aeriene, simplă şi elegantă: un vultur cu aripile desfăcute şi, sub el, un cuplet persan: „Pe pământ sau pe râuri, totul e sub aripile noastre".

— Sunt multe căi de a-ţi servi ţara, filozofează maiorul Kiyani, dar o singură cale de a ţi-o apăra. Una singură — la care eu pun ceaşca pe farfurioară, mă aplec înainte pe scaun şi-l ascult. Îi sunt discipol atent. Elimini riscul, zice el. Îţi lichidezi inamicul până nu te atacă. Îl lipseşti de oxigenul pe care-l respiră — şi trage cu sete din ţigara Dunhill. Eu îmi iau ceaşca şi beau din nou. O fi maiorul Kiyani o gazdă bună la ceai, dar nu e Sun Tzu. Să presupunem — zice el —

---

[1] Marcă de biscuiţi, care se regăseşte pe listele de preţuri ale unor furnizori ai Armatei şi Marinei britanice încă din 1895. Au fost numiţi astfel după oraşul francez Nice (Nisa).

c-ai prins pe cineva care nu era cu adevărat o ameninţare la adresa siguranţei naţionale. Suntem cu toţii oameni, cu toţii facem greşeli. Să zicem c-am prins pe cineva despre care credem că avea de gând să arunce în aer Casa Armatei. Acuma, dacă se dovedeşte, după interogatoriu, că nu-i aşa, că nu avea de gând cu adevărat să facă aşa ceva, că noi am greşit, ce facem? Îl eliberăm, evident. Dar problema este următoarea: putem să-i spunem greşeală? Nu. E vorba de o eliminare a riscului, de un bandit mai puţin de care să-ţi faci griji.

Ochii mei aruncă mai departe priviri către prizonierii care îşi târşâie picioarele şi se leagănă de parcă ar fi un cor de tragedie greacă, ai cărui membri şi-ar fi uitat replicile. Cătuşele lor sună precum talăngile vacilor care se întorc seara de la păscut.

Maiorul Kiyani îşi bagă mâna sub bluzon. Scoate un pistol pe care şi-l pune între farfuria cu biscuiţi şi un alt vas, cu nuci prăjite. Mânerul de fildeş al pistolului seamănă cu un şobolan mort.

— Ai fost în Palatul Oglinzilor?

— Nu, zic eu, dar l-am văzut la televizor.

— Uite-l colo — şi-mi face semn cu mâna spre sala cea mare, cu bolte, încununată de o cupolă. Ai face bine să arunci o privire înăuntru până nu pleci. Ştii câte oglinzi sunt în palatul ăsta? — la care eu înmoi biscuitul Nice în ceaiul călduţ şi scutur din cap. Zice: Sunt mii. Te uiţi în sus şi-ţi vezi faţa holbându-se la tine din mii de oglinzi. Dar oglinzile astea nu-ţi reflectă faţa. Reflectă reflecţiile feţei tale. Ai putea avea un duşman cu o mie de feţe. Înţelegi ce vreau să zic?

Adevărul e că nu prea înţeleg. Aş vrea să merg şi să mă uit la prizonieri. Să mă uit după secretarul general.

— Interesant concept, zic.

— Cam aşa este şi cu munca de spionaj. Să deosebeşti feţele de reflecţiile lor. Şi, pe urmă, reflecţiile de reflecţii.

— Şi ei? zic eu, făcând semn cu mâna către prizonieri şi uitându-mă direct la ei pentru prima dată. I-aţi deosebit şi pe ei până acum?

— Toţi au fost riscuri la adresa siguranţei, fără excepţie. Acum sunt neutralizaţi, dar nu se poate spune că nu mai prezintă nici un risc.

Prizonierii stau în şir de-acum, cu spatele la noi. În cârpele lor zdrenţăroase, nu par un risc pentru nimeni, poate numai pentru sănătatea şi igiena lor personală.

Dar nu spun asta. Aprob din cap, uitându-mă la maior cu un aer complice. De ce să te lansezi într-o sfadă, când stai pe o pajişte verde luxuriantă, te uiţi cum apune soarele şi fumezi prima ta ţigară după o veşnicie?

— Asta cu tine a fost o situaţie interesantă. Am învăţat multe de la tine, zice maiorul Kiyani, pe a cărui mustaţă lucesc firimituri de plăcintă de pui.

Mă priveşte apreciativ, cum ar privi un om de ştiinţă o maimuţă, după ce i-a înfipt câţiva electrozi în creier.

Dat fiind aerul de respect reciproc din jurul micii noastre ceremonii, trebuie să-i întorc complimentul. Încuviinţez din cap ca o maimuţă cu câţiva electrozi înfipţi în creier.

— Nu ţi-ai uitat prietenii nici măcar când erai... — şi mâna maiorului plonjează prin aer. Are suficientă decenţă şi nu pomeneşte de locul în care m-a ţinut. Şi totuşi, nu eşti un sentimental. Ce-a fost a fost, să ne socotim pierderile şi să trecem mai departe. Cred că generalul Akhtar a fost impresionat. Ţi-ai jucat cărţile corect. Pierzi un prieten, salvezi un altul. O aritmetică simplă. Generalului Akhtar îi plac scenariile în care totul se lămureşte la sfârşit.

Acum, prizonierii par să îndeplinească nişte comenzi neauzite. Sau poate că doar îşi cunosc obişnuinţele zilnice.

Se fâțâie, târşâindu-şi picioarele când într-o parte, când în cealaltă, apoi se aşază pe vine. Unii se vaietă.

Dacă au fost scoşi afară pentru mişcare, nu fac mare lucru. Dacă se aşteaptă de la ei să încropească un spectacol pentru mine, nu mă simt distrat.

— Întotdeauna înveţi câte ceva, zice maiorul Kiyani, lingând o cireaşă glazurată din vârful unei tarte cu gem. În domeniul meu, întotdeauna înveţi câte ceva. În ziua în care te opreşti din învăţat, eşti terminat.

Umbra unei păsări traversează pajiştea dintre noi şi prizonieri.

O fi şi secretarul general printre ei? Probabil că este gata de ducă, pregătit să meargă înapoi acasă şi să reia lupta de la capăt. Mi-ar plăcea să-mi iau rămas bun de la el. Aş vrea să-i văd faţa înainte să fie eliberat.

— Stânga-mprejur! se răsteşte maiorul Kiyani. Apoi mă priveşte, iar ochii lui căprui parcă hohotesc de râs în legătură cu vreo glumă pe care nu vrea să mi-o împărtăşească şi mie. Să vedem dacă recunoşti pe cineva.

Mă simt uşurat că maiorul Kiyani nu a evitat chestiunea. Bunăvoinţa mea la adresa lui înfloreşte precum floarea-soarelui. Iau un alt biscuit Nice. Am făcut o înţelegere cu generalul Akhtar — eu semnez declaraţia, ei îl eliberează pe secretarul general —, iar înţelegerea este pe cale să fie onorată. Ăsta-i un lucru bun la oamenii în uniformă: se ţin de cuvânt.

Mă aştept să văd un bărbat cu o şapcă gen Mao. Este împotriva sistemului actual de credinţe politice al secretarului general, dar instinctul meu de prizonier proaspăt eliberat îmi spune c-ar trebui să mă uit după o şapcă gen Mao.

Mă uit, rând pe rând, la feţele lor, la ochii lor sticloşi, la capetele lor chiluge. Nu văd nici o şapcă gen Mao. Nu văd nici o şapcă de nici un fel. La unul dintre capetele rândului,

văd o femeie cu o *dupatta* albă. Nu ştiu ce i-au făcut. Are ochii în întregime albi, fără cornee.

Privirile mi se lipesc de un cap cu o pată roşie, strălucitoare, în formă de triunghi. Vreo infecţie ciudată de piele, mă gândesc. Ba nu, nenorociţii i-au ars capul cu fierul de călcat.

Capul se ridică, ochii lui mă privesc absenţi, limba trece peste buzele calcinate şi crăpate. Mai jos de sprâncenele arse cu fierul, genele lungi i-au fost cruţate.

Este Micuţul O., care îşi închide ochii.

Maiorul Kiyani împinge spre mine o farfurie cu plăcintuţe. O împing înapoi şi dau să mă ridic. El mă ia de umăr şi mă opreşte pe scaun, iar ochii lui sunt de-acum serioşi.

— Sunt foarte curios în legătură cu un detaliu pe care nu l-ai menţionat în declaraţie, zice el. De ce a încercat să-ţi folosească indicativul de apel?

Când cineva moare, eşti liber să inventezi orice poveste răsuflată despre acel cineva. Pe morţi n-ai cum să-i trădezi. Dar, dacă se întorc din morţi şi te prind că i-ai trădat, atunci chiar că eşti prins în capcană.

Dintr-odată, am impresia că Obaid m-a înşelat, prin simplul fapt că este în viaţă. „Am semnat căcatul ăla de declaraţie pentru că erai mort. Am căzut la nenorocita de înţelegere pentru că se presupunea c-ai fost făcut bucăţele din cauza propriei tale prostii. Şi-acuma, uite că eşti aici, aşteptând explicaţii. Nu puteai să fi rămas mort?"

Dintr-odată, aş vrea să-l strâng de gât pe Micuţul O. cu mâinile mele.

Îi pun mâna pe umăr maiorului Kiyani. Îl privesc în ochi. Încerc să exploatez camaraderia de băutori de ceai pe care am cultivat-o amândoi.

— Domnule maior Kiyani, numai un profesionist ca dumneavoastră poate aprecia lucrul acesta, zic eu, încercând să nu am o voce sugrumată, să-mi ascund surprinderea pe

care este normal s-o resimt, văzând în viaţă pe cineva despre care credeam că a fost luat ţintă de o rachetă sol-aer, şi, mai ales, ceea ce mă surprinde şi mai tare: dorinţa mea de a-l vedea mort pe acel cineva. Probabil c-a fost numai o situaţie de gelozie profesională, mă explic eu.

Micuţul O. îşi deschide ochii şi-şi înalţă mâna la sprânceana lipsă, pentru a se proteja de soarele care, mai mult ca sigur, îl chinuieşte. Are mâna acoperită cu un bandaj pătat de sânge.

— Care dintre voi doi e fiul colonelului Shigri?

Dacă n-ar fi vocea secretarului general, n-aş băga-o în seamă. Dacă n-ar fi mâinile încătuşate pe care şi le ridică în aer, ca şi cum ar încerca să aducă în discuţie o problemă la o reuniune a comitetului său central, nu l-aş recunoaşte. Întotdeauna mi l-am imaginat bătrân, zbârcit şi chel, cu ochelari de citit ca fundul de borcan. Dar e mult mai tânăr decât sugerează distinsa lui carieră. În părul scurt, are o şuviţă subţire, dar albă ca laptele, şi un tatuaj făcut, probabil, pe la ţară, pe undeva, reprezentând un măr împuns de o săgeată, îi ornează partea stângă a pieptului spân. Are un fizic de ţăran şi o faţă lată, luminoasă, de parcă anii petrecuţi în temniţa întunecată i-au conferit o fluorescenţă aparte. Ochii lui se mută de la mine la maiorul Kiyani. Sunt convins că secretarul general o să mă confunde cu maiorul Kiyani. Se uită la masa plină ochi cu mâncare şi apoi la feţele noastre. Pare că încearcă să decidă care dintre noi este ceainicul şi care ceaşca. Umbra unui nor trece vremelnic peste pajişte. Ochii mei privesc într-o parte. Maiorul Kiyani întinde mâna după pistol. Până să se audă împuşcătura, se aude vocea lui tunătoare:

— Eu sunt, tovarăşe. Eu sunt fiul colonelului Shigri.

DOUĂZECI ŞI PATRU

ECHIPA DE TREI PUŞCAŞI MARINI INSTALATĂ LA POARTA REŞEDINŢEI ambasadorului american avea dificultăţi în a-i identifica pe oaspeţi după numele trecute pe lista de invitaţi. Militarii se aşteptau la obişnuitele smochinguri din partea corpului diplomatic şi la costumele kaki cu trese aurii din partea armatei Pakistanului, dar, în loc de asta, le defila prin faţă un torent neîntrerupt de turbane, de veşminte tribale şi de *shalwar qameez*-uri brodate. Dacă era vorba să fie o petrecere cu ţinută fistichie, ambasadorul uitase să le spună şi bărbaţilor care îi păzeau intrarea principală. Invitaţia spunea ceva despre un grătar a cărui tematică urma să fie axa Kabul-Texas, dar, după toate aparenţele, oaspeţii hotărâseră să ignore partea cu Texasul şi se îmbrăcaseră cu toţii în ţinute băştinaşe pentru seara aceea.

Proiectorul atârnat de un copac, deasupra corpului de gardă al puşcaşilor marini — o colibă de lemn ornată cu steguleţe roşii, albe şi albastre cu acea ocazie — era atât de puternic, încât obişnuitele vrăbii gălăgioase care ocupau crengile copacilor din jur seara, ori amuţiseră acum, ori îşi luaseră zborul. Anul acesta, musonul ocolise Islamabadul, iar adierea uşoară sălta numai praful şi polenul mort.

Puşcaşii marini, aflaţi sub comanda caporalului de douăzeci şi doi de ani Bob Lessard şi aprovizionaţi întruna cu bere şi cremvurşti, pe care le şterpelea colegul lor cooptat la garnisirea meselor, reuşeau să rămână binedispuşi în faţa unui şuvoi nesfârşit de oaspeţi, care nu se potriveau câtuşi de puţin cu felul în care ar fi trebuit să arate, după numele lor de pe listă.

Şeful secţiei locale a CIA, Chuck Coogan, unul dintre primii oaspeţi sosiţi, purta ostentativ o căciulă de miel karakul şi un toc de pistol din piele, înzorzonat, atârnat de umărul stâng. Ataşatul cultural al Statelor Unite, o femeie, a sosit purtând o *burqa* afgană, dar pe care ea şi-o pliase de la jumătate înapoi peste cap, ca să-şi dezvăluie decolteul rochiei turcoaz cu sclipici.

Puşcaşii marini îşi începuseră propria petrecere mai devreme. Se duceau rând pe rând la corpul de gardă, ca să bea din sticlele de bere Coors, care se răceau în frigider, în timp ce caporalul Lessard mai bifa câte un nume de pe listă şi-i saluta pe invitaţii ambasadorului cu un zâmbet forţat. De pildă, a întâmpinat un cuplu de hipioţi acoperiţi cu două *kilim*[1]-uri afgane identice, care duhneau de parcă ar fi fost folosite la transportul haşişului neprelucrat.

— Medicină alternativă? a întrebat Lessard.

— Sănătatea de bază a refugiaţilor afgani, i-a răspuns blonda, care avea în păr bobiţe de culoarea neonului.

— Pentru mujahedinii răniţi în războiul de gherilă, i-a răspuns prietenul ei la fel de blond şi cu barbişon, coborându-şi vocea, de parcă i-ar fi împărtăşit caporalului Lessard un secret păzit cu străşnicie.

Le-a dat drumul înăuntru, acoperindu-şi nasul cu lista. Apoi a întâmpinat nişte asistente medicale texane, care purtau brăţări de sticlă până la coate, şi un contabil militar din Ohio, care îşi purta cu mândrie medalia de soldat în Armata Roşie, cel mai probabil furată de vreun mujahedin de pe uniforma unui soldat sovietic mort şi vândută la un magazin de chilipiruri.

Caporalul Lessard şi-a pierdut răbdarea când a văzut că un profesor de la universitatea din Nebraska şi-a făcut apariţia purtând o uniformă de puşcaş marin.

---

[1] Carpete de lână cu model şi cu două feţe, cu ţesătura bătută.

— Alo, domnu', unde vă duceți? a dorit să afle caporalul Lessard.

Profesorul i-a spus pe un ton de mare taină că programul său de Consultanță pentru Alfabetizarea Adulților era, de fapt, un program care își propunea să-i învețe pe mujahedinii afgani cum să-și filmeze atacurile de gherilă și să le transforme apoi în materiale video montate.

— Unii dintre tipii ăștia chiar au talent.

— Și astea ce-s? a întrebat caporalul Lessard, atingându-i profesorului cu degetul epoleții de pe umărul uniformei scrobite, cu model de camuflaj.

— Păi, suntem la război. Ce, nu suntem? — și profesorul a ridicat din umeri și și-a vârât degetele mari pe după curea.

Pe caporalul Lessard îl iritau soldații care se comportau precum civilii și-l scoteau din sărite civilii care pretindeau că sunt soldați, dar, în situația dată, s-a trezit că nu avea nici o putere. Astă-seară, nu era nimic altceva decât un aprod glorios. Nu avusese nici un cuvânt de spus la întocmirea listei de invitați, iar, la stabilirea ținutei obligatorii, nici atât, dar pe glumețul ăsta nu avea de gând să-l lase să scape așa de ușor.

— Bine ai venit în prima linie, i-a spus el, întinzându-i profesorului lista de invitați. Pune mâna aici. Poți să te consideri de-acum în serviciu activ — și Lessard s-a retras în corpul de gardă, și-a poziționat un taburet în așa fel, încât să-l poată supraveghea pe profesor și s-a băgat și el în concursul de băut bere, alături de băieții lui.

Odată trecuți de corpul de gardă, invitații puteau alege între două corturi imense, burduşite cu mâncare. În cel dintâi, spațiul central era ocupat de o salată de dimensiunile unei mici ferme, cu varză roșie și afine, sendvișuri gigantice cu

şuncă şi magiun de afine, totul aranjat în forma unui steag american. Înaintea unui rând de grătare pe bază de gaz, nişte puşcaşi marini stăteau în pantaloni scurţi şi cu şepci de baseball şi frigeau cremvurşti, cârnaţi afumaţi şi mormane de ştiuleţi de porumb. Chelneri pakistanezi cu cravate-şnur şi pălării de cowboy, se fâţâiau de colo-colo cu ulcioare de punci şi pahare de hârtie, ferindu-se de copiii care începuseră deja bătăile cu cremvurşti şi oferindu-le băuturi puţinilor oaspeţi care se aventuraseră în acel cort. O coadă lungă se formase în afara cortului de alături, unde opt miei întregi se frigeau înfipţi pe nişte drugi de fier, la foc în aer liber. Era de faţă un bucătar afgan, care îi asigura pe toţi că el însuşi tăiase mieii şi că tot ce era de mâncare în cort era halal.

Soţiei ambasadorului i se făcuse greaţă încă de când îl văzuse, în dimineaţa aceea, pe bucătar înfigând o ţepuşă de fier groasă cât un deget, prin cel dintâi dintre cei opt mieluşei. Nancy Raphel însăşi propusese axa Kabul-Texas, dar îşi regreta ideea, fiindcă majoritatea invitaţilor apăruseră în tot soiul de variaţiuni pe tema ţinutelor tradiţionale afgane şi, dintr-odată, propriul ei *shalwar qameez* din mătase de culoarea muştarului şi de dimensiuni simbolice, i se părea caraghios. Priveliştea atâtor americani costumaţi precum lorzii războiului afgani îi provoca repulsie. Se bucura că măcar soţul ei rămăsese la ţinuta lui standard de seară, un sacou albastru la două rânduri de nasturi şi pantaloni cafenii.

Nancy plănuise o seară cu un grătar sensibil din punct de vedere cultural; se alesese cu un şir de carcase mici de miel care se roteau încet pe frigările de fier, nişte invitaţi care stăteau la coadă cu farfuriile lor cartonate cu model de stele şi dungi, pretinzând că erau invitaţi la vreun ospăţ tribal. Date fiind toate aceste circumstanţe stresante, lui

Nancy mai-mai să i se taie picioarele de cât de uşurată s-a simţit, când soţul ei a primit un telefon de la Casa Armatei şi i-a spus după aceea că preşedintele Zia ul-Haq nu mai venea. S-a scuzat faţă de soţia ambasadorului francez, îmbrăcată ca o mireasă uzbecă, şi s-a retras în dormitorul ei, ca să-şi potolească nervii.

Puşcaşii marini din corpul de gardă îşi permiteau să petreacă în timpul serviciului, dar nu pentru că era 4 Iulie, ci pentru că siguranţa perimetrului se afla în grija unui contingent al armatei pakistaneze. Cu vreo cinci sute de metri înainte să se ajungă la corpul de gardă, pe drumul străjuit de copaci, care ducea la reşedinţa ambasadorului, invitaţilor li se cerea să se oprească la o barieră provizorie instalată de Brigada 101. Aflaţi sub comanda vigilentă a unui locotenent-major, militarii îi întâmpinau pe oaspeţi cu detectoarele de explozibili şi de metale. Îşi strecurau detectoarele pe sub maşini, le cereau invitaţilor nealbi să-şi deschidă portbagajele maşinilor şi, în cele din urmă, le indicau direcţia, făcându-le semn cu mâna să se îndrepte spre corpul de gardă, unde îi întâmpina un grup din ce în ce mai mare de puşcaşi marini binedispuşi. Contingentul armat îşi montase propriile proiectoare cu care lumina drumul. Şi acolo, copacii erau într-atâta inundaţi de lumină, încât cuiburile păsărilor din copacii de o parte şi de alta zăceau acum abandonate. Mai devreme, o dubă de aprovizionare trimisă de administraţia districtuală le livrase cina, iar locotenentul-major se făcuse livid la faţă, descoperind că samovarul adus cu duba era gol.

— Cum să stea oamenii mei treji fără ceai? urlase el la şoferul civil al dubei, dar acela ridicase din umeri şi se îndepărtase fără să-i răspundă.

* * *

Recepţiile ambasadei erau, de obicei, ocazii selecte, dar caporalul Lessard, care urmărea sosirea oaspeţilor din corpul de gardă, se gândea că ambasadorul părea să fi invitat pe oricine îi pusese vreodată o prişniţă vreunui mujahedin afgan rănit şi pe fiecare comandant afgan, care împuşcase din întâmplare vreun soldat sovietic. Caporalul Lessard l-a eliberat pe profesor din funcţie, când l-a văzut sosind pe primul invitat îmbrăcat în costum, un bărbat înalt şi slab, cu o barbă încâlcită.

— OBL, s-a recomandat bărbosul şi a ridicat o mână de parcă nu i se identifica unui aprod la o petrecere, ci saluta o mulţime invizibilă.

Caporalul Lessard a verificat lista din nou şi l-a privit pe bărbatul acela din nou.

— De la firma de construcţii Laden şi Asociaţii, a zis bărbatul, răsucindu-şi barba nerăbdător, iar caporalul i-a deschis calea cu un zâmbet şi un gest exagerat din mână.

Apoi, fiindcă îi venise rândul la cana cu bere, caporalul Lessard a zis o glumă:

— Cu ce se deghizează un arăboi de-ăla cu turban? — şi, înecându-se cu berea, a trântit-o imediat: Cu un costum!

Ambasadorul avea motivele lui să invite multă lume. De un an, de când preluase postul, Arnold Raphel se simţea din ce în ce mai izolat, în timp ce nenumăratele agenţii americane îşi purtau propriile mici jihaduri împotriva sovieticilor de-a lungul graniţei dintre Pakistan şi Afganistan. Unii îşi luau revanşa pentru Vietnam, alţii propovăduiau cuvântul Domnului şi mai erau şi asociaţiile caritabile cu denumiri atât de obscure şi misiuni atât de trase de păr, încât îi venea greu şi numai să le ţină socoteala. Acum, că ultimii soldaţi sovietici erau gata să părăsească Afganistanul, iar mujahedinii asediau Kabulul, unii dintre americani se sfâşiau cu

alţi americani, pretinzând influenţă, alţii doar frecau menta, neavând chef să plece acasă şi sperând să se deschidă un alt front în altă parte. Numai în săptămâna dinainte primise un proiect de iniţiativă al unui grup de profesori de la universitatea din Minnesota, care scriau noile manuale islamice pentru Afganistan şi voiau să le trimită în Asia Centrală. El făcuse investigaţii şi i se spusese să nu-şi bage nasul, fiindcă era vorba de un alt subprogram a unui alt program sub acoperire. Fiecare american cu care se întâlnea la Islamabad i se prezenta ca fiind acolo din partea „celeilalte agenţii".

Era convins că, dacă voia să-şi subordoneze tot acest haos, în primul rând avea nevoie să-i bage pe toţi sub acelaşi acoperiş şi să facă un gest simbolic, astfel încât să le fie clar tuturor că nu exista decât un singur şef, iar acela era el. Şi ce altă soluţie mai bună avea, decât să dea o petrecere? Şi ce alt moment era mai bun pentru petrecerea lui, decât 4 Iulie? Spera să fie o petrecere de rămas-bun, unde americanii nebuni s-ar fi întâlnit cu comandanţii afgani, care purtaseră, de fapt, războiul, s-ar fi fotografiat unii cu alţii, iar apoi toată lumea s-ar fi dus acasă, lăsându-l pe el să-şi continue treburile delicate, pe care le presupunea implementarea politicii externe a Statelor Unite. Arnie nu-şi pregătise un discurs propriu-zis, dar avea pregătite câteva rânduri, pe care să le includă în marea conversaţie pe care voia s-o poarte cu invitaţii săi americani: „victoria este o provocare mai mare decât înfrângerea", „rugăciunile care ne sunt ascultate pot fi mai supărătoare decât ecourile triste ale celor la care nu primim răspuns". Voia să fie o petrecere de genul „v-aţi făcut bine treaba, de-acum ştergeţi-o înapoi de unde aţi venit".

Alături de ambasador se afla generalul Akhtar, dezgustat de priveliştea unor bărbaţi respectabili care rodeau

nişte oase. Şi el se simţea cam deplasat, cu ţinuta lui oarecum exagerată. Apăruse în uniforma de ceremonie, cu trese de aur şi medalii de alamă lucioase, iar acum se găsea înconjurat de grupuleţe de bărbaţi albi îmbrăcaţi în *shalwar qameez*-uri largi şi purtând cel mai uimitor sortiment de acoperăminte de cap pe care-l văzuse de la ultima lui vizită la Bazarul Povestitorilor de la Peshawar. Generalul Akhtar aflase înaintea tuturor că generalul Zia nu mai venea la petrecere.

— Ştiţi, nu se simte prea bine, i-a spus el ambasadorului, uitându-se atent, să-l vadă cum reacţiona. Pierderea generalului de brigadă TM... o întâmplare extrem de nefericită. A fost ca un fiu pentru generalul Zia. Şi unul dintre cei mai buni ofiţeri ai mei — fiindcă indiferenţa cu care Arnold Raphel îşi prezentase condoleanţele nu făcuse decât să-i întărească hotărârea generalului Akhtar de a pune lucrurile la punct cu americanii odată pentru totdeauna. El era cel care le câştigase războiul împotriva comunismului. Acum îşi dorea partea lui din pradă. Culegând o căpşună de pe tarta pe care o avea în farfurie, i-a spus lui Arnie: Doamna Raphel a făcut nişte aranjamente minunate. În spatele fiecărui mare bărbat...

OBL se trezise vorbind cu un ziarist foarte grijuliu cu berea dintr-un pahar de hârtie, care se întreba ce mai trimitea el acum la ziar, dacă generalul Zia nu-şi făcuse apariţia.

— Eu sunt OBL, i-a spus el ziaristului şi a aşteptat un semn de recunoaştere.

Ziaristul, însă, un veteran al petrecerilor diplomatice, obişnuit să cunoască obscuri funcţionari guvernamentali din ţări îndepărtate şi oameni cu motivaţii dintre cele mai bizare, şi-a scos carneţelul şi a zis:

— Şi, care-i treaba?

* * *

Afară, la corpul de gardă, profesorul de la universitatea din Nebraska, de-acum pe deplin acceptat ca puşcaş marin onorific pentru tot restul serii, şi-a ridicat sticla şi a propus un toast pentru spiritul războinic al afganilor, apoi a făcut o pauză mai lungă.

— Cum rămâne cu gazdele noastre pakistaneze? a zis el.

— Ce-i cu ele? a întrebat caporalul Lessard.

— Indivizii din camioanele de colo. Prima noastră linie de apărare. Ce fac ei?

— Îşi fac treaba. La fel ca noi.

— Ba nu... Ei fac treaba *noastră*, a zis profesorul. Ţin la respect inamicul. Ne păzesc, în timp ce noi ne bucurăm de petrecerea asta, de petrecerea asta prin care ne sărbătorim libertatea. Trebuie să ne împărţim cu ei preaplinul.

Caporalul Lessard s-a uitat în jur, la corpul de gardă şi aşa înghesuit.

— Sunt vreo două sute. Nu încap aici.

— Atunci trebuie să ne ducem noi cu preaplinul la ei.

Caporalul Lessard, îmbătat cu bere Coors, şi cu patriotism, şi cu dragostea pe care o resimte omul în astfel de zile faţă de alte fiinţe umane, s-a oferit voluntar să le ducă o tavă cu mâncare soldaţilor pakistanezi. A dat să pună pe ea şi câteva beri, dar fusese învăţat, la cursul de specificitate culturală, să nu le dea de băut localnicilor, decât dacă avea un motiv anume sau dacă localnicii insistau la modul categoric. Aşadar, caporalul Lessard a învelit o tavă de inox cu o folie de aluminiu, a ridicat-o deasupra capului şi s-a îndreptat spre trupele pakistaneze. Mergea pe mijlocul drumului. În imaginaţia lui stropită cu alcool, ramurile copacilor de pe ambele laturi ale drumului sâsâiau precum şerpii. Drumul i se părea fără sfârşit.

OBL şi ziaristul se găseau reciproc la fel de plictisitori. Ziaristul îl asculta cu un rânjet de superioritate pe OBL, care

pretindea că buldozerele şi betonierele lui fuseseră hotărâtoare la înfrângerea sovieticilor în Afganistan.

— Redactorul meu şef crede că pixul lui a forţat Armata Roşie să se retragă. Şi el nici măcar nu-i în stare să formuleze o propoziţie cu cap şi coadă, i-a replicat ziaristul, cu o mină sinceră.

OBL s-a lămurit în privinţa ziaristului, când el s-a oferit să-i pozeze pentru o fotografie, iar acela i-a spus:

— N-am aparat foto şi, chiar dacă aş fi avut, nu mi s-ar fi permis să-l introduc la o petrecere diplomatică.

— Foarte neprofesionist din partea ta, a bombănit OBL, observând diferitele grupuri de invitaţi care se distrau.

L-a localizat pe generalul Akhtar, în mijlocul peluzei, înconjurat de numeroşi americani care purtau berete afgane. S-a dus înspre ei şi s-a opri în spatele lor, nădăjduind să se deschidă cercul şi să fie primit şi el în grup. A tras cu ochiul câteva minute, încercând să-i prindă privirea generalului Akhtar. Spre oroarea lui, acesta l-a văzut şi nu a dat nici un semn că l-ar fi recunoscut, în schimb şeful filialei CIA locale a urmărit privirea generalului, s-a mutat mai la dreapta, făcându-i loc în cerc, şi i-a spus:

— Drăguţ costumul, OBL.

Generalului Akhtar i s-au luminat ochii:

— N-am fi câştigat niciodată acest război fără prietenii noştri saudiţi. Cum îţi merg afacerile, frate? l-a întrebat el, ţinându-l de mână, la care OBL a zâmbit şi i-a răspuns:

— Allah a fost foarte amabil. Nu există afacere mai bună decât construcţiile pe timp de război.

Arnold Raphel stătea de vorbă cu un grup de bătrâni afgani şi se uita întruna pieziş la soţia lui, care îşi făcuse reapariţia, purtând pantaloni kaki şi o bluză de corp neagră, în locul chestiei ăleia etnice largi, cu care fusese îmbrăcată la începutul petrecerii. Pe de-o parte, se simţea şi el uşurat de când

auzise că generalul Zia nu mai venea, dar, pe de altă parte, ca un diplomat profesionist ce era, se simțea lezat. Știa că nu era vreo ocazie oficială, de stat, dar generalul Zia nu mai sărise nici o invitație primită din partea lui. Arnold Raphel știa că generalul Zia era cu mințile complet duse de la moartea șefului siguranței sale personale, dar nu se putea să nu știe că nicăieri nu era mai sigur în acea țară atât de periculoasă, decât la petrecerea de 4 Iulie de la reședința ambasadorului american.

— Fratele Zia nu mai vine. Nu se simte bine, i-a spus el afganului bărbos acoperit cu un șal în culorile curcubeului.

Bătrânul afgan s-a prefăcut că el știa deja, dar nu-i păsa:

— E cel mai bun miel pe care l-am mâncat de când a început războiul. Atât de fraged. Pare că l-ați smuls direct din pântecul mă-sii.

Un val de greață a luat naștere în străfundurile stomacului lui Nancy și s-a grăbit să se înalțe. Soția lui Arnie și-a pus o mână la gură, a îngăimat ceva și a fugit în dormitor.

OBL s-a cufundat în atmosfera din jurul său, râzând politicos la persiflările binevoitoare dintre americani și generalul Akhtar. Simțea o căldură luminoasă, pe care o descoperi, de obicei, când te afli în centrul petrecerii. Apoi, brusc, șeful filialei CIA și-a pus o mână pe umărul generalului Akhtar, s-a întors către OBL și i-a spus:

— Mi-a părut bine că te-am întâlnit, OBL. Faci treabă bună, ține-o tot așa.

Ceilalți s-au dus pe urmele lor și, într-o clipă, tot ceea ce însemna petrecere îl părăsise. A observat un bărbat într-un sacou bleumarin, stând de vorbă cu câteva dintre cunoștințele lui afgane. Părea să fie cineva important. Încet-încet, OBL s-a lăsat dus de curent spre cercul acela.

* * *

Petrecerea se mutase în aşa-numitul bârlog, un salon mare de la subsol, cu canapele din piele, cu un ecran de televizor cu diagonala de un metru şi douăzeci şi cu bar — o manifestare ostentativă de nostalgie suburbană. Arnold aranjase ca o parte din personalul său american să vadă înregistrarea meciului de săptămâna precedentă din Liga de Fotbal, dintre echipele Redskins şi Tampa Bay Buccaneers. Bârlogul se umpluse de fum de ţigară şi de americani gălăgioşi. În loc de bere, care părea să fie băutura preferată sus, acolo, jos, oamenii îşi turnau whisky. Ambasadorul saudit se aşezase pe un divan, cu un teanc de bancnote de cincizeci de dolari în faţă, şi se oferise să le ţină pariurile tuturor. Nu se găsise nimeni să-i explice că jocul era vechi de opt zile şi că cei de la Redskins îi călcaseră în picioare pe cei de la Buccaneers.

Un american înalt, care purta un caftan şi o eşarfă de aviator portocalie în jurul gâtului, i-a întins generalului Akhtar un pahar pe jumătate plin cu coniac. El a simţit impulsul să-i arunce străinului băutura între ochi, dar apoi a privit în jur şi n-a văzut nici un chip cunoscut, cu excepţia americanilor şi a ambasadorului saudit, care părea prea trotilat, ca să-i mai pese. Generalul Akhtar a luat hotărârea de a-şi păstra băutura. Gălăgia din cameră, a conchis bătrânul maestru în materie de spionaj, era acoperirea perfectă pentru a-l chestiona pe Coogan. Nici microfonul cel mai sofisticat n-ar fi recunoscut vreun sunet anume în babilonia de nedescris care creştea:

— Blochează-l, Jack, blochează-l! Dă-le noroi să mănânce, Jack, dă-le noroi să mănânce!

Generalul Akhtar şi-a ridicat paharul, la fel ca toţi ceilalţi, dar el n-a făcut decât să miroasă băutura. Puţea ca o rană învechită.

Caporalul Lessard s-a trezit somat de locotenentul-major din spatele camionului, unde soldaţii aceia pakistanezi se

relaxau, după ce verificaseră şi ultimul invitat sosit. Locotenentul-major şi-a îndreptat kalaşnikovul spre fruntea lui şi i-a ordonat să se oprească.

Puşcaşul marin a ridicat tava deasupra capului, folia de aluminiu cu care o acoperise reflectând lumina proiectorului ţinut de unul dintre soldaţii din camion.

— Am adus ceva de pus în gură. Pentru voi, bravi camarazi.

Locotenentul-major şi-a lăsat arma în jos şi a coborât din camion. Două rânduri de soldaţi se uitau atenţi la americanul care se clătina şi singur, darmite cu tava pe care se chinuia s-o ţină în echilibru deasupra capului.

Pakistanezul şi puşcaşul marin s-au aşezat faţă în faţă, în cercul de lumină al proiectorului.

— Cremvurşti, a zis caporalul Lessard, întinzându-i tava celuilalt.

Generalul Akhtar şi-a mutat paharul din mâna dreaptă în cea stângă şi şi-a dres glasul. Apoi, gândindu-se mai bine, a ridicat mâna şi a mimat mustaţa generalului Zia, un semn universal recunoscut şi folosit prin saloanele Islamabadului de oamenii care nu voiau să pronunţe numele detestat. Degetul mare şi arătătorul de la mâna dreaptă a generalului Akhtar tot răsuceau o mustaţă invizibilă de pe buza lui de sus:

— ...cică a visat, a zis el, privindu-l în ochi pe Coogan.

Acesta din urmă, căruia îi rămăsese inima lângă atacantul care marcase după o cursă de cincizeci şi şase de metri, a zâmbit şi i-a spus:

— Este un vizionar. Dintotdeauna. Ăştia nu se schimbă. Căderea liberă a lui TM s-a nimerit foarte prost, sunt sigur. Apropo, Akhtar, bună formula: „Un profesionist care şi-a nimerit ţinta chiar şi mort". Dacă Şeful tău ar avea măcar pe jumătate simţul umorului pe care-l ai tu, Pakistanul

vostru ar fi un loc mult mai vesel — şi Coogan i-a făcut cu ochiul şi s-a întors cu faţa spre televizor.

Generalul Akhtar era destul de nervos. Juca de atâta timp jocuri de-astea şi era cazul să ştie că n-ar fi obţinut un contract scris ca să-l răstoarne pe generalul Zia. La naiba, nici măcar o asigurare verbală nu avea de ce să aştepte. Dar era clar că-l cunoşteau şi aveau suficientă încredere în el cât să-i dea din cap că da.

— Nu pune capăt războiului, decât dacă îi daţi premiul pentru pace, a zis generalul Akhtar, hotărât să pună punctul pe i, şi a privit în jur: nimeni nu era interesat câtuşi de puţin de conversaţia lor.

— Ce premiu? a zbierat Coogan, ca să acopere corul de „blochează-l, Jack, blochează-l!"

— Nobelul pentru Pace. Pentru eliberarea Afganistanului.

— Asta-i ceva suedez. Noi nu ne ocupăm cu genul ăsta de chestii. Şi nu-i cunoşti pe suedejii ăia îngâmfaţi. Nu i-ar da niciodată premiul unuia cu... — şi Coogan a mimat mustaţa generalului Zia şi s-a întors iar spre televizor, hohotind de râs.

Generalul Akhtar simţea o desăvârşită lipsă de interes din partea lui Coogan în chestiunea adusă în discuţie. El îşi avea războiul lui câştigat şi acum voia să sărbătorească. Generalul Akhtar ştia ce picioare scurte avea capacitatea de atenţie a americanilor. Ştia că, în arta subtilă a spionajului, acest non-angajament era, şi el, tot un soi de angajament. Dar generalul Akhtar voia un semn mai clar de atât. Brusc, a simţit mirosul înţepător de haşiş în încăpere şi a privit în jur panicat. Nimeni altcineva nu părea deranjat. Erau toţi ocupaţi să-l încurajeze pe Jack să-i blocheze pe toţi şi să le dea să mănânce noroi. Generalul Akhtar a observat că bărbatul care îi turnase lui coniacul stătea în spatele lui Coogan şi pufăia dintr-o ţigară cu haşiş.

— Fă cunoştinţă cu locotenentul Bannon, a zis Coogan, clipind cu amândoi ochii către generalul Akhtar. El i-a învăţat pe băieţii tăi cum e cu instrucţia tăcută. Omul nostru numărul unu.

Generalul Akhtar s-a întors şi i-a zâmbit cam şters şi fără chef.

— Sunt informat de treaba bună pe care a făcut-o. Cred că băieţii lui sunt gata pentru mişcarea în sine, a zis generalul Akhtar, uitându-se la ţigara din mâna lui Bannon.

OBL s-a trezit hoinărind pe pajiştile de-acum goale, printre farfuriile de carton aruncate, cremvurştii mâncaţi doar pe jumătate şi oasele molfăite bine. Brusc, şi-a adus aminte că el nu mâncase încă nimic. S-a îndreptat spre cortul de unde simţise miros de grăsime de miel arsă.

Înăuntrul cortului cu Kabulul, bucătarul afgan inspecta minuţios rămăşiţele creaţiei lui culinare. Opt schelete atârnau deasupra cenuşii înăbuşite a focurilor de la grătare. Spera să ia ceva pentru familia lui de acasă, dar nici măcar cuţitaşul său nu mai putea recupera vreo bucăţică de carne de pe oase.

— Dumnezeule mare! murmura el, împachetându-şi cuţitele de carne, americanii ăştia parcă sunt porci, la cât mănâncă!

Atenţia lui Coogan era împărţită între dificultăţile prin care treceau cei de la Redskins şi generalul ăsta care stătea cu paharul în mâini de o veşnicie, fără să ia nici măcar o înghiţitură. Coogan şi-a ridicat paharul spre cel din mâinile generalului Akhtar, cu un ochi clipindu-i acestuia din urmă şi cu celălalt fixat pe atacantul de la Redskins, care le demola celor de la Buccaneers apărarea.

— Dă-i drumul, a zis el.

Generalului Akhtar i-a fost limpede: îşi primise răspunsul. Nu voia să scape momentul. A ridicat şi el paharul şi a ciocnit cu Coogan.

— Pe legea mea. Să-i dăm drumul — şi a luat o înghiţitură generoasă din pahar.

Dintr-odată, lichidul acela nu mai mirosea chiar atât de oribil cum îi mirosise lui cu o secundă în urmă. Şi avea un gust amar, dar nu chiar atât de rău pe cât crezuse el toată viaţa.

Locotenentul-major s-a uitat la tavă, s-a uitat la mutra puşcaşului marin şi a priceput:

— Ceai? Vreun pic? a întrebat el.

— Ceai? a repetat caporalul Lessard. N-o face pe englezul cu mine. Ia de-aici. Bagă în gură. Mănâncă.

Puşcaşul marin a dat la o parte folia de aluminiu de pe tavă, a luat un cremvurşti şi a început să-l mestece zgomotos.

Locotenentul-major a zâmbit înţelegător.

— Câine[1]? Halal?

Caporalul Lessard îşi cam pierduse răbdarea.

— Nu, nu carne de câine. Carne de vită — şi a scos un muget ca de vacă şi a mimat un cuţit care taie gâtul unei vaci.

— Halal? a întrebat iarăşi locotenentul-major.

O vrabie s-a lovit de proiector şi a scos un ţipăt strident, de parcă ar fi încercat să stabilească un canal de comunicare pentru cei doi. Caporalului Lessard i se făcuse dor de casă.

— Este o bucată de carne într-o bucată de pâine, ce aia a mă-sii! Dacă nu putem să ne punem de acord în privinţa

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil: în limba engleză, cremvurştii fierţi se numesc *hot dogs* — textual: „câini fierbinţi".

asta, eu ce dracului caut aici? — şi a zvârlit tava pe jos şi a luat-o la fugă înapoi spre corpul de gardă.

Nancy Raphel şi-a îngropat capul în pernă şi a aşteptat ca soţul ei să se bage în pat.

— Să rămânem la meniul de cocteil pe viitor, a zis ea înainte să adoarmă.

Când a ieşit pe poarta reşedinţei ambasadorului, generalul Akhtar a fost întâmpinat de un maior extrem de tulburat:

— Generalul Zia a dispărut, i-a şoptit el la ureche. Nu-l găsim pe nicăieri.

DOUĂZECI ŞI CINCI

NOAPTEA E LUNGĂ ÎN TEMNIŢĂ. ÎN VISUL MEU, O ARMATĂ DE maoişti mărşăluiesc într-un cortegiu funerar, ducându-şi în mâini şepcile gen Mao, aşa cum îşi duc cerşetorii blidele. Buzele lor sunt cusute cu aţă stacojie.

Cărămida din perete scrâşneşte.

Fantoma secretarului general lucrează deja, îmi spun. Urlu: „Mai odihneşte-te". Cărămida se mişcă din nou. Nu mi-e frică de fantome; am văzut destule la viaţa mea. Toate se întorc la mine, de parcă aş conduce un orfelinat pentru ele.

Scot cărămida, îmi pun faţa în dreptul găurii şi urlu cu intensitatea 5: „Culcă-te, domnu' secretar general, culcă-te! Revoluţia poate aştepta până dimineaţă."

O mână urmează contururile feţei mele. Degetele ei sunt moi, degetele unei femei. Îmi dă un plic ghemotocit. „L-am găsit în celula mea", îmi spune ea. „Nu-i al meu. Nu ştiu să citesc. M-am gândit că poate o fi pentru tine. Poţi să citeşti ce scrie pe el?"

Îmi îndes plicul în buzunar. „Nimeni nu citeşte pe aici", îi spun eu, încercând să închei conversaţia. „În locul ăsta, e întuneric beznă. Noi toţi, cei de aici, suntem orbi."

Un moment de linişte. Apoi: „Pare să fie un mesaj de la omul mort. Păstrează-l. Cineva este pe cale să înceapă o călătorie, cred eu. Dar nu sunt eu aceea. Ai face bine să te pregăteşti."

DOUĂZECI ŞI ŞASE

GENERALUL ZIA ERA FERM HOTĂRÂT SĂ ÎMPRUMUTE BICICLETA grădinarului său, pentru a ieşi din Casa Armatei fără gărzile de corp, dar avea nevoie mai întâi de un şal. Nu pentru că i-ar fi fost rece avea nevoie de şal, ci pentru că voia să se deghizeze. La decizia de a se aventura în afara Casei Armatei ajunsese în urma unui îndemn primit de la un verset din Coran. Ieşitul în lume deghizat ca un om obişnuit era ideea prietenului său Ceauşescu.

Planul era un mariaj fericit între divin şi demonic.

Se întorsese de la funeraliile generalului de brigadă TM şi se încuiase în biroul său, refuzând să mai participe chiar şi la bruma de treburi guvernamentale, pe care le făcea de când instaurase codul roşu. Răsfoise grăbit dosarul gros pe care i-l trimisese generalul Akhtar, despre investigaţia aflată în curs de derulare în legătură cu acel accident. În rezumatul evenimentului, generalul Akhtar se felicita că făcuse în aşa fel, încât decesul atât de trist al generalului de brigadă TM să nu fie transmis în direct la televizor. Ar fi fost un imens pas înapoi pentru încrederea naţiunii în profesionalismul armatei.

Generalul Zia plânsese şi se rugase fără încetare, urmărind, în realitate, să se împiedice pe el însuşi să facă un lucru inevitabil, dar, la fel ca un drogat recidivist, se trezise căutând un exemplar din Coran acoperit cu catifea verde. Îi sărutase cotorul de trei ori şi-l deschisese cu mâinile tremurându-i.

Genunchii îi fremătaseră de încântare, când cartea i se deschisese nu la rugăciunea lui Iona, cum se aşteptase el îngrozit, ci la un verset mai practic şi mai simplu: „Ieşiţi în lume, voi, credincioşilor..."

Lacrimile i se dizolvaseră într-un zâmbet de cunoscător. Chiar şi mâncărimea din zona rectală i se părea o chemare la acţiune — îşi frecase fundul de marginea scaunului. În sentimentul de uşurare care-l cuprinsese, îşi amintise de sfatul pe care i-l dăduse Nicolae Ceauşescu la o întâlnire bilaterală pe marginea concluziilor reuniunii la nivel înalt a Mişcării de Nealiniere[1]. Era genul de întâlnire la care şefii de state n-au nimic de discutat şi pe care translatorii încearcă s-o prelungească, făcând traduceri înflorite şi elaborate ale politeţurilor. Cei doi lideri veneau din ţări atât de îndepărtate şi atât de diferite una de alta, încât Ceauşescu nici măcar nu avea cum să-i vorbească generalului Zia despre încurajarea schimburilor comerciale dintre ele, schimburile comerciale dintre România şi Pakistan fiind inexistente. Iar generalul Zia nu-i putea cere ajutorul în problema Kaşmirului, fiindcă, mai mult ca sigur, Ceauşescu nici măcar nu ştia unde e Kaşmirul, darmite să ştie care era problema lui. Şi totuşi, generalul Zia era la curent cu un adevăr incontestabil despre omologul său: Ceauşescu era la putere de douăzeci şi patru de ani şi, spre deosebire de alţi conducători cu aceeaşi longevitate şi reputaţie, care nu mai erau invitaţi de nici o ţară decentă, Ceauşescu fusese bine primit de secretarul general Brejnev şi de preşedintele Nixon şi tocmai căpătase un titlu nobiliar din partea reginei Marii Britanii[2].

---

[1] Organizaţie internaţională, întemeiată în 1955, a statelor care consideră că nu sunt aliatele sau adversarele vreunui bloc militar sau de putere.

[2] Este vorba de Marea Cruce a Ordinului de Bath, în grad de cavaler, dar cu titlu onorific, primit de Nicolae Ceauşescu în 1978, cu ocazia unei vizite de stat la Londra. Ordinul i-a fost retras în 1989, în ajunul executării sale.

Şi iată-l prezent şi la reuniunea Mişcării de Nealiniere, din care ţara lui nici măcar nu făcea parte. I se acordase statut de observator, dar era clar că omul se pricepea să se alinieze.

Generalul Zia era în mod sincer impresionat şi intrigat de oricine reuşise să stea la conducere mai mult timp decât el însuşi. Îi întrebase pe mulţi veterani de pe scena lumii care le era secretul, dar nici unul nu-i dăduse vreun sfat pe care să-l poată folosi în Pakistan. Fidel Castro îi spusese să rămână fidel misiunii sale şi să-şi îndoaie romul cu multă apă. Kim Ir Sen îl sfătuise să nu se uite la filme deprimante. Reagan o bătuse uşor pe umăr pe soţia sa Nancy şi-i spusese: „Felicitări simpatice de aniversări". Regele Abdul Aziz al Arabiei Saudite fusese mai sincer decât toţi ceilalţi: „De unde să ştiu eu? Întreabă-l pe doctorul meu."

De Ceauşescu, în schimb, generalul Zia simţise confortul de a fi total străin, aşa încât îşi permisese să fie direct.

Întâlnirea avusese loc într-o mică sală de conferinţe de la etajul 43 al hotelului Manila Hilton. Traducătoarea era o femeie de douăzeci şi şase de ani, plinuţă, într-un taior cu pernuţe pe umeri, rămăsese şocată când generalul Zia întrerupsese remarcile glumeţe şi spusese că voia să se folosească de cele zece minute planificate pentru acea întâlnire, ca să înveţe câte ceva despre arta guvernării de la Înălţimea Sa. Lui Ceauşescu i se lăţise zâmbetul de Dracula de pe chip; îşi pusese o mână pe coapsa traducătoarei şi mormăise ceva de genul:

— Noi voi toţi learn de la each altul.

Generalul Zia şi-l imaginase pe Ceauşescu spunând că trebuia să bea cu toţii câte o halbă de sânge proaspăt în fiecare zi.

— Trebuie să învăţăm cu toţii unul de la celălalt, îi tradusese traducătoarea.

— Cum te-ai descurcat, ca să stai la conducere atâta timp?

— Cum have tu conducere la spre stay în serviciu pentru such un timp îndelungat? îl întrebase traducătoarea pe Ceauşescu, luându-şi pe genunchi o mapă de piele.

Ceauşescu vorbise timp de două minute, împungând cu degetele, desfăcându-şi palmele, strângându-le pumn şi punându-şi mâna iar, la sfârşit, pe coapsa traducătoarei — de fapt, pe mapa de piele.

— Crede numai zece la sută din ceea ce îţi spun serviciile tale de spionaj despre opinia publică. Important este ca oamenii ori să te iubească, ori să se teamă de tine; declinul tău începe în ziua când devin indiferenţi faţă de tine.

— Cum fac să aflu dacă au devenit indiferenţi?

— Află direct de la sursă. Ia-i prin surprindere, du-te la restaurante, fă-ţi apariţia la meciuri. La voi, acolo, aveţi fotbal? Du-te la meciurile de fotbal, plimbă-te noaptea. Ascultă ce au de spus oamenii şi apoi crede numai zece la sută din ce ţi se spune, pentru că, atunci când sunt în prezenţa ta, precis te mint. Dar, după întâlnirea cu tine, precis că te iubesc şi le spun şi altora care te vor iubi şi ei.

Generalul Zia aprobase din cap cu convingere în timp ce-i vorbea Ceauşescu, apoi îl invitase ca oaspete de onoare la parada de Ziua Naţională, fiind pe deplin convins că n-ar fi venit. Se ridicase să plece, când Ceauşescu îi strigase ceva traducătoarei. Generalul Zia se întorsese către femeia aceea, care acum îşi desfăcuse mapa toată peste genunchi.

— Înainte să te duci la meciurile de fotbal, asigură-te că echipa ta câştigă!

Generalul Zia încercase să se ducă la unele dintre adunările publice, dar, de îndată ce părăsea zona VIP-urilor şi se amesteca în mulţime, îşi dădea seama că era în mijlocul unei mulţimi organizate: prea îşi fluturau toţi steguleţele şi strigau lozincile la unison. Mulţi se băţoşeau când trecea

pe lângă ei şi aşa îi recunoştea pe soldaţii în haine civile. Câteodată, păreau speriaţi de el, dar, cum îl vedea lângă el pe generalul de brigadă TM, care îşi folosea coatele ca să ţină mulţimea la distanţă, imediat ştia că nu de el păreau să fie speriaţi, ci, mai degrabă, nu voiau să fie observaţi de generalul acela voinic. Se dusese la câteva partide de crichet şi descoperise că oamenii erau mai interesaţi de joc şi nu păreau să-şi bată capul prea mult cu iubirea pentru el sau cu frica de el.

Mai avea un singur lucru de făcut acum, când generalul de brigadă TM nu mai era lângă el, şi anume să testeze sfatul tovarăşului Ceauşescu: să iasă din Casa Armatei fără gărzile de corp.

În loc să se retragă în biroul său după rugăciunea de noapte, s-a dus în dormitor, unde Prima Doamnă stătea pe un scaun şi-i citea o poveste fiicei lor celei mai mici. Şi-a sărutat fiica pe cap, s-a aşezat şi a aşteptat ca Prima Doamnă să-şi termine povestea. Inima îi bătea mai repede numai la perspectiva iminentei aventuri. Se uita la nevasta şi la fiica lui, de parcă ar fi plecat la o bătălie îndepărtată, de unde ar fi putut să se întoarcă sau nu.

— Pot să împrumut un şal?

— Pe care?

Sperase ca ea să-l întrebe de ce avea nevoie de un şal. Sperase să-i poată spune cel puţin unei persoane, înainte să plece în misiune, dar ea nu l-a întrebat decât atât: pe care?

— Cu cât mai vechi, cu atât mai bine, i-a spus generalul Zia soţiei sale, încercând să pară misterios.

Ea s-a dus la dulap şi i-a adus un şal vechi, castaniu, cu tivul subţire şi brodat, dar tot nu l-a întrebat de ce îi trebuia.

Simţindu-se vag dezamăgit chiar înainte de începutul aventurii, generalul Zia şi-a îmbrăţişat iar fiica şi s-a îndreptat spre uşă.

— Să nu-mi murdăreşti şalul, i-a spus Prima Doamnă. Îl am de la mama.

Generalul Zia s-a oprit pentru o clipă şi s-a gândit că poate ar fi trebuit să-i mărturisească, totuşi, ce avea de gând să facă, dar ea şi-a luat din nou cartea şi l-a întrebat, fără să-l privească:

— Nu califul Omar[1] îşi făcuse obiceiul să iasă noaptea deghizat în om obişnuit, ca să verifice dacă supuşii lui trăiau în pace?

Generalul Zia a dat din cap că da. Prima Doamnă avea cu adevărat simţul istoriei, s-a gândit el. Nu l-ar fi deranjat să devină el califul Omar al Doilea.

— N-a spus tot el că nici măcar vreun câine care doarme înfometat pe malurile Eufratului nu-şi va găsi vreodată mântuirea?

— Ba da, a zis generalul Zia, mustaţa lui executând o mică volută.

— Acum ar trebui să vină şi să vadă republica noastră islamică, ţara asta condusă de câini excitaţi.

Generalului Zia i-a căzut faţa, iar mustaţa i s-a pleoştit. Murmurând versetul care-l îndemnase la ieşitul în lume şi luându-şi inima în dinţi odată pentru totdeauna, el a ieşit ca o furtună din cameră.

Şi-a întrebat grădinarul dacă putea să-i împrumute bicicleta şi omul i-a înmânat-o fără să-l întrebe de ce avea nevoie de ea. Când a ieşit din zona rezidenţială, cei doi militari din trupele comando postaţi la uşă l-au salutat şi au dat să-l urmeze. Le-a spus să-l aştepte în post:

— Mă duc să-mi dezmorţesc picioarele.

---

[1] Omar cel Mare (581/583–644 d.H.) a fost al doilea calif al Islamului, după Abu Bakr.

Apoi şi-a înfăşurat şalul strâns în jurul capului şi al feţei, lăsându-şi descoperite numai ochii şi fruntea. S-a urcat pe bicicletă şi a început să pedaleze. La început, bicicleta i s-a părut instabilă, i se balansa când spre dreapta, când spre stânga, dar apoi şi-a găsit echilibrul şi a început să pedaleze încet, ţinând o singură margine a drumului.

Pe măsură ce se apropia de poarta Casei Armatei, parcă nu mai era chiar atât de hotărât. Se gândea: poate ar trebui să mă întorc. Poate ar trebui să-l informez pe generalul de brigadă TM, iar el o să trimită câţiva dintre oamenii lui, îmbrăcaţi în haine civile, să mă însoţească. Apoi, prin faţa ochilor i-a fulgerat sicriul învelit în drapel al generalului de brigadă TM, iar bicicleta i s-a dezechilibrat. Când a ajuns la postul santinelei de la poarta Casei Armatei şi poarta i s-a deschis în faţă, generalul Zia încă mai era indecis. A încetinit, a privit în stânga şi în dreapta, sperând să fie recunoscut de cineva şi întrebat unde naiba plecase de unul singur. În timp ce mintea lui căuta de zor o scuză potrivită, o voce i-a ţipat din ghereta santinelei:

— Ce-i, moşule, n-ai chef să te duci acasă? Ţi-e frică de muiere?

S-a uitat spre ghereta santinelei, dar n-a văzut pe nimeni. Picioarele sale au apăsat pedalele cu forţă. Poarta s-a închis în urma lui. Gândul că deghizarea lui funcţiona l-a mai însufleţit. Eliberat de îndoieli, şi-a ridicat fundul de pe şaua bicicletei şi a pedalat şi mai tare, cu ochii umeziţi din cauza efortului şi a emoţiei. S-a oprit la culoarea roşie a semaforului de la intersecţia cu Bulevardul Constituţiei, deşi nu se vedea nici un vehicul. Semaforul a rămas pe roşu vreme îndelungată şi nu dădea semne de trecere la verde. Generalul Zia s-a uitat în stânga şi în dreapta, apoi din nou în stânga şi a luat-o pe Bulevardul Constituţiei.

Strada era cu totul pustie, nici un suflet, nici o maşină. Era un drum cu opt benzi, care nu fusese proiectat pentru circulaţia propriu-zisă, destul de subţire în această parte a oraşului chiar şi în timpul zilei, ci ca să aibă loc să treacă artileria grea şi tancurile, cu ocazia parăzii de Ziua Naţională. Nu se uscase nici acum după aversa de după-masă şi sclipea de la luminile galbene care o flancau. Dealurile din jur se înălţau tăcute şi sumbre. Generalul Zia a pornit mai departe, pedalând încet. Nefiind obişnuite cu atâta mişcare, picioarele începuseră deja să-l doară. La început, a mers drept, pe lângă trotuar, dar apoi s-a mutat către mijlocul străzii şi a început să meargă în zigzag. Dacă l-ar fi văzut cineva de pe dealuri, ar fi văzut un bătrân înfăşurat cu un şal, care se fâţâia cu bicicleta. Ar fi tras concluzia că bietul bătrân era, probabil, foarte obosit după ce muncise toată ziua din greu la Casa Armatei.

După ce a parcurs aproape un kilometru, fără să vadă picior de om, un sentiment ciudat l-a cuprins: dar dacă el conducea, de fapt, o ţară fără nici un locuitor? Dacă era o ţară-fantomă? Dacă nu era nimeni, de fapt, în jurul său? Dacă toate statisticile de la recensământ, care vorbeau despre o sută treizeci de milioane de locuitori ai ţării — 52 la sută femei, 48 la sută bărbaţi, 98 la sută musulmani — erau, pur şi simplu, inventate de birocraţii lui super-eficienţi? Dacă toată lumea emigrase deja în altă parte, iar el conducea o ţară unde nu trăia nimeni altcineva, în afară de armata lui, de birocraţii lui şi de gărzile lui de corp? Respira greu şi se simţea chiar amuzat de ce bizare teorii ale conspiraţiei putea formula un om obişnuit călare pe o bicicletă obişnuită, când un tufiş de pe marginea drumului s-a mişcat şi o voce i-a strigat:

— Ia vino încoace, moşule! Mergi aşa, cu bicicleta, fără far? Ce crezi, că drumul ăsta-i a' lu' tac-tu? Chiar nimeni nu mai respectă legile în ţara asta?

Generalul Zia şi-a proptit călcâiele pe asfalt, în loc să apese pe frână, şi bicicleta s-a oprit destul de nesigură. Din spatele tufişului, şi-a făcut apariţia o siluetă, un bărbat înfăşurat într-un şal vechi de culoare maro. Sub şal, i se vedea bereta de poliţist.

— Dă-te jos de pe bicicletă, unchiule. Unde ai plecat aşa, fără far?

Poliţistul a apucat de ghidon bicicleta generalului, de parcă acesta s-ar fi pregătit s-o ia la goană, dând din pedale. Generalul Zia s-a dat jos de pe bicicletă poticnindu-se, din cauza şalului pe care şi-l înfăşurase strâns. Îi vâjâia capul de emoţia primei sale întâlniri cu unul dintre cetăţenii săi, fără nici un cordon de securitate care să-i despartă, fără nici o armă îndreptată spre omul cu care vorbea.

Stând pe trotuarul de pe marginea Bulevardului Constituţiei, sub privirea atentă a unui veteran plictisit al poliţiştilor, generalul Zia s-a lămurit asupra sensului adevărat a ceea ce îi spusese bătrânul Dracula. A realizat că sfatul lui Ceauşescu includea o metaforă pe care el n-o percepuse înaintea acestei aventuri. Ce este democraţia? Care este esenţa ei? Îţi tragi forţa de la oamenii tăi şi devii şi mai puternic — exact asta făcea generalul Zia în acel moment. La umbra colinelor tăcute din jurul Islamabadului, se desfăşura un ritual străvechi: conducătorul şi supusul se aflau faţă în faţă, fără nici un birocrat care să vină să complice relaţia dintre ei, fără acei oameni înarmaţi care să le strice întâlnirea. Pentru o clipă, frica de moarte s-a evaporat în ceaţa rece, iar generalul Zia s-a simţit la fel de puternic şi de invincibil precum înălţimile din jur.

— Ia-te de urechi, i-a spus poliţistul, scoţând o ţigară de după ureche şi o brichetă de sub şal. Când şi-a aprins ţigara, în aer a mirosit brusc şi puternic a vapori de benzină. Generalul Zia a încercat să-şi ţină bicicleta proptită de el însuşi, dar poliţistul a dat un şut în ea şi bicicleta s-a prăbuşit cu zgomot pe partea carosabilă a drumului.

Generalul Zia şi-a scos mâinile de sub şal şi s-a apucat cu ele de urechi. Era o bună lecţie de autoritate, dar se dovedea şi amuzantă în egală măsură. Deja îşi compunea un discurs în minte: „Toată înţelepciunea de care am nevoie pentru a conduce această ţară am învăţat-o de la un agent de poliţie care se simţea singur în timp ce-şi făcea datoria pe un drum pustiu, în toiul nopţii, la Islamabad..."

— Nu aşa, a zis poliţistul, scuturând din cap dezamăgit. Cocoşel. Fă-te cocoşel. Fii cocoş.

Generalul Zia s-a gândit că era momentul să se prezinte, dar poliţistul nu i-a dat ocazia să-şi descopere faţa; şi-a pus o mână pe capul acoperit şi şi l-a împins în jos.

— Nu te preface că nu ştii cum s-o faci pe cocoşul.

Generalul Zia ştia cum s-o facă pe cocoşul, dar ultima dată făcuse treaba asta cu mai bine de o jumătate de secol în urmă, la şcoală, şi numai gândul că mai erau încă oameni care aplicau acea pedeapsă copilărească l-a uluit. Spatele lui a refuzat să se aplece, dar poliţistul i-a împins capul în jos până când aproape că şi-a atins genunchii cu creştetul; dacă era silit, şi-a trecut mâinile printre picioare şi a încercat să se apuce cu ele de urechi. Spatele lui era ţeapăn ca un bloc de ciment şi refuza să se îndoaie, picioarele îi tremurau sub greutatea propriului trup şi a simţit că mai avea puţin şi cădea grămadă la pământ. A încercat să privească în sus, când poliţistul şi-a luat mâna de pe capul său. Acesta, în schimb, i-a proptit un picior pe gât. Generalul Zia a vorbit cu capul plecat:

— Sunt generalul Zia ul-Haq.

Poliţistul s-a înecat cu fumul din gâtlej şi a izbucnit într-un atac de tuse, care s-a transformat în hohot de râs:

— Zău, nu ne-ajunge unul singur pentru biată ţara asta? Avem nevoie de nebuni ca tine, care să se fâţâie în toiul nopţii, dându-se drept generalul Zia? — la care el şi-a răsucit faţa pe sub şal, sperând ca poliţistul să-i arunce o privire. Înălţimea Voastră, i-a spus acela, trebuie că sunteţi un om foarte ocupat. Probabil că vă grăbiţi s-ajungeţi înapoi la Casa Armatei, ca să ne conduceţi ţara. Spuneţi-mi un banc şi vă dau drumul. Ia zi, ai întâlnit vreodată, în viaţa ta, un poliţist atât de generos ca mine? Hai, spune-mi un banc despre Zia.

Asta e simplu, s-a gândit generalul Zia. Pe câţi ziarişti nu i-a distrat el spunându-le bancuri despre el însuşi. Şi-a dres glasul şi a început:

— De ce nu-i dă voie Prima Doamnă generalului Zia în dormitorul ei?

— Lasă-mă cu asta, i-a tăiat-o poliţistul. Bancul ăsta îl ştie toată lumea. Şi nici măcar nu e glumă. Probabil că e adevărat. Spune doar atât: că generalul Zia nu-i decât un curist chior — spune de trei ori şi-ţi dau drumul.

Pe asta, generalul Zia n-o mai auzise. Propagandă indiană, s-a gândit el, clipind repede, ca şi cum ar fi vrut să verifice; cu ochiul stâng a văzut încălţările de pânză înnoroite ale poliţistului, cu ochiul drept a urmărit o broscuţă care traversa Bulevardul Constituţiei. Dar spatele îl durea prea tare — voia să-şi îndrepte şira spinării. A dat să spună în şoaptă:

— Generalul Zia este un...,

dar, brusc, în depărtare s-a auzit sunetul unor sirene, aceleaşi pe care le puneau să urle motocicliştii din convoiul său prezidenţial. În prima clipă, generalul Zia s-a întrebat

dacă nu cumva ocupase altcineva Casa Armatei, în timp ce el stătea de vorbă aici cu poliţistul ăsta pervers.

— Pot să-ţi spun că nu pui suflet. Am încercat chestia asta cu toţi cei pe care i-am oprit pe drumul ăsta şi jur că nimeni nu m-a dezamăgit vreodată. Este singura pedeapsă care le place tuturor.

Şi poliţistul i-a tras un şut în dos, la care generalul Zia s-a dus cu faţa înainte, şira spinării i s-a îndreptat cu o trosnitură şi i-a trimis valuri de durere în trup. Poliţistul l-a târât în spatele tufişului.

— Adevăratul chior vine încoace. Dă-mi voie să rezolv cu el mai întâi. Apoi o s-avem noi o discuţie mai lungă, a zis poliţistul, şi-a scos şalul şi l-a zvârlit peste Zia.

A luat poziţia de drepţi pe marginea drumului şi a salutat convoiul care trecea în viteză, cu luminile aprinse şi cu sirenele pornite. Era mai scurt decât convoiul prezidenţial obişnuit: un singur Mercedes negru, urmat de două jeepuri decapotabile, ticsite cu militari care se uitau şi-şi ţineau armele îndreptate în toate direcţiile.

Când s-a întors ca să negocieze cu generalul Zia termenii eliberării sale, poliţistul a auzit convoiul întorcându-se în plină viteză; sirenele au suspinat şi au amuţit, ca un copil care ţipă şi, dintr-odată, adoarme. Până să apuce poliţistul să-şi dea seama ce se întâmpla, trupele de comando îl şi înconjuraseră şi-şi îndreptaseră spre el kalaşnikovurile şi proiectoarele. Un bătrân îmbrăcat cu un *shalwar qameez*, care nu coborâse din jeep, a arătat cu mâna spre bicicletă şi a zis cu o voce calmă:

— Asta-i bicicleta pe care a luat-o.

Pentru scurta călătorie de întoarcere la Casa Armatei, generalul Zia s-a aşezat pe bancheta din spate a Mercedesului şi s-a prefăcut că nici nu-l vedea pe generalul Akhtar de lângă el. Şi-a răsucit şalul şi mai strâns în jurul corpului

şi a stat cu capul plecat, ca un om care tocmai se trezise dintr-un vis oribil.

Însă, în inima lui, ştia ce avea de făcut. Cu toţi spionii lui şi cu toată aparatura lui de înregistrare, generalul Akhtar nu-i spusese niciodată ce credeau cu adevărat despre el cei o sută treizeci de milioane de pakistanezi. Nu-i spusese nici măcar zece la sută din adevăr. Generalul Zia nu se uita la generalul Akhtar, dar era conştient, după mirosul din maşină, că se dedulcise la whisky la petrecerea ambasadorului american. Ce mai urma? Carne de porc? Carnea propriului său frate?

Când a coborât din maşină, atunci a vorbit pentru prima dată:

— Dă-i drumul poliţistului, a zis el, convins că nimeni nu i-ar fi crezut vreodată povestea bizară. Îşi făcea datoria şi-atât.

Apoi s-a dus direct în biroul său, a trimis după stenograf şi i-a dictat două scrisori de numire în funcţie. După aceea, a pus mâna pe telefon şi l-a sunat pe generalul-locotenent care comanda operaţiunile militare. După scuze îndelungate că-l trezise în toiul nopţii, i-a cerut acestuia să preia toate funcţiile generalului Akhtar.

— Vreau să preiei dumneata frâiele. Vreau să verifici personal toate dosarele tuturor suspecţilor. Vreau să vizitezi fiecare centru de interogare aflat acum sub comanda generalului Akhtar şi să-mi dai raportul mie personal.

În timp ce generalul Beg pornea să preia frâiele de la predecesorul său, generalul Zia forma ultimul număr din noaptea aceea.

— Da, domnule general, a zis generalul Akhtar, care era treaz şi aştepta un telefon de mulţumire din partea generalului Zia.

— Îți mulțumesc, Akhtar, i-a spus generalul Zia. N-am cuvinte să-mi exprim gratitudinea. Nu este prima ocazie când îmi salvezi viața.

— Mi-am făcut datoria, domnule general.

— Am hotărât să te promovez. Patru stele.

Generalului Akhtar nu i-a venit să-și creadă urechilor. Ce făcea generalul Zia, renunța la funcția de comandant suprem al armatei? Se retrăgea și se muta la Mecca? Nu i-a trebuit mult generalului Akhtar ca să afle chiar de la sursă:

— Te-am numit Președintele Comitetului Reunit al Șefilor de State-Majore. Într-un fel, te-am numit șeful meu...

Generalul Akhtar a încercat să intervină pe un ton de rugăminte:

— Domnule general, munca mea la agenție nu s-a terminat. Americanii tratează cu sovieticii pe la spatele nostru.

O viață întreagă de birocrație pe cât de strălucitoare, pe atât de plictisitoare i-a trecut prin fața ochilor. Ar fi avut trei locțiitori, unul de la forțele aeriene, unul de la marină și unul de la armată, dar nici o putere peste nici una dintre cele trei instituții. Ar fi avut propriul său convoi cu steguleț, dar nici un loc unde să se ducă, poate doar la inaugurarea vreunei alte extensii a vreunui plan de club pentru ofițerii armatei. Ar fi stat în fruntea oricărei primiri protocolare a oricărui demnitar de rangul al doilea, care ar fi efectuat o vizită în numele oricărei țări din lumea a treia. În loc să-și conducă agenția de spionaj, ar fi lâncezit într-o postură protocolară precum creasta unui cocoș de luptă.

— Asta-i viața, Akhtar, munca merge mai departe. Pentru moment, i-am cerut generalului Beg să preia frâiele de la tine.

— Aș vrea să vă solicit o predare cum se cuvine..., a zis generalul Akhtar, făcând o ultimă încercare de a-și păstra la îndemână casele conspirative, casetele, rețeaua de spioni.

Tot ce însemnase până atunci puterea lui îi era luat, iar el însuşi era băgat într-o cuşcă — o cuşcă de aur, ce-i drept, dar tot cuşcă.

— Ţi-ai câştigat-o, Akhtar, i-a spus generalul Zia. Chiar că ţi-ai câştigat-o, steaua asta, pe-a patra.

DOUĂZECI ŞI ŞAPTE

PORŢILE FORTULUI SE DESCHID LARG, JEEPUL CU CARE PLECĂM străbate cordoanele de securitate; suntem salutaţi şi răspundem la saluturi. De-abia când şoferul îmi cere permisiunea să dea drumul la radio, realităţile noii mele vieţi încep să prindă contur: gata cu legăturile de la ochi, gata cu cătuşele, suntem liberi şi avem o săptămână de învoire, până să ne prezentăm înapoi la Academie. Dacă am fi la sfârşitul filmului *Where Eagles Dare*, am sta obosiţi la locurile noastre, ne-am aprinde ţigări de foi şi ne-am hlizi pe marginea unui banc previzibil cu nazişti. Dar aşa, tăcem: o pereche de asasini rataţi, iertaţi chiar de cel pe care porniserăm să-l lichidăm. Doi dezertori neînsemnaţi, doi puşti admonestaţi şi trimişi acasă; nici măcar nu eram demni de a fi consideraţi ameninţări la adresa siguranţei naţionale.

Cu feţele lipite de ferestrele jeepului, urmărim cu privirile cum se succed bornele kilometrice, examinăm fumul care iese din ţevile de eşapament ale rablelor supraîncălzite, căutăm obiecte pe care să le recunoaştem. Ne uităm la lume cum se uită copiii aflaţi la prima lor vizită la ţară; locul acoperit cu husă kaki dintre noi se lărgeşte asemenea unei lungi liste a deziluziilor colective.

— Suferi? zic eu, într-o tentativă moale, dar spontană de a porni o conversaţie.

Vorbesc privind în afară. Un panou gigantic pe care se află chipul generalului Zia ne urează o călătorie în siguranţă.

— Nu, dar tu?

Jeepul miroase a dezinfectant şi a Burnol, unguentul împotriva arsurilor cu care i-au dat lui Obaid pe tot capul.

În dimineaţa eliberării noastre, fortul este deja treaz şi freamătă de activitate. O echipă de grădinari aleargă în toate direcţiile cu stropitori, trupe de comando înarmate ocupă poziţii pe acoperişul Palatului Oglinzilor. Un convoi de trei stele s-a oprit cu scrâşnete de cauciucuri pe aleea principală dintre peluze.

Salvatorul nostru poartă ochelari Ray-Ban, pe care nu şi-i scoate când suntem aduşi în faţa lui. Maiorul Kiyani şi bătăuşii lui pocăiţi nu se văd pe nicăieri.

Generalul Beg vorbeşte ca un om pe care destinul l-a ales ca să facă schimbări. Tot ce are legătură cu el străluceşte, e nou, e neprihănit; mâinile lui neliniştite împrăştie cu noi începuturi.

— Mă aşteaptă avionul, îi spune el unui colonel, care pare să fie proaspăt numit la conducerea celor din jurul nostru şi, de asemenea, să aibă mai multe medalii pe piept decât celule în creier. Locul ăsta a fost administrat rău de tot, zice generalul Beg, ceea ce nu vrea să fie o explicaţie îndreptată spre noi, ci o declaraţie generală despre starea naţiunii. Tu, zice el şi îndreaptă un deget spre pieptul colonelului. Generalul Beg a văzut, se pare, prea multe filme cu antrenori de baschet deveniţi nişte zbiri. Tu faci curăţenie aici. Transformi tot ce se vede. Ia-ţi un arhitect să-ţi remodeleze totul. Cheamă-ţi un decorator de interioare, dacă e necesar. Locul ăsta are nevoie de puţină atmosferă. Măcar deschide unele părţi ale fortului ăstuia pentru turişti. Ce nevoie ai de un întreg fort pentru un nenorocit de centru de interogare?

Colonelul îşi ia notiţe ca un secretar într-o perioadă de probă, care îşi doreşte cu disperare un post permanent.

Generalul Beg se întoarce spre noi:

— Băieți, voi sunteți viitorul nostru. Meritați mai mult. Voi ați aterizat aici din cauza unui grup de dobitoci ineficienți. S-au ales cu toții de-acum, s-au ales cu toții. Ce pierdere de timp! Mai am de vizitat astăzi trei cantonamente. Mă așteaptă avionul la aeroport și ziua nu are mai multe ore. Șeful vă transmite urări de bine. O să vă-nchid dosarele. Duceți-vă înapoi și trageți tare. Bătăliile de mâine se câștigă prin instrucția de azi. Țara are nevoie de voi.

I-auzi: țara, brusc, are nevoie de noi.

Șoferul jeepului nostru este un soldat în uniformă, care vrea să știe ce destinație avem. Știu că pot să am încredere în el.

— Unde vreți să mergeți, domnule? întreabă el, în timp ce convoiul de trei stele se face nevăzut într-o explozie de sirene tânguitoare.

Trupele de comando coboară în viteză de pe acoperiș. Generalul Beg, se pare, nu vrea să stea prea mult timp departe de avionul său.

Nimic nu mai vorbește acum despre închisori subterane, despre temnițe întunecate, despre celule cu plafoanele împroșcate cu sânge, despre poezia haznalelor puturoase. Nu mai există decât mirosul ierbii proaspăt udate și istoria care întoarce o pagină nouă.

— Cât mai departe de aici, îi spun eu.

Obaid zace rezemat de fereastra mașinii. Nările i se contractă; își mestecă buzele crăpate; e clar că nu-i place mirosul de Burnol care plutește în jeep. Scotocesc prin bagajul meu și-i ofer flaconul de Poison. Îl ia, zâmbind șiret, și-l învârte în mâini de parcă n-ar fi flaconul cu parfumul său preferat, ci o minge de tenis, pe care i-am dat-o ca să-i distrag atenția de la situația noastră actuală.

Suntem ca doi oameni care nu-și mai amintesc de ce și cum de-au ajuns împreună.

— Bannon, mormăie Obaid. Crezi că l-au prins?

— Eşti nebun? exclam eu către el, apoi mă controlez. Nu ştiu de ce, dar simt că s-ar cuveni să mă arăt politicos, şi curtenitor, şi înţelegător. Un vânzător ambulant de ziare flutură un ziar spre noi şi un alt portret al generalului Zia se holbează la mine. Zic: Imunitate diplomatică. N-au cum să-l prindă.

— Crezi că mai este şi acum la Academie? După toate astea?

— Întotdeauna se va găsi un post pentru un american. Nu-mi fac eu griji în legătură cu el.

— A fost ideea lui, zice Obaid, ca şi cum ne-am întoarce de la un picnic ratat, într-o zi ploioasă, şi am da toată vina pe meteorolog.

— A fost o idee cretină, zic eu, iritat de propoziţiile lui scurte şi scremute.

Îmi lipesc fruntea de geam şi mă uit fix la un grup de oameni cocoţaţi în cârca unui autobuz. Un adolescent mă salută batjocoritor; cel de lângă el se apucă de testicule şi se oferă să i-o tragă maică-mii. Oare de ce bărbaţii în uniformă le stârnesc pakistanezilor atâtea pasiuni?

Una dintre cele două surori indiene grase interpretează un cântec trist de dragoste la casetofonul jeepului.

— Îmi place cântecul ăsta, îi strig şoferului. Poţi să-l dai mai tare? — la care el îmi face pe plac.

— Suntem în viaţă, zice Obaid.

Mă întorc şi mă uit la capul său acoperit cu o pastă galbenă. Nu se află într-o stare potrivită, pentru ca eu să încep o discuţie despre ce înseamnă să fii în viaţă.

— La fel şi generalul Zia, îi spun.

În schimb, secretarul general e mort.

— Ăla care a întrebat de tatăl tău cine era? Îl ştiai?

Curiozitatea lui Obaid este una firească. Mă întreabă dacă m-am simţit bine la închisoare, dacă mâncarea mi s-a

părut acceptabilă, dacă am reuşit să stau de vorbă cu oameni interesanţi.

— Ai auzit de Sindicatul Măturătorilor din Pakistan? — la care Obaid se holbează la mine, de parcă aş fi învăţat greceşte în timpul scurtei mele treceri prin închisoare. Era secretarul general al măturătorilor. Am fost vecini. Probabil c-a murit crezând că eu l-am omorât. Că eram un ticălos de spion infiltrat în temniţă de armată.

— Atunci, de ce nu te-a recunoscut? Dacă erai vecinul lui, vreau să zic.

— E lungă povestea. Nu mai contează acum — şi mă întind peste locul liber şi-l iau de mână.

— Bine, zice Obaid, iar buzele lui fac o primă tentativă de a zâmbi. N-o face pe sensibilul cu mine. Shigri pe care îl cunosc eu nu-i aşa. Sau te pomeneşti c-au avut grijă să te schimbe în câteva zile?

Nu vreau să-i povestesc experienţa care mi-a schimbat mie viaţa, când nici măcar nu ştiu cum şi de ce s-a întors din morţi.

— Cât de departe ai ajuns?

— Nici n-am decolat.

— Nenorociţii!

— Erau acolo. Nici măcar n-am ajuns pe pistă.

— Maiorul Kiyani? întreb eu şi mă simt imediat ca un prost. El trebuie să fi fost. Cum o fi aflat?

— M-am gândit şi la asta. Ştiu c-ai zice că Bannon a fost cel care le-a spus, dar de ce să le fi spus? Doar el mi-a dat ideea. Şi, în plus, e un simplu instructor.

— Un om plin de idei, nu-i aşa? Mai ales pentru un simplu instructor.

Micuţul O. crede că viaţa este o serie de minunate coincidenţe. La fel ca poezia pe care o citeşte, unde sentimentele întâmplătoare şi [illegible] mână în mână spre apus, în timp ce cauzele şi consecinţele se sting de-o moarte

înceată pe pavaj, precum gemenii din flori nou-născuți. Aș vrea să-i arăt lumea prin ochii morți și bulbucați ai colonelului Shigri.

— Uite ce este, Ali... Când Obaid mă ia pe numele mic, înseamnă că are de gând să-mi țină o predică despre sensul vieții, dar acum n-a mai rămas nimic din acea intensitate care mă făcea să-l ignor cu dragă inimă, cu tot cu predicile lui. Vocea îi vine acum ca dintr-o carcasă golită. Am încercat să fac treaba asta, pentru că nu voiam să te văd cum îți înfigi sabia în el, ca după aia să te împuște gărzile lui de corp în fața ochilor mei. Eram speriat. Voiam să fac ceva.

— Adică ai făcut ce-ai făcut ca să-mi salvezi mie curul? Te-ai gândit așa, pur și simplu, că decolezi cu un avion furat, te îndrepți cu el spre Casa Armatei și ei stau cu mâinile în sân și se uită la tine cum te apropii, nu? Ai habar câte tunuri antiaeriene sunt în jurul clădirii ăleia împuțite? Probabil că doboară și ciorile rătăcite, ăia de-acolo — și-l strâng de mână ca să-mi întăresc vorbele.

Obaid se înfioară. De pe buze îi scapă un scâncet și realizez că are dureri. E clar că ticăloșii nu l-au ținut într-o celulă de VIP-uri.

— Tot nu m-asculți, Shigri. Nu sunt kamikaze. Ai prea multe așteptări de la prietenii tăi. Crezi că pentru tine voiam să...? Iartă-mă, dar eu asiguram doar o diversiune. Ți-am folosit indicativul numai ca să nu poți să mergi până la capăt cu planul tău prostesc. Auzi, cu sabia, pentru numele lui Dumnezeu? Cu sabia? Îl strâng de mână din nou. Obaid scâncește și mai tare. Bandajul de la mână îi alunecă. Are degetul mare acoperit cu sânge uscat și fără unghie. El ar vrea să meargă mai departe cu explicațiile, chiar dacă eu mi-am pierdut apetitul pentru adevăruri. Nu mă duceam nicăieri. Nu voiam decât să-ți salvez viața, la fel ca Bannon.

— Ar fi trebuit să te avertizez în legătură cu ipocritul ăla de yankeu. Nu-mi vine să cred c-ai avut încredere în drogatul ăla, şi nu în mine.

— Era un plan destul de isteţ. Să decolez cu un avion neautorizat, să provoc o alarmă de securitate, şi gata cu inspecţia preşedintelui. După aia, cel puţin, puteam să stau de vorbă cu tine. Aş fi avut ceva timp să-ţi bag minţile în cap.

Nu mai pot de ce tare îţi mulţumesc. Planul simplu al cuiva îţi face praf munca de-o viaţă şi se presupune c-ar trebui să te arăţi şi recunoscător.

— Mai există un mod de a privi lucrurile, Micuţule O. Ţi-ai turnat un prieten, ai fost la un pas de moarte şi ai făcut toate astea ca să-i salvezi viaţa generalului Zia.

— Ba nu. Pe a ta — şi închide ochii.

Mă întreb dacă e cazul să-i spun despre nectarul Unchiului Scrobeală, despre pildele poetice din planul meu; poate c-ar trebui să-i explic ce înseamnă *sentimentul fierului*, dar, după o singură privire aruncată spre el, îmi dau seama că nu e cazul.

Scot plicul pe care mi l-a dat oarba şi-i fac vânt cu el peste cap. Nu ştiu cum i se pare lui, dar, dacă pielea capului ţi-a fost arsă cu un fier de călcat Philips, nu se poate să nu doară.

— Îţi mulţumesc că mi-ai salvat viaţa.

— Ce crezi, o să-mi crească părul înapoi? întreabă el.

Cealaltă soră indiană grasă începe să cânte un alt cântec. Ceva despre o conversaţie care durează de atâta timp, încât a ajuns un zvon în noapte. Plicul este adresat Asociaţiei Generale a Cultivatorilor de Mango din Pakistan. Trebuie să fie ultima predică a secretarului general către foştii săi tovarăşi de drum.

— Şi ce-ai scris în declaraţia...? — amândurora ne iese pe gură aceeaşi întrebare, în acelaşi timp, cu aceleaşi cuvinte.

Întrebările ni se izbesc cap în cap în zbor, iar răspunsul zace contorsionat pe podeaua jeepului, ca o insectă care încearcă să mai zboare, chiar şi după ce şi-a rupt o aripă.

Ce faci, când singura misiune a vieţii tale a eşuat?

O iei de la început, din locul de unde a început totul.

— Ai fost vreodată pe colina Shigri? întreb eu şi-l bat uşor pe umăr pe şofer. Nu? Ia-o pe următoarea ieşire de pe şoseaua asta. Îţi arăt eu direcţia. Şi opreşte, dacă vezi vreun oficiu poştal. Trebuie să pun o scrisoare la poştă. Apoi mă întorc spre Obaid: Asha ori Lata?

— Lata, zice el. Aia mai în vârstă, cea tristă.

Ia să te ducem noi acasă, Micuţule O.

DOUĂZECI ŞI OPT

COLINA SHIGRI ESTE ACOPERITĂ DE PÂCLĂ. ÎNDATĂ CE JEEPUL ne depune la capătul potecii înguste, care duce către casă, ne apucă dârdâitul. Suntem în iulie şi câmpiile s-au transformat într-o tigaie încinsă a lui Dumnezeu, dar aici, la înălţime, aerul e mai rarefiat şi răcoros. Cum zicea colonelul Shigri, aerul îţi mai aduce câte un mesaj din Siberia. O face parte şi colina Shigri din Pakistan, dar climatul ei a fost întotdeauna rebel; nu a împărtăşit niciodată destinul meteorologic al câmpiilor. Piscurile himalayene din apropierea ei sunt acoperite cu zăpadă. K2 domneşte peste ceilalţi munţi ca un patriarh ursuz şi albit. Nori cenuşii, transparenţi, plutesc până jos, în vale. Migdalii crescuţi fără măsură ni se freacă de umeri în timp ce ne îndreptăm, în sus, către casă. Obaid gâfâie de cât efort îi cere urcatul pieptiş.

— De ce n-aţi construit şi voi un drum aici? întreabă el, rezemându-se de trunchiul zvelt al unui migdal, ca să-şi recapete suflul.

— N-am avut timp, îi spun eu, luându-l de mâna şi trăgându-l după mine.

Cotim brusc şi ieşim din crângul de migdali şi iat-o — cabana cu pretenţii de palat de vară, o casă în care nu mai locuieşte nimeni. Acoperişurile în pantă stau proptite pe bolţi de lemn, un balcon lung, tot de lemn, se întinde pe toată lungimea faţadei care dă spre vale. Vopseaua de culoarea lămâii verzi s-a cojit întruna de-a lungul deceniilor în care a fost neglijată, iar acum a căpătat pete fantomatice de turcoaz. Casa este aşezată pe vârful înălţimii şi de departe arată ca şi cum cineva ar fi trântit o casă de păpuşi

pe o creastă şi ar fi uitat să se mai joace cu ea. Privită de aproape, pare tristă şi maiestuoasă în acelaşi timp, cocoţată acolo sus, izolată, privind spre lume în jos cu dispreţ.

Obaid, care n-a mai fost niciodată la o cabană de munte, dă cu pumnul într-un norişor care trece pe lângă el şi rânjeşte când vede că mâna i-a rămas jilavă.

Pasta de Burnol de pe cap i s-a uscat şi călcătura de fier de pe scalpul său a căpătat, printre crăpături, o culoare albastru-cobalt. Mă întreb dacă este în proces de vindecare ori se pregăteşte să se infecteze. Înăuntru este o dezordine absolută, de parcă nişte copii ar fi ţinut-o aici într-o petrecere neîntreruptă. Covoarele sunt rulate şi îngrămădite peste tot, scândurile podelei au fost scoase şi puse înapoi neîndemânatic. Păşim printre movile de haine scoase din dulapuri şi risipite pe coridoare.

Ticăloşii nu i-au dat pace bietei case nici măcar după ce locatarii ei au plecat. Singurul lucru de care sunt sigur este că n-au găsit ce căutau.

Salonul principal are o fereastră cât tot peretele, acoperită cu draperii. Le trag într-o parte şi într-alta şi-l simt pe Obaid ţinându-şi respiraţia, când vede priveliştea. Fereastra are vedere spre creastă, iar muntele se prăbuşeşte în râpă. Stăm pe marginea unei căldări adânci, a unei văi verzi şi luxuriante, prin care curge un râu ca un şarpe argintiu.

— Cine a construit casa asta?

— Nu ştiu, tatăl bunicului meu, cred. A fost aici dintotdeauna.

— Păcat că nu te interesează istoria familiei tale, zice Obaid, apoi îşi aminteşte, probabil, istoria familiei mele şi nu se mai aşteaptă să-i răspund. Parcă nu e de pe lumea asta, zice el şi-şi lipeşte nasul de geam.

Stăm în faţa şemineului şi ne uităm afară, la stelele care se văd prin fereastră. Par nişte lumini joase şi strălucitoare. Munţii dorm ca nişte giganţi care au rătăcit calea.

— Noaptea e diferită aici, zice Obaid.

— Ştiu. E foarte liniştită. Îi lipseşte circulaţia.

— Nu. Se lasă brusc. Apoi se răspândeşte uşor. E ca o corabie care pluteşte peste vale. Ascult-o, se aude cum se mişcă, i se aud vâslele. Pleoscăitul blajin al apei...

— Ăsta-i râul de pe fundul văii. Numai că el nu doarme noaptea, iar mie mi-e somn, îi spun eu.

Ziua te surprinde, ca şi cum ţi-ar da cineva un ghiont prietenesc în umăr. Soarele e ca o oglindă care se joacă de-a v-aţi ascunselea cu piscurile înzăpezite; acum este un disc de argint care scânteiază de la propriul său foc alb, în clipa următoare este camuflat de un fuior întunecat de nori.

Obaid stă în faţa ferestrei, contemplând un nor care se împinge blând în geam.

— Pot să-i dau drumul înăuntru? Am voie? mă întreabă el, de parcă ar vrea să împrumute jucăria mea preferată.

— Dă-i drumul, dacă vrei.

Se luptă cu încuietorile ferestrei. Până reuşeşte el să facă geamul să gliseze şi-l deschide, norul s-a destrămat, lăsând în urmă o ceaţă fină.

— Ce gătim azi? strigă Obaid din bucătărie. Mie nu mi-a trecut prin minte, dar el a cumpărat alimente pentru o lună întreagă pe drumul nostru încoace.

Colonelul Shigri nu vine să-mi bântuie visele. Obaid nu mă întreabă despre ultima lui noapte petrecută aici, în casă. Nu mă întreabă unde şi cum l-am găsit. Cred că ştie.

Biroul e descuiat, dar eu mă ţin departe de el. Obaid vrea să vadă fotografiile. Sunt toate pe perete, dar amestecate, puse la loc în dezordine, ca şi cum cariera colonelului Shigri ar fi avansat la întâmplare: generalul Akhtar şi colonelul Shigri înconjuraţi de comandanţi mujahedini afgani cu şaluri pe umeri şi cu lansatoare de rachete; colonelul Shigri cu ofiţerii lui de la Serviciul Intern de Informaţii, toţi

cu bărbi şi în haine civile, ţinând în mâini, ca pe nişte trofee, bucăţi dintr-un elicopter sovietic doborât; colonelul Shigri cu braţul lui Bill Casey pe umăr, privind peste trecătoarea Khyber, care desparte Pakistanul de Afganistan. Apoi fotografiile timpurii: colegii lui ofiţeri sunt mai slabi, cu mustăţile tunse, cu mai puţine medalii, iar bărbi nu se vede nici una.

— Un camarad în uniformă — aceasta este, potenţial, greutatea pe care s-ar putea să fii nevoit s-o porţi în cârcă într-o bună zi, a zis colonelul Shigri, sorbind încet din paharul de whisky, cu doar douăsprezece ore înainte să fie găsit spânzurat de ventilatorul din plafon. Se întorsese dintr-o altă călătorie la care-l chemase datoria, cu un geamantan Samsonite de mărimea unui sicriu, şi mă învăţa pe mine istoria militară a Pakistanului, prin intermediul standardelor ei de-acum decăzute. Le datorezi camarazilor tăi de arme să te menţii în formă, să nu te îngraşi, fiindcă într-o bună zi, în toiul unei bătălii, s-ar putea să fii împuşcat şi va trebui să te care cineva în cârcă. Asta-i datorează un soldat altui soldat; demnitatea de a fi cărat înapoi la propriul buncăr, chiar dacă este aproape mort. Ba, ce zic eu, chiar dacă-i mort! — şi a ridicat vocea pentru o clipă, apoi a tăcut iarăşi. Uită-te la ei acum, uită-te la trupurile lor umflate. Ştii de ce îşi îngăduie să ajungă în aşa hal? — dar eu mă uitam la el, mă uitam la geamantan şi mă întrebam ce mai adusese cu el acasă de data asta. Pentru că ştiu că nu vor mai lupta în nici o bătălie. Nu, domnule, sunt nişte soldaţi de salon, care zac pe canapelele lor comode şi se îngraşă. Ăsta e primul lucru la care îi duce gândul — că nu va mai trebui să ia parte niciodată la o bătălie. Şi mai ştiu ceva, în străfundurile inimii lor, şi anume că, şi dacă ar ajunge iar angajaţi într-o bătălie, şi dacă ar fi să cadă loviţi, nimeni nu i-ar mai căra înapoi la buncăre. Mă-nţelegi?

Nu înțelegeam.

— De ce nu i-ar mai căra nimeni înapoi?

— Pentru că sunt prea graşi ca să mai fie căraţi, de-aia.

Eu îl cărasem pe Obaid în cârcă la cursul de supraviețuire în junglă, după o ambuscadă mimată. Îşi implântase călcâiele în coapsele mele, iar brațele lui din jurul gâtului meu se strângeau întruna. Când începuse să-mi şi ciugulească lobul urechii, îl azvârlisem la pământ.

— Cadet Obaid, prima regulă a supraviețuirii este să nu i-o tragi salvatorului tău.

— Nici dacă e atât de bun la gust? mă întrebase el cu ochii pe jumătate închişi.

În ultima noapte pe care o petrecem în casă, Obaid descoperă o sticlă de whisky Black Label, pe jumătate golită, în bucătărie. Mă uit lung la el. Nu-i spun că sticla aceea se afla în biroul colonelului, în dimineața când a fost găsit spânzurat de ventilatorul din plafon.

Îl facem pe din două, amestecat cu cantități mari de apă.

— E foarte amar, zice Obaid, strâmbându-se. Pot să pun nişte zahăr în el?

— Ar fi chiar scârbos.

Ia o înghițitură şi face o mutră, de parcă l-a izbit cineva în stomac.

După al doilea pahar, începe să-i placă:

— N-are un gust aşa de rău, de fapt, zice el. E ca şi cum ai bea foc lichid.

Încă un pahar şi lacrimile i se revarsă din ochi şi adevărul de pe buzele de beţiv.

— Le-am spus numele tău. Le-am spus despre tine. Le-am spus că exersai cu sabia.

— Şi eu aş fi făcut acelaşi lucru, îi spun eu, luându-l de mână.

Nu-i mai spun că eu *chiar* am făcut acelaşi lucru.

— Şi-atunci, de ce ţi-au dat drumul? murmură el.

— Din acelaşi motiv pentru care ţi-au dat drumul şi ţie.

Stelele încep să apară pe cer, una câte una, de parcă Dumnezeu s-a hotărât să-şi închidă prăvălia pe timp de noapte.

— Nu i-a interesat ce urma să facem şi de ce. Ne voiau numele la dosar şi-atât, zice Obaid, cu o intuiţie cum numai cine se îmbată pentru prima dată poate arăta. Noi am fost suspecţii generalului Akhtar. Generalul Beg o să-şi găsească alţii.

— Şi dacă, de fapt, le-a plăcut planul meu? zic eu, înghiţind ultimele picături de whisky din sticlă. Dacă au vrut doar să vadă: pot să mi-l duc până la capăt?

— Vrei să spui că oamenii care ar trebui să-l apere încearcă, de fapt, să-l ucidă? Şi lasă liberi oameni ca noi? Eşti beat? Armata însăşi?

— Cine să-l omoare, dacă nu armata, Micuţule O.? Tu crezi că nenorociţii de civili sunt în stare?

Colonelul Shigri a tot vorbit, până a ajuns la cel de-al şaselea pahar. Eu am încercat să-l întrerup în mijlocul unei lungi povestiri despre ultima lui incursiune în spatele liniilor inamice din Afganistan. Îmi ceruse să aprind focul în salon, dar părea să fi uitat.

— Nu mai avem gheaţă deloc, i-am spus.

— Merge şi cu apă, a zis el şi a continuat: Sunt oameni care poartă lupta şi sunt oameni care stau la Islamabad şi-şi numără banii. Oameni în uniformă. Apoi s-a oprit şi, cu ochii înceţoşaţi şi injectaţi pe care-i avea, a încercat să se concentreze la faţa mea: Probabil că ţi se pare că sunt beat.

Eu m-am uitat la paharul din mâna lui şi am dat din cap că nu, dar nu foarte convins. Cum îi vorbeşti cuiva care te-a cunoscut numai prin notele de la şcoala publică şi care,

dintr-odată, vrea să-ți spună povestea vieții lui la o sticlă de whisky?

A încercat să-mi susțină privirea, dar i se închideau deja ochii sub povara onestității.

Pentru prima și ultima dată în viața lui, mi-a vorbit despre serviciul său de zi.

— Mă dusesem să-l culeg pe unul dintre ofițerii mei, care își pierduse un picior plantând mine antipersonal. Când am ajuns, am primit un mesaj să-l las baltă pe ofițerul ăla și să aduc înapoi chestia asta. Uite, asta — și mi-a făcut semn spre geamantanul Samsonite, cu aerul că transportase un hoit de porc. „Să te întorci urgent", așa mi s-a spus — și probabil că a văzut în ochii mei ceva ce i-a spus lui c-aș fi fost interesat. N-am ucis pe nimeni, mi-a spus, apoi a râs cu hohote sacadate: De data asta, vreau să zic. Știi că eu cu asta mă ocup — și a ridicat din umeri. Chestia, cu afganii, este că nu luptă ca să ucidă. Ei luptă, dar vor să fie siguri că sunt în viață și după ce s-a terminat lupta. Nu se bagă în toată treaba ca să ucidă, ci ca să lupte. Americanii se bagă numai și numai ca să câștige. Iar noi?

Dintr-odată, și-a dat seama că o luase razna și a bombănit ceva numai pentru el, ceva ce mie mi-a sunat a „pești și prostituate". Apoi a devenit practic:

— Cum e cu focul, tinere? Beat, dar practic, de parcă eu aș fi vrut să profit de beția lui și să-l păcălesc. Să mergem, atunci. Să ne facem datoria — și-a luat sticla de whisky și și-a turnat puțin în pahar, cu mâna tremurându-i. Băutura s-a rostogolit, s-a învârtejit și a clipocit în pahar. De la ușă, s-a întors și mi-a spus: Poți să-mi aduci geamantanul?

Până să-i târăsc eu geamantanul în salon, el transpirase deja. Focul nu era o idee prea bună. Cerul era senin și norii, însoțitorii noștri plutitori, plecaseră înapoi în Siberia sau pe unde o fi fost casa lor. Chiar și râul de jos, din vale, amuțise. Oare de ce se hotărăsc râurile să tacă în anumite nopți?

Am târât geamantanul până în mijlocul încăperii şi mi-am făcut de lucru pe lângă foc. Lemnul era uscat, afară era senin, nu ne trebuia blestematul de foc.

— Am salvat câteva suflete la viaţa mea. Sau cred că le-am salvat. Toată chestia asta cu afganii. Am făcut mai mult de cinci sute de drumuri. Toate — misiuni secrete. Şi acum, uite cu ce mă aleg — şi s-a uitat la foc cu aerul că-l aprecia.

Eu m-am uitat la geamantan. Aveam obrajii înfierbântaţi. Camera se făcuse ca un cuptor.

— Trei zile mi-a luat ca să târâi asta înapoi, a zis el, pe un ton plin de remuşcări.

Stătea în picioare, drept, ţinându-şi paharul în dreptul pieptului. Şi l-a ridicat spre mine şi a făcut o piruetă de 360 de grade. Parcă ar fi fost la o petrecere care dura de prea mult timp, dar el, unul, tot era hotărât să nu rateze ultimul dans.

— Deschide geamantanul, mi-a spus.

Afară, pe cerul serii extrem de senin, un nor cenuşiu, cu marginile portocalii ca o rană în curs de vindecare, şi-a făcut apariţia la fereastră, ca şi cum colonelul Shigri ar fi convocat un martor.

Am deschis geamantanul. Era plin de bani — de dolari americani.

— Asta mi-a fost misiunea. Să recuperez banii ăştia de la cineva care murise. Şi l-am îngropat pe omul meu acolo şi am adus banii ăştia aici. Am eu mutră de contabil? Ce sunt eu, peştele oamenilor mei?

M-am uitat la el. Ne-am uitat unul în ochii altuia. Cred că a realizat, pentru o clipă, că vorbea cu fiul său.

— În foc cu ei, a zis el.

Dacă n-aş fi fost atât de adormit, poate c-aş fi încercat să-l aduc la raţiune. Probabil că i-aş fi spus că, indiferent de etica lui de război, banii nu-i aparţineau, ca să-i pună pe foc. În loc de asta, însă, i-am făcut pe plac. Şi, în curând,

a început chiar să-mi placă să privesc sute de mici preşedinţi americani decedaţi, de Case Albe şi de devize *In God We Trust*[1], contorsionate şi transformate în mormane de cenuşă. Cu ambele mâini am aruncat teancuri-teancuri de dolari în şemineu. În scurt timp, încăperea se umpluse de fum verde şi de câtă cenuşă însemnau douăzeci şi cinci de milioane de dolari. Am scos o bancnotă din ultimul teanc şi mi-am băgat-o în buzunar, numai ca să-mi confirm eu mie, a doua zi dimineaţa, că nu visasem.

— Du-te şi te culcă, tinere. Eu rămân aici, de pază. I-am anunţat să vină să-şi ia banii de curvăsăreală — la care eu m-am uitat la el şi am râs. Era plin, pe faţă, de funinginea care zbura prin cameră. Arăta ca un sclav negru, prost machiat, dintr-un film de la Bollywood. Şi spală-te pe faţă înainte să te culci, mi-a spus.

Astea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a adresat.

Ploaia răpăie în fereastră.

— O fi început musonul? se întreabă Obaid, cu atenţia distrasă de şfichiuirile bruşte ale ploii în geam.

— Musonul e pentru voi, cei de la câmpie. Aici e doar ploaie. Vine şi trece.

---

[1] Această deviză („În Dumnezeu ne punem încrederea") a fost introdusă pe bancnotele Rezervei Federale americane, pentru prima oară, în 1957.

Petrecere cu mango

DOUĂZECI ŞI NOUĂ

PRIMUL DINTRE VÂNTURILE MUSONICE A PRINS-O PE CIOARĂ îndopându-se cu flori de muştar, într-o mare de nuanţe de galben, în estul Punjabului, dincolo de graniţa pakistaneză. Petrecuse o vară bună, se îngrăşase şi supravieţuise mai multor ambuscade puse la cale de stoluri de ulii brahmani, care semănau cu acvilele, dar se comportau ca vulturii, domnind peste această zonă unde nimeni nu le contesta supremaţia pe timpul verii şi, în ciuda numelui lor care sugera exaltarea, nu păreau deloc interesaţi de vegetaţia abundentă, în schimb vânau bietele ciori obişnuite, precum acest vizitator de dincolo de graniţă. De bună seamă, cioara îşi punea supravieţuirea pe seama propriei sale viclenii, dar blestemul pe care-l purta o ţinuse în viaţă cu un scop anume, rezervându-i o moarte mai dramatică, decât să fie mâncată de vie de nişte ulii lacomi, cărora nu le păsa deloc de regulile dietetice.

La o sută treizeci de mile depărtare de câmpul de muştar, în celula numărul 4 a fortului Lahore, oarba Zainab îşi împăturea covoraşul de rugăciune, când a simţit fâşâitul unui şarpe. Era un şarpe mic, probabil de mărimea degetului ei mijlociu, dar urechile lui Zainab au recunoscut instantaneu zgomotul care, altfel, aproape că nu se auzea. A rămas o clipă nemişcată, pe urmă şi-a scos papucul şi a aşteptat ca şarpele să se mişte din nou. Amintindu-şi de o superstiţie din copilărie, avea de gând să-l lovească abia atunci când ar fi fost sigură că-l putea nimeri cu precizie. A dat cu papucul iute şi, din trei lovituri bine ţintite, l-a dat gata. Cu a ucul încă în mână, a rămas nemişcată şi nările

ei au prins un iz de carne storcită. Din sângele şarpelui omorât, s-au înălţat vapori în aerul din temniţă. Durerea ei de cap s-a întors răzbunătoare, ca două ciocane invizibile, care o loveau în tâmple monoton, dar chinuitor. S-a rezemat de peretele celulei, şi-a aruncat papucul cât colo şi a blestemat în surdină. L-a blestemat pe omul care o băgase în acel puţ întunecat, unde nu avea pe nimeni cu care să stea de vorbă şi unde era silită, ca să supravieţuiască, să omoare creaturi pe care nu le vedea: „Sângele tău să se facă otravă. Viermii să-ţi mănânce măruntaiele" — şi oarba Zainab şi-a dus palmele la tâmple şi a început să şi le apese. Vorbele ei şoptite şi-au luat zborul prin gurile străvechi de aerisire ale fortului şi au evadat în depresiunea atmosferică tropicală, care se formase peste Marea Arabiei şi se îndrepta spre graniţa vestică a ţării.

Curenţii musonici i-au transmis ciorii o anumită nelinişte, aşa încât şi-a luat zborul şi s-a lăsat purtată de vânt. Aerul era impregnat de umezeală. Cioara a zburat o zi întreagă fără să se oprească, şi tot nu i s-a făcut sete — nici măcar o clipă. Şi-a petrecut noaptea la punctul de control al graniţei dintre India şi Pakistan, ciugulind dintr-un vas de lut plin cu budincă de orez, pe care soldaţii îl lăsaseră afară la răcit. Vasul se găsea într-un coş atârnat de o sârmă de uscat rufele; cioara a dormit pe sârmă, cu ciocul înfundat în budincă. Ziua următoare a găsit-o zburând peste o porţiune de pământ arid; vântul musonic se dovedise a fi o promisiune deşartă. I se făcuse gura pungă. Zbura încet, căutând orice urmă de vegetaţie. La un moment dat, s-a lăsat la pământ lângă un puţ secat şi abandonat, iar acolo a ciugulit din hoitul putrezit al unei rândunici moarte. Mai-mai s-o omoare prânzul ăsta. Însetată şi cu stomacul tot numai o rană, şi-a luat zborul brusc şi s-a lăsat purtată de curenţii de aer, până când a văzut lumini licărind în depărtare şi coloane de fum înălţându-se la orizont. Şi-a

desfăcut aripa stângă, apoi pe cea dreaptă, când pe una, când pe alta, şi a zburat ca un soldat rănit, dar hotărât. De dimineaţă, a ajuns la destinaţie. Luminile dispăruseră şi răsăritul soarelui a adus cu el parfumul minunat al unor fructe de mango intrate în putrefacţie. S-a năpustit înspre o livadă, apoi a zărit un şmecher de copilaş care s-a repezit afară dintr-o colibă de lut, cu o praştie în mână. Înainte să-şi pună cioara în practică manevrele de evitare, o pietricică tot i-a nimerit coada, aşa că s-a înălţat, pentru a scăpa de tirul băiatului. Gata cu neliniştea. Instinctul ei de cioară şi destinul ei de cioară s-au combinat şi i-au transmis că trebuia să găsească o cale de a rămâne în acea livadă.

Destinul ciorii se împletea cu destinul uneia dintre cele două păsări uriaşe de aluminiu, care erau supuse ultimei verificări a stării tehnice, în hangarul Escadronului de Transport al VIP-urilor din cadrul forţelor aeriene, la opt sute de kilometri depărtare. Motoarele fuseseră testate, profilurile cele mai mult supuse uzurii fuseseră declarate viabile, sistemele de control fuseseră verificate în căutarea oricărei eventuale defecţiuni. Ambele avioane Hercules C130 erau în perfectă stare de funcţionare şi mai mult decât apte de zbor. Chiar şi aşa, în conformitate cu procedurile standard în privinţa siguranţei preşedintelui, avionul desemnat să-l transporte pe generalul Zia la Garnizoana numărul 5 din Bahawalpur, unde ar fi asistat la o prezentare de tancuri, avea să fie ales doar cu câteva ore înainte de zbor. O capsulă VIP, din fibră de sticlă, de patru metri lungime, era supusă unui proces de igienizare foarte strict, de către ofiţerul subaltern Fayyaz personal. Pe dinafară, capsula semăna cu acele navete lucioase, pe care NASA le lansează în spaţiu. Pe dinăuntru, arăta ca un birou înghesuit al unui gangster. Ofiţerul subaltern Fayyaz ştersese de praf canapeaua din piele de culoare bej, cu tetiera ei de velur, şi

trecuse cu aspiratorul peste covorul alb pufos. Lustruise barul de aluminiu, deocamdată gol, şi pusese un exemplar din Coran în dulăpiorul de băuturi. Era obligatoriu, pentru toate maşinile şi avioanele care-l transportau pe general, să dispună de câte un exemplar. Nu-i vorbă, că nu citea din el în timpul călătoriilor. În schimb, credea că prezenţa Coranului adăuga un înveliş protector suplimentar, invizibil, la complicatul sistem de securitate. Acum, tot ce mai trebuia să facă ofiţerul subaltern Fayyaz era să pună odorizante noi pe conductele aparatului de aer condiţionat şi capsula era gata. Din motive tot de securitate, capsula nu avea să fie instalată în nici unul dintre cele două avioane, decât cu şase ore înainte de decolare. Numai atunci când capsula ar fi fost instalată într-unul dintre ele, aparatul ar fi devenit avion prezidenţial. În acel moment, avea să primească automat indicativul Pak Unu. Ofiţerul subaltern Fayyaz avea o mulţime de timp la dispoziţie, suficient ca să mai facă o nouă tură de şters praful şi de lustruit diverse lucruri, înainte să ridice noile odorizante din stocul ofiţerului de la Escadronul de Transport al VIP-urilor, maiorul Kiyani.

Cioara s-a rotit în cercuri pe deasupra livezii, dincolo de raza de acţiune a praştiei, până când băiatul a ochit un papagal cu nasul roşu şi a început să-i pregătească şi aceluia o ambuscadă. Cioara s-a năpustit în picaj şi s-a postat pe cea mai de sus creangă a celui mai înalt mangotier, ascunzându-se printre crengile de un verde profund, spre negru, şi a ciugulit din primul ei fruct de mango. Aşa cum promitea mirosul, fructul de mango era răscopt şi mustea de suc dulce, dulce, dulce.

Sunt convocat la biroul Comandantului, dar deocamdată sunt ocupat să-i învăţ pe doi dintre membrii detaşamentu-

lui meu de instrucție tăcută cum să fie indieni: asta implică o rotație completă de trei sute șaizeci de grade, ținând picioarele și capetele la pământ și mâinile în aer. I-am prins șușotind în timp ce exersau instrucția tăcută și acum le administrez o lecție despre virtuțile tăcerii. Se vaietă ca niște fătălăi. Probabil că dopurile de la sticlele de Coca Cola, pe care le-am potrivit sub capetele lor, le provoacă un ușor disconfort. Dacă ei credeau că urma să mă întorc slab de inimă după necazurile mele, până acum și-au revizuit opiniile radical. Cu sau fără Bannon, regulile instrucției tăcute nu se pot schimba. Dacă ei credeau că niște zile petrecute într-o închisoare pot transforma un soldat într-un sfânt, atunci să încerce să petreacă o săptămână în fort. Numai civilii își învață lecția în spatele gratiilor, soldații rămân soldați. Îmi bag țigara fumată doar pe jumătate în gura celui care face mai mult zgomot, mâinile lui șfichiuie prin aer și vaietele îi devin mai intense când fumul îi pătrunde în nări.

— Învață să te comporți, îi spun și mă îndrept spre biroul Comandantului.

Comandantul ne primise înapoi în țarc, de parcă eram fiii lui rătăcitori. A intrat în dormitorul nostru în noaptea în care am sosit de pe colina Shigri și s-a uitat la noi meditativ, din ușă. Obaid și cu mine am luat poziția de drepți, fiecare lângă patul lui.

— Nu-mi place când băieții mei sunt luați de lângă mine, a zis el cu o voce blândă, în care se simțea o îngrijorare părintească — de parcă nu eram doi prizonieri care tocmai ieșiseră din temnițele fortului, ci o pereche de delincvenți, care se întorseseră la unitate după ora stingerii. În ceea ce mă privește și în ceea ce privește Academia, voi ați fost plecați la un curs de supraviețuire în junglă. Ceea ce probabil că nu e prea departe de adevăr.

Întotdeauna mi s-a părut dezgustător sentimentalismul lui marca Sandhurst, dar vorbele acestea i-au ieşit nepregătite şi nerepetate, de parcă şi credea ceea ce spunea. N-am simţit greaţa obişnuită, care mă cuprindea ori de câte ori spunea chestii de genul: să lăsăm totul în urmă sau să tragem linie sub întregul episod. S-a întors să plece şi a întrebat în şoaptă:

— S-a înţeles?

Noi am urlat amândoi la intensitatea 5:

— ÎNŢELES, DOMNULE COMANDANT!

Răcnetul nostru l-a smuls pentru o clipă din starea depresivă prin care trecea; ne-a zâmbit mândru şi dus a fost.

— Încă un general care vrea să se joace de-a tăticul, a zis Obaid amărât, trântindu-se pe spate în pat.

— Închisoarea te-a făcut cinic, Micuţule O. Suntem cu toţii o singură mare familie.

— Da, a zis el, căscând şi acoperindu-şi faţa cu o carte. Familie mare. Casă mare. Beciuri simpatice.

Ce-ar putea să vrea Comandantul acum de la mine? Un raport asupra evoluţiei detaşamentului de instrucţie tăcută? Să-mi ţină o nouă predică despre închisoare ca şcoală a vieţii? S-o fi plâns careva din detaşament despre nou-descoperita mea dragoste pentru capacele sticlelor de Coca-Cola? Îmi aranjez bereta, îmi îndrept gulerul, intru în biroul său şi salut cu entuziasm.

Ochelarii de citit îi poartă pe vârful nasului, iar salutul lui cu două degete este chiar mai vesel decât al meu. Vibrează ceva în biroul acesta, ceva ce sugerează veşti bune. Şi-o fi primit şi-a treia stea? Dar nu, el se uită cu entuziasm *la mine*. Eu par să fiu motivul stării lui de spirit înălţate. Face opturi prin aer cu o hârtie pe care o ţine în mână şi mă priveşte cu nişte ochi care spun: „Ghici ce-i asta!"

— Trebuie că le-ai făcut impresie, nu glumă, şefilor cei mari, îmi spune, vag nedumerit de ce va fi scriind pe hârtia din mâna lui. I-auzi: „Detaşamentul de instrucţie tăcută este invitat să prezinte o demonstraţie după prezentarea de tancuri care va avea loc la Ganizoana numărul 5 de la Bahawalpur, pe 17 august curent", îmi citeşte de pe hârtie şi-şi ridică privirile spre mine, aşteptându-se, probabil, ca eu să dansez de bucurie.

Ce conduc eu aici? Un detaşament de instrucţie de elită sau vreun nenorocit de circ ambulant? Ce se aşteaptă de la mine, să merg din cantonament în cantonament, ca să distrez trupele? Şi, oricum, unde este Garnizoana numărul 5?

— Este o onoare pentru mine, domnule Comandant.

— Habar n-ai, tinere. Însuşi preşedintele va fi acolo, împreună cu ambasadorul Statelor Unite. Şi, dacă Şeful cel mare va fi acolo, atunci poţi să te aştepţi să fie toată şefimea. Ai dreptate, tinere. Aceasta este o onoare şi jumătate pentru dumneata.

Mă simt ca individul lăsat să moară sub un morman de cadavre, care aude pe cineva strigându-i numele. Care sunt şansele ca funia să se rupă înaintea gâtului tău? Câţi prezumtivi asasini primesc şansa de a mai încerca o dată?

— Totul vi se datorează dumneavoastră, domnule Comandant — la care el ridică din umeri şi eu îmi dau seama brusc: *nu* a fost invitat.

Pentru prima dată realizez că, sub părul cărunt lins, sub uniforma croită după măsuri şi sub ambiţiile lui fruste, se află un bărbat care crede că mi s-a făcut o nedreptate. A pornit într-o călătorie epică de vindecare de sentimentul vinovăţiei. E bine să am fraieri ca el de partea mea, dar singurul lucru deprimant în legătură cu ipostaza lui rigidă, cu mersul lui târşâit înspre mine şi cu mâinile pe care mi le pune pe umeri este că el crede fiecare vorbă pe care mi-o

spune. Este mândru de mine. Vrea să merg în locuri unde lui însuşi i-ar plăcea să meargă.

Privesc, peste umărul lui, spre vitrina cu trofee. Bărbatul de bronz s-a mutat la dreapta. Locul său este ocupat de statueta unui paraşutist. Bolta paraşutei este o folie de argint, firele de argint ale hamurilor sunt ataşate de torsul unui bărbat care ţine cordonul de eliberare a paraşutei şi priveşte în sus, către boltă. Temperatura din cameră scade brusc, în momentul în care citesc inscripţia de pe soclul de lemn negru lucitor, pe care este montată statueta: „Trofeul Memorial pentru Paraşutişti General de Brigadă TM".

— Du-te şi dă-i gata, tinere.

Mâinile Comandantului par grele pe umerii mei, iar vocea lui îmi reaminteşte de predica înmuiată în whisky a colonelului Shigri. De îndată ce ies din birou, îl salut pompos pe locţiitorul Comandantului şi o iau la fugă spre dormitorul meu.

Ştiu că fiola este ascunsă acolo, în trusa de întreţinere a uniformei, între tubul cu cremă de poleit alămurile şi crema de ghete, ca o sticluţă aparent inofensivă. Ştiu că este acolo, pentru că de atâtea ori m-am gândit s-o arunc, dar n-am fost niciodată în stare. Ştiu că este acolo, pentru că mă uit la ea în fiecare dimineaţă. Trebuie să mă duc şi acum să mă uit la ea, s-o ţin în mână şi să-mi înmoi vârful sabiei în ea.

— Se învecheşte foarte bine — aşa mi-a spus, în şoaptă, Unchiul Scrobeală. Capătă fineţe, se răspândeşte mai încet. Dar un om sărman ca mine nu-şi permite s-o păstreze mult timp.

Aflu eu cât de bine s-a învechit. Aflu eu ce nuanţă capătă pe vârful sabiei mele. Aflu eu dacă sentimentul meu al fierului mai este încă în viaţă, sau a murit.

În instrucţia tăcută, accidentele sunt rare, dar tot se mai întâmplă.

TREIZECI

GENERALUL AKHTAR ÎŞI NOTA PE HÂRTIE CU O INTENSITATE PE care n-o arată decât un bărbat absolut sigur pe ce are de spus, dar care nu ştie pe ce ton să spună. Ochii săi aruncau întruna priviri spre telefonul verde, pe care şi-l amplasase chiar în faţă, în mijlocul unei mici livezi de steguleţe de masă, reprezentând miile de responsabilităţi ale sale faţă de armată, de marină, de forţele aeriene şi de diferitele regimente paramilitare. Ca şef al Serviciului Intern de Informaţii, nu fusese niciodată nevoit să aştepte un apel telefonic, mai ales în legătură cu o informaţie atât de banală. Dar acum, ca Preşedinte al Comitetului Reunit al Şefilor de State-Majore, prezida treceri în revistă strategice şi inaugura proiectele imobiliare pentru ofiţeri unul după altul. Mai afla uneori din presă despre mişcările generalului Zia. Asta îl irita, dar învăţase să-şi cultive o lipsă de interes studiată în privinţa problemelor de spionaj: „Mă bucur să-mi servesc ţara în orice funcţie doreşte comandantul meu", spunea el de fiecare dată când se întâmpla să se afle în jurul generalului Zia. Informaţia pe care o aştepta era uşor de obţinut: erau două avioane şi o singură capsulă de VIP-uri. Tot ce voia să ştie generalul Akhtar era: în care dintre cele două avioane urma să intre structura din fibră de sticlă, care dintre cele două avioane avea să devină Pak Unu. Încerca să nu se gândească la asta. Încerca să se concentreze pe ultima propoziţie a cuvântării sale.

Alocuţiunea urma să fie simplă. Voia s-o păstreze scurtă şi la obiect, nu să intre în formalităţi lungi, pline de vorbe goale, cum făcea generalul Zia — „fraţii mei, şi surorile, şi

unchii, şi mătuşile mele...". Mesajul lui avea să fie scurt. În numai zece rânduri, care să nu dureze mai mult de un minut şi jumătate, avea să schimbe cursul istoriei: „Concetăţenii mei, avionul iubitului nostru preşedinte a suferit un accident nefericit în plin zbor, la scurt timp după ce a decolat de pe un aeroport din Bahawalpur..."

Şi-a citit propoziţia din nou. Nu i se părea foarte credibilă nici lui. Era ceva în ea ce nu suna adevărat. Ar fi trebuit să explice, probabil, ce se întâmplase. O eroare mecanică? Nu putea rosti cuvântul „sabotaj", dar putea să facă aluzie la el. A trecut peste cuvintele „a suferit un accident nefericit" şi le-a înlocuit cu „a explodat". Aşa, sună mai incisiv, s-a gândit el. A mai adăugat o propoziţie pe margine: „Suntem înconjuraţi de inamici care vor să ne facă ţara să deraieze de pe calea de fier a prosperităţii..." A decis, în cele din urmă, că era mai bine să rămână la „accident nefericit", dar a adăugat: „Motivele acestei prăbuşiri tragice nu sunt cunoscute. A fost ordonată o investigaţie, iar vinovaţii, dacă există, vor fi aduşi repede în faţa justiţiei, potrivit legilor acestei ţări."

Generalul Akhtar a ridicat receptorul fără să fie atent la ce făcea. Lucra cu mintea. Se gândea îndelung şi din greu la propoziţia de încheiere a cuvântării. Avea nevoie de ceva care să lege totul la un loc, ceva original, ceva înălţător. Prea multă pălăvrăgeală despre Dumnezeu fusese sub generalul Zia şi el simţea că americanilor le-ar plăcea o abordare ceva mai lumească, o formulă care să sune erudit, liniştitor şi să merite citată. Încă nu ştia pe care s-o aleagă dintre „noi, ca stat din prima linie a luptei împotriva tăvălugului care e comunismul" şi „noi, ca stat din prima linie a luptei împotriva potopului care e comunismul" — când telefonul a sunat, în fine. Fără nici un fel de introducere, maiorul Kiyani i-a citit un raport meteo:

— Două fronturi atmosferice de presiune scăzută care s-au adunat în partea de sud se îndreaptă spre nord. Delta Unu va avea în mod cert întâietate față de Delta Doi.

În loc să pună receptorul jos, generalul Akhtar şi-a pus degetul arătător pe furca telefonului şi a făcut o verificare mentală a listei — listă prin care trecuse deja de atâtea ori, încât simţea că nu mai putea fi obiectiv în legătură cu ea. A hotărât s-o reia de la coadă la cap:

9. Cuvântare către naţiune: aproape terminată.
8. *Sherwani* negru pentru cuvântare: călcat şi probat.
7. Reacţia Statelor Unite: previzibilă. De sunat Arnold Raphel şi dat asigurări.
6. Unde ar trebui să fiu la comunicarea veştii: la inaugurarea noului Club al Ofiţerilor de la Cartierul General.
5. Dacă tânărul Shigri reuşeşte: problema rezolvată încă dinaintea decolării. Dacă tânărul Shigri eşuează: planul continuă.
4. Odorizantul nu funcţionează: nu se întâmplă nimic.
3. Odorizantul funcţionează: nici un supravieţuitor. NU AUTOPSII.
2. Merită el să moară? A devenit o ameninţare pentru existenţa naţiunii.
1. Sunt eu pregătit pentru responsabilitatea pe care Allah este pe cale să mi-o acorde?

Generalul Akhtar a scuturat încet din cap şi a format numărul. Fără să salute, a citit raportul meteo, apoi a făcut o pauză şi, înainte să pună receptorul jos, a zis tare şi răspicat:

— Levănţică.

Apoi, brusc, a simţit că-i era somn. Şi-a spus că ultima propoziţie a cuvântării sale avea s-o formuleze a doua zi dimineaţă. Poate că-i venea vreo idee în somn. S-a uitat în

dulapul său de haine, înainte să se bage în pat, şi a privit lung *sherwani*-ul negru în care avea să se înfăţişeze naţiunii peste câteva ceasuri. Speranţa de a-şi putea formula ultima propoziţie a cuvântării în vis s-a dovedit deşartă: generalul Akhtar a dormit somnul cuiva care ştie că se va trezi rege.

Ceea ce l-a trezit, însă, a fost telefonul roşu de pe noptieră. Era generalul Zia.

— Frate Akhtar. Iartă-mă că te deranjez atât de matinal, dar astăzi iau cea mai importantă decizie a vieţii mele şi vreau să fii lângă mine. Însoţeşte-mă în Pak Unu.

Avionul C130 care transportă detaşamentul meu de instrucţie tăcută miroase a pişat de animal şi a scurgeri de kerosen. Băieţii mei stau pe scaune cu plasă de nailon, unul în faţa altuia, cu picioarele întinse, ca să-şi păstra cutele scrobite ale pantalonilor de uniformă. Şi-au pus caschetele în pungi de plastic, pentru că numai aşa nu-ţi pierd luciul însemnele cu fir de aur ale forţelor aeriene. Obaid îşi ţine faţa îngropată într-o cărţulie încă de la decolare. Arunc o privire spre copertă: are o ilustraţie indecentă cu o femeie grasă, iar o bună parte a titlului este acoperită de mâna lui Obaid. ...*unei morţi anunţate*[1] — este tot ce pot citi.

— Ce carte-i asta? îl întreb şi i-o iau din mână, deschid la prima pagină şi citesc prima propoziţie. Şi chiar moare, Nasar ăsta?

— Aşa cred.

— Aşa zice chiar aici, în prima propoziţie. De ce s-o mai citeşti, dacă ştii deja că eroul urmează să moară?

---

[1] Este vorba despre romanul *Cronica unei morţi anunţate* (1981), al lui Gabriel García Márquez (n. 1927).

— Ca să văd cum anume moare. Care au fost ultimele lui cuvinte. Genul ăsta de lucruri.

— Eşti un pervers, tovarăşe — şi-i arunc înapoi cartea. Ce ziceţi de-o repetiţie? le strig tuturor, acoperind vacarmul avionului.

Detaşamentul mă priveşte cu ochi obosiţi, Obaid blestemă în şoaptă. Se aliniază docili în mijlocul cabinei. Văd că nu sunt prezenţi decât trup, nu şi suflet. Cabina puturoasă a unui avion folosit recent ca să transporte animale bolnave, la zece mii de metri altitudine, nu e cel mai bun decor pentru exerciţiile noastre elegante. Dar, pe de altă parte, căutarea perfecţiunii nu poate aştepta condiţiile ideale.

Exact în momentul unui salut cu carabinele, avionul nimereşte într-o turbulenţă. Stau şi le urmăresc reacţiile. În ciuda unei pierderi de altitudine, urmată de scuturăturile obişnuite ale oricărui avion, băieţii mei reuşesc să-şi menţină carabine şi poziţiile. Aduc mânerul sabiei la nivelul buzelor. Vârful ei are o nuanţă albastru-oţel, de la nectarul Unchiului Scrobeală. Bag sabia înapoi în teaca de catifea şi-i privesc. Avionul efectuează o întoarcere de treizeci de grade şi, deodată, alunec înspre detaşament, tot încercând să-mi menţin echilibrul. Obaid mă apucă de talie, ca să mă sprijine. Încărcătorul zbiară de la fundul avionului:

— Staţi jos, vă rog! Staţi jos! Începem aterizarea.

Avionul începe să coboare. Cadenţa interioară îmi spune că misiunea mea începe chiar acum. Sabia cu vârful otrăvit mă asigură că e pregătită.

O Toyota Corolla fără numere de înmatriculare şi-a început călătoria de la Rawalpindi, cu intenţia de a parcurge distanţa de 850 de kilometri până la Bahawalpur în cinci ore şi treizeci de minute. Cine s-a întâlnit, pe acel traseu, cu maşina şi cu şoferul ei dezlănţuit ar fi putut jura că omul nu avea cum să supravieţuiască următorilor zece kilometri.

Maşina a trecut peste câini vagabonzi şi a risipit turme de vite care se îndreptau spre gropile de gunoi din suburbii. A zburat prin intersecţiile aglomerate ale oraşelor, i-a provocat şi lăsat în urmă pe cei mai feroci masculi dintre şoferii de camioane. Nu s-a oprit să le dea prioritate copiilor care traversau pe zebre, a claxonat căruţele trase agale de cai, a depăşit ori a ocolit autobuzele de transport public, a forţat trecerile peste căile ferate, a luat-o pe poteci acolo unde n-a mai putut înainta pe străzile blocate de maşini, a fost urmărită — dar degeaba — de un inspector de la taxele de drum, a fost înjurată de muncitorii de la reparaţiile drumurilor, a oprit pentru alimentare la o staţie de benzină, de unde a şters-o fără să plătească. Evident, şoferul maşinii se grăbea. Mulţi dintre cei care au văzut maşina zburând pe lângă ei au fost convinşi că bărbatul de la volan era un sinucigaş. Habar n-aveau.

Departe de a fi sinucigaş, maiorul Kiyani pornise într-o misiune de salvare a unor vieţi.

Supraveghease personal ultima curăţare de praf a capsulei de VIP-uri şi introdusese odorizantul cu miros de levănţică în conductele aparatului de aer condiţionat. Era de faţă când capsula fusese ridicată de o macara, introdusă în fuselajul avionului C130 pe rampa din spate şi fixată de podeaua cabinei de către tehnicienii forţelor armate. Se văzuse nevoit să părăsească zona VIP-urilor şi să se retragă în biroul său de îndată ce anturajul generalului Zia începuse să sosească; în noua sa funcţie, nu mai era acceptat în jurul covorului roşu.

Abia după ce Pak Unu îşi luase zborul de pe aeroportul militar de la Rawalpindi, cu destinaţia Bahawalpur, maiorul Kiyani îşi pusese picioarele pe masă, îşi aprinsese o ţigară Dunhill şi aruncase o privire întâmplătoare peste lista pasagerilor, care fusese lăsată pe masa lui înainte ca Pak Unu să decoleze. Îi căzuseră picioarele de pe masă

când văzuse numele generalului Akhtar chiar sub cel al generalului Zia. Asemenea multor veterani în ale spionajului, şi el credea că omul trebuie să ştie numai ce este necesar să ştie. Cu siguranţă, generalul Akhtar ştia când să se urce în Pak Unu şi când să coboare din el; generalul Akhtar avea întotdeauna o viziune de ansamblu. După optsprezece nume, însă, după rangurile superioare ale armatei, văzuse primul nume de civil: Arnold Raphel, ambasadorul Statelor Unite ale Americii. Maiorul Kiyani se ridicase de pe scaun. De ce călătorea ambasadorul Statelor Unite cu Pak Unu, şi nu cu avionul lui Cessna?

Frica era materialul preferat al maiorului Kiyani. Ştia cum să le-o împartă şi altora în porţii şi ştia cum să se protejeze de ea. Dar tipul de frică pe care-l resimţea acum era diferit. Se aşezase la loc. Îşi aprinsese o nouă ţigară. Apoi, observase că mai era una, care deja ardea mocnit în scrumieră. Să nu fi înţeles el ceva din instrucţiunile generalului Akhtar?

Îi mai trebuiseră alte opt minute şi trei ţigări Dunhill, ca să realizeze că avea opţiuni limitate. Nu putea să dea telefoane, fără să-şi bage singur numele la dosar pentru totdeauna; nu putea să lanseze avertismente în materie de siguranţă, fără să se implice pe el însuşi. Singurul lucru pe care-l putea face era să fie prezent acolo fizic, înainte ca Pak Unu să pornească în zborul de întoarcere. Trebuia să ajungă până acolo şi să stea de vorbă cu generalul Zia, până când acesta nu se urca din nou în avion. Dacă generalul Akhtar încerca să se joace cu Pak Unu, era o problemă de siguranţă internă. Dar, dacă generalul Akhtar plănuia să doboare un avion care-l avea la bord şi pe ambasadorul Statelor Unite, atunci, cu siguranţă, era o ameninţare la supravieţuirea însăşi a naţiunii şi era de datoria lui să împiedice o asemenea faptă. Maiorul Kiyani se simţea singura persoană care mai stătea între o zi liniştită de august şi

izbucnirea celui de-al Treilea Război Mondial. Trecuse din nou cu privirile peste lista pasagerilor şi se întrebase cine altcineva o mai fi fost în avionul ăla. Toată lumea, se gândise el, sau poate nimeni.

Timpul presupunerilor savante trecuse de mult, însă.

După ce aruncase o privire rapidă peste programul zborurilor comerciale, eliminase şi posibilitatea de a prinde un zbor către un oraş din apropiere. Se gândise să dea câteva telefoane şi să obţină un avion al forţelor aeriene, dar asta ar fi necesitat autorizaţie de la un general şi nici vorbă să fie lăsat el să aterizeze la Bahawalpur. Îşi luase cheile de la maşina lui Toyota Corolla lui şi pornise deja spre uşă, apoi se uitase la ceas. Era conştient că trebuia să se îmbrace în uniformă. Nici un civil n-ar fi putut face un traseu atât de lung, fără să fie oprit de zece ori pe drum. Şi apoi, mai era şi problema trecerii de cordonul de securitate al generalului Zîa. Nu se putea fără uniformă. Îşi scosese uniforma din dulap. Era călcată şi scrobită, dar acoperită de un strat gros de praf. Nici nu-şi mai amintea când o purtase ultima dată. Pantalonii kaki erau prea rigizi şi-i veneau imposibil de strâmţi în jurul taliei. Îşi lăsase desfăcut nasturele de la fermoar şi acoperise acest aranjament cu cămaşa kaki. Îşi scosese pantofii englezeşti de piele din dulap, şi ei tot plini de praf, dar apoi realizase că nu mai avea timp şi, oricum, nimeni nu i-ar fi văzut picioarele în maşină. Se hotărâse pentru papucii de la Peshawar. Nu uitase să-şi pună, însă, tocul pistolului. Se mai privise o dată în oglindă şi observase cu mulţumire că, în ciuda faptului că uniforma nu i se mai potrivea, în ciuda faptului că părul îi acoperea urechile, în ciuda papucilor de la Peshawar, nimeni nu l-ar fi putut lua drept altceva, decât un maior de armată grăbit.

TREIZECI ŞI UNU

GENERALUL ZIA TRECEA PESTE DUNELE DE NISIP CU BINOCLUL, aşteptând să înceapă prezentarea de tancuri, când a zărit umbra unei păsări trecând peste întinderea de nisip sclipitor. Şi-a ridicat binoclul şi a căutat pasărea, dar tot orizontul era pustiu, nemărginit şi albastru, cu excepţia soarelui ca un disc de argint incandescent, aflat mai jos decât ar fi trebuit să se găsească orice corp ceresc. Generalul Zia stătea sub un cort de camuflaj de deşert, flancat, de-o parte, de ambasadorul Arnold Raphel şi, de partea cealaltă, de Adjunctul Şefului Marelui Stat-Major, generalul Beg, cu epoleţii săi noi de general cu trei stele şi cu ochelarii de soare întunecaţi. Generalul Akhtar stătea ceva mai încolo, cu binoclul atârnându-i în jurul gâtului, şi-şi răsucea în mână bastonul din lemn de mahon, pe care începuse să-l poarte de la promovare. În urma lor, se aflau un şir întreg de generali cu două stele, de comandanţi ai Corpului de Blindate şi de ventilatoare pe picior, alimentate cu baterii, care provocau o furtună de nisip în miniatură, fără să reuşească să combată umiditatea lunii august. Cel puţin, cortul chiar îi proteja de soarele care calcina zona exerciţiului, marcată cu steguleţe roşii, transformând-o într-o mare de nisip, liniştită şi scânteietoare. Ţinându-şi la ochi binoclurile cu tocuri de piele, puse la dispoziţie de fabricanţii tancurilor, generalii au văzut apărând de după o dună de nisip ţeava kaki a unui tanc M1 Abram. După cum a observat generalul Zia cu interes, tancul fusese deja vopsit în nuanţele verzi, lipsite de strălucire, ale armatei pakistaneze. O fi doar o mostră gratuită, s-a întrebat el, sau vreunul dintre

generalii mei plini de energie de la Înzestrarea Armatei a semnat deja cecul pentru el?

Tancul M1 Abram şi-a coborât ţeava ca să-l salute pe generalul Zia şi a ţinut-o aşa, în semn de respect, în timpul recitării din Coran. Ofiţerul religios al Corpului de Blindate alesese pentru această ocazie versetul favorit al generalului: „Ţine strâns frâul lui Allah şi ţine-ţi caii pregătiţi".

Coborându-şi binoclul, generalul Zia a ascultat recitarea cu ochii închişi, încercând să calculeze ce procent reprezenta comisionul. De îndată ce recitarea s-a terminat, el s-a întors către generalul Beg, ca să se consulte cu el în legătură cu modalitatea de plată pentru acele tancuri. Şi-a văzut propria faţă reflectată — şi distorsionată — în ochelarii de soare ai lui Beg. Generalul Zia nu ţinea minte ca Beg să fi purtat vreodată asemenea ochelari, înainte să fie numit adjunctul său şi, practic, să i se dea comanda operativă a întregii armate. Când se dusese să-l felicite, în prima lui zi de lucru în noul său birou, generalul Beg îl primise tot aşa, etalându-şi acei ochelari de soare, chiar dacă la Islamabad era o zi înnorată; încă o dovadă — dacă mai era nevoie de dovezi — că puterea corupe. Generalul Zia nu putea să sufere ochelarii de soare ai generalului Beg, dar încă nu ştia cum să deschidă subiectul. Mai rău era că-l făceau să arate occidental şi vulgar, mai curând ca un general de la Hollywood, decât aşa cum s-ar fi cuvenit să arate Comandantul Suprem al armatei unei republici islamice. Plus că generalul Zia nu putea să-i vadă ochii.

Generalul Akhtar i-a văzut vorbindu-şi în şoaptă şi cu ardoare şi hotărârea lui a devenit fermă. Imediat după încheierea demonstraţiei, avea să inventeze o scuză, ca să poată zbura înapoi în Islamabad cu propriul său avion Cessna. Generalul Zia părea să fi uitat că-l invitase şi pe Preşedintele Comitetului Reunit al Şefilor de State-Majore. Nu părea să-şi amintească de ce-i spusese la telefon, că voia

să se consulte şi cu „fratele Akhtar" în privinţa celei mai importante decizii din viaţa lui. Dacă fusese cumva un test, generalul Akhtar îl trecuse. Acum trebuia să fie aproape de Cartierul General, aproape de Televiziunea Naţională, aproape de *sherwani*-ul său negru. Această călătorie neprogramată dusese planul său la un alt nivel de profunzime. Acum, nimeni n-ar mai fi putut spune că el în mod deliberat rămăsese în urmă, la Islamabad. S-ar fi spus că avusese noroc, de vreme ce nu rămăsese la masa de prânz de la popota Garnizoanei. Pentru a-şi distrage atenţia de la mersul demonstraţiei, a început să-şi repete în tăcere cuvântarea către naţiune.

În timp ce asculta răspunsul atât de elaborat al generalului Beg în legătură cu plata pentru tancuri, generalul Zia şi-a notat mental ca, după prezentarea tancurilor, să pună la punct, odată pentru totdeauna, treaba asta cu ochelarii de soare. Generalul Beg îi dădea înainte despre legătura directă dintre afacerea cu tancuri propusă şi ajutorul militar al Statelor Unite, totul urmând obiectivele de înzestrare stabilite prin pactul defensiv dintre Statele Unite şi Pakistan, când a explodat primul proiectil.

Generalul Zia şi-a întrerupt conversaţia la jumătatea propoziţiei, şi-a dus binoclul la ochi şi a cercetat orizontul. Tot ce a văzut era un perete de nisip. A încercat să-şi regleze binoclul şi, după ce nisipul s-a mai aşezat, a văzut o pânză roşie, ca un cearşaf, cu o seceră şi un ciocan uriaşe pictate pe ea, care flutura intactă deasupra unui vehicul-ţintă controlat de la distanţă — ca o maşinuţă de golf care purta după ea o mostră de publicitate. Era clar: tancul M1 Abram nu ţintea prea bine. Generalul Zia s-a uitat la Arnold Raphel, care, cu binoclul lipit de ochi, scruta mai departe orizontul, plin de optimism. A vrut să facă o glumă, cum că tancul îi simpatiza pe comunişti, dar ambasadorul nu se uita spre el. Alte vehicule-ţintă au început să coboare pe duna de nisip,

purtând alte ţinte: un fals avion de luptă MiG indian, o baterie de tun făcută din lemn şi vopsită într-un roz ţipător, un buncăr de carton plin cu manechine de soldaţi.

Tunul tancului M1 Abram a mai tras încă nouă proiectile şi a reuşit să rateze fiecare ţintă, fără excepţie. Tancul s-a întors către cortul observatorilor şi şi-a coborât iar ţeava, încet, de parcă era obosit de atâta efort. Toţi generalii au salutat, iar ambasadorul şi-a dus mâna dreaptă la inimă. Tancul M1 Abram s-a întors şi a urcat înapoi pe duna de nisip. Vehiculele-ţintă, cu machetele deocamdată intacte, au fost telecomandate să se alinieze la baza dunei de nisip. O rafală de vânt deşertic s-a ridicat din spatele dunei, o coloană de nisip ca un imens vârtej s-a apropiat parcă în dans de cortul observatorilor, care s-au întors cu spatele la ea şi au aşteptat să treacă de ei. Când s-au întors înapoi şi în timp ce îşi scuturau nisipul de pe caschete şi uniforme, generalul Zia a observat că cearşaful roşu se desprinsese de vehiculul-ţintă şi zburase hăt-departe, peste duna de nisip. Arnold Raphel a vorbit atunci pentru prima dată:

— Ăla, măcar, a fost doborât. Chiar dacă nu de puterea noastră de foc, ci de această forţă deşertică anticomunistă.

Au izbucnit hohote de râs forţate, apoi a urmat un moment de tăcere, în timpul căruia toţi au auzit vuietul slab, dar inconfundabil, al vânturilor deşertului. Generalul Beg şi-a scos ochelarii de soare cu un gest exagerat:

— A mai rămas o prezentare, domnule general, a zis el, făcând o pauză dramatică. Prânzul. Şi apoi, cele mai bune fructe de mango din acest sezon — şi a întins mâna spre un camion militar plin cu lăzi de lemn. Un dar din partea Asociaţiei Generale a Cultivatorilor de Mango din Pakistan. Iar la prânzul de astăzi, gazda noastră e mult-respectatul Preşedinte al Comitetului Reunit al Şefilor de State-Majore, generalul Akhtar.

TREIZECI ŞI DOI

Bulevardul Martirilor, care separă popota Garnizoanei numărul 5, proaspăt văruită cu alb, de pajiştea de mărimea unui stadion de fotbal din faţa ei, colcăie de sirene care urlă şi de trupe de comando înarmate cu pistoale Kalaşnikov, care urcă în şi coboară din jeepurile decapotabile. Fiecare general cu mai mult de două stele pe umeri are propria sa escortă de gărzi de corp şi este anunţat de propriul refren de sirene, ca şi cum n-ar fi vorba de un prânz la propria lor sală de mese, ci de o paradă de gladiatori, unde cel care arată cele mai fioroase gărzi de corp şi cea mai gălăgioasă sirenă precis va şi învinge. După Comandantul Garnizoanei, o primire călduroasă părea să implice albitul oricărui obiect imobil aflat la vedere: aleea cu prundiş de pe pajiştile din faţa popotei este văruită tot cu alb, băncile de lemn sunt vopsite în alb, stâlpii telefonici şi de electricitate sunt de un alb care îţi ia ochii. Până şi trunchiul arborelui *keekar* singuratic, sub care mi-am aliniat detaşamentul de instrucţie tăcută, este acoperit cu un alb rustic, de astă-dată lipsit de strălucire.

În această operă cu sirene jelitoare şi kalaşnikovuri care scânteiază metalic, nimeni nu pare deranjat de un grup de cadeţi aflaţi la marginea bulevardului. Băieţii mei se proptesc în carabinele lor G3, încercând să-şi scarpine trupurile leoarcă de transpiraţie pe sub uniformele kaki scrobite, fără să fie observaţi. Comandantul Garnizoanei a venit la mine de îndată ce am debarcat din camion, enormitatea ocaziei părând să-l depăşească.

— Ştiu că nu-i momentul potrivit, dar generalul Akhtar a cerut, a zis el, arătând spre băieţii mei. Poţi s-o scurtezi?

Îi zâmbesc înţelegător şi zic:

— Nu vă faceţi griji, domnule Comandant. Nu durează mult.

Singurul cu adevărat încântat să ne vadă este dirijorul fanfarei militare — trei rânduri de bărbaţi în ţinute mult prea elegante, aliniaţi în mijlocul pajiştii minuţios îngrijite din faţa popotei. După ce m-a cercetat din priviri o vreme, vine spre mine cu bagheta lui cu vârf de argint, târând după el o vestă ecosez, cu o imitaţie de pană roşie tremurându-i la beretă. Îi cade faţa a neîncredere, când îi spun că nu avem nevoie de acompaniamentul fanfarei lui.

— Cum faceţi să mărşăluiţi fără un ritm?

— Instrucţia noastră e tăcută. Nu necesită muzică. Şi, oricum, nu mărşăluim.

— Poate că vă faceţi voi numărul în tăcere, dar băieţii ăştia tot vor avea nevoie de tobele noastre ca să ţină ritmul. Şi-o să fie şi mai frumos exerciţiul.

În ciuda penelor, a vestei ecosez şi a beretei, faţa lui este complet uscată. Nici o singură picătură de transpiraţie. Mă întreb cum reuşeşte. Îi spun, scuturând din cap:

— Doar un salut cu carabina. Fără comenzi — apoi îl asigur: Preşedintele primeşte salutul. Între timp, oamenii dumitale se pot odihni.

Îmi priveşte atent mâna cu mănuşă albă, aşezată pe teaca sabiei. Priveşte în spatele meu, spre băieţii care îşi răsucesc degetele în bocanci, ca să-şi păstreze sângele în mişcare, şi scutură din cap. Mă priveşte ranchiunos, parcă eu aş fi inventat toată povestea cu instrucţia tăcută, ca să-l dau pe el la o parte, apoi se întoarce şi pleacă, ridicându-şi bagheta în aer, ca să pună fanfara să cânte. Oamenii lui sunt, probabil, singurii cu mult mai nefericiţi decât noi, cu pelerinele lor ecosez de pe umeri, cu cimpoaiele acoperite

cu blană şi tobele lor de alamă, atât de lustruite, încât nu te poţi uita la ele fără să orbeşti. Dar ei cântă, sfidând soarele, în ciuda nervozităţii trupelor de comando, aflate într-un du-te-vino continuu, care urcă şi coboară din jeepuri, cu armele îndreptate spre orizontul pustiu; cântă de parcă popota Garnizoanei şi aleea cu pietriş, ambele văruite cu alb, ar fi publicul cel mai favorabil cu care se întâlniseră vreodată.

Mânerul sabiei mă arde prin mănuşa albă. Un strat fin de nisip mi s-a depus pe încălţări. Inspectez detaşamentul pentru ultima dată. Băieţii sunt plini de viaţă, în ciuda transpiraţiei care li se scurge de sub caschete şi li se prelinge pe obraji. Paturile de lemn ale carabinelor G3 probabil că li se topesc în mâini. Suntem la umbra arborelui *keekar*, dar trunchiul acestuia, văruit cu alb, nu schimbă cu nimic faptul că pe crengi are mai mulţi ghimpi decât frunze. Umbra lui ţese o reţea de crengi uscate peste betonul însemnat cu linii albe, după care ne vom ghida în timpul instrucţiei. Obaid clipeşte, privind în sus. Mă uit şi eu, să văd: nu cumva se apropie vreun nor? Nu — tot ce văd este o cioară cocoţată pe o creangă, moţăind cu ciocul vârât sub aripă.

Înăuntrul popotei, prânzul aşteaptă. Generalii şi comandanţii s-au aliniat în faţa intrării, iar trupele lor de comando şi-au ocupat poziţiile pe acoperişurile clădirilor din jur. Dirijorul fanfarei se poartă nerăbdător cu oamenii lui, răsucindu-şi bagheta prin aer, de parcă le-ar cere să interpreteze aceeaşi melodie o dată, şi încă o dată, şi încă o dată. Îşi aruncă bagheta în aer, o prinde şi se uită la mine triumfător.

Generalul Zia, se pare, este pe drum.

Aud bocetul sirenelor înainte să-i văd pe cei doi motociclişti pe motoare Yamaha de culoare albă. Poartă căşti albe şi se deplasează în paralel. Convoiul generalului Zia se

află, probabil, în urma lor, dar nu se zăresc decât nişte spirale de nisip; furtuna pare să-i hăituiască pe motociclişti. Nepăsători faţă de vârtejurile care se ţin pe urmele lor, ei se îndreaptă spre intrarea în popota Garnizoanei şi execută o despărţire perfectă, conducând acum în direcţii opuse, cu sirenele gâtuite în toiul unei note înalte.

Convoiul de jeepuri îşi face apariţia încet din tromba de nisip care se îndreaptă spre noi în valuri furioase. Primele se ivesc nişte jeepuri decapotabile, cu sirenele pornite. Vuietul vântului şi urletele sirenelor se iau la întrecere, dar acestea din urmă se sting, atunci când jeepurile ajung la intrarea în popotă. Îşi predau puşcaşii, apoi se îndreaptă spre parcare. În spatele lor, vin două limuzine negre, tot decapotabile; trupele de comando care coboară din ele par să ţină de o altă rasă. Purtând uniforme de luptă şi berete stacojii, aceşti militari nu stau, pur şi simplu, să-şi legene armele: îşi îndreaptă pistoalele Uzi în toate direcţiile, ţintindu-ne pe noi, fanfara, vârtejurile de nisip. În spatele lor, se apropie trei limuzine Mercedes negre, toate cu ferestrele fumurii: cea dintâi arborează drapelul Statelor Unite şi pe cel al Pakistanului; a doua, un drapel care poartă însemnele tuturor celor trei arme, iar a treia, un drapel al Pakistanului într-o parte şi pe cel al Comandantului-Şef al armatei în partea cealaltă. Prin geamul fumuriu al celui de-al treilea Mercedes, zăresc nişte dinţi mari şi albi, o mustaţă de un negru intens şi o mână care face semne spre coloanele de nisip care dansează pe beton. O fi o chestie de obişnuinţă, îmi spun eu, apucând strâns mânerul sabiei. Dintr-odată, nu-l mai simt fierbinte. La naiba, nici măcar nu-l mai simt ca fiind de metal. Pare a fi o extensie a propriei mele mâini. Sângele meu curge prin lama de metal.

La intrarea în popota Garnizoanei, are loc un moment de confuzie. Un chelner cu turban alb deschide uşa şi, în prima clipă, suspectez că furtuna de nisip l-a convins pe

generalul Zia să anuleze exercițiul de instrucție, dar ușa se închide la loc. Văd câțiva militari din trupele de comando repezindu-se spre noi, urmați de cei trei generali.

N-am eu treabă cu ce fac toți ceilalți.

Bagheta dirijorului se înalță și fanfara începe să cânte o melodie dintr-un film: „Vremea are alte idei azi, vremea are altceva în suflet". Trebuie să-i recunoști atâta lucru dirijorului, îmi spun — omul cunoaște melodiile la modă. Și generalul Zia pare să-i aprecieze gustul în materie de muzică. În loc să se îndrepte spre detașamentul meu, generalul Zia se întoarce spre fanfară. Bagheta dirijorului execută răsuciri frenetice prin aer, după care coboară și pune capăt muzicii.

Generalul Zia îl bate pe umăr pe dirijor, ceilalți doi rămânând mai în urmă. Mâinile lui par să cânte la un cimpoi imaginar, în timp ce dirijorul rânjește de parcă și-ar fi găsit cimpoierul pe care și l-a dorit dintotdeauna în formație, pana de la beretă îi tremură de emoție, precum creasta unui cocoș care tocmai a câștigat concursul sătesc de frumusețe.

Acum se îndreaptă cu toții spre mine. Generalul Beg, cu ochelarii lui de soare Ray-Ban — parcă ar fi din *Top Gun*[1] —, în dreapta generalului Zia și generalul Akhtar cu doi pași în urma lor, lovindu-se cu bastonul peste picior la fiecare pas pe care-l face. Privește prin mine, fără să trădeze nici o amintire a întâlnirii noastre la un platou cu prepelițe fripte. Chipul generalului Zia parcă ar fi doar o pată de dinți mari și albi, cu o mustață atât de neagră, încât pare falsă. Pentru primul salut, duc mânerul sabiei la buze, iar detașamentul meu ia poziția de drepți la unison. Generalul Zia se află exact la cinci pași în fața mea, dincolo de raza de acțiune a sabiei. Aceasta e distanța regulamentară dintre

[1] Titlul unui film din 1986, în regia lui Tony Scott și avându-l în rolul principal pe Tom Cruise, care se petrece la Școala de Luptă Aeriană a Marinei Statelor Unite, supranumită Top Gun.

cel care comandă parada şi cel care primeşte onorul. Îmi răspunde la salut cu o mână moale, apoi, încălcând orice regulă a parăzii, se dă puţin înapoi şi le şopteşte celorlalţi doi generali:

— Când văd un fiu care merge pe urmele tatălui său, mă consolez că Allah nu şi-a pierdut chiar toată nădejdea în noi aceştia, păcătoşii.

— Permiteţi să încep exerciţiul, domnule general? răcnesc eu la intensitatea 5.

Şi, brusc, parcă din respect faţă de instrucţia noastră tăcută, furtuna se potoleşte, iar vântul nu mai suflă chiar atât de tare, ajungând la câte un sâsâit din când în când. Numai particulele de nisip, fine şi zburătăcite, încă mai plutesc în aer. În momentul acela, între cererea mea de permisiune şi încuviinţarea lui din cap, mă uit propriu-zis la el pentru prima dată. Parcă ar fi un actor care joacă rolul generalului Zia. E mult mai scund decât arată la televizor şi mai gras decât în portretele oficiale. Arată de parcă ar purta o uniformă de împrumut. Totul cade prost pe el, de la caschetă până la eşarfa pe care o poartă în diagonală peste piept şi care îl gâtuie în partea de sus. Pe frunte are un semn cenuşiu foarte vizibil, probabil rezultat de pe urma celor cinci rugăciuni zilnice. Ochii lui înfundaţi transmit mesaje amestecate: unul se uită la mine cu bunăvoinţă, celălalt priveşte suspicios peste umărul meu, spre detaşamentul de instrucţie tăcută. Pare liniştit, de parcă ar avea tot timpul din lume pentru mine. Când îşi deschide gura, nu pot să mă gândesc la nimic altceva, decât că dinţii aceia sunt falşi.

— Te rog, zice el. În numele lui Allah.

Fac doi paşi înapoi, execut o întoarcere pe loc şi, de îndată ce piciorul meu drept bufneşte în beton, detaşamentul ia poziţia de drepţi. Bun început. Sabia mea scânteiază prin aer şi revine în teacă. Mânerul atinge gura tecii; detaşamentul se desparte în două, fiecare jumătate se deplasează

câte zece paşi în direcţii opuse şi se opreşte. Eu am rămas la mijloc, între cele două şiruri, care se întorc, se deplasează câte nouă paşi şi se opresc. Capetele de rânduri îşi întind braţele şi-mi aruncă mie carabinele lor G3. Mâinile mele anticipează şi apucă ambele carabine cu o uşurinţă îndelung exersată. Le rotesc pe amândouă, ca pe nişte sfârleze, de fix treizeci de ori, apoi armele se întorc în mâinile sigure al capetelor de rânduri. Toţi membrii detaşamentului îşi aruncă în sus carabinele, cu baionetele ţintind spre cer, şi le prind pe după umeri.

Îmi scot sabia pentru inspecţia finală. Mintea mea s-a eliberat de orice i-ar putea distrage atenţia. Văd totul prin ochii morţi şi ieşiţi din orbite ai colonelului Shigri. Mărşăluiesc spre generalul Zia, ţinându-mi sabia paralelă cu trupul. Mă opresc. În spatele meu, detaşamentul se aşază pe două rânduri. Duc mânerul sabiei la buze şi-l cobor într-o parte. Braţul meu este paralel cu trupul, iar vârful sabiei stă aţintit spre pământ, între picioarele mele şi cele ale lui. Generalul Zia salută.

— Detaşamentul de instrucţie tăcută. Pregătit pentru inspecţie, domnule general.

Piciorul său stâng ezită, dar piciorul meu stâng a făcut deja primul pas dintr-un marş lent, iar el nu are de ales, trebuie să mă urmeze. Iată-ne, în sfârşit, umăr la umăr, eu cu sabia întinsă în faţă, el cu braţele pe lângă corp, păşind amândoi încet şi în tandem, gata să intrăm în zona tăcută. Patruzeci şi cinci de ani de serviciu militar, şi tot nu are nici un control asupra mişcărilor pe care le face. Dacă n-ar fi pasul meu exersat, am păşi anapoda. Detaşamentul de instrucţie tăcută este împărţit pe două rânduri aşezate faţă în faţă, cu ochii nemişcaţi, cu carabinele în poziţie de onor. Când prima pereche de carabine zboară peste capetele noastre, îl văd ferindu-şi capul, în mod involuntar. Aflat în

mijlocul tunelului format de carabinele zburătoare, nu are nimic altceva de făcut, decât să înainteze odată cu mine.

Cel mai bine păzit om din țară se află izolat, într-un vârtej de baionete săltărețe, la doar câțiva centimetri distanță de vârful otrăvit și hotărât al sabiei mele.

Și-a dat seama că nu poate trece printre toate acestea, dacă nu privește întruna numai în față, dar se pare că nu se poate abține — simt că îmi aruncă priviri cu un ochi. Este un miracol curat că băieții nu și-au greșit aruncările și nu ne-au ciuruit fețele cu baionetele. Ultima pereche este pregătită, cu carabinele în poziția corectă, când eu clipesc din ochi către băiatul din stânga. N-am de unde să știu, dar pot să ghicesc: exact în același moment, ochiul drept al generalului Zia se uită fix în ochii băiatului din dreapta. Amândoi întârzie o fracțiune de secundă, aceeași fracțiune de secundă, fir-ar al naibii, apoi își aruncă în sus carabinele. Baionetele scânteiază prin aer, în timp ce armele descriu o jumătate de cerc, și, în loc să alunece una pe lângă alta, se ciocnesc în aer, formând un X de numai o clipă, ca și cum ar poza pentru însemnul unui regiment de pușcași. Exact în clipa aceea, cadetul Shigri devine salvatorul Shigri: îl lovesc pe general cu bocancul în tibie și, când el se împleticește, cu mâna stângă îl țin să nu cadă, iar cu mâna dreaptă fac ce am de făcut. Nimic spectaculos, nimic observabil, doar o împunsătură ușoară cu vârful sabiei pe dosul mâinii cu care bate aerul, smulgându-i doar o picătură de sânge. Nu se poate să-l doară mai tare decât o înțepătură de țânțar. Reacția spectatorilor — bocancii dau năvală, armele se îndreaptă în toate direcțiile, trupele de comando iau poziție de luptă și doctorul de serviciu zbiară instrucțiuni către asistenții săi — este exagerată, dar nu neașteptată.

— Dacă Allah vrea să protejeze pe cineva, nimeni nu-i poate face nici un rău, zice el după ce doctorul de serviciu

i-a şters picătura de sânge şi a declarat că rana este doar o zgârietură minoră.

Încerc să nu mă uit la trupele de comando postate pe acoperişul popotei şi încuviinţez din cap. Generalul Zia scoate un ceas de buzunar din buzunarul cămăşii de uniformă şi-l priveşte pe generalul Akhtar care, după toate aparenţele, nu reacţionează foarte bine la căldură. Pe uniforma lui încep să se formeze pete de transpiraţie monstruos de mari.

— Ce crezi, Akhtar, nu s-ar cuveni să ne rugăm înainte de prânz?

Mă ia cu mâna pe după umeri şi se îndreaptă spre popotă, fără să se uite la generalul Akhtar. Observ că acesta vrea să spună ceva. Deschide gura, dar nu scoate nici o vorbă, ci ne urmează, aproape târându-şi picioarele. Ambasadorul american face un pas în faţă.

— Ce coincidenţă, domnule preşedinte. Şi eu trebuie să asist la o rugăciune. Este o biserică, la numai cinci kilometri de aici, şi un orfelinat pe care trebuie să-l vizitez...

— A, sigur că da. Bineînţeles. Dar ştii: te întorci cu noi. Nu te părăsesc în deşertul ăsta. Şi, cum fratele Akhtar este aici, de faţă, putem să finalizăm această afacere cu tancuri în timpul zborului de întoarcere.

— Până la ora decolării, mă întorc eu, îl asigură Arnold Raphel şi se îndreaptă spre parcare, unde îl întâmpină un chip cunoscut.

Este Bannon, îmbrăcat în costum, care mă salută formal din cap şi-mi face cu mâna, de parcă şi-ar aminti de mine după chip, dar mi-a uitat numele. Mă bucur că n-a fost de faţă în timpul instrucţiei tăcute. Aveam nevoie să mă concentrez. O trupă de comando se grăbeşte să-l însoţească pe ambasador.

Un chelner cu turban alb deschide uşa popotei şi ne introduce într-o lume unde aerul este răcoros şi fără nisip,

unde în vitrine mari de sticlă sunt ţinute modele de tancuri şi trofee de tenis, unde pereţii albi sunt acoperiţi cu tablouri ale unor călăreţi cu turbane, care vânează căprioare. Comandantul Garnizoanei numărul 5 ne conduce spre o sală mare, albă, îndrugând mereu scuze că noua moschee a Garnizoanei este şi acum în construcţie. Generalul Akhtar mă ajunge din urmă. Încerc să grăbesc pasul, sperând să evit inevitabilul braţ pe după umeri. Mă ia, totuşi, cu braţul pe după umeri.

— Foarte bine lucrat, zice el. Pare dezamăgit. Apoi, se întinde spre urechea mea şi-mi şopteşte: Le-am spus să-ţi dea drumul, ştii şi dumneata c-a fost o greşeală. Apropo de asta, chiar te pricepi să mânuieşti sabia. Ar fi putut să rănească pe cineva. Tatăl dumitale n-a ştiut niciodată când să se oprească.

— Totul e numai exerciţiu..., zic eu, fac o pauză, apoi spun cu voce tare: ...domnule general!

Brusc, îşi ia braţul de pe umărul meu, de parcă n-ar mai vrea să fie văzut cu mine. Le-o fi spus Obaid ce exerciţiu făceam eu cu sabia, dar nimeni din întreaga lume nu ştie despre nectarul Unchiului Scrobeală.

Ochii mei se uită la picioarele generalului Zia, în căutare de semne. Păşeşte drept şi hotărât, de parcă sângele lui n-ar fi avut nimic de-a face cu vârful sabiei mele.

— Uşor şi lent — aşa suna promisiunea Unchiului Scrobeală.

Ne aşezăm în faţa unei ţevi de apă, pe care se află un şir de robinete de inox, pentru spălările rituale. Nu prea mai ţin minte cum se face, aşa că trag cu ochiul în jur şi fac şi eu ce fac toţi ceilalţi. Mai întâi mă spăl pe mâini, pe urmă iau apă în gură de trei ori, în nara stângă, în nara dreaptă, îmi dau cu apă pe după urechi. Mă uit întruna la generalul Zia. Parcă are ceva mecanic în mişcări. Ia nişte apă în mâna strânsă căuş, o toarnă în cealaltă mână, apoi o lasă să se

scurgă, după care îşi trece ambele mâini peste faţă. De fapt, nu foloseşte apa. Am senzaţia că nici măcar nu-şi face spălările rituale, ci doar le mimează. Până să termin, mi-am împroşcat cu apă toată uniforma — zelul închinătorului ocazional, presupun.

În timpul rugăciunii, arunc din nou priviri în stânga şi în dreapta, ca să văd ce trebuie să fac, să mă pun în genunchi sau să-mi duc mâinile la urechi. Mă simt de parcă aş copia la un examen, dar sper că examinatorul de aici este mai înţelegător. Şi generalul Beg pare să creadă la fel, pentru că nu şi-a dat jos ochelarii de soare gen *Top Gun*. Ce fel de om este, de nu vrea să-l privească Dumnezeu în ochi, în timp ce i se roagă? Apoi îmi adun gândurile şi încep să recit singura rugăciune pe care o ştiu: rugăciunea pe care am spus-o la funeraliile colonelului Shigri, rugăciunea pentru morţi.

TREIZECI ŞI TREI

GENERALUL AKHTAR SALUTĂ CU DEOSEBITĂ GRIJĂ, FĂCÂND TOT posibilul ca palma să-i fie dreaptă, privirea la orizont, şira spinării întinsă, fiecare muşchi din corpul său pulsând de respect. Băiatul acela, Shigri, a dat greş în cele din urmă, dar avionul în care generalul Zia este pe cale să se îmbarce are suficient gaz VX la bord, cât să lichideze un sat întreg.

Generalul Zia este un om mort şi morţilor în uniformă li se cuvine respect.

În oricare alte circumstanţe, generalul Akhtar ar merge, alături de generalul Zia până la scara avionului, ar aştepta ca el să urce treptele şi ca uşa avionului să se închidă, apoi ar parcurge covorul roşu în sens invers. Dar aşa, e hotărât să nu mai parcurgă deloc cei două sute de metri de covor roşu care se întind între ei şi avion. De două ori şi-a modificat deja estimarea cu privire la ora sosirii la Islamabad şi trebuie să plece fără întârziere, chiar şi cu riscul de a părea nepoliticos, brutal sau lipsit de respect. La urma urmelor, *el* are o ţară de condus.

Dar generalul Zia, în loc să-i răspundă la salut, face câţiva paşi înainte şi-şi trece un braţ pe după mijlocul generalului Akhtar.

— Frate Akhtar, vreau să-ţi spun o poveste. De asta te-am chemat, pentru că vreau să-ţi împărtăşesc o amintire de-a mea. Când eram în liceu, părinţii mei nu-şi permiteau să-mi cumpere o bicicletă. A trebuit să-l rog pe un băiat din vecini să mi-o dea pe a lui. Şi uită-te la noi acum — şi generalul Zia descrie cu braţul un semicerc, în care include avionul Hercules C130 şi cele două avioane mici Cessna,

garate pe pistă. Călătorim fiecare în propriul nostru avion, chiar şi când mergem în acelaşi loc.

— Allah a fost îngăduitor cu dumneavoastră, spune generalul Akhtar, forţându-se să zâmbească. Şi dumneavoastră aţi fost îngăduitor cu mine. Cu noi — şi se uită spre generalul Beg, ai cărui ochi privesc spre orizont, unde un mic avion militar tocmai a decolat într-un zbor de recunoaştere. Misiunea lui este să cerceteze împrejurimile după orice pericol natural şi să se comporte precum o ţintă falsă, în cazul în care cineva din zonă ar vrea să ia drept ţintă avionul Pak Unu.

La cinci kilometri de locul unde stau generalii, cioara aude vuietul unui avion care se apropie. Smulsă din somnul ei profund şi îmbuibat, flutură din aripi panicată, pe urmă atenţia îi este atrasă de un fruct de mango care putrezeşte pe o creangă deasupra ei, aşa încât decide să-şi continue somnul o vreme.

Generalul Zia nu observă că generalul Akhtar se agită în strânsoarea lui, forţându-se să se elibereze. El îşi continuă rememorările:

— Oamenii vorbesc întotdeauna despre trecut, despre zilele bune de pe vremuri. Da, da, erau vremuri bune pe atunci, dar şi pe atunci nimic nu se compara cu o plimbare gratuită cu bicicleta. În fiecare săptămână, vecinul meu, proprietarul bicicletei, mă ducea la o livadă de mango de lângă şcoala noastră şi mă aştepta câtă vreme eu mă căţăram pe zidul împrejmuitor, intram în livadă şi ieşeam de acolo cu fructe de mango furate. Sper că Allah a iertat acele năzbâtii de copil. Uitaţi-vă la mine acum, fraţilor. Allah m-a făcut să am parte şi de plimbare gratuită, şi de fructele de mango dăruite de oamenii mei. Aşa încât vă invit pe toţi la

o petrecere cu mango în Pak Unu. Să ne aducem aminte de zilele bune de pe vremuri.

Generalul Beg zâmbeşte pentru prima dată:

— Eu sunt unul dintre acei nefericiţi cărora Allah nu le-a dat papile gustative cu care să se bucure de gustul divin al fructelor de mango. Sunt alergic până şi la mirosul lor. Dar sper să vă bucuraţi de petrecere. Sunt douăzeci de lăzi pline, puteţi foarte bine să luaţi câteva şi pentru Prima Doamnă — zice el, salută şi se întoarce să plece.

— Generale Beg, zice generalul Zia, încercând să restabilească o autoritate ce pare să-l fi părăsit. Generalul Beg se întoarce, cu chipul răbdător şi respectuos, dar cu ochii ascunşi în spatele stratului de mercur al ochelarilor săi. Generalul Zia se freacă la ochiul stâng şi zice: Mi-a intrat ceva în ochi. Pot să împrumut ochelarii dumitale?

Generalul Zia se uită fix la generalul Beg, aşteptând ca ochelarii de soare să fie daţi jos şi să-l poată privi drept în ochi. Îşi aminteşte de profilul său de la serviciul de cadre, pe care l-a cerut înainte să-l promoveze pe Beg. Era ceva, în profilul acela, privitor la gustul său pentru parfumuri, maşini BMW şi Bertrand Russell. Dar nu era nimic legat de alergii, nimic legat de fructele de mango şi absolut nimic legat de ochelarii de soare.

Mâinile generalului Beg se mişcă în acelaşi timp. Cu mâna stângă scoate ochelarii şi i-i oferă generalului Zia, în timp ce mâna dreaptă şi-o duce la buzunarul cămăşii, de unde scoate o pereche identică şi şi-o pune la ochi. În acel moment în care ochii săi rămân dezgoliţi, generalul Zia descoperă ceea ce ştia deja: generalul Beg îi ascunde ceva.

Ochiul drept al generalului Zia este cel care pronunţă acest verdict. Ochiul său stâng rătăceşte dincolo de generalul Beg, dincolo de tânărul Shigri mânuitor de sabie, care încearcă să-şi stăpânească rânjetul (cum e tatăl, aşa e şi fiul, se gândeşte generalul Zia, n-are deloc simţul priorităţilor).

În depărtare, zăreşte un miraj sub forma unui bărbat care aleargă pe pistă. Individul este în uniformă şi aleargă spre ei cât îl ţin picioarele, trecând de cordonul de siguranţă, nebăgând în seamă strigătele trupelor de comando care îi ordonă să se oprească, nici kalaşnikovurile aţintite spre el, indiferent la degetele nervoase ale lunetiştilor care nu mai ştiu ce să creadă. Ei l-ar împuşca dacă n-ar purta uniformă de maior şi dacă nu şi-ar ţine mâinile în aer, ca să-şi arate intenţiile paşnice. Generalul Akhtar îl recunoaşte înaintea oricui altcuiva şi ridică o mână pentru a le semnala lunetiştilor să nu tragă. Aceştia îi urmăresc individului picioarele şi chipul prin lunete şi aşteaptă ca nebunul de maior să facă vreo mişcare nesocotită.

Sentimentul de uşurare al generalului Akhtar este cel al unui bărbat cocoţat în ştreang, cu funia pusă deja în jurul gâtului şi cu o mască neagră pregătită să-i fie trasă pe faţă; călăul verifică laţul, spunând, totodată, rugăciunea lui obişnuită; bărbatul cu funia în jurul gâtului priveşte lumea pentru ultima dată, când, brusc, vede în depărtare un mesager care se repede înspre podium forţându-şi calul la galop şi biciuind aerul cu mâinile.

Generalul Akhtar e uşurat să-l vadă pe maiorul Kiyani. Nu ştie sigur ce mesaj i-ar putea aduce maiorul Kiyani, dar este, oricum, uşurat. Chiar în momentul în care era gata să renunţe de a se mai ruga pentru o intervenţie divină, omul său de încredere a venit să-l salveze.

Generalul Zia, încă uimit de manevra subtilă a generalului Beg, ţinându-i acestuia ochelarii de soare în mâna sa, aruncă doar o privire scurtă către maiorul care a încetinit ritmul acum şi se apropie de ei ca un maratonist ajuns la ultimul tur de pistă. Numai că, atunci când se opreşte la câţiva paşi şi salută, în loc de o bufnitură zdravănă a bocancilor săi militari, generalul Zia aude sunetul pleoscăit al

papucilor săi de Peshawar care lovesc betonul. Se uită la picioarele maiorului şi zice:

— Unde dracului alergi aşa, domnule maior, în papuci?

Acesta se dovedeşte a fi ultimul gând lucid al generalului Zia, ultimul enunţ din care tovarăşii săi de zbor din avionul Pak Unu au mai înţeles ceva.

TREIZECI ŞI PATRU

POATE CĂ M-AŢI VĂZUT LA TELEVIZOR DUPĂ CE S-A PRĂBUŞIT avionul. Reportajul a fost scurt şi totul în el părea decolorat de soare şi uşor şters. A fost scos după primele două buletine de ştiri, pentru că părea să aibă un efect nefavorabil asupra moralului naţiunii. Nu se vedea în reportaj, dar grupul nostru se îndrepta spre Pak Unu, parcat în spatele cameramanului şi conectat la generatoare şi la o pompă de carburant auxiliară şi înconjurat de nişte militari vigilenţi, îmbrăcaţi în uniforme de camuflaj. Dogoarea îi scălda aripile şi vaporii de carburant se înălţau ca nişte fuioare de abur alb, făcându-l să semene cu o balenă cenuşie eşuată pe plajă, dar încă vie, care medita la cum să se târască înapoi în mare. Pentru o clipă, în reportaj apărea chipul generalului Zia, cu dinţii nefiresc de albi la vedere, dar se vedea imediat că generalul nu zâmbea. Dacă priveai atent, observai, probabil, că-l supăra ceva. Avea mersul unui bărbat constipat. Generalul Akhtar îşi ţinea buzele strânse şi, chiar şi după ce soarele calcinase şi copleşise totul în jur şi lăsase toate împrejurimile secate de culori, se vedea că pielea lui de obicei palidă căpătase o nuanţă galben-umedă. Îşi târa picioarele după el. Generalul Beg avea un chip impenetrabil în spatele ochelarilor de soare, dar, când a salutat şi s-a îndepărtat, mersul său era unul energic. Mergea ca un om care ştie încotro se duce şi de ce. Pe mine mă puteaţi vedea în urma lor numai câteva secunde, capul meu ridicându-se peste umerii lor şi, dacă vă uitaţi cu mare atenţie, vedeaţi că eram singurul cu un zâmbet pe faţă, probabil singurul care aştepta nerăbdător acea călătorie. Detaşamentul meu

plecase deja înapoi cu un alt Hercules C130, luându-şi prânzurile la pachet — pui fript şi brioşe. Fusesem invitat la bordul avionului Pak Unu, la o petrecere cu mango. Detest fructele de mango, dar eram gata să înghit câteva dacă l-aş fi văzut pe asasinul colonelului Shigri făcând spume la gură şi dându-şi sufletul.

Şi totuşi, reportajul nu arăta că, atunci când l-am salutat pe generalul Zia şi am pornit înspre Pak Unu, zâmbetul mi-a dispărut de pe faţă. Ştiam că-i dădeam onorul unui om mort, dar asta nu schimba nimic. Dacă eşti în uniformă, saluţi. Atât şi nimic altceva.

TREIZECI ŞI CINCI

ÎNREGISTRĂRILE TELEFONICE PĂSTRATE ÎN BIROUL OPERAŢIUNI de la Langley aveau să dezvăluie mai târziu că, în tura de dimineaţă de la Biroul Asia de Sud, fuseseră date o sută douăsprezece apeluri, în tentativa de a-l localiza pe ambasadorul Statelor Unite în Pakistan, Arnold Raphel. Căutarea sa fusese declanşată de un pont pe care i-l şoptise şefului filialei locale a CIA un maior din armata pakistaneză: erau prea multe fructe de mango la bordul avionului Pak Unu şi aerul condiţionat risca să nu funcţioneze. Chuck Coogan nu avea nici răbdarea, nici timpul necesare pentru a lucra cu coduri specific-culturale. Dirijase informaţia către Langley şi, când analistul de serviciu îi spusese că mai fusese interceptat un mesaj din partea unui general pakistanez, în legătură cu avionul Pak Unu şi cu fructele de mango, Chuck începuse să-şi facă griji:

— Ia să nu se urce ambasadorul în avionul ăla!

Apoi, îşi notase mental să includă un paragraf despre modificarea centrelor de greutate din armata pakistaneză în raportul său lunar şi se pusese pe dat telefoane.

Apelurile fuseseră date prin Biroul Asia de Sud-Est de la Hong Kong, prin ambasada de la Islamabad şi, în sfârşit, prin biroul de legătură de la Peshawar. Într-o ultimă încercare disperată, unui satelit de telecomunicaţii i se modificase traiectoria, pentru a putea fi găsit, prin intermediul său, receptorul telefonic satelitar al ambasadorului. Registrul de apeluri nu menţiona, însă, şi motivele acelei stări de urgenţă, nu spunea că Arnold Raphel se hotărâse să viziteze un orfelinat de pe lângă o biserică locală, ca să nu rămână

blocat lângă generalul Zia, ca să evite momentul jenant al analizei detaliate a contra-performanței tancului M1 Abram.

Receptorul telefonic satelitar, o drăcie butucănoasă, argintie, încastrată într-o cutie de plastic tare, este închis și vârât sub locul din spate al limuzinei negre a ambasadorului. Mercedesul stă parcat în curtea cu stive de cărămizi a unei biserici catolice aflate în construcție. Schelăria este acoperită cu folie de material plastic albă, cu ocazia vizitei ambasadorului. Emblema surorilor carmelite, cu cele trei stele ale sale și cu crucea de argint, atârnă strâmbă de catargul de pe acoperișul bisericii. În spatele Mercedesului, trupele de comando ale armatei pakistaneze își dezmorțesc picioarele în jeepurile lor decapotabile, răcorindu-se la umbra zgârcită a curmalilor și ascultând ecourile muzicii care se aude prin ușa deschisă a bisericii.

Arnold Raphel se află înăuntrul naosului cu tavanul coborât, stă pe strana din față, înconjurat de călugărițe desculțe, și ascultă cel mai ciudat cor auzit de el vreodată. Un bărbat cântă la orgă și un băiat de doisprezece ani, care stă lângă el, la tamburine. „În școala celui răstignit, în școala celui răstignit", intonează bărbatul care cântă la orgă și un cor de copii bine frecați, care poartă pantaloni scurți kaki și bluze albe cu mâneci scurte, își întind brațele în lături și-și înclină capetele spre dreapta, pentru a-l imita pe omul cel răstignit. Ventilatorul din plafon, Coca-Cola de la frigider, sunetul adevăratei limbi engleze americane, în acest sat îndepărtat din deșert — toate îl liniștesc pe Arnold Raphel, o stare ciudată de calm se coboară peste el și, pentru câteva momente, uită de îngrozitoarea prezentare de tancuri și de iminenta călătorie de întoarcere alături de generalul Zia. Nu e genul de biserică la care mai mergea el, când și când, într-o suburbie din Washington D.C. Aici e tămâie pe altar și călugărițele îi zâmbesc parcă exagerat de mult. Un Isus

rotofei, pictat pe o draperie în diverse nuanţe de auriu şi roz, cu o ghirlandă de gălbenele în jurul gâtului, se uită de sus în jos la credincioşi cu ochii săi fardaţi: „Tu nu plăteşti vreo taxă, tu nu plăteşti vreo taxă". Arnold Raphel se apleacă în faţă, ca să audă ce-i şopteşte călugăriţa care îi traduce imnul: „Tu nu plăteşti vreo taxă, în şcoala celui răstignit". Ochii lui nu se pot desprinde de picioarele desculţe ale unei călugăriţe. Pe ambele ei picioare, sunt şiruri peste şiruri de cruci delicate, pictate cu henna. Un zâmbet înfloreşte pe chipul lui Arnold Raphel, care se decide să rămână până la sfârşitul slujbei. Generalul Zia să-şi facă nenorocita lui de petrecere cu mango în Pak Unu, se gândeşte el, iar eu mă întorc înapoi cu propriul meu Cessna. „Trebuie să plăteşti cu capul, trebuie să plăteşti cu capul, să urci pe eşafod" — şi orfanii îşi taie gâturile cu săbii imaginare, iar corul cântă mai departe: „În şcoala celui răstignit, în şcoala celui răstignit".

Şeful comunicaţiilor de la Langley îşi ridică mâinile în aer a neputinţă şi raportează că ambasadorul îşi face, probabil, o siestă foarte lungă. „Pak Unu a primit autorizaţia de rulaj. Îşi ia zborul în câteva minute", transmite satelitul de telecomunicaţii, detectând apelurile turnului de control de la Garnizoana numărul 5. Analistul de serviciu de la Biroul Asia de Sud priveşte apelurile înregistrate, începând cu primul, făcut de un general cu un nume incredibil — auzi, Beg, cerşetorul! — care insista ca ambasadorul Statelor Unite să nu ia parte la petrecerea cu mango de la bordul avionului Pak Unu, şi decide că nu e nevoie să mai cerceteze.

— Numai generălimea asta pakistaneză poate să se excite în aşa hal din cauza unui nenorocit de fruct puturos, le spune el colegilor săi şi pontează la sfârşit de tură.

TREIZECI ŞI ŞASE

MAIORUL KIYANI ÎŞI COBOARĂ PRIVIRILE ÎNSPRE PAPUCII SĂI ŞI, pentru o clipă, uită de ce nu poartă bocanci militari. Îi vâjâie capul, de parcă tocmai a scăpat dintr-un *montagne-russe*. Trage aer în piept cu pofta de viaţă a unui peşte muribund. De-a lungul celor 850 de kilometri cât a condus, şi-a repetat în minte o singură propoziţie: „O chestie de viaţă şi de moarte, domnule general... o chestie de viaţă şi de moarte, domnule general". Priveşte în jurul său: Arnold Raphel nu se vede pe nicăieri. Nu e nici un singur american pe pistă. Generalul Akhtar se uită la el cu ochi rugători, parcă implorându-l să spună ceva, Dumnezeu ştie ce. Brusc, maiorul Kiyani simte că mai bine ar face să salute, să se întoarcă la maşină, să conducă înapoi până la biroul său, de astă-dată cu o viteză de om responsabil, să se limiteze la îndatoririle lui. Dar simte armele lunetiştilor îndreptate spre ceafa lui şi două perechi de ochi foarte curioşi, inspectându-i faţa, aşteptând o explicaţie. „O chestie de viaţă şi de moarte, domnule general", îşi spune el încet, în sinea lui, ca pentru sine, dar apoi, trăgând iarăşi câteva guri zdravene de aer, o trânteşte:

— O chestiune de siguranţă naţională, domnule general!

O umbră întunecată se aşterne peste chipul galben, tensionat, al generalului Akhtar. Ar vrea să-l împuşte în cap pe maiorul Kiyani, să urce în avionul său Cessna şi să zboare înapoi la Islamabad. Se aşteaptă ca oamenii lui să facă gesturi decisive, să-i acopere flancurile în luptă, să-i asigure o ieşire atunci când are nevoie de aşa ceva, nu să se comporte ca nişte fătălăi care discută siguranţa naţională.

Îşi strânge buzele subţiri şi-şi apucă bastonul cu o mână fermă. Brusc, maiorul Kiyani parcă nu mai este salvatorul care vine în galop, fluturând dovada incontestabilă a nevinovăţiei lui, ci chiar Îngerul Morţii.

Generalul Zia se luminează tot la faţă, loveşte aerul cu pumnul încleştat şi strigă:

— Pe legea mea! Să sugem puţină siguranţă naţională. Avem douăzeci de lăzi. Vino, generale Akhtar, fratele meu, camaradul meu, vino la ospăţul nostru din avion — şi cu un braţ îl ia pe după talie pe generalul Akhtar, cu celălalt pe maiorului Kiyani şi se îndreaptă cu toţii spre Pak Unu.

Generalul Zia se simte în siguranţă flancat de aceşti doi profesionişti, dar mintea lui goneşte înainte, ocupată de o babilonie întreagă de imagini, şi cuvinte, şi gusturi uitate. Îi pare rău că nu poate vorbi la fel de repede cum îi lucrează mintea, dar nu-şi poate aranja cuvintele cum trebuie. Pe legea mea, se gândeşte el, scăpăm noi de ticălosul ăla cu ochelari de soare! Îl atârnăm de ţeava lui Abram Unu şi tragem cu tunul. Să vedem dacă-l mai ratează tancul şi pe ăsta — şi râde zgomotos la gândul acesta.

— Le cumpărăm, tancurile alea. Avem nevoie de ele, îi spune el lui Arnold Raphel, dar apoi îşi dă seama că ambasadorul nu e lângă el. Răcneşte: Unde-i fratele Raphel?

Generalul Akhtar îşi dă seama de momentul oportun şi se zbate să scape din strânsoarea generalului Zia.

— Mă duc eu să-l caut — dar generalul Zia îl strânge şi mai tare cu braţul pe după mijloc, îl priveşte în ochi şi-i spune, pe tonul unui îndrăgostit nebăgat în seamă:

— Nu vrei să sugi siguranţa naţională cu mine? Poţi să ţi-o tai cu cuţitul şi s-o mănânci ca *begum*-ele alea de la oraş. Poţi s-o mănânci cum vrei tu, frate. Avem douăzeci de lăzi din cea mai bună siguranţă naţională, dăruite de oamenii noştri.

Generalul Zia se apropie de covorul roşu şi mai mult de zece generali se aliniază pentru a-l saluta. În timp ce-şi duc toţi mâinile la sprâncene, generalul Zia face o grimasă şi, în loc să le răspundă la salut, le cercetează feţele. Se întreabă: la ce se gândesc ei, oare? Ar vrea să-i întrebe despre soţiile şi copiii lor, să înceapă o conversaţie cu fiecare dintre ei, ca să-şi dea seama de gândirea comandanţilor săi, dar sfârşeşte lansând o invitaţie care sună ca un ordin:

— Petrecerea are loc în avion — şi arată cu degetul către Pak Unu. Îmbarcarea, vă rog, domnilor. Îmbarcarea, vă rog. Pe legea mea, ne-aşteaptă o petrecere, să-i dăm drumul!

În acest moment i se întâmplă generalului Zia — când face primul pas pe covorul roşu, escortând spre Pak Unu o mulţime de generali care nu mai ştiu ce să creadă — în acest moment i se întâmplă să simtă primul junghi al unei dureri seci, intense, în partea de jos a abdomenului.

O armată de tenii, simţind brusc un zvâcnet în circulaţia sângelui din venele generalului Zia, se trezesc din amorţeală. Se simt moarte de foame. O tenie trăieşte, în medie, şapte ani şi-şi petrece întreaga viaţă căutându-şi de mâncare şi mâncând. Ciclul de viaţă al acestei generaţii porneşte pe o notă foarte norocoasă. Căţărându-se în sus prin rectul generalului, ele îi atacă mai întâi ficatul. Îl găsesc sănătos şi curat, doar este ficatul unui om care nu s-a mai atins de nici un strop de alcool de douăzeci de ani şi care a renunţat la fumat de nouă ani. Măruntaiele lui au gustul măruntaielor unui om care şi-a pus degustătorii să-i deguste fiecare îmbucătură pe care a pus-o în gură — şi asta timp de un deceniu. După ce-i străbate ficatul, armata de tenii porneşte să-i sape un tunel prin esofag şi continuă să urce din ce în ce mai în sus.

Speranţa lor de viaţă de şapte ani va fi redusă brusc la douăzeci de minute, dar, atâta timp cât mai sunt în viaţă, ele mănâncă sănătos.

TREIZECI ŞI ŞAPTE

PAK UNU ESTE UN PALAT ÎN COMPARAŢIE CU AVIONUL HERCULES C130 cu care am ajuns noi aici. Are sistem de aer condiţionat. Podeaua miroase a dezinfectant cu miros de lămâie. Ne aşezăm în spatele capsulei de VIP-uri, pe scaune normale, cu mânere de sprijin pentru braţe. Există chiar şi un chelner, cu turban de culoare albă, care ne oferă Coca-Cola rece ca gheaţa în pahare de plastic. Asta înseamnă viaţă bună, îmi spun eu. Îl înghiontesc pe Obaid în coaste, încercând să-i atrag atenţia spre trailerul care depozitează un morman de lăzi pe rampa din spate a avionului. Obaid are nasul îngropat în carte. Nici nu se uită la mine. Chelia ofiţerului subaltern Fayyaz se iveşte de după mormanul de lăzi de lemn. Mesaje complicate sunt imprimate cu şablonul pe lăzi, cu cerneală albastră: „Fructele de mango pe care vi le oferim nu sunt doar fructe de sezon, sunt dovezi ale iubirii noastre, sunt semne al devotamentului nostru". Pe toate lăzile este imprimat cu litere îngroşate: „Asociaţia Generală a Cultivatorilor de Mango din Pakistan". Tovarăşii de drum ai secretarului general îşi fac în continuare jocul dublu. Ofiţerul subaltern Fayyaz leagă strâns lăzile de podeaua avionului cu o centură de plastic şi scutură bine centura, pentru a fi sigur că e strânsă bine. Este.

După ce rampa de încărcare a avionului se ridică şi se închide scârţâind, cabina este brusc inundată de mirosul copleşitor al fructelor de mango. Un singur asemenea fruct miroase frumos, mirosul unei tone de mango poate să provoace greaţă. Fayyaz priveşte prin mine, de parcă n-a încercat niciodată să mă molesteze. Maiorul Kiyani stă cu

spatele rezemat de capsula de VIP-uri, de parcă aşteaptă să fie în orice moment invitat înăuntru. Uniforma lui, cu o măsură mai mică, seamănă cu o cămaşă de forţă. Îi dau lui Obaid încă un ghiont în coaste:

— Uită-te la picioarele lui.

Obaid îi aruncă o privire iritată.

— E în papuci. Şi ce dacă? Măcar a început să poarte uniformă. Fiecare lucru la timpul său — şi-şi vâră din nou capul în carte.

Maiorul Kiyani se apropie de mine şi se holbează la mine, de parcă şi-a adus aminte deodată că m-a mai văzut undeva, dar nu prea ştie ce să-mi spună. Eu mă ridic de pe scaun.

— Domnule maior, de ce nu staţi aici?

Aproape că se prăbuşeşte pe scaun, ca şi cum genunchii lui s-ar împotrivi să-i mai susţină greutatea. Ofiţerul subaltern Fayyaz îmi strigă din spatele lăzilor cu mango:

— Trebuie să te dau jos, subofiţer. Nu ni se permite să transportăm pasageri care stau în picioare, în Pak Unu.

Mă gândesc să-i crăp capul cu o ladă de mango, dar doi bărboşi din trupele de comando, care stau de pază la intrarea în C130, mă privesc deja cu suspiciune.

— Să mergem, Obaid, zic eu şi mă îndrept spre uşă, fără să-l privesc.

Mă simt ca şi cum aş fi fost alungat dintr-un fotoliu de orchestră, din jurul patului de moarte al generalului Zia. Din uşă, mă uit înapoi. Obaid îşi flutură cartea spre mine, spunându-mi, în acelaşi timp, ceva ce mie îmi sună a: „Stai, că mai am puţin şi termin".

Îi arunc o privire batjocoritoare, îl salut doar din cap pe maiorul Kiyani, care s-a prăbuşit pe scaun şi stă cu ochii închişi, îmi duc un deget la caschetă înspre cei doi care păzesc intrarea şi le strig:

— Bucuraţi-vă de zborul vostru de VIP-uri!

* * *

— Frate Raphel, n-ai luat prânzul cu noi, zice generalul Zia, pe un ton de tânguire, apoi îl ia de mână pe ambasador şi se îndreaptă spre Pak Unu. Ştiu, ştiu, ţi-ai făcut siesta cu Isus şi Maria — şi generalul Zia îl apucă şi pe el cu un braţ pe după talie şi-i spune în şoaptă: Acum, trebuie să stăm cap în cap şi să sugem puţină siguranţă naţională.

Arnold Raphel, încă năucit de întâlnirea lui spirituală cu surorile carmelite şi cu orfanii lor cântăreţi, crede că generalul Zia glumeşte. Priveşte spre avionul său Cessna, mintea lui trece în goană peste o listă cu scuze, dar, până să se oprească la ceva care începe cu Nancy, braţul generalului se află în jurul mijlocului său şi-l conduce pe scară în sus, către intrarea avionului Pak Unu.

Generalul Akhtar îşi îngroapă faţa în mâini şi priveşte printre degete covorul alb, pufos, de pe podeaua capsulei de VIP-uri. Observă un fir subţire de sânge, care îşi croieşte încet drum către el. Urmăreşte firul până la sursă şi vede că pantofii englezeşti lucioşi ai generalului Zia elimină un sânge roşu cu o nuanţă de negru. Intră în panică şi se uită la propriii săi pantofi. Imaculaţi. Dintr-odată, o rază de speranţă, slabă — dar tot e mai bună o rază de speranţă, decât nimic —, penetrează bezna care i-a înghiţit sufletul. Poate că băiatul ăla, Shigri, a reuşit, totuşi, să-i facă o rană ascunsă şi sângerarea îl omoară pe Zia. Poate că avionul va ajunge, totuşi, la Islamabad în siguranţă. Poate că va trebui să-şi rescrie discursul, înlocuind „un accident nefericit" cu „decesul subit al preşedintelui". Va fi el gata să preia controlul asupra ţării, dacă avionul reuşeşte să ajungă la Islamabad? Îşi aminteşte brusc de o rugăciune de mult uitată, din copilăria lui, şi începe s-o spună în şoaptă. Apoi, la jumătatea rugăciunii, generalul Akhtar se răzgândeşte şi se repede spre uşa capsulei de VIP-uri.

— Maior Kiyani, anunță echipajul să țină închis aerul condiționat. Președintele nu se simte prea bine.

— Pe legea mea, mă simt grozav, protestează generalul Zia, apoi privește în jos, către băltuța de sânge de pe covor, din jurul pantofilor săi, dar, ca un drogat în starea de negare, nici nu se gândește să facă o legătură între durerea mistuitoare din abdomen, senzația de lichid care îi șiroiește pe pantaloni în jos și urma de sânge roșu-negricios de pe covor. Decide că trebuie să schimbe subiectul. Vrea să mute conversația la un nivel mai înalt, astfel încât nimeni să nu observe sângele de pe podea. Știe că singura persoană pe care se poate baza este Arnold Raphel.

Odată închise și securizate ușile avionului C130, pilotul mișcă înainte pârghiile supapelor de admisie, iar cele patru elice încep să prindă viteză. Generalul Zia privește spre Arnold Raphel și-i spune cu o voce rugătoare:

— Cumpărăm tancurile-alea. Ce mașinărie sensibilă ați construit! Dar, mai întâi, spune-mi: cum o să-și amintească de mine istoria?

În capsula de VIP-uri, vocile sunt acoperite de vacarmul avionului. Arnold Raphel crede că generalul Zia l-a întrebat despre senzorii de detectare a țintelor de pe tancul M1 Abram. Cu imnurile orfanilor de la carmelite răsunându-i încă în urechi, el își pierde calmul pentru o clipă și spune prima și ultima propoziție nediplomatică din viața lui:

— Nu, domnule președinte, nu sunt bune de nimic, sunt ca niște țâțe la un porc mascul.

Generalului Zia nu-i vine să creadă că Arnold Raphel a putut să-i spună așa ceva: că lumea își va aminti de el ca de un porc.

Într-un moment de panică, generalul Zia simte nevoia să rectifice această neînțelegere istorică. Nu e cu putință să fie trecut în manualele de istorie drept președintele care

conduce această țară de o sută treizeci de milioane de oameni de unsprezece ani, care a pus bazele primului stat islamic modern, care a pus capăt influenței comuniste în regiune, dar care este considerat un porc. Decide că trebuie să le spună tuturor o glumă. Sute de replici hilare, pe care le-a testat la ședințele guvernului său, îi trec în goană prin minte și se amestecă într-o singură glumă cosmică nesfârșită. Repetă una în minte. Știe că, la glume, e vorba strict numai de coordonare. „Ce au spus cele șaptezeci de hurii, când li s-a comunicat că aveau să-și petreacă eternitatea în paradis alături de generalul Zia?" Nu-și mai aduce aminte cu exactitate care erau cuvintele huriilor. Era ceva cu condamnarea la iad pentru eternitate, dar e periculos să spui o glumă, dacă nu știi foarte bine poanta. Apoi, o sclipire de geniu: trebuie să spună o glumă de familie. Vrea să fie ținut minte ca un om plin de duh. Dar vrea, totodată, să fie ținut minte și ca un om de familie.

— Pentru că Prima Doamnă crede că este prea ocupat să i-o tragă națiunii, zice el, sărind în sus de pe scaun.

Doar când realizează că nimeni din jurul său nu râde își dă seama că a trântit poanta și nu mai ține minte restul glumei. Tânjește după un moment de luciditate, după o sclipire de limpezime, care să pună puțină ordine în confuzia din mintea lui. Privește fețele nefericite din jurul său, și-și dă seama că niciodată nu-și va mai aduce aminte de acea glumă.

Se întoarce spre generalul Akhtar, în încercarea de a-și păstra moștenirea și pentru a menține vie conversația:

— Cum crezi, frate Akhtar, că o să-și amintească de mine istoria?

Generalul Akhtar e palid ca moartea. Buzele lui subțiri murmură toate rugăciunile de care își mai aduce aminte, inima lui a încetat de mult să bată și toată transpirația rece i s-a scurs în chiloți. Majoritatea oamenilor puși în fața unei

morți iminente pot să spună, probabil, unul sau două lucruri pe care întotdeauna și-au dorit să le spună, dar nu și generalul Akhtar. După o viață întreagă de disciplină militară și cu instinctul său natural de a-și linguși superiorii, generalul Akhtar, care se dovedește capabil să-și stăpânească frica de moarte, și tremuratul mâinilor, și dârdâitul buzelor, spune ultima minciună din viața lui:

— Ca pe un bun musulman și un măreț conducător,

apoi scoate din buzunar o batistă albă, scrobită, și-și acoperă nasul.

Privindu-i cum se adună pe covorul roșu, lângă scara lipită de avionul C130, încep să mă întreb dacă am făcut bine să mă încred în farmacologia populară a Unchiului Scrobeală. Generalul Zia se ține și acum pe picioare și-l ține cu brațul de mijloc pe generalul Akhtar. Arată ca doi îndrăgostiți care nu vor să-și dea drumul unul celuilalt. Poate c-ar fi trebuit să-i vâr lama în ceafă, când l-am avut, ca să zic așa, în vârful sabiei. Acum e prea târziu. Mi-am strâns deja centura, pe un scaun din avionul generalului Beg. S-a oferit să mă ia cu el, după ce am fost debarcat din Pak Unu. Avionul nostru Cessna — de fapt, al lui — așteaptă pe pistă să decoleze mai întâi Pak Unu. Protocolul cere ca zborul președintelui să se ridice primul de la sol.

— Îmi pare bine să te văd, tinere, zice generalul Beg și dă din caschetă spre mine. Apoi își deschide o carte groasă, cu un tip destul de gras pe copertă, și începe să-i frunzărească paginile. Titlul este: *Iacocca. Autobiografie*[1]. Avem o mulțime de lucruri de făcut, adaugă el apoi și aprobă din cap către pilot.

---

[1] Este vorba de cartea *Iacocca. An Autobiography*, publicată în 1984 de industriașul și omul de afaceri american Lee Iacocca (n. 1924), președintele corporației Chrysler între anii 1978 și 1992.

Ce-o fi treaba asta cu militarii şi cărţile? mă întreb eu. Toţi tâmpiţii în kaki s-au făcut nişte fătălăi de intelectuali.

Mă uit iar pe fereastra avionului şi-l văd pe ambasadorul american Raphel apropiindu-se de generalul Zia: fiecare îi strânge amândouă mâinile celuilalt, se îmbrăţişează de parcă nu s-au mai întâlnit o dată cu două ore în urmă. Ai zice că generalul Zia şi-a regăsit fratele de mult pierdut. Rânjetul său se lăţeşte, dinţii îi scânteiază şi celălalt braţ i se încolăceşte în jurul taliei ambasadorului. Bannon se află în spatele lor, în costum, pufăind nervos dintr-o ţigară. Arată ca nişte oameni importanţi care se distrează de o glumă, răspândind bunăvoinţă. De-abia când încep să urce scările, eu realizez că generalul Zia îşi târâie picioarele. Aproape că se sprijină pe umerii celor doi bărbaţi care-l flanchează. „Elefantul dansează, elefantul îşi târăşte picioarele, elefantul cade mort" — Unchiul Scrobeală mi-a dat şi un ghid al efectelor nectarului său.

Dacă n-aş sta pe un scaun dintr-un avion, mi-aş azvârli cascheta în sus şi aş striga de trei ori ura! pentru Unchiul Scrobeală.

Generalul Beg observă rânjetul de pe faţa mea şi vrea să şi-l asume:

— Ai ajuns departe, băiatule. Din acea fortăreaţă oribilă în avionul meu; imaginează-ţi ce salt. Să te ocupi de o armată şi să te ocupi de o corporaţie — nu e mare diferenţă, zice el şi mângâie faţa lată a lui Iacocca. Poartă-te bine cu oamenii tăi, ucide concurenţa şi motivează, motivează, motivează — şi se opreşte pentru o clipă, savurându-şi propria retorică. Apoi: Avionul meu ne duce la Islamabad — şi se întoarce către pilot: Avionul meu te poate lăsa şi la Academie, dar cred că ar fi mai bine să iei un jeep de-acolo. Am nişte treburi importante la Islamabad. Trebuie să fiu la Islamabad — şi-l bate pe umăr pe pilot: Când ajunge avionul meu la Islamabad?

Dacă nectarul Unchiului Scrobeală acţionează aşa cum a promis el, până diseară omul ăsta va deveni şeful a ceea ce *Reader's Digest* numea „cea mai mare şi mai profesionistă armată musulmană din lume"; cu puţină interpretare creatoare a constituţiei, ar putea deveni chiar preşedintele ţării.

Compătimesc naţiunea.

Avionul Pak Unu începe să ruleze la sol, iar generalul Zia îşi bagă degetele mari sub centura de siguranţă şi-şi trece în revistă tovarăşii de zbor. Durerea lui s-a mai potolit, pentru moment. E satisfăcut de ceea ce vede. I-a strâns pe toţi aici. Toţi generalii săi de frunte sunt aici, cu excepţia celui cu ochelari de soare, care s-a eschivat. Simte un junghi în inimă când îşi aminteşte privirea din ochii generalului Beg. Al naibii nenorocit, trebuie să i se dea o lecţie. Poate c-ar trebui să-l fac ambasador la Moscova şi să vedem acolo cum îşi mai poartă ochelarii de soare. Mai aruncă o privire în jur şi-şi spune o dată în plus că toţi cei care contează sunt de faţă, chiar şi fratele Akhtar, care parcă ar emana o sudoare galbenă. Şi cel mai important dintre toţi, Arnold Raphel, şi ăla de la CIA care îşi tot face veacul prin jurul ambasadorului. Ce om în deplinătatea facultăţilor mintale s-ar gândi să-l omoare pe ambasadorul Statelor Unite? E bine, se gândeşte el. Toţi prietenii mei sunt aici. I-am adunat pe toţi. Puterea stă în mulţime. Dacă vrea careva să mă omoare, şi el trebuie să fie aici. Murim cu toţii împreună.

Dar de ce ar vrea cineva să mă omoare? Tot ce facem aici este o mică petrecere cu mango în avion. Ăsta-i vreun păcat? Nu. Nu nici un păcat. Ne-a interzis vreodată Allah să sugem siguranţa naţională? Nu. Oricum, să spunem o rugăciune — şi începe să recite rugăciunea lui Iona, dar nu recunoaşte cuvintele care îi ies pe gură: „Dragii mei concetăţeni, sunteţi blestemaţi, aveţi viermi..." A repetat rugăciunea în fiecare noapte. O rugăciune şi ţi se iartă orice.

Acum eşti în burta unei balene, în străfundurile beznei, iar în clipa următoare eşti aruncat înapoi în lume, dar viu. E ca şi cum te-ai naşte iar. Încearcă din nou: deschide gura şi tot ce scoate pe ea este un zgomot gutural. Se uită în jur, cuprins de panică şi se întreabă: oare ceilalţi îşi dau seama că el şi-a uitat toate rugăciunile? Vrea să urle şi să-i reducă la tăcere, pentru că el nu şi-a uitat nici o rugăciune, şi le aminteşte pe toate; doar că simte această durere teribilă în măruntaie, care îi şterge memoria. Se gândeşte c-ar face bine, poate, să se roage pentru alţii. Lui Allah îi place când te rogi pentru alţii. E chiar mai bine decât să te rogi pentru tine însuţi. Le cercetează feţele celor din capsula de VIP-uri şi-şi ridică mâinile, ca să se roage pentru ei toţi. Urlă:

— Futangiilor!

Toţi îl privesc de parcă ar fi un copil iritant şi singura cale de a-l stăpâni este să-l ignori.

Avionul Pak Unu se postează la capătul pistei de decolare şi elicele sale prind viteză. Piloţii, care au început deja să transpire şi-şi fac vânt cu hărţile împăturite, parcurg ultimele etape de verificare. Controlorul de trafic îşi dă acordul respectuos pentru decolare. În afara capsulei de VIP-uri, în spatele avionului, maiorul Kiyani îşi mai desface un nasture de la pantaloni şi începe să respire mai uşor. Totul va fi OK, îşi spune el. Generalul Akhtar are întotdeauna un plan B şi un plan C. El şi-a îndeplinit ordinele. Aerul condiţionat nu va fi pornit. „Din ordinul generalului Akhtar" — aşa le-a spus piloţilor. Deja se simte mai bine. Generalul Akhtar ştie cum funcţionează lumea asta. Generalul Akhtar ştie şi la ce temperatură funcţionează cel mai bine lumea. Ofiţerul subaltern Fayyaz se aşază alături de cadetul absorbit în lectura unei cărţi şi îşi freacă o coapsă de-a lui; cadetul nici măcar nu observă.

Înăuntrul capsulei de VIP-uri, generalul Akhtar se foieşte pe scaun şi-şi spune că toată viaţa lui a aşteptat acest

moment şi, chiar şi acum, dacă ar putea inventa o scuză destul de bună ca să coboare din avion, şi-ar putea împlini destinul. Omul care şi-a petrecut un deceniu din viaţă născocind minciuni de dimensiuni epice, pe care o naţiune de o sută treizeci de milioane de oameni le şi crede, omul care a dus bătălii psihologice de dimensiuni epice împotriva unor ţări mult mai mari, omul care se consideră autorul moral al îngenunchierii Kremlinului — omul acesta nu reuşeşte să găsească o soluţie. De acord, aerul condiţionat este închis, dar ştie cineva cu adevărat cum funcţionează un odorizant de cameră?

Se gândeşte profund, apoi ridică o mână şi zice:

— Trebuie să mă duc la toaletă.

Dar Bannon — auzi cine se găseşte, dintre toţi, un biet locotenent! — îi pune o mână pe coapsă şi-i spune:

— Domnule general, poate ar fi mai bine să aşteptaţi până după ce îşi ia zborul balena asta.

Ambasadorul Raphel se gândeşte că va solicita să fie transferat într-o ţară din America de Sud şi-şi va întemeia o familie.

La doi kilometri şi jumătate depărtare, într-o livadă de mango amorţită, cocoţată în spatele frunzelor de culoare verde-închis, acoperite de praf, cioara flutură din aripi şi porneşte în zbor spre vuietul generat de cele patru motoare de câte o mie cinci sute de cai-putere ale avionului Pak Unu, care se ridică de pe pistă, pentru a nu mai ateriza niciodată.

Avionul nostru Cessna începe să ruleze la sol înspre pista de decolare, de îndată ce avionul prezidenţial şi-a luat zborul. Ascensiunea este abruptă pentru un avion de mărimea aceasta. Pak Unu pare să se lupte cu gravitaţia, dar tot se înalţă, cu cele patru motoare ale sale care vuiesc, de parcă ar fi o balenă ieşind la suprafaţă ca să respire. Urcă lent,

dar eliberează pista şi face o întoarcere la dreapta, urcând în continuare.

Decolarea noastră e zgomotoasă, dar lină. Cessna părăseşte uşor pista şi se ridică în aer de parcă ar fi mediul lui natural. Generalul Beg este absorbit în lectura cărţii lui, cu ochelarii Ray-Ban aşezaţi pe vârful nasului. Pilotul observă că eu îmi astup urechile cu degetele şi-mi întinde o pereche de căşti, pe care uită să le deconecteze, drept care ascult în ele conversaţia lui cu turnul de control, precum şi apelurile turnului de control către avionul prezidenţial.

— Pak Unu, stabilim cursul către Islamabad.

— Înţeles, zice controlorul de trafic.

— Eliberez pista. Întorc la dreapta.

— *Allah hafiz*[1]. Aterizare fericită.

Atât de absorbit sunt de schimbul acesta idiot de replici, încât tresar violent când avionul nostru Cessna se prăbuşeşte brusc. Îşi revine repede şi începe să se înalţe din nou. Generalul Beg îşi ridică amândouă mâinile în sus:

— Nenorocită de cioară! Să dea peste avionul meu! Ai văzut-o? Poţi să-ţi imaginezi că mai sunt ciori care zboară pe aici, când noi am curăţat întreaga zonă de orice posibil pericol? Ciori în zona de cod roşu. Cine a mai auzit de asta? Mulţumită pilotului meu suntem încă în viaţă — la care pilotul face semn cu degetul mare în sus, fără să privească înapoi. Vânători de păsări, zice generalul Beg, de parcă tocmai i-a picat mărul în cap. De asta e nevoie aici, de vânători de păsări — şi se apucă să scrie ceva într-un dosar şi nu vede una dintre cele mai rare manevre din istoria aviaţiei.

Avionul Pak Unu îşi înclină botul, intră într-un picaj abrupt, apoi se ridică şi începe să urce din nou. Ca într-un

---

[1] Formulă de despărţire folosită de musulmanii din Asia de Sud, precum şi de cei persani sau kurzi, care se traduce prin „Dumnezeu să vă păzească!"

montagne-russe în plin zbor, Pak Unu descrie un val invizibil în aerul fierbinte de august. Sus, şi jos, şi iar sus.

Fenomenul se numeşte *fugoid*.

Zburând leneşă, cioara pluteşte pe curenţii de aer fierbinte. După ce a mâncat mango cât greutatea ei, de-abia îşi mai mişcă aripile. Îi atârnă ciocul, are ochii pe jumătate închişi, aripile parcă îi fâlfâie cu încetinitorul. Se întreabă şi ea de ce o fi părăsit sanctuarul din livada de mangotieri. Se gândeşte să se ducă înapoi şi să-şi petreacă restul zilei în livadă. Îşi strânge aripa dreaptă sub ea şi descrie un cerc leneş, ca să se întoarcă. Brusc, se trezeşte rostogolindu-se prin aer, ducându-se cu viteza fulgerului înspre o balenă uriaşă de metal, care parcă ar aspira înăuntrul ei tot aerul din lume. Cioara scapă, însă, miraculos, fiindcă trece pe sub elicea care spintecă aerul cu o viteză de o mie cinci sute de rotaţii pe minut. Dar acesta se dovedeşte a fi ultima străfulgerare de noroc pentru ea. Cioara nimereşte direct în motor, pătrunde de-a dura în dispozitivul de admisie şi este suptă într-o conductă laterală; ţipătul ei mărunt se îneacă în vuietul motorului.

În cursul unui zbor de rutină cu un avion Hercules C130, un pilot obişnuit nici măcar nu s-ar uita la o cioară apărută în calea lui, ci şi-ar vedea de zbor. Un pilot aflat la comenzile avionului Pak Unu, însă, încearcă s-o evite. Când zbori cu preşedintele şi cu ambasadorul Statelor Unite, încerci să ocoleşti orice ameninţare, chiar şi atunci când proporţiile riscului ar putea fi aceleaşi ca la înfruntarea dintre un elefant şi o furnică. Transpirând copios, pilotul trage o înjurătură la adresa stupizeniei tipice a generalilor din armată şi lasă avionul să coboare uşor. Îşi dă seama că nu a reuşit să evite impactul cu păsarea când vede că indicatorul de presiune care controlează motorul din stânga, cel de la

babord, se prăbuşeşte brusc, ceea ce face ca aerul condiţionat să pornească automat. O pală revigorantă de aer mult mai rece îi dă fiori pe şira spinării leoarcă de transpiraţie. O boare de levănţică îl face să uite ordinul de a ţine închis aerul condiţionat.

Generalul Zia simte că avionul a intrat în picaj, îşi desface catarama de la centura de siguranţă şi se ridică în picioare. În mintea lui, totul se limpezeşte brusc: a sosit momentul să le arate el acestor ticăloşi cine e şeful. Unsprezece ani, se gândeşte. Poţi să-i conduci pe oamenii lui Allah timp de unsprezece ani, dacă nu-l ai pe Allah alături de tine?

Generalul Zia stă bine înfipt pe picioare, cu mâinile în şolduri, ca un căpitan de navă pe o mare turbulentă. Spectatorii săi alunecă pe scaune şi se trezesc înghesuiţi unul într-altul, ca nişte oameni care au parte de o răsucire neplăcută într-un *montagne-russe*.

Generalul Zia îşi azvârle braţul drept către spate, apoi îl ridică încet, ca un aruncător de la baseball, care îşi explică mişcarea unui grup de copii. Îşi ridică pumnul şi din acel pumn iese degetul arătător:

— Avionul acesta, prin voia lui Allah, se va ridica — şi-şi îndreaptă degetul arătător în sus, de parcă ar înălţa botul avionului cu vârful degetului său. Toţi privesc, la început cu uşurare, apoi cu groază, când avionul chiar începe să se ridice din nou. Alunecă toţi înapoi. Pentru o clipă, capul lui Arnold Raphel ajunge pe umărul generalului Akhtar. Se scuză şi-şi strânge mai tare centura de siguranţă.

Generalul Zia se aşază la locul său, cu amândouă mâinile se plesneşte peste coapse şi priveşte în jur, aşteptând aplauze.

Generalul Akhtar se răzgândeşte: poate că toată viaţa lui, fără să ştie, a slujit un sfânt, un făcător de minuni. Îl priveşte cu veneraţie pe generalul Zia şi se gândeşte că

poate ar trebui să mărturisească tot ce a făcut, iar generalul Zia va fi capabil să întoarcă răul spre bine. Să transforme gazul VX din tubul odorizantului înapoi în vapori de levănțică. Apoi tot el se oprește: dacă este cu adevărat un sfânt, generalul Zia știe că piloții avionului sunt deja morți. Gazului VX îi trebuie două minute ca să paralizeze și încă un minut ca să ucidă. Dacă zbori cu Pak Unu, în minutul acela nu prea ai ce face. Dacă este cu adevărat un sfânt, poate că generalul Zia o să-i readucă la viață pe piloți.

Conductele aparatului de aer condiționat se trezesc la viață și încep să fâsâie.

Generalul Akhtar spera ca moartea să se anunțe printr-o boare de levănțică, dar ceea ce simte el acum este mirosul unei păsări moarte.

Încă se mai gândește cum să exprime clar această problemă, când avionul își înclină botul și intră iarăși în picaj.

Ușa din spate a capsulei de VIP-uri se deschide. Încărcătorul Fayyaz întreabă:

— Să servesc fructele de mango, domnule general?

— Ce cuvânt vulgar! Ce dracu' înseamnă *fugoid*[1]? întreabă generalul Beg, dintr-odată foarte curios.

— Este ceea ce face un avion când comenzile lui stau neatinse. Avionul începe s-o ia în jos. Dar, după ce pică dincolo de un anumit unghi, axa lui internă se corectează de la sine și avionul se înalță din nou. Pe urmă, iar coboară. Dar nu înainte de a se înălța. Până când cineva preia din nou comenzile.

— De unde le știi, toate astea?

— Le-am studiat la cursul de aerodinamică.

---

[1] Prima silabă a cuvântului *phugoid* se pronunță asemănător cu *fag*, varianta prescurtată a lui *faggot*, „homosexual, poponar".

— Şi de ce stau comenzile neatinse? Ce, nu pilotează nimeni afurisitul de avion? mă întreabă generalul Beg.

Chiar, de ce?

— Pak Unu. Răspunde, Pak Unu. Pak Unu.

Controlorul de trafic mai are puţin şi începe să plângă.

Vocea lui Bannon se aude în căşti:

— Dumnezeii mă-sii! Drogaţii ăştia dorm. Ba nu. Sunt morţi. Piloţii sunt morţi. Al dracului, suntem morţi cu toţii!

La ultima propoziţie se sufocă şi singurul sunet care se mai aude în căşti este electricitatea statică.

Generalului Zia îi scânteiază ochii la gândul propriilor puteri miraculoase.

— Îi învăţ eu minte, nenorociţii! Uite, se înalţă din nou. Vedeţi? Se întâmplă. Ia uite-l — şi-şi ridică degetul arătător în aer.

Avionul continuă să coboare.

De-acum, unii dintre pasagerii din capsula de VIP-uri sunt prăbuşiţi pe covor. Generalul Akhtar stă mai departe pe locul lui. Îşi ţine strânsă centura de siguranţă. Aşteaptă un alt miracol.

Generalul Zia îşi ridică amândouă degetele arătătoare în aer, ca un dansator de *bhangra* amator, şi zbiară:

— Ia mai spune-mi acum, cine încearcă să mă omoare? Crezi că mă poţi omorî? Ia uite cine moare acum!

Teniile îi rod inima generalului Zia de-acum. Otrava de şarpe îi atenuează durerea, dar tot îşi simte măruntaiele sfâşiate. Inhalează aerul condiţionat rece, într-o tentativă de a se menţine în viaţă. Inhalează gaz VX.

Dacă toţi ceilalţi încearcă să-l omoare pe el, pe generalul Zia, pe ei cine încearcă să-i omoare?

* * *

Înainte să mă adresez lui Dumnezeu, strig la generalul Beg:

— Domnule general, vă rog, faceți ceva. Avionul se prăbușește. Piloții sunt morți. N-ați auzit?

Generalul Beg își aruncă amândouă mâinile în sus:

— Ce pot să fac eu? Cine-i expertul în aerodinamică aici?

Își ia jos de pe nas ochelarii Ray-Ban și privește în afară. Nu pare foarte îngrijorat.

Doamne, nu vreau să mă număr și eu printre cei care se întorc spre Tine numai atunci când le este pus curul la bătaie. Nu-ți promit nimic. Nu e momentul să-mi iau angajamente pripite, dar, dacă măcar Tu mai poți să salvezi vreun suflet din avionul ăla, fă în așa fel, încât să fie Obaid. Te rog, Doamne, fă să fie Obaid. Dacă e vreo paraşută în avionul ăla, dă-i-o lui. Dacă au mai rămas miracole care să fie în puterea Ta, fă în așa fel, încât să aibă loc. Și mai vorbim după aceea. O să stau de vorbă cu Tine întotdeauna. O să Te ascult întotdeauna.

Îmi deschid ochii și văd cum coada avionului Pak Unu este azvârlită ca un șfichi de bici dintr-o minge uriașă de foc portocaliu.

Mai întâi, se aude o bubuitură ca de tunet: șaptezeci și opt de tone de metal, și carburant, și încărcătură, propulsate de miile de cai-putere ai celor patru motoare, se izbesc, poticnindu-se într-o aripă, de nisipul fierbinte al deșertului; sudurile de titaniu trag unele de altele, rezistă, pe urmă cedează; rezervoarele de carburant, pline-ochi, se rostogolesc la impact și explodează. Deșertul primește un duș de metal, carne și diverse alte obiecte. Nu durează mai mult de patru minute. Medaliile zboară în toate părțile, precum o mână de monede de aur azvârlite din cer; bocancii militari lucesc pe dinafară, dar sunt plini de sângele scurs din picioarele retezate; caschetele zboară prin aer ca discurile de *frisbee*. Avionul își scuipă secretele: portofele cu pozele unor copii

zâmbitori; scrisori neterminate către amante; manuale de zbor cu procedurile de urgență subliniate cu roşu; butoni de aur de uniformă, gravaţi cu săbii încrucişate; o eşarfă roşie cu însemnele forţelor aeriene, navale şi terestre, care pluteşte prin aer; o mână strânsă pumn; sticle cu apă minerală intacte; vase de porţelan fin cu blazonul prezidenţial; plăci de titaniu cu muchiile zdrenţuite; altimetre moarte; giroscoape care se încăpăţânează să indice Islamabadul; o pereche de papuci de la Peshawar; o salopetă pătată de ulei, cu ecusonul intact; o parte din trenul de aterizare, care se rostogoleşte şi, până la urmă, se opreşte într-un tors fără cap, îmbrăcat într-un sacou bleumarin.

Trei minute mai târziu, deşertul primeşte un alt duş: douăzeci de mii de litri de kerosen de calitatea întâi ţâşnesc în aer, se aprind, se revarsă peste nisip — un fel de muson iscat din iad.

Şi partea trupească... Tot soiul de cărnuri cafenii şi albe, topindu-se unele în altele, ligamente, cartilaje, hălci sfâşiate de pe oase, unele coapte, altele calcinate; părţi de trupuri risipite de jur-împrejur, ca nişte resturi aruncate care-încotro la cine ştie ce dezmăţ al canibalilor.

Paginile calcinate ale unei cărţi subţiri; o mână ţinând strâns cotorul; un deget mare, cu unghia crescută doar pe jumătate, vârât ca un semn de carte la ultima pagină.

Când Televiziunea Naţională pakistaneză întrerupe brusc o telenovelă de după-masă şi începe să difuzeze o recitare din Coran, Prima Doamnă mai aşteaptă câteva minute. De obicei, acesta e preambulul difuzării unor ştiri de ultimă oră. Dar mulahul care recită a optat pentru cea mai lungă sură a Coranului, iar Prima Doamnă ştie că va dura câteva ore. Îl blestemă pe Ministrul Informaţiei şi decide să-şi mai facă din treburile casnice. Prima ei oprire — dormitorul soţului. Ridică paharul cu lapte de pe noptiera de lângă pat,

dar îl pune înapoi, fiindcă observă o mică pată neagră pe cearşaf. O priveşte cu atenţie şi strâmbă din nas la vederea sângelui înnegrit. „Sărmanul, e bolnav", îşi spune Prima Doamnă şi simte un fior de vinovăţie, care se transformă în furie şi apoi în totală deznădejde. „Îmbătrâneşte. Ar trebui să se retragă din motive de sănătate, dacă nu de altceva." Dar îl cunoaşte de prea mult timp, ca să mai spere la o viaţă retrasă şi liniştită. Ridică noul număr din *Reader's Digest* de pe noptiera de lângă pat. Articolul de fond vorbeşte despre cum să-ţi refaci viaţa după ce te-a înşelat soţul. „Ce-i asta, terapie conjugală?" se întreabă ea. „Nu-i de mine", se gândeşte, aruncând cearşaful pătat de sânge în coşul cu rufe murdare.

Avionul nostru Cessna se roteşte pe deasupra mingii de foc portocalii. Ochii mei scrutează orizontul după vreo paraşută, apoi deşertul după vreun ins izolat, care s-ar îndepărta de foc şi fum. Dar cerul e limpede şi albastru, iar deşertul din jurul mingii de foc şi al resturilor zburătoare e pustiu şi indiferent; nimeni nu se îndepărtează din acel infern. Pilotul nu trebuie să aştepte mult, ca să primească instrucţiuni:

— Nu e bine deloc. N-are nici un rost să aterizăm aici, hotărăşte generalul Beg. Trebuie să ne întoarcem la Islamabad. Pare să nici nu simtă capul meu care se izbeşte de spatele scaunului său. Zice: Nu, nu mai putem continua să ne învârtim în cerc şi să tot aruncăm câte o ultimă privire. Nu, tinere, nu te putem lăsa pe tine acolo jos. Nu mai e nimic de căutat. Haide, nu-ţi pierde capul. Comportă-te ca un soldat. Avem o ţară de condus.

Ultima fază a codului roşu intră în acţiune şi deşertul este luat cu asalt de vehicule de urgenţă de toate mărimile şi descrierile posibile. Camioane pline cu soldaţi obişnuiţi cu

misiunile în necunoscut, maşini blindate cu mitralierele armate, ambulanţe cu tuburile de oxigen pregătite, trupe de comando în jeepuri decapotabile, cisterne de incendiu cu căşti roşii atârnate pe dinafară, autobuze pline cu tehnicieni de aviaţie, de parcă avionul Pak Unu a suferit o defecţiune mecanică minoră. Sunt ridicate baricade, sistemele de comunicaţii de urgenţă încep să zumzăie de voci pline de energie, kilometri întregi de bandă roşie delimitează locul prăbuşirii.

O furgonetă de aprovizionare soseşte şi ea, de parcă morţilor le-ar putea fi foame şi au cerut o gustare pentru după-amiază.

Un soldat care poartă o mască albă păşeşte printre stricăciuni cu atenţie, evitând să calce peste părţi de corpuri umane, alegându-şi calea printre piese de metal şi documente cu ştampile de secretizare, care ard mocnit. Ochii lui caută un semn care să confirme clar ceea ce Islamabadul aşteaptă de la el să confirme. Se întreabă de ce are nevoie cineva de o confirmare dintr-un loc atât de deznădăjduit cum este acela. Dar Televiziunea Naţională pakistaneză va continua să difuzeze recitări din Coran, drapelul va rămâne înălţat în vârful catargului, zvonurile se vor împrăştia de-a lungul şi de-a latul ţării şi, totuşi, nimic nu va fi confirmat, până când nu se va găsi proba. Prima Doamnă nu va fi informată, până când nu va ieşi la iveală dovada definitivă.

Soldatul păşeşte peste un cap smuls, cu părul lucios pieptănat cu cărare pe mijloc, şi găseşte ceea ce căuta.

Ciudat mod de a fi omorât, se gândeşte el. Pare să fi murit de mai multe ori. Are faţa sfâşiată chiar deasupra nasului, mustaţa pe jumătate arsă, dar încă răsucită, buzele şi bărbia topite, dezvăluind un rând de dinţi albi, strălucitori, înghemţaţi într-un etern rânjet.

Când se apleacă pentru a-şi culege proba irefutabilă, observă un exemplar din Coran, deschis la mijloc şi rămas intact. Nici o zgârietură nu are, nici o limbă de foc sau de fum nu l-a atins. Înainte să sărute Coranul şi să-l închidă cu grijă, citeşte versetul de la pagina unde era deschis şi încearcă să-şi amintească de o poveste pe jumătate uitată, despre un profet antic:

لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبْحَٰنَكَ إِنِّى كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ

MULȚUMIRI

Cărți, oameni, locuri m-au inspirat și ajutat când am scris acest așa-zis roman. Totuși, ei și ele nu poartă în nici un caz răspunderea pentru conținutul acestei cărți.

Sargodha. *Fateh.* Patricia Dunker. Andrew Cowan. Patricia. Richard Holmes. Anne. Masood. Mirza. Sam. Abbas și Barry. Norwich. Gordon House. Michèle Roberts. Arif. Arif. Sara Wajid. Nick. Emily. Diana. Anu. Asad Mohammed Khan. *The Bear Trap.*[1] Lyceum. Bajwa. *Charlie Wilson's War.*[2] *Ghost Wars.*[3] Abdullah Hussain. Anne. Shafi. Raja. Elissa. Dr. Manzur Ejaz. *Aaj.* Victoria Shepherd. *Sărbătoarea țapului.* Laura. *Newsline.* Minnie Singh. *Cronica unei morți anunțate.*

Ann Gagliardi și Clare Alexander, cei mai buni cititori pe care și-i poate dori cineva.

---

[1] Titlul complet al cărții lui Mohammed Yousaf este: *Afghanistan. The Bear Trap: The Defeat of a Superpower* (2001).

[2] Titlul complet al cărții lui George Crile este: *Charlie Wilson's War: The Extraordinary Story of the Largest Covert Operation in History* (2003).

[3] Titlul complet al cărții lui Steve Coll: *Ghost Wars: The Secret History of the CIA, Afghanistan, and Bin Laden, from the Soviet Invasion to September 10, 2001* (2004).

CUPRINS

Prolog / 7

Viața este în mâinile lui Allah, dar... / 19

Sentiment du fer / 141

Petrecere cu mango / 331

De ce se prăbuşeşte pe 17 august 1988 un Hercules C130, cel mai robust avion din lume, care-l are la bord pe dictatorul pakistanez Zia ul-Haq? Motivele ar putea fi:

O defecţiune tehnică
O eroare umană
Nerăbdarea CIA-ului
Blestemul unei femei oarbe
Generalii nemulţumiţi de planurile de pensie
Sezonul fructelor de mango

Sau vinovat să fie chiar naratorul, Ali Shigri?

Într-un ritm sincopat şi cu un umor negru ce aminteşte de celebrul *Catch-22* al lui Joseph Heller —, romanul provocator şi exuberant semnat de Mohammed Hanif reimaginează conspiraţiile şi coincidenţele ce au condus la misterioasa moarte a generalului Zia ul-Haq.

O naraţiune explozivă, din care nu lipsesc comploturi şi teorii ale conspiraţiei, serviciile secrete, ruşii, israelienii, generalii pakistanezi, plus o cioară turmentată care trece ilegal graniţa.